

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı

Türkçe Eğitimi Programı

KİNESTETİK ÖĞRENME VE TÜRKÇE ÖĞRETİMİ

Mervenur YARLI

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2023

Liderlik, araştırma, inovasyon, kaliteli eğitim ve değişim ile

Daha ileriye ... En İyiyeye ...

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı

Türkçe Eğitimi Programı

KİNESTETİK ÖĞRENME VE TÜRKÇE ÖĞRETİMİ

KINESTHETIC LEARNING AND TURKISH TEACHING

Mervenur YARLI

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2023

Kabul ve Onay

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼đ¼ne,

Mervenur YARLI'nın hazırladığı "Kinestetik Öğrenme ve Türkçe Öğretimi" başlıklı bu çalışma j¼rimiz tarafından **Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı, Türkçe Eğitimi Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

J¼ri Başkanı	Prof. Dr. Nermin YAZICI	İmza
J¼ri Üyesi (Danışman)	Doç. Dr. Filiz METE	İmza
J¼ri Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi H. Çiğdem YILDIRIM	İmza

Enstit¼ Yönetim Kurulunun
...../...../..... Tarihli ve
sayılı kararı.

Bu tez Hacettepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki j¼ri üyeleri tarafından 19 / 06 / 2023 tarihinde uygun gör¼lmüş ve Enstit¼ Yönetim Kurulunca / / tarihi itibarıyla kabul edilmiştir.

Prof. Dr. İsmail Hakkı MİRİCİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼r¼

Öz

En önemli bireysel farklılıklardan birisi öğrenme stilleridir. Öğrenme stilleri, doğuştan gelen ve değişime direnç gösteren öğrenme yollarıdır. Bazı bireyler birden fazla öğrenme stiline sahipken bazı bireylerde yalnızca bir stil baskın olarak görülmektedir. Bu stillerden biri olan kinestetik öğrenme stili, hareket ve dokunma odaklı bir öğrenme yoludur. Öğrenciler, kendilerine uygun olmayan bir stilde gerçekleştirilen öğretimde bazı problemler yaşayabilmektedir. Özellikle bir öğrencinin yalnızca kinestetik öğrenme stiline baskın olması, öğretim sürecinde o öğrenci için ayrı bir çalışma yapılmasını gerektirmektedir. Bu araştırmada, öğrencilerin en iyi nasıl öğrendiğinin yanıtı olan öğrenme stillerinden, kinestetik öğrenme stiline Türkçe derslerinde kullanımının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada Türkçe derslerinde kinestetik öğrenme stiline kullanım durumunun ortaya çıkarılması için ders kitaplarının etkinliklerinin incelenmesinin yanı sıra öğretmen ve öğrenci görüşlerine de başvurulmuştur. Araştırma sonucunda 5,6,7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarında, kinestetik öğrenme stili ile ilişkili olabilecek toplam 22 etkinlik tespit edilmiştir. İncelenen tüm kitaplar içerisinde, en fazla kinestetik öğrenme stili ile ilişkili etkinliğin 7 etkinlik ile beşinci sınıf Türkçe ders kitabında olduğu sonucuna varılmıştır. Öğretmen ve öğrencilerin çoğunun görüşüne göre ders kitabı etkinlikleri dışında, kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinliklerin derslerde yeterince uygulanmadığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerle yapılan görüşme sonucunda, öğretmenlerin %92,9'unun, Türkçe ders kitaplarında kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinliklerin nicelik ve nitelik anlamında artırılmasını istediği sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerle yapılan görüşme sonucunda öğrencilerin Türkçe ders kitaplarında ve kitap dışında Türkçe derslerinde, kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinliklerin artırılmasını istedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada ayrıca Türkçe derslerinde kinestetik öğrenme stili kullanımına ilişkin çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: kinestetik, Türkçe dersi, ders kitabı, öğrenme stilleri, öğretmen, öğrenci

Abstract

One of the most important individual differences is learning styles. Learning styles are ways of learning that are innate and resistant to change. While some individuals have more than one learning style, only one style is seen as dominant in some individuals. Kinesthetic learning style, which is one of these styles, is a learning way focused on movement and touch. Students may experience some problems in teaching in a style that is not suitable for them. Especially if a student's only kinesthetic learning style is dominant, it requires a separate study for that student in the teaching process. In this study, it was aimed to examine the use of kinesthetic learning style, which is one of the learning styles, which is the answer to how students learn best, in Turkish lessons. In the research, besides examining the activities of the textbooks in order to reveal the use of the kinesthetic learning style in Turkish lessons, the opinions of teachers and students were also consulted. As a result of the research, a total of 22 activities that could be related to the kinesthetic learning style were determined in the 5, 6, 7 and 8 grade Turkish textbooks. It was concluded that the most kinesthetic learning style-related activity among all the books examined was in the 5th grade Turkish textbook with 7 activities. According to the opinions of most of the teachers and students, it was determined that activities related to kinesthetic learning style except for the textbook activities were not adequately applied in the lessons. As a result of the interviews with the teachers, it was concluded that 92.9% of the teachers wanted the activities for the kinesthetic learning style in Turkish textbooks to be increased in terms of quantity and quality. As a result of the interviews with the students, it was concluded that the students wanted to be increased the activities for the kinesthetic learning style in Turkish textbooks and in Turkish lessons apart from the books. Moreover, in the research, various suggestions were made regarding the use of kinesthetic learning style in Turkish lessons.

Keywords: kinesthetic, Turkish lesson, textbook, learning styles, teacher, student

Teşekkür

Çalışmalarım süresince bana her türlü desteği gösteren saygıdeğer danışman hocam Doç. Dr. Filiz Mete'ye görüşümü genişlettiği için çok teşekkür ederim.

Beni yetiştirip bugünlere getiren ve her zaman yanımda olan annem Nevin Yarı ve babam Selahattin Yarı'ya çok teşekkür ederim. Desteklerini hep hissettiğim ablalarım Gülşah Yarı'ya ve Fatma Yarı Doğan'a çok teşekkür ederim. Ayrıca bu süreçte bana neşe katan sevgili yeğenim Ömer Alp Doğan'a çok teşekkür ederim.

Çalışmamda gönüllü katılımları ile yer alıp çalışmama katkı sağlayan tüm değerli öğretmen ve öğrencilere çok teşekkür ederim.

İçindekiler

Kabul ve Onay.....	ii
Öz.....	iii
Abstract.....	iv
Teşekkür.....	v
Tablolar Dizini.....	ix
Şekiller Dizini.....	xiii
Simgeler ve Kısaltmalar Dizini.....	xiv
Bölüm 1	1
Giriş.....	1
Problem Durumu.....	2
Araştırmanın Amacı ve Önemi	4
Araştırma Problemi	5
Sayıtlılar	6
Sınırlılıklar	6
Tanımlar.....	7
Bölüm 2 Araştırmanın Kuramsal Temeli ve İlgili Araştırmalar.....	8
Yapılandırmacılık	8
Öğrenme	11
Bireysel Farklılıklar.....	14
Öğrenme Stilleri	16
Öğrenme Stilleri Teorileri - Modelleri.....	18
Görsel Öğrenme Stili.....	20
İşitsel Öğrenme Stili	21
Kinestetik Öğrenme Stili.....	21
İlgili Araştırmalar	23
Bölüm 3.....	27

Yöntem.....	27
Araştırmanın Türü	27
Araştırmanın İnceleme Nesnesi ve Çalışma Grubu (Katılımcılar)	27
Veri Toplama Süreci.....	32
Veri Toplama Araçları	34
Verilerin Analizi	35
Bölüm 4	36
Bulgular, Yorumlar ve Tartışma.....	36
Türkçe Ders Kitaplarındaki (5, 6, 7 ve 8. Sınıf) Etkinliklerde Öğrenme Stillerine İlişkin Bulgular	36
Türkçe Öğretmenlerinin Türkçe Öğretiminde Kinestetik Öğrenme Stili Kullanımına İlişkin Görüşleri	74
Ortaokul Öğrencilerinin Türkçe Öğretiminde Kinestetik Öğrenme Stili Kullanımına İlişkin Görüşleri	99
Türkçe Ders Kitaplarındaki (5,6,7 ve 8. sınıf) Etkinliklerde Kinestetik Öğrenme Stili Dağılımının Tartışılması	141
Türkçe Öğretmenlerinin Kinestetik Öğrenme ve Türkçe Öğretime İlişkin Görüşlerinin Tartışılması	144
Ortaokul Öğrencilerinin Kinestetik Öğrenme ve Türkçe Öğretime İlişkin Görüşlerinin Tartışılması	153
Bölüm 5.....	156
Sonuç ve Öneriler.....	156
Ders Kitapları İncelemesi ile İlgili Ulaşılan Sonuçlar.....	156
Türkçe Öğretmeni Görüşmeleri ile İlgili Ulaşılan Sonuçlar	158
Öğrenci Görüşmeleri ile İlgili Ulaşılan Sonuçlar	162
Öneriler	164
Kaynaklar	166
EK-A: Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu (Türkçe Öğretmenleri İçin)	clxxiv

EK-B: Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu (Öğrenciler İçin)	clxxvi
EK-C: Tüm Öğrenci (5,6,7,8.sınıf) Görüşleri Daire Grafiği	clxxvii
EK-Ç: Tüm Ders Kitapları (5,6,7,8.sınıf) Öğrenme Stilleri Dağılımı Çubuk Grafiği	clxxxii
EK-D: Gönüllü Katılım Formu - Öğretmen	clxxxiii
EK-E: Veli Onay Formu	clxxxiv
EK-F: Gönüllü Katılım Formu - Öğrenci.....	clxxxv
EK-G: Etik Komisyonu Onay Bildirimi	clxxxvi
.....	clxxxvi
EK-H: MEB Uygulama İzni	clxxxvii
.....	clxxxvii
EK-I: Etik Beyanı	clxxxviii
EK-İ: Yüksek Lisans Tez Çalışması Orijinallik Raporu	clxxxix
EK-J: Thesis Originality Report	cxc
EK-K: Yayımlama ve Fikrî Mülkiyet Hakları Beyanı	cxcı

Tablolar Dizini

Tablo 1 Araştırmanın İnceleme Nesnesi.....	28
Tablo 2 Veri Toplama Araçları	35
Tablo 3 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Görsel Yönergeler	37
Tablo 4 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki İşitsel Yönergeler.....	42
Tablo 5 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Kinestetik Yönergeler	43
Tablo 6 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Çalışma Kapsamında Değerlendirilmeyen Etkinlik Dışındaki Başlıklardan Kinestetik Öğrenme Stili ile İlişkili Olan Yönergeler	44
Tablo 7 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Hem Görsel Hem İşitsel Yönergeler	45
Tablo 8 MEB 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Görsel Yönergeler.....	47
Tablo 9 MEB 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki İşitsel Yönergeler.....	51
Tablo 10 MEB 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Kinestetik Yönergeler.....	52
Tablo 11 MEB 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Çalışma Kapsamında Değerlendirilmeyen Etkinlik Dışındaki Başlıklardan Kinestetik Öğrenme Stili ile İlişkili Olan Yönerge.....	52
Tablo 12 MEB 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Hem Görsel Hem İşitsel Yönergeler	53
Tablo 13 MEB 7. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Görsel Yönergeler.....	55
Tablo 14 MEB 7. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki İşitsel Yönergeler	60
Tablo 15 MEB 7. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Kinestetik Yönergeler.....	61
Tablo 16 MEB 7. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Hem Görsel Hem İşitsel Yönergeler	63
Tablo 17 MEB 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Görsel Yönergeler.....	65
Tablo 18 MEB 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki İşitsel Yönergeler	68
Tablo 19 MEB 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Kinestetik Yönergeler.....	69
Tablo 20 MEB 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Hem Görsel Hem İşitsel Yönergeler	70
Tablo 21 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Tüm Öğrenme Stilleri İçerisinde Kinestetik Öğrenme Stili Dağılımı	72
Tablo 22 MEB 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Tüm Öğrenme Stilleri İçerisinde Kinestetik Öğrenme Stili Dağılımı.....	72

Tablo 23 <i>MEB 7. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Tüm Öğrenme Stilleri İçerisinde Kinestetik Öğrenme Stili Dağılımı</i>	73
Tablo 24 <i>MEB 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Tüm Öğrenme Stilleri İçerisinde Kinestetik Öğrenme Stili Dağılımı</i>	73
Tablo 25 <i>5, 6, 7 ve 8. Sınıf Ortaokul Türkçe Ders Kitaplarının Tamamında Tüm Öğrenme Stilleri İçerisinde Kinestetik Öğrenme Stili Dağılımı</i>	74
Tablo 26 <i>Öğretmenlerin Görüşme Formundaki Birinci Soruya Verdikleri Yanıtlar</i>	75
Tablo 27 <i>Öğretmenlerin Görüşme Formundaki İkinci Soruya Verdikleri Yanıtlar</i> .	77
Tablo 28 <i>Öğretmenlerin Görüşme Formundaki Üçüncü Soruya Verdikleri Yanıtlar</i>	80
Tablo 29 <i>Öğretmenlerin Görüşme Formundaki Üç Nokta Birinci Soruya Verdikleri Yanıtlar</i>	81
Tablo 30 <i>Öğretmenlerin Görüşme Formundaki Dördüncü Soruya Verdikleri Yanıtlar</i>	82
Tablo 31 <i>Öğretmenlerin Görüşme Formundaki Dört Nokta Birinci Soruya Verdikleri Yanıtlar</i>	84
Tablo 32 <i>Öğretmenlerin Görüşme Formundaki Beşinci Soruya Verdikleri Yanıtlar</i>	86
Tablo 33 <i>Öğretmenlerin Görüşme Formundaki Altıncı Soruya Verdikleri Yanıtlar</i>	87
Tablo 34 <i>Öğretmenlerin Görüşme Formundaki Yedinci Soruya Verdikleri Yanıtlar</i>	89
Tablo 35 <i>Öğretmenlerin Görüşme Formundaki Sekizinci Soruya Verdikleri Yanıtlar</i>	91
Tablo 36 <i>Öğretmenlerin Görüşme Formundaki Sekiz Nokta Birinci Soruya Verdikleri Yanıtlar</i>	93
Tablo 37 <i>Öğretmenlerin Görüşme Formundaki Dokuzuncu Soruya Verdikleri Yanıtlar</i>	95
Tablo 38 <i>5. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Birinci Soruya Verdikleri Yanıtlar</i>	99
Tablo 39 <i>5. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki İkinci Soruya Verdikleri Yanıtlar</i>	101
Tablo 40 <i>5. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Üçüncü Soruya Verdikleri Yanıtlar</i>	102

Tablo 41 5. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Üç Nokta Birinci Soruya Verdikleri Yanıtlar	103
Tablo 42 5. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Dördüncü Soruya Verdikleri Yanıtlar	105
Tablo 43 5. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Beşinci Soruya Verdikleri Yanıtlar	106
Tablo 44 6. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Birinci Soruya Verdikleri Yanıtlar	111
Tablo 45 6. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki İkinci Soruya Verdikleri Yanıtlar	112
Tablo 46 6. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Üçüncü Soruya Verdikleri Yanıtlar	113
Tablo 47 6. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Üç Nokta Birinci Soruya Verdikleri Yanıtlar	114
Tablo 48 6. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Dördüncü Soruya Verdikleri Yanıtlar	116
Tablo 49 6. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Beşinci Soruya Verdikleri Yanıtlar	118
Tablo 50 7. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Birinci Soruya Verdikleri Yanıtlar	122
Tablo 51 7. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki İkinci Soruya Verdikleri Yanıtlar	123
Tablo 52 7. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Üçüncü Soruya Verdikleri Yanıtlar	124
Tablo 53 7. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Üç Nokta Birinci Soruya Verdikleri Yanıtlar	125
Tablo 54 7. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Dördüncü Soruya Verdikleri Yanıtlar	126
Tablo 55 7. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Beşinci Soruya Verdikleri Yanıtlar	128
Tablo 56 8. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Birinci Soruya Verdikleri Yanıtlar	132
Tablo 57 8. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki İkinci Soruya Verdikleri Yanıtlar	133

Tablo 58 8. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Üçüncü Soruya Verdikleri Yanıtlar.....	134
Tablo 59 8. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Üç Nokta Birinci Soruya Verdikleri Yanıtlar	135
Tablo 60 8. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Dördüncü Soruya Verdikleri Yanıtlar	136
Tablo 61 8. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Beşinci Soruya Verdikleri Yanıtlar.....	138

Şekiller Dizini

Şekil 1 Öğrenme Stilleri Üçlü Sınıflandırması	20
Şekil 2 Öğrenme Stilleri Özellikleri	23
Şekil 3 Katılımcıların (Türkçe Öğretmenlerinin) Cinsiyeti	29
Şekil 4 Katılımcıların (Türkçe Öğretmenlerinin) Eğitim Durumu	29
Şekil 5 Katılımcıların (Türkçe Öğretmenlerinin) Mezun Olduğu Fakülte	30
Şekil 6 Katılımcıların (Türkçe Öğretmenlerinin) Deneyimi	30
Şekil 7 Katılımcıların (Öğrencilerin) Sınıfı	31
Şekil 8 Katılımcıların (Öğrencilerin) Cinsiyeti	31

Simgeler ve Kısaltmalar Dizini

Görsel: Bazı bölümlerde, görsel öğrenme stili anlamında kısaltılarak kullanılmıştır.

Görseller: Bazı bölümlerde, görsel öğrenme stiline sahip bireyler anlamında kısaltılarak kullanılmıştır.

İşitsel: Bazı bölümlerde, işitsel öğrenme stili anlamında kısaltılarak kullanılmıştır.

İşitseller: Bazı bölümlerde, işitsel öğrenme stiline sahip bireyler anlamında kısaltılarak kullanılmıştır.

Kinestetik: Bazı bölümlerde, kinestetik öğrenme stili anlamında kısaltılarak kullanılmıştır.

Kinestetikler: Bazı bölümlerde, kinestetik öğrenme stiline sahip bireyler anlamında kısaltılarak kullanılmıştır.

MEB: Millî Eğitim Bakanlığı

Ö: Öğrenci

Ö1: Öğrenci 1

Ö1(5): Öğrenci 1 - 5. Sınıf

Ö20(6): Öğrenci 20 - 6. Sınıf

Ö30(7): Öğrenci 30 - 7. Sınıf

Ö50(8): Öğrenci 50 - 8. Sınıf

TÖ: Türkçe Öğretmeni

TÖ1: Türkçe Öğretmeni 1

Bölüm 1

Giriş

Gelişen teknolojiyle birlikte artan araştırma imkânları, birçok alanda olduğu gibi eğitimde de değişikliklere yol açmıştır. Geleneksel yöntemler günümüzde yerini, yapılandırmacılık yaklaşımına uygun çağdaş yöntem ve tekniklere bırakmıştır. Brooks ve Brooks (1999), öğrencilerin kendi öğrenmelerini kontrol etmelerinin yapılandırmacılık yaklaşımının temelinde bulunduğunu ifade etmiştir. Öğrenciyi merkezde tutan bu yaklaşımda, öğrenci özelliklerinin iyi bilinmesi gerekmektedir. Yapılandırmacılıkta öğrenci lehine yapılan tüm düzenlemeler bireysel farklılıklara yöneliktir. Bu durum eğitim-öğretim süreçlerinde bireysel farklılıkları ön plana çıkarmaktadır.

“Yeni arayışların ‘en iyi nasıl öğrenilebilir?’ sorusunun daha çok bireysel niteliklerin ve bireyin gelişmiş olan yönlerini ön plana çıkartmayı amaçlayan çalışmalara doğru bir yönelim gösterdiği dikkati çekmektedir” (Ekici, 2002, s. 42). Öğrenci davranışlarının incelenmesi ile ortaya çıkan öğrenme stilleri, “En iyi nasıl öğrenilir?” sorusunun yanıtını vermektedir (Keefe, 1985).

Birçok öğrenme stili tanımı ve sınıflandırması mevcuttur. İnsanların öğrenirken kullandıkları yollar öğrenme stili olarak adlandırılmaktadır. Bir başka tanıma göre öğrenme stilleri, doğuştan kazanılmış değişime dirençli ve öğrenme sürecinde kullanılan bireysel tercihlerdir. “Dunn ve Dunn Öğrenme Stili Modeli”, “Kolb Öğrenme Stili Modeli”, “Gregorc Öğrenme Stili Modeli” literatürde yer alan öğrenme stili sınıflandırmalarındandır. Öğrenme stillerinde üçlü sınıflandırmayı (görsel, işitsel, kinestetik) Barbe ve Swassing (1995), “Duyusal Öğrenme Tipi Modeli’nde”, Given (1996), “Öğrenme Stiline Fiziksel Yaklaşımlar” başlığı altındaki çalışmasında ele almıştır. Öğrenme stilleri ile ilgili yapılan çalışmalarda yer alan sınıflandırmaların; görsel öğrenme stili, işitsel öğrenme stili ve kinestetik öğrenme stili üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Bireylerin kendi öğrenme stillerinin farkında olması, onları başarıya götürecektir kilit noktalardan biridir. Ana dilin doğru, etkili kullanımıyla ve dört temel dil becerisiyle öğrencinin yetkinleşmesinin hedeflendiği Türkçe dersi, diğer derslerin temelini oluşturması açısından oldukça önem taşımaktadır. Türkçe dersinde edinilen bilgiler hayat boyu kullanılmaktadır (Güney ve diğerleri, 2010). Tüm alanlarda gelişmenin temelini oluşturan Türkçe dersi, sosyal yönü olan bir beceri dersidir (Güney ve diğerleri, 2010). Türkçe dersinin her öğrenci tarafından anlaşılması önem taşımaktadır. “İnsanlar öğrenme yetenekleri açısından benzerlikler taşısa da öğrenme tarzları farklıdır. Herkes öğrenebilir ama herkes aynı şekilde öğrenemez. Kişiler arası bu farklılıkların olması herkese uyan bir öğrenme stiline olmamasından kaynaklanır. Bu farklılıklar dikkate alınmadan planlanan eğitim faaliyetlerinden bütün öğrenciler eşit şekilde faydalanamaz” (Ergün, 1999; akt. Bayırlı ve diğerleri, 2019, s. 72). Bu anlamda öğretimin tüm öğrenme stillerine hitap edecek şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.

Bu araştırmada, öğrencilerin en iyi nasıl öğrendiğini gösteren öğrenme stillerinden biri olan kinestetik öğrenme stiline Türkçe derslerinde yerinin ve kullanım durumunun incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada Türkçe derslerinde kinestetik öğrenme stiline kullanım durumunun ortaya çıkarılması için ders kitaplarındaki etkinliklerin incelenmesinin yanı sıra öğretmen ve öğrenci görüşlerine de başvurulmuştur.

Problem Durumu

Eğitime zenginlik katan bireysel farklılıklar, son yıllarda üzerinde durulan en önemli konulardan biri olmuştur. Öğrenme stilleri ise en çok dikkat çeken ve üzerinde çalışmalar yapılan bireysel farklılıklardandır. Öğrenme stilleri, bireyden bireye farklılık gösteren doğuştan kalıcı olarak getirdiğimiz, öğrenme sürecinde kullanılan yollardır. Pashler vd.’ne (2008), göre eğitimde en iyi sonuç elde etmenin yolu tek bir öğrenme stiline uygun yöntemlerin kullanılması değil, farklı öğrenme stillerine uygun yöntemlerin kullanılmasıdır.

“Çünkü öğrenciler tercih ettikleri öğrenme stiline (örneğin; işitsel, görsel, kinestetik) uygun bilgileri daha kolay özümserler” (Newton, 2017, s.6).

Öğrenme stilleri üzerine yapılan sınıflandırmalarda en çok görsel, işitsel ve kinestetik öğrenme stili sınıflandırması kullanılmıştır. Toplumdaki bireylerin üçte ikisi, üç öğrenme stilini de (görsel, işitsel, kinestetik) taşımaktadır. Geriye kalan bireylerin üçte biri ise yalnızca bir öğrenme stilinin özelliklerine sahiptir. Üçte birlik kısmın içerisinde yer alan bireylerde de en çok kinestetik öğrenme stili baskın olan öğrenciler okula uyum sağlama noktasında sorunlar yaşamaktadır (Boydak, 2001).

Kinestetik öğrenme stiline sahip bir birey için öğrenme sürecinde hareket ön plandadır. Bu nedenle bu stile sahip bireyler için özellikle görselliğin ve işitselliğin ağırlıklı olduğu derslerde hareketin kullanılması büyük önem taşımaktadır. Derslerde hareketin yer almaması kinestetik öğrenme stiline sahip öğrenciler açısından büyük bir eksikliklerdir. Böyle bir durumda (derslerde hareket kullanılmadığında), bu stile sahip öğrencilerin okulla ilgili sorun yaşamaları olası görünmektedir. Bu sorun, ilk olarak derste işlenenlerin öğrenci tarafından anlaşılabilmesi ile başlamaktadır. Sonraları öğrencinin dersten tamamen uzaklaşması gibi olumsuz bir noktaya kadar gidebilmektedir. Çünkü zaman içerisinde anlaşılabilmeyen konuların artması öğrencinin derse olan ilgisini azaltmaktadır. İlerleyen süreçlerde ise öğrencinin önce diğer derslerine, ardından okul hayatının geneline yayılan olumsuzlukların yaşanması söz konusu olabilmektedir. Bu olumsuzlukların yaşanmaması için her öğrencinin öğrenme stiline uygun bir öğretimin gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Çünkü başarılı bir öğrenme sürecinin yapı taşı olan öğe, öğrenme stiline uygun gerçekleştirilen öğretimdir. Bu nedenle her öğrencinin öğrenme stiline uygun bir öğretim gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Özellikle Türkçe dersi gibi temel bir derste, her öğrenciye uygun bir sürecin işlenmesi ayrı bir önem taşımaktadır. Belirgin olarak kinestetik öğrenme stiline sahip öğrencilerin Türkçe derslerindeki başarıları için Türkçe derslerinde kinestetik öğrenme stili kullanım durumu açığa çıkarılmalıdır. Türkçe derslerinde temel materyal olan Türkçe ders kitabındaki etkinliklerde ve kitap dışında derslerde uygulanan diğer

etkinliklerde, kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinliklerin ne düzeyde kullanıldığının bilinmesi Türkçe derslerinde, tüm öğrencilerin başarısı için önem taşımaktadır.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacı, Türkçe derslerinde kinestetik öğrenme stiline uygun etkinliklerin yerinin ve kullanımının ortaokul Türkçe ders kitapları etkinlikleri ve öğretmen ile öğrenci görüşleri bağlamında incelenmesidir.

Türkçe dersinin tüm öğrenciler tarafından anlaşılması için dikkate alınması gereken bireysel farklılıklardan biri, öğrenme stilleridir. Toplumdaki bireylerin üçte ikisi, üç öğrenme stilini de (görsel, işitsel, kinestetik) taşımaktadır. Geriye kalan bireylerin üçte biri ise yalnızca bir öğrenme stilinin özelliklerine sahiptir. Üçte birlik kısmın içerisinde yer alan bireylerde de en çok kinestetik öğrenme stili baskın olan öğrenciler okula uyum sağlama noktasında sorunlar yaşamaktadır (Boydak, 2001). Bu nedenle Türkçe derslerinde kinestetik öğrenme stili baskın olan öğrencilere uygun olabilecek etkinliklere ne düzeyde yer verildiğinin tespit edilmesi bu stile sahip öğrencilerin Türkçe dersi ile ilişkisinin olumlu anlamda gelişmesi için önem taşımaktadır.

Öğrenme stilleri dikkate alınmadan gerçekleşecek bir öğretimin, öğrenciler arasında ayırtırmaya kadar gittiği bilinmektedir (Ergün, 1999; akt. Bayırlı ve diğerleri, 2019). Çünkü öğrenme stilleri, herkesin farklı şekilde öğrenmesini sağlayan temel farklılıklardır. Bir beceri dersi olan ve diğer tüm alanları etkileyen Türkçe dersi her öğrenci için önem taşımaktadır. Bu nedenle Türkçe öğretiminin tüm öğrenme stillerine uyarlanarak gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Ayrıca kinestetik öğrenme stili ile ilişkili bir etkinlik iyi bir şekilde düzenlendiğinde, görsel ve işitsel öğrenme stillerini de kapsayabilmektedir. Bu, tüm öğrencilerin öğrenme stillerine uygun bir öğretim sürecinin gerçekleşmesi demektir. Böylece çalışma sürecinden ve süreden artırım elde edilerek derslerde birden fazla yarar sağlanması mümkün olacaktır. Öğrencilerin tamamının öğrenme stiline uygun bir sürecin işlenmesi öğretimin verimini en yüksek noktaya çıkaracaktır.

Öğrenme; materyaller, öğrenenlerin özellikleri, konu ve öğrenme amaçları yerine getirildiğinde öğrenmeyi desteklemektedir. Bu nedenle öğrenme materyallerinin öğrenci özellikleri açısından incelenmesi gerekmektedir. Bu araştırma, Türkçe dersinde birincil materyal olan ortaokul Türkçe ders kitaplarındaki etkinliklerin ve ders kitabı dışında derslerde uygulanan kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinliklerin ortaya çıkarılacak olması açısından önem taşımaktadır.

Bu çalışmada, öğrenme stillerinden biri olan kinestetik öğrenme stiline Türkçe öğretimindeki mevcut durumunun görülmesi ve buna yönelik öneriler geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda hem ortaokul Türkçe ders kitapları incelenmiş hem de ortaokul öğrencileri ve Türkçe öğretmenleri ile Türkçe derslerinde kinestetik öğrenme stili kullanımı üzerine bir görüşme yapılmıştır. Mevcut durumun ortaya çıkarılmasının yanı sıra öğretmen ve öğrenci görüşlerinden elde edilen verilerle kinestetik öğrenme stiline uygun olabilecek etkinliklerin neler olduğu görülmüştür. Ortaya çıkarılan bu etkinliklerle öğrenci ve öğretmenler için bu stiline Türkçe derslerinde kullanımına yönelik bir kaynak sunulması amaçlanmıştır. Ayrıca çalışmanın kinestetik öğrenme stili ve Türkçe öğretimine yönelik farkındalığı artırması ve bu konuyla (kinestetik öğrenme stili ve Türkçe öğretimi) ilgili yapılacak farklı çalışmalar için araştırmacılara kaynaklık etmesi beklenmektedir.

Araştırma Problemi

Ortaokul Türkçe derslerinde ve Türkçe ders kitaplarında kinestetik öğrenme stiline yönelik olan etkinliklerin yerinin ve kullanım durumunun tespitinin amaçlandığı çalışmada, temel problem cümlesi: “MEB ortaokullarında okutulan Türkçe ders kitaplarındaki etkinliklerde ve ders kitabı dışında ortaokul Türkçe derslerinde uygulanan etkinliklerde, kinestetik öğrenme stiline yeri ve kullanım durumu nedir?” olarak belirlenmiştir. Bu temel problem cümlesine yanıt aramak için yedi alt problem ortaya koyulmuştur.

Alt Problemler

1) Ortaokul beşinci sınıf Türkçe ders kitabındaki etkinliklerin öğrenme stillerine göre dağılımı nedir?

2) Ortaokul altıncı sınıf Türkçe ders kitabındaki etkinliklerin öğrenme stillerine göre dağılımı nedir?

3) Ortaokul yedinci sınıf Türkçe ders kitabındaki etkinliklerin öğrenme stillerine göre dağılımı nedir?

4) Ortaokul sekizinci sınıf Türkçe ders kitabındaki etkinliklerin öğrenme stillerine göre dağılımı nedir?

5) Ortaokul Türkçe ders kitaplarındaki etkinliklerde kinestetik öğrenme stiline diğer öğrenme stillerine (görsel ve işitsel) göre yer alma durumu nedir?

6) Türkçe öğretmenlerinin Türkçe öğretiminde kinestetik öğrenme stili kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir?

7) Ortaokul öğrencilerinin Türkçe öğretiminde kinestetik öğrenme stili kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir?

Sayıtlılar

Öğrenci ve öğretmenlerin yarı yapılandırılmış görüşme formuna içtenlikle yanıt verdiği varsayılmaktadır.

Sınırlılıklar

Araştırmada incelenecek ders kitapları, 2021-2022 eğitim öğretim yılında kullanılan ortaokul Türkçe ders kitapları (5,6,7 ve 8. sınıf) etkinlikleri ile sınırlandırılmıştır. Kitaptaki hazırlık çalışmaları, sonraki derse hazırlık çalışmaları ve tema sonu değerlendirme soruları araştırmaya dâhil edilmemiş, araştırmada yalnızca etkinlik başlığı altında verilenler üzerinde çalışılmıştır. Araştırma kapsamı dışında kalan ancak kinestetik öğrenme stili ile ilişkisi olduğu düşünülen yönergeler ise ayrı bir tabloda belirtilmiştir.

Tanımlar

Görsel: “Görme duyusuyla ilgili olan, görmeye dayanan” (Tdk, 2011, s.970).

İşitsel: “İşitmeyle ilgili” (Tdk, 2011, s.1224).

Kinestetik: “Dış dünyayı ve kişisel duygulanımları, fiziksel birtakım belirtileri hissetmek, hareket edip, eyleme geçirmek (dokunmak, hareket etmek, el becerileri sergilemek vs.)” (Markova & Powell, 2002; s. 54; akt. Yetişir, 2007).

Öğrenme: “Öğrenme, deneyim ve uygulamalarla bilgi beceri kazanılması sonucunda davranışta oluşan değişikliktir” (Pritchard, 2014, s.1).

Öğrenme Stili: “Öğrenme stili; bir öğrencinin en iyi nasıl öğrendiğini gösteren, bilişsel, güdüleyici ve fizyolojik unsurlarla her bireyin genetik kodunu yansıtan öğrenmeye ilişkin kararlı tepkiler gösteren yollardır” (Keefe,1985, s.138).

Sıklık: “Sık olma durumu. Sıkça geçme, kullanımı sık olma” (Tdk, 2011, s.2094).

Stil: “Belirli bir süre boyunca sürdürülen bir dizi bireysel niteliği, etkinliği veya davranışı tanımlamak için tekrar tekrar kullanılma durumu” (Riding, & Rayner, 1998, s.5).

Strateji: “Strateji bir probleme ilişkin çözüm önerileri sunulmasında belirli yöntemlerin veya planlanmış tasarımların kullanımınıdır” (Brown, 2000, s.112).

Bölüm 2

Araştırmanın Kuramsal Temeli ve İlgili Araştırmalar

Bu bölümde; yapılandırmacılık, öğrenme, bireysel farklılıklar, öğrenme stilleri, stil strateji ayrımı, öğrenme stilleri modelleri ile ilgili kuramsal bilgilere yer verilmiştir

Yapılandırmacılık

Gelişen teknoloji ve bu teknolojinin gelişimi ile artan araştırma imkânları, eğitim alanında çeşitli değişikliklere yol açmıştır. Eğitimde gerçekleşen bu değişikliklerden biri, 2005-2006 eğitim-öğretim yılında ülkemizde uygulanmaya başlanan yapılandırmacı yaklaşımdır.

Yapılandırmacı yaklaşım, 19. yüzyılın sonlarında ve 20. yüzyılın başlarında eğitimde baskın olan davranışçılık yaklaşımı sonrasında ortaya çıkmıştır (Abbott & Ryan,1999).

Davranışçı yaklaşım, uyarıcı tepki bağı ile kontrol edilebilen öğretim süreçlerini içeren ve öğrenmeyi mekanik ve basit olarak ele alan bir kuram olması yönüyle eleştiriler almaktadır (Demirel, 2020). Bu kurama göre bireyler zihinleri boş bir şekilde dünyaya gelirler ve öğrenme bireyler için pasif bir olgudur.

Günümüzde ise bireylerin zekâlarının, yalnızca kalıtımla gelen donuk yapılar olmadığı araştırmalar sonucunda ortaya koyulmuştur. Beynin çalışma sisteminin incelenmesi yüzyıllardır hasarlı olan beyinler üzerinde yapıldığı için gelişmeler yavaş ilerlemekteydi. Teknolojik gelişmelerle ortaya çıkan bilgisayarın gelişimi, matematiksel girdilerle bir araya getirilmesi sonucunda canlı beynin görüntülenmesi (manyetik rezonans görüntüleme, (MR) bilgisayarlı tomografi) gerçekleşmiş ve beynin işleyişine yönelik araştırmalar artan bir hızda ilerlemeye başlamıştır. Henüz doğmamış bebeklerin anne karnındayken öğrenmeye başlamaları bu araştırmalar sonucu açığa çıkarılmış dayanaklardan biridir (Madi, 2014).

“Öğrenme anne karnında başlamaktadır. Hamilelik sürecinde sarımsak yiyen annelerin çocuklarının sarımsak kokusuna alışıp doğduktan sonra sarımsağa olumsuz tepki vermemeleri; bazı müzikleri dinleyen gebe annelerin, doğumdan sonra bebeklerinin ağladıkları sırada, bu müziklere dikkat edip susmaları örnek olarak gösterilmektedir” (Madi, 2014, s.48).

Bir yetişkinin beyinde ortalama olarak 80-100 milyar nöronun ve trilyonlarca bağlantı iletimi yapan sinir hücresi uzantısının bulunduğu araştırmalar sonucu ortaya koyulmuştur. Bir çocuk doğduğunda çocuğun beyindeki hücre sayısı, bir yetişkinin hücre sayısının yaklaşık iki katı olarak hesaplanmıştır. Çocuk büyüyüp yeni bilgiler ve yeni davranışlar öğrenirken bu hücreler yoluyla bağlantılara bu yeni bilgiler yüklenmektedir (Tanrıdağ, 2018).

“Yeni doğan çocuğun beyni, dünyayı belirli şekillerde algılamaya zaten eğilimlidir” (Goswami, 2008; akt. Taber, 2011, s.46). Beyin, erken bebeklikten ergenliğin sonuna kadar yeni bilgi ve davranış deneyimleri edindikçe uzmanlaşmaktadır. Bu durum, bir birey büyürken maruz kaldığı dış dünyanın (fiziki, sosyal, kültürel çevre vs.) ve eğitimin etkisi ile zamanla edinilen baskın gelen alışkanlıkların, davranışların, nöronların şekillendirilmesi ve beyin gelişiminde ne denli önemli olduğunu göstermektedir. Çocuk büyüyüp bir yetişkin olduğunda dış dünya etkileri devam etmektedir. Çünkü yetişkinlikte de beyindeki sinir hücrelerindeki oluşumun ve bu sinir hücreleri arasındaki iletimin sürdüğü bilinmektedir.

Yapılandırmacı yaklaşımı savunanlar; bilginin öğrenci tarafından aktif şekilde öğrenilmesinin, (eski ile yeni bilgi arasında bağlantıların kurulurken sorgulanması ve araştırma yapılması) bilginin pasif olarak alınmasından daha etkili olduğunu ileri sürmektedirler (Bhattacharjee, 2015). “Öğrencilerin sürekli dönüşen zihinsel şemalarının bilişsel gelişimlerinde oynadığı merkezi rolü tanımlayan bir öğrenme teorisi olan yapılandırmacılık, eğitim pratiğini güçlü bir şekilde bilgilendirmektedir” (Brooks & Brooks, 1999, s.18). Bu desteklerle ve çağın gereksinimleri ile geleneksel eğitim yaklaşımı yerini, çağdaş bir yaklaşım olan yapılandırmacı yaklaşıma bırakmış, öğrencilerin öğrenme süreci

boyunca kendi öğrenmelerinin sonuçlarını üstlenen etkin role sahip bireylere dönüşmesi yapılandırıcılık yaklaşımı ile kendini göstermiştir.

Bhattacharjee'e (2015) göre yapılandırıcılık, insanların nasıl öğrendiklerini açıklamak için kullanılan ve öğrenen her bireyin bu bilgilerden kendi anlamını inşa edeceği deneyimlerin yansıtıldığı öznel süreçler içeren bir teoridir. Ezbere dayalı bilgi yığınları oluşturmak yerine farklı durumlarda kullanılabilen yaratıcılık ve derin anlamlara dayalı bir öğretim içerir (Kalbfleisch, 1999; akt. Abbott & Ryan, 1999).

Yapılandırıcılıkta aktif olan birey, önceki bilgilerini kullanarak zihninde bilgileri yapılandırır ve bilgiyi kendisi oluşturur. Bunu yaparken yeni bilgileri şemalarımızda var olan bilgi ve deneyimlerimizle ilişkilendirerek, sorular sorup, araştırmalar yaparak sürece dâhil olur ve bilginin inşasını sağlar (Bhattacharjee, 2015).

Çoğunlukla yapılandırıcılıkla özdeşleşen Jean Piaget, özümseme ve uyumsama süreçleri ile bilginin yapılandırılmasını açıklamaktadır (Bhattacharjee, 2015). Yeni bir bilginin özümsemesi için başka bilgilere ihtiyaç duyarız. Çünkü özümseme, zihnimizde var olan bilgilerle yeni bilgilerin açıklanması işidir. Zihnimizde olan bilgilerin yeni bir bilgiyi açıklamada yetersiz kalması durumunda ise uyumsama devreye girer. Uyumsama ile zihinde yeni şemalar oluşabilir ya da şemalarda değişikliğe gidilebilir.

Yapılandırıcı anlayış ezber yerine anlamlı öğrenmelerle öğrenciye kalıcı bir öğretim imkânı sağlamaktadır. Öğrenenin geleneksel yaklaşımda olduğu gibi edilgen bir konumda değil etkin bir konumda olduğu yapılandırıcı anlayış öğretim programlarını ve ders kitaplarını kendine uydurarak derslerin daha çağdaş yaklaşımlarla işlenmesinin önünü açmıştır. Güney vd. (2010), 2005 yılından itibaren yapılandırıcı yaklaşımı temel alan Türkçe programları ile öğrencilerin farklı yönlerden gelişen, grup çalışmalarında uyum sağlayabilen ve millî değerlerine bağlı kişiler olmasının önemsendiğini belirtmiştir.

Yapılandırıcı yaklaşım, bilgiyi doğrudan alan bireyi değil; bilgiyi sorgulayan, yorumlayan, tartışan, yeniden şekillendiren ve bu bilgiyi farklı durumlarda kullanabilen

bireyleri istemektedir. Bhattacharjee'e (2015) göre çocukların en iyi şekilde öğrenmelerinin anahtarlarından biri, onların bir şeyleri denemelerine olanak sağlanmasıdır. Yapılandırmacı yaklaşım, öğrenene ve ortama göre şekillenebilmekte ve öğrenenin bilgiyi yeniden yapılandırmasını, yorumlamasını ve uygulamasını sağlamaktadır. Burada öğretmene düşen rol, öğrencinin tüm bunları gerçekleştirebilmesine olanak sağlayacak ortamları oluşturmaktır. Bunun için fiziki olarak sınıfların düzenlenmesinin yanı sıra sınıf ikliminin derslere olumlu yansıtacak şekilde inşa edilmesi gerekmektedir.

Yapılandırmacılıkta öğretmen, öğrencilerin kendini deneyip analiz edeceği sorular oluşturup bunlara yanıtlar bulabileceği üst düzey düşünme becerilerini kullanılabileceği ortamlarda, bireysel ya da iş birliği içinde, birincil veri kaynakları kullanarak bilginin yapılandırılmasını teşvik eden ve sonuç olarak öğrencilerin nasıl öğreneceklerini öğrendikleri bir sınıf ortamını düzenleyen bir roledir (Bhattacharjee, 2015). Çünkü bu yaklaşımda öğretmen, öğrencinin merkezde olduğunun bilincindedir (Bhattacharjee, 2015).

Yapılandırmacılıkta öğrenme, her bireyde farklı deneyimlerle öznel süreçler içerecek şekilde gerçekleşmektedir (Abbott & Ryan, 1999). Çünkü yapılandırmacılıkta, öğrencilerin yeteneğinin ve bireysel ilgisinin öğrenme sürecine hâkim olduğu bilinmekte ve bundan dolayı öğrencilerin öğrenme stilleri dikkate alınmaktadır (Bhattacharjee, 2015).

Öğrenme

“Öğrenmeyi hayatımızda etkin bir şekilde kullanma gereksinimi olmasaydı, büyük olasılıkla hepimiz aynı düşüncede olurduk” (Fleming, 2012, s.3).

Yapılandırmacılık, öğreneni ve öğrenme sürecini ön plana çıkarmaktadır. Öğrenme süreciyle ilgili araştırmaların da hız kazanmasıyla öğrenmeye yönelik tanımlar çeşitlilik göstermeye başlamıştır.

Öğrenme tanımlarında, özellikle davranışçılık ve bilişselcilik ayrımı dikkat çekmektedir. Öğrenmede ilk olarak davranışçılığı savunanların görüşleri hâkim olmuştur.

Öğrenmeyi mekanik bir süreç olarak tanımlayan davranışçılar, yalnızca gözlemlenebilir değişimlerle ilgilenmiş ve öğrenmede uyarıcı-tepki bağıını önemsemişlerdir. Bilişsel yaklaşımçılar ise dışarıdan gözlemlenemeyen zihinsel süreçlere dikkat çekerek öğrenmeyi davranışçılardan farklı bir şekilde ele almışlardır. Öğrenmenin içerisinde yer alan bu zihinsel süreçler, öğrenmenin nasıl gerçekleştiğinin de açıklanmasında yol gösterici olmaktadır.

Üst biliş öğrenen bireyin kendi öğrenme yollarının farkındalığını sağlamaktadır. Kendine göre en iyi öğrenmenin nasıl olduğunun farkına varan bir bireyin, bu farkındalığa sahip olmayan bir bireye göre daha etkili bir öğrenme süreci gerçekleştireceği ortadadır (Pritchard, 2014).

“Öğrenme, hatırlama, düşünme gibi tüm insan davranışlarının temelinde sinir hücreleri bulunmaktadır” (Wolfe, 2001; akt. Ersoy, & Karal, 2012, s.191). “Beyinde, bilginin öğrenilmesi ve saklanması sinir hücreleri arasında elektriksel ve kimyasal sinyallerle oluşur” (Wolfe, 2001; akt. Ersoy & Karal, 2012, s.191).

Öğrendikçe öğrenmeyi öğreniriz ve kurulan her anlamla diğer bilgilerin anlamlandırılması kolaylaşır (Hein,1991). Çünkü öğrenme, beyinde alıcı ve verici görevindeki sinir hücreleri olan nöronların içerisindeki bilgileri birbirlerine aktarması ile birbirlerine bağlanmasını sağlayan sinapsların sayısının artması sonucu oluşmaktadır.

“Öğrenme, dünyanın kişisel yorumudur” (Palit, 2018, s.9). Aynı zamanda öğrenme, farkında olmaksızın gerçekleşen doğal bir süreçtir (Palit, 2018). “Pritchard ‘a (2014) göre öğrenme deneyim ve uygulamalarla bilgi, beceri kazanılması sonucunda davranışta oluşan değişikliktir” (s.1).

Evrensel bir tanımı olmamasına karşın öğrenme Bloom’ a (1998; akt. Güven, 2014) göre insanlığı toplumsal bir varlık haline getirmesi özelliğiyle insanoğlunu diğer canlılardan farklı kılan, evrensel bir nitelik taşıyan hem bir süreç hem de bir üründür. Süreç, kalıcı değişikliklerin sonucu olan ürünün nedeni olan etkileşimdir (Bloom, 1998; akt. Güven, 2014).

“Öğrencilerin üst düzey düşünme süreçlerini veya eleştirel düşünmeyi gerçekleştirebilmesi için ilk olarak temel beyin yapılarını ya da sinapslar ve nöronlar arasında iletimi yapan bağları inşa etmesi gerekmektedir” (Wortock, 2002; s.2). Öğrenme birikimli bir yapıya sahip olduğu için birey öğrendikçe yeni öğrenmelerin yolları açılmaktadır. Bu süreçler birbirleriyle etkileşimli olarak ilerlemektedir. Bu etkileşim sonucunda beynin yapısına fiziksel olarak bakıldığında, sinaptik bağların gelişmesi ve yeni kanalların açılması beynin düşünme sistemini, bilişi, geliştirmektedir.

Öğrenme doğum öncesinde başlamakla beraber en hızlı öğrenme doğumdan sonradır ve doğumdan sonra nöron hücrelerinin ölümü başlar, kullanılmayan hücreler genetik ve çevresel etkenlere ya da eğitimsizliğe bağlı olarak yok olur (Madi, 2014). Mesaj iletimini sağlayan bu bağlantı noktalarının zayıflaması ya da tamamen ortadan kaybolmaması için bunların birbirleri arasındaki bağlantının sürmesi gerekmektedir (Madi, 2014).

Kolb (2015), öğrenmeyi deneyimle ilişkili sosyal bir süreç olarak tanımlarken; Duran ve Topping (2017), öğrenmeyi bireyin çabası sonucu gerçekleşen bir süreç olarak tanımlamaktadır. Bu tanımlarla birlikte öğrenmenin gerçekleşme aşamalarında bireyin seçiciliği ve denetimi ön plana çıkmaktadır. Öğrenme, öğrenenin farkında olarak kendi algısına göre işlediği ve üzerinde hâkimiyet kurabildiği bir süreçtir.

Öğrenme üzerinde herkesçe kabul görmüş ortak bir tanım bulunmasa da birçok teorisyen, araştırmacı ve bilim adamı tarafından farklı bakış açılarından tanımlanan öğrenmenin ortak öğelerine de çoğu kez değinilmiş ve bu ortak öğelerle öğrenmenin genel bir tanımı ortaya çıkmıştır (Ertmer & Newby, 2013). “Öğrenme, bireyin çevresiyle belli bir düzeydeki etkileşimleri sonucunda meydana gelen nispeten kalıcı izli davranış değişmesidir” (Senemoğlu, 2012, s.4). “Öğrenme kavramı, çevresi ile etkileşimi sonucu bireyde oluşan davranışsal, bilişsel, duyuşsal ve nörofizyolojik değişiklikleri vurgulayan oldukça kompleks bir kavram olarak tanımlanabilir” (Ekici, 2002, s.42).

Öğrenmenin; öğrenci, öğretene, öğrenilecek konu, öğrenmenin gerçekleştiği ortam gibi bileşenlerinin tamamının dikkate alınması öğrenme süreci için büyük önem taşımaktadır. Çünkü bunlar “Öğretme ve öğrenme sürecini etkileyerek fark yaratan değişkenlerdir. Ancak öğrencinin kendisi süreci etkileyen en önemli değişkenlerden biridir” (Incik, 2020, s.154). Hein’e (1991) göre de anlam inşa etme süreci olan öğrenmede dikkat edilecek ilk şey, öğrenci olmalıdır ve tüm öğretim sistemi buna hizmet edecek şekilde düzenlenmeli, öğretilecek konu ise öğrenciden sonra önemsenmelidir.

Öğrenmenin amaçların gerçekleştirilmesi için bireyin çevre ile etkileşimi sonucunda ortaya çıkan ve bireyin davranışlarında değişikliklere yol açan bir kavram olması ve en önemlisi bireyin bu sürecin tam merkezinde yer alması görüşü birçok araştırmacı tarafından kabul görmektedir. Bu da bireysel farklılıkların üzerinde durulması gerekliliğini açığa çıkarmaktadır.

Bireysel Farklılıklar

Öğrenirken birbirimizden farklı yollar kullanırız çünkü her beyin birbirinden farklıdır. “Beynin değişkenliği genetiğe ve çevresel etkilere bağlıdır. Yaşantılarımız (deneyimlerimiz) sonucu oluşan sinir hücreleri arasındaki bağlantılar, kişisel bilişsel haritalarımızı meydana getirir. Hepimizin düşünme ve algılamayla ilgili haritalarımız çok farklıdır ve bunlar zaman içinde de değişiklik gösterir” (Çelebi, 2008, s.15). Bu değişiklikler eğitim öğretimde; bilişsel, duyuşsal, psikomotor gibi süreçlerle örülü olan öğrenmenin sağlanması aşamalarında kendini göstermektedir.

Eğitim öğretimde bireysel farklılıklar, üzerinde en çok durulan başlıklardan biridir. Kuzgun ve Deryakulu (2004), bireysel farklılıkları; öğrenme stili, seçicilik, davranışların bireyin kontrolünde olduğuna ilişkin düşünce, bir şeyi yapabilmeye olan güven duygusu ve öğrenmede istekli olma olarak ele almıştır.

Öğrenme-öğretme sürecinde, kişilik, algı, ilgi, yetenek, zekâ, hazırbulunuşluk, geçmiş deneyimler gibi özelliklerin dikkate alınmasıyla en iyi öğrenme yolu ve bireysel

farklılıkların alt başlıklarından biri olan öğrenme stilinin belirlenmesi, eğitimin bireyleştirilmesi ve bireyin öğrenmeyi öğrenmesi açısından önem taşımaktadır (Koçak, 2007).

“Öğrenme sürecinde çevresel uyarıcılar önemli olmakla birlikte, öğrenme işi bireye odaklanmaktadır. Birey ise öğrenme işini gerçekleştirirken farklı amaçlar doğrultusunda hareket edebilmektedir” (Okur ve diğerleri, 2019, s.1237). Öğrenme süreçlerinin hızı, bireysel farklılıklardan dolayı öğrenene göre değişiklik göstermektedir. “Öğrencilerin özellikleri, öğrenmede son derece önemlidir. Bu yüzden bilginin bireylere öğretildiği çevrenin özellikleri, öğretmenin kullandığı yöntem ve materyaller ile öğrenci özelliklerinin belirlenmesi gerekmektedir” (Tazegül, 2008, s.131).

“Öğrenme stilleri de bireyin öğrenmesini önemli ölçüde etkileyebilecek bireysel farklılıklardan biridir” (Kurt ve Ekici, 2013; akt. Incik, 2020, s. 154). Öğrenci merkezilik ve bireysel farklılıklar öğrenme stillerine dikkat çekme açısından iki önemli başlıktır.

“Programlarda adı geçen bu öğrenme kuram ve yaklaşımlarının temelinde birbirleriyle ilgili iki kavram bulunmaktadır: Öğrenci merkezilik ve bireysel farklılıklar. Nitekim bu husus programın giriş bölümünde, “Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda, bireysel farklılık ve ilgilere yönelik olarak öğretim sürecinde hedeflenen kazanımlara ulaşmak amacıyla çeşitli etkinlik ve çalışmalar yer almaktadır.” (MEB 2006, 2) ifadesiyle yer almaktadır. Bu nedenle öğrencilerin sahip olduğu farklılıklar ve bu farklılıkların belirlenmesi daha da önem kazanmakta; bu önem ise ‘öğrenme stilleri’ kavramını ön plana çıkarmaktadır” (Durukan, 2013, s.1308).

Bireysel farklılıkların özellikle eğitim alanında en başat konulardan biri olduğu ve bu yönüyle birbirinden farklı görüşlerle ele alınarak çalışmaların yapıldığı Mete ve Bal (2019) tarafından belirtilmiştir. Bu farklılıkların; akıl yürütme, öğrenme stratejisi, öğrenmede istekli olma nitelikleri gibi bazı alt başlıkları, eğitim konusunda önemli bir yer tuttuğu gibi Türkçe öğretimi açısından da önemli bir yer tutmaktadır (Mete & Bal, 2019).

20. yüzyılda bireysel farklılıkların açığa çıkarılması ve bu farklılıkların eğitim modellerine uyarlanması için ortaya koyulan iki teoriden biri olan öğrenme stilleri, öğrenme sürecinde etkin rol oynayan bireysel farklılıklardandır (Silver ve diğerleri, 1997).

Öğrenme Stilleri

Öğrenme Stilleri ve Öğrenme Stratejileri Ayrımı

Öğrenme stili, öğrencinin her zaman yanında taşıdığı bir kimliktir.

Bazı durumlarda öğrenme stili ve öğrenme stratejisi kavramları birbirlerinin yerine kullanılmaktadır. Oysa bu iki kavram birbirinden farklı anlamlar taşımaktadır. Öncelikle bu kavramlar üzerindeki ayırıcı özelliklere değinmek ve öğrenme stili kavramının açık bir şekilde ortaya çıkarılması gerekmektedir.

“Stil, bireyin birbiriyle tutarlı ve oldukça sürekli eğilimlerinden ya da tercihlerinden oluşan genel niteliğidir” (Güven ve diğerleri, 2019, s.47). “Strateji, bir probleme ilişkin çözüm önerileri sunulmasında belirli yöntemlerin veya planlanmış tasarımların kullanımınıdır” (Brown, 2000, s.112). “Öğrenme stratejileri, bireyin öğrenme sırasında duyularına gelen uyarımları kısa ve uzun süreli belleğe transfer etmesini ve uzun süreli belleğine işlemlerini sağlayan teknikleri içerir” (Oral, 2003, s. 421).

“Bireyin öğrenme stilini bilmesi öğrenmeye yönelik ne gibi özelliklere sahip olduğunun farkında olmasını sağlar. Öğrenme stratejileri ise bireyin nasıl ve hangi yollarla öğrenebileceğini gösterir” (Güven, 2004, s.143). Öğrenme stili, doğuştan getirdiğimiz dolayısıyla kalıtsal unsurlar taşıyan ve değişime karşı direnç gösteren bir kavramdır. Öğrenme stratejileri kullanımı genellikle planlı bir süreç olarak işlerken öğrenme stillerinde bireyler, farkında olmadan gelen bilgileri, kendi öğrenme stiline göre çevirme eğilimi göstermektedir. Öğrenme stratejisi, öğrenme stilinin kapsamında ele alınabilecek bir kavramdır. Çünkü öğrenme stratejisi kullanılırken devreye öğrenme stilleri girmekte ve öğrenme stratejileri, öğrenme stilleri doğrultusunda belirlenmektedir. Öğrenme stilinin ve

öğrenme stratejisinin bu yönleri, bu iki kavramın ayrımı noktasında, önemli belirtiler sunmaktadır. Tüm bu özellik ve tanımlara göre öğrenme stillerinin öğrenme stratejilerini etkileyici bir yönünün olması eğitimde zincirli ve sarmal yapıların birbirinden ayrılmadan ilerlemesi noktasında önem taşımaktadır.

Ayrıca Türkçe Sözlük'te (2011), tarz kavramının açıklamasında, stil kavramına da değinilmektedir. Bu kavram öğrenme stiline bir başka özelliğini açığa çıkarmaktadır. “Öğrenme stili kavramı, araştırmacıların bireyler arasındaki farkları inceleme çalışmaları sonucunda ortaya çıkmıştır” (Güven ve diğerleri, 2019, s.47). Özel oluş anlamlarını içeren tarz, stilde olduğu gibi farklılıklar üzerine kurulu bir anlam örgüsüne sahiptir. Dunn vd.'ne (1989) göre her insanın kendine özgü bir öğrenme stili bulunmaktadır ve bu öğrenme stili, bireylerin imzası kadar bireysel bir özellik taşımaktadır. Riding ve Rayner (1998) da “Belirli bir süre boyunca sürdürülen bir dizi bireysel niteliği, etkinliği veya davranışı tanımlamak için tekrar tekrar kullanılma anlamlarını taşıyan stil kavramının bireyselliğin önemli ve popüler bir ifadesi olması yönüne” dikkati çekmektedir (s.5).

İnsanların öğrenme sürecinde birbirinden farklı olarak kullandıkları yollar olarak adlandırılan öğrenme stili, her bireyin doğuştan getirdiği yıllar içinde değişmeyen bir yapıya sahip olan ve bireysel farklılıkların en önemli özelliğini gösteren tercihlerdir. Öğrenme stili ile ilgili farklı teorilerle birçok tanım bulunmaktadır.

“İlk kez 1960 yılında Rita Dunn tarafından ortaya atılan öğrenme stillerini Dunn (1993), öğrenenin yeni ve zor bilgiyi öğrenmeye hazırlanma, öğrenme ve hatırlama sürecinde kendine özgü yollar kullanması olarak tanımlamaktadır” (Boydak, 2001, s. 15). Öğrenme stilleri teorileri, bireylerin birbirlerinden farklı şekillerde bilgiyi almalarını ve bireylerin en iyi öğrendikleri yolları açıklamaktadır (Willingham, 2015). Brown (2000) bir bilgiyi öğrenme şeklini ya da bir problemi çözme yolunu bilişsel stil olarak adlandırır. Öğrenme stilleri ise bu bilişsel stillerin eğitim bağlamında ortaya çıkmasıdır (Brown, 2000). “Öğrenme stilleri terimi, bireylerin karakteristik ve tercih edilen özelliklerini ifade eder. Bilgi

toplama, yorumlama, düzenleme ve bilgi hakkında düşünme yollarıdır” (Davis, 1993, s. 785).

Öğrenme stiline tanımı “Nasıl en iyi öğrenilir?” sorusunun yanıtında gizlidir (Keefe, 1985). “Bilişsel, güdüleyici ve fizyolojik unsurlarla her bireyin genetik kodunu yansıtan öğrenme stili, bir öğrencinin gözlemlenmesiyle tanınabilmekte ve öğrenme stili nispeten kalıcı nitelik taşımaktadır” (Keefe, 1985, s.138). “Kolb (1985) öğrenme stiline insanların bilgiyi takip etme ve işleme yolları olarak tanımlamıştır” (Incik, 2020, s. 154).

“Öğrenme stili; öğrencinin öğrenilenlere ilişkin algısına, öğrenme ortamında yer alan unsurların birbirleri arasındaki etkileşimine ve öğrenmeye verdiği tepkinin öğrenme süreci boyunca süreklilik sağladığı, karakteristik bilişsel, duyuşsal ve psikolojik özellikleri de gösteren bireylerin öğrendiği benimsenmiş yollar veya kalıplardır” (Keefe, 1979; akt. Felder & Brent, 2005). Bireylerin bilgiyi nasıl içselleştirdiği, bunlar hakkında nasıl yorumlar yapıp, nasıl değerlendirdiği gibi öğrenme süreçleriyle de yakından ilgilenir (Silver ve diğerleri, 1997).

“Tanımlardan da anlaşılacağı üzere bireysel bir farklılık olarak ortaya çıkan öğrenme stilleri nitel bir değişkendir, fazla sayısallaştırılamaz ve kolayca değişim göstermez. Ayrıca, öğrenme stillerinin genel olarak öğrenmeyi etkilediği ve bazı öğrenme stillerinin belirli türdeki öğrenme ürünlerinin kazanılmasını kolaylaştırdığı belirtilmektedir” (Oral & Avanoğlu, 2011; akt. Bayırlı ve diğerleri, 2019, s. 72).

Tanımlarda oluşan farklılıklar öğrenme stilleri modellerinden de yansımaktadır. Birbirinden farklı birçok öğrenme stili teorisi - modeli bulunmaktadır.

Öğrenme Stilleri Teorileri - Modelleri

Öğrenmenin araştırmacılar tarafından çeşitli uzantılardan ele alınarak oluşturulan tanımları ve birçok kavramla ilişkilendirilmesi, öğrenmeyi çok boyutlu bir yapıya taşımaktadır. “Öğrenme kavramının bu kompleks yapısı yıllardır bilim adamlarının ilgisini çekmiş ve bireyin öğrenmesinde önemli olan öğrenme stiline belirlemeye yönelik pek çok

çalışmalar yapmışlardır” (Ekici, 2002, s.42). 1940'lı yılların başından günümüze kadar birbirinden farklı özellikteki teorisyenler kendi bakış açılarını yansıtan birçok öğrenme stili modeli geliştirmiştir.

Öğrenme stili modellerinin fazla sayıda olması kafa karışıklığına yol açsa da çoğu modelin birbirinin benzeri olduğu yalnızca ufak farklılıklar taşıdığı ileri sürülmekte ve bu modellerin her birinde, insanların farklı şekillerde öğrendikleri ve öğrenmenin bireyin öğrenmeyi kendi tarzına göre uyarladığında gerçekleşeceği savunulmaktadır (Willingham, 2015). Ayrıca öğrenme stiline teorisyenlerinin öğrenme hakkındaki yorumları, öğrenmenin bireysel bir düşünce ve duygu eyleminin sonucu olması noktasında birleşmektedir (Silver ve diğerleri, 1997). “Dunn ve Dunn Öğrenme Stili Modeli”, “Kolb Öğrenme Stili Modeli”, “Barbe ve Swassing Duyusal Öğrenme Tipi Modeli” literatürde bulunan öğrenme stili modellerinden bazılarıdır.

Bireylerin farklı öğrenme stillerinin özelliklerini taşıması bir olgudur. “İnsanların kendi stillerinin bir birleşimi vardır. Bir kısım insanda tek bir stilin belirgin varlığı söz konusuken diğer bir kısımda, duruma göre birden fazla stil kullanımı görülebilmektedir” (Singh ve diğerleri, 2015, s.3924). Bu farklılık doğrultusunda bazı öğrenciler sözel yoldan öğrenmeyi, bazı öğrenciler görselliğin ağırlıkta olduğu öğrenmeyi, bir kısım öğrenci ise yaparak yaşayarak öğrenmeyi kullanır.

Öğrenme stilleri birbirleri arasında farklı özellikler gösterirken stillerin birbirlerine karşı bir üstünlüğü yoktur. Her öğrenme stili, bireyin tercihi doğrultusunda öğrenme sürecinin etkili işlenmesini sağlamaktadır.

Üzerinde en çok çalışılan model ise üçlü sınıflandırmanın yapıldığı modeldir. Bu modelin sınıflandırması Şekil 1’de gösterilmiştir:

Şekil 1

Öğrenme Stilleri Üçlü Sınıflandırması

Şekil 1 incelendiğinde öğrenme stillerinin görsel, işitsel ve kinestetik öğrenme stili olmak üzere üç başlık altında toplandığı görülmektedir. Bu çalışmada, bu üçlü sınıflandırma kullanılmıştır. Öğrenme stillerinde üçlü sınıflandırmayı; (görsel, işitsel, kinestetik) Given (1996) “Öğrenme Stiline Fiziksel Yaklaşımlar” başlığı altındaki çalışmasında, Barbe ve Swassing (1995) “Duyusal Öğrenme Tipi Modeli’nde” ele almıştır. “Bir teoriye göre insanların bazıları en iyi izleyerek (görsel öğrenenler), bazıları dinleyerek (işitsel öğrenenler), bazıları hareket ederek (kinestetik öğrenenler) öğrenir” (Willingham, 2015, s. 266).

Görsel Öğrenme Stili

Görsel öğrenme stilini belirgin olarak taşıyan kişiler çeşitli konuları anlamlandırmada ve öğrenmede görme duyusundan yararlanmaktadır. Görsel öğrenme stiline sahip olan bireyler, belleklerinde görseller meydana getirme yoluyla düşüncelerini gerçekleştirmektedir (Gün, 2001). Bu bireylerin belleklerindeki bilgiyi geri getirmelerinde kullandıkları yol da görme duyusu ile ilişkili olmaktadır. Herhangi bir bilgiyi ya da durumu anımsamak bu bireylerin hafızlarında resimlerin canlandırılması ile ortaya çıkmaktadır. Görerek öğrenenler, işitsellerin aksine dinlediği bir sesi yazılı dokümana ya da çeşitli görsellere (grafik, resim, sembol) dönüştürerek öğrenmeyi yeğlemektedir. Derslerde kullanılan ders kitapları ve akıllı tahtalar görseller için önemli araç gereçlerdendir.

İşitsel Öğrenme Stili

İşitsel öğrenme stiline sahip bir birey için dinlemeyi kapsayan tüm etkinlikler önem taşımaktadır. İşitseller, okuma metni yerine dinleme metnini tercih ederler. Okumanın gerekli olduğu durumlarda ise okumalarını sesli olarak gerçekleştirmek isterler. Sessiz okuma yöntemi bu stildeki öğrencilerin tercihlerinin arasında yer almamaktadır. Görsel olarak sunulan bilgileri de sesli olarak tekrar ederler. Yönergelerin yazılı olarak sunulması yerine sözel olarak sunulmasını isterler. Bu yolla bilgileri zihinlerine yerleştirmeleri, onlar için daha hızlı ve kolay olmaktadır.

Sözlü iletişim konusunda, işitsel öğrenme stiline sahip öğrenciler, görsel ya da kinestetik öğrenme stiline sahip olan öğrencilere göre daha başarılıdır. İşitseller kendilerini ifade etmek için yazılı anlatımdan çok sözlü anlatımı kullanabilmektedir. Herhangi bir şeyi öğrenirken, bir dersi çalışırken, müzik dinlemek bu stili taşıyan öğrencilerin tercihleri arasında yer almaktadır.

Kinestetik Öğrenme Stili

Kinestetik öğrenme stiline sahip öğrenciler, kendilerini hareket etme ve dokunma gibi yollarla ifade etmektedir. Çünkü “Kinestetikler dünyayı dokunma ve hareket esnasında aldıkları hazlar ile algılamaktadırlar” (Boydak, 2001, s. 44). Bu bireyler beden dili kullanımında, görsel ve işitsel öğrenme stili özelliklerini taşıyan öğrencilere göre daha başarılıdır. Bu nedenle bu stile sahip öğrenciler çoğu kez sözlü iletişim yerine sözsüz iletişimi kullanabilmektedir.

Oxford'a (2003) göre kinestetikler dokunma ya da hareket odaklı uygulanabilecek etkinliklerden hoşlanırlar. Bunun dışındaki etkinlikler, onlar için zorlayıcı olabilmektedir. Çünkü “Grinder'a göre kinestetik öğrencinin dışarıdan gelen ses ve görüntüleri algılamak için bunları harekete dönüştürmeleri gerekmektedir” (Grinder, 1989; akt. Boydak, 2001, s. 51).

Kinestetik öğrenme stiline özelliğini taşıyan öğrenciler, görme ya da dinleme yoluyla yapılan herhangi bir etkinliği, hareket edilerek yapılan bir etkinlikten daha çok hatırlamamaktadır. Onlar için öğrenmenin gerçekleşme hızı, hareket etme süresi ile doğru orantılı olmaktadır. Öğrenme ortamında hareket ve dokunma ne kadar çok olursa öğrenme de o kadar hızlı gerçekleşmektedir.

Öğretimde dokunabilecekleri araç gereçlerin kullanılmasının bu öğrencilerin öğrenmeye odaklanması konusunda bir artışa neden olduğu bilinmektedir. Resim, grafik, tablo gibi görsel öğrenme stiline belirgin olarak taşıyan öğrencilerin dikkatle inceleyeceği görsel araçlar ile müzik, sözlü iletişim gibi işitsel öğrenme stiline belirgin olarak taşıyan öğrencilerin tercih edeceği dinlemeye odaklı etkinlikler; kinestetik öğrenme stiline belirgin olarak taşıyan bir öğrenciyi sınırlandırmaktadır. Görmek ya da dinlemek onlara yeterli gelmemektedir, bu öğrenciler için ana unsur bir işi yapmaktır. Bu işin hareket ya da dokunma odaklı olması onlar için öğrenme ve hatırlama aşamalarının başarı ile ilerlemesinde önemli görünmektedir.

Kinestetiklerin özellikle sözel iletişimin ve görselliğin ağırlıklı olarak ilerlediği derslerde, harekete olan ihtiyacı fark edilir düzeylerde olmaktadır. Onların dinleme sırasında ellerinde bir cismi çevirmeleri, yazı yazdıklarında ayaklarının altında bir topu çevirmeleri harekete olan gereksinimlerinin azaltılmasına yardımcı olmaktadır (Boydak, 2001).

Kendi öğrenme stiline uygun ortamların oluşturulması onların derse odaklanması için ilk adımı oluşturmaktadır. Sürekli oturmak kinestetiklere göre değildir. Sabit sıralar, kinestetik öğrenme stili ile ilgili etkinliklerin yapılmasını kısıtlayabilmektedir. Hareket, dokunma içeren etkinliklerin kolaylıkla yapılabileceği esnek oturma düzenlerinin oluşturulması gerekmektedir. Ayrıca ders konuları ile ilişkilendirilebilecek gereçlere kinestetiklerin rahatlıkla ulaşmaları sağlanmalıdır.

El becerilerini kullanmaya yönelik etkinlikler ile rol oynama, dans gibi uygulamaların derslere uyarlanması bu öğrencilerin derslere etkin katılımlarını sağlamaktadır.

Buldukları yerden farklı yerlere hareket edebilecekleri sınıf düzeylerine uygun olarak tasarlanan oyunlar onlar için ilgi çekici olmaktadır.

Öğrenme stillerinin temel özelliklerinin özetlenmiş şekli, Şekil 2’de gösterilmiştir:

Şekil 2

Öğrenme Stilleri Özellikleri

Görsel Öğrenme Stili	İşitsel Öğrenme Stili	Kinestetik Öğrenme Stili
<ul style="list-style-type: none"> •Dilin dört temel becerisinden olan okuma ve yazma becerilerini sıklıkla kullanırlar. •Kendilerine sözel olarak ifade edilenleri yazıya aktarırlar. •Bir şeyi hatırlamak istediklerinde belleklerinde bulunan görsellerden yararlanırlar. •Kavram ağı, zihin haritası, balık kılıcı gibi görsellik içeren teknikleri kullanma konusunda başarı gösterirler. •Resim, grafik, iki boyutlu çizimler üzerinde çalışmaktan hoşlanırlar. 	<ul style="list-style-type: none"> •Dinleme ve konuşmayı sıklıkla kullanırlar. Sözel iletişimleri gelişmiştir. •Yazılı yönergeler sesli olarak aktarıldığında yönergeleri anlamaları daha kolay olur. •Şiir, hikâye ve müzik dinlemekten hoşlanırlar. •Ders çalışırken kendi kendilerine sesli tekrarlar yaptıklarında daha kalıcı öğrenme gerçekleştirirler. 	<ul style="list-style-type: none"> •Hareketle bütünleşen etkinlikleri yapmaktan keyif alırlar. •Kendilerine görsel veya işitsel olarak sunulanları harekete çevirmek isterler. •Beden dili kullanma konusunda başarı gösterirler. •Öğrenmenin kalıcı olması için fiziksel etkinliklerin uygulanmasını isterler. •Çalışmalarını araç gereçlere dokunarak yapmayı tercih ederler. •Rol oynama, dans gibi harekete dönük uygulamaları yapmaktan hoşlanırlar.

Şekil 2 incelendiğinde öğrenme stillerinin her birinin farklı özellikler taşıdığı anlaşılmaktadır. Bu stillerin yalnızca birini belirgin olarak taşıyan bir öğrencinin kendi stil özelliklerine uygun bir öğrenme sürecinde yer alması bu nedenle önem taşımaktadır.

İlgili Araştırmalar

Kinestetik öğrenme stiline ortaokul Türkçe derslerinde kullanım durumunun belirlenmesine ilişkin hem ortaokul Türkçe ders kitabı etkinliklerinin hem öğretmen ve öğrenci görüşlerinin ele alındığı bir çalışmaya rastlanmamıştır. Alan yazında ortaokul Türkçe derslerinde öğrenme stili ile ilgili öğrenme stillerinin kullanımının dinleme, yazma becerisine ve kelime öğretimine etkisinin incelendiği üç çalışmaya rastlanmıştır. Türkçeyle

ilgili rastlanan diğer öğrenme stili çalışmaları ise öğretmen adaylarının öğrenme stillerinin belirlenmesine yöneliktir. Literatür taraması sonucunda rastlanan öğrenme stili ve ortaokul Türkçe dersine yönelik olan üç çalışmaya aşağıda yer verilmiştir:

Karakuş Tayşi (2014), dinleme etkinliklerinin öğrenme stili ile ilişkilendirilmesinin yedinci sınıf öğrencilerinin dinleme becerisi üzerindeki etkisini incelemeye yönelik yaptığı uygulama sonucunda, öğrenme stili dördü temel beceriden biri olan dinlemeyle ilişkilendirilmesinin öğrencilerin anlama becerilerine olumlu etkisi olduğu sonucuna varmıştır.

Arslan ve Durukan (2015), ortaokul öğrencilerinin öğrenme stillerinin yazma eğilimlerine etkisini incelemeyi amaç ettiği araştırması sonucunda, Kolb'un Öğrenme Stili Envanteri ile öğrencilerin öğrenme stillerini belirlemiş ve ayrıştıran öğrenme stiline sahip öğrencilerin yazma eğilimlerinin diğer öğrenme stillerine göre daha olumlu bir düzeyde olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Kansızoğlu (2014), beşinci sınıf Türkçe derslerinde öğrenme stilleri ile kelime ve kalıp söz öğretiminin uygulanabilirliğini test etmeyi amaçladığı çalışmasında, öğrenme stilleri ile kelime ve kalıp söz öğretiminin öğrencilerin kelime bilgilerinin gelişmesine katkıda bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrenme stili ve zekâ birbirlerinden farklı kavramlardır. Ancak Gardner'in çoklu zekâ kuramındaki kinestetik-bedensel zekâ ile öğrenme stillerinden biri olan kinestetik öğrenme stili bazı noktalarda birleşmektedir. Bu bağlamda konuyla ilgili araştırmalarda çoklu zekâ ile ilgili yapılmış çalışmalara yer verilmiştir.

Dağlı (2006), 1990 ile 2000 yılları arasında kullanılan Türkçe ders kitaplarındaki halk şiiri metinlerinin çoklu zekâ kuramı açısından inceleyerek metinlerde en çok sözel-dilsel zekâyla ilgili uygulamalar olduğunu tespit etmiştir.

Koşar (2006), Türkçe derslerinde öğretmenlerin çoklu zekâ kuramı uygulamalarında karşılaştığı zorlukları belirlemeyi amaçladığı çalışmasının sonucunda; öğretmenlerin bu

kuramla ilgili bilgilerinin az olduğu, materyallerin bulunması konusunda zorlandığı, öğrenci sayısının çok olması nedeniyle etkinlikleri yaptıramadıkları görüşünde olduğunu tespit etmiştir.

Güney vd. (2010), ilköğretim ikinci kademe Türkçe programı ile çoklu zekâ kuramı arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçladığı çalışmasında, bedensel/kinestetik zekâ alanına, programda sadece beden dilinin vurgulandığı iki kazanımda gönderme yapıldığını tespit etmiş ve Türkçe öğretim programında bedensel/kinestetik zekânın kullanımını gerektiren kazanımların bulunması gerektiği önerisinde bulunmuştur.

Kırbaşoğlu Kılıç vd. (2014), 2012-2013 yılları arasında sekizinci sınıf öğrencileri için kullanılan Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitabındaki etkinlikleri çoklu zekâ kuramına göre incelemeyi amaçladığı çalışmasında, etkinliklerin en fazla sözel-dilsel zekâ ve mantık-matematik zekâ alanları ile ilişkili olduğunu tespit etmiştir. Kırbaşoğlu Kılıç vd. (2014), diğer zekâ alanlarına ise etkinliklerde yeterince yer verilmediği sonucuna ulaşmıştır.

Demir (2016), 2015-2016 eğitim-öğretim yılında kullanılan ortaokul Türkçe dersi çalışma kitaplarındaki etkinliklerde çoklu zekâ kuramı alanlarının bulunma düzeylerini belirlemeyi amaç edindiği araştırmasında, her ünitenin etkinliklerinde her zekâ alanıyla ilişkili etkinlik olmadığını bazı zekâ alanlarının ise kitaplarda hiç bulunmadığını tespit etmiştir.

Kana ve Demir (2017), Türkçe derslerinde çoklu zekâ kuramı uygulamalarının öğretmen görüşleri ile belirlenmesine yönelik çalışmasında, öğretmenlerin bu kurama yönelik etkinlikleri uygulattıkları ve benzer etkinliklerin artmasını istedikleri sonucuna ulaşmıştır.

Demir (2017), ortaokul Türkçe öğretmen kılavuz kitabı metnlerinin çoklu zekâ kuramına uygunluğunu öğretmen görüşmesi ile tespit etmeyi amaçladığı çalışmasında, kılavuz kitaplarında en fazla sözel dilsel ve mantıksal zekâ alanlarının bulunduğunu, içsel zekâ alanının ise az sayıda bulunduğunu tespit etmiştir. Öğretmenlerin derslerde çeşitli

yöntem tekniklerle tüm zekâ alanlarını eşit kullandığı (bununla öğrencilerin etkinliklere katılımının artacağı) ancak çalışma kitabında bu zekâ alanlarına eşit yer verilmediği ayrıca ortamın kurama göre düzenlenmesi gerektiği ve kuram uygulamalarında süre, öğrenci sayısı azlığı ve materyal bulma sıkıntısı yaşandığı sonucuna ulaşılmıştır (Demir, 2017).

Erçaçan ve Kırbaş (2018), sekizinci sınıf Türkçe dersi çalışma kitabını çoklu zekâ kuramı ile ilgili etkinliklerin bulunması bakımından incelediği çalışması sonucunda, kitapta bu kuramla ilgili sınırlı sayıda etkinlik bulunduğunu, bedensel kinestetik zekâyâ ise hiçbir etkinlikte yer verilmediğini tespit etmiştir.

Bölüm 3

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın türü, inceleme nesnesi, çalışma grubu (katılımcılar), veri toplama süreci, veri toplama araçları ve verilerin analizi açıklanmıştır.

Araştırmanın Türü

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. “Nitel araştırma’, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir” (Yıldırım & Şimşek, 2013, s.45).

Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılarak gerçekleştirilmiştir. “Nitel durum çalışmasının en temel özelliği bir ya da birkaç durumun derinliğine araştırılmasıdır” (Yıldırım & Şimşek, 2013, s.83). Durum çalışması deseniyle hem ortaokul Türkçe ders kitaplarının etkinliklerinin incelenmesi hem de Türkçe öğretmenleri ile ortaokul öğrencilerinin görüşlerinin detaylı olarak incelenmesi amaçlanmıştır. Durum çalışması deseni türlerinden iç içe çoklu durum çalışması deseni kullanılmıştır. Bu desen ile birden fazla ve farklı analiz birimlerinin olduğu birden fazla durum incelenebilir (Uçan, 2019). Bu araştırmada 5, 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki etkinliklerin kinestetik öğrenme stili açısından incelenmesinin ardından Türkçe öğretmenlerinin ve ortaokul öğrencilerinin kinestetik öğrenme stili ve Türkçe öğretimiyle ilgili görüşlerinin alınması ile Türkçe derslerinde kinestetik öğrenme stiline yer ve kullanımı üzerine bir değerlendirme yapılmıştır. Gerçekleşen bu süreçlerde iç içe çoklu durum çalışması deseninin kullanılması uygun görülmüştür.

Araştırmanın İnceleme Nesnesi ve Çalışma Grubu (Katılımcılar)

Araştırmada; Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda, 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Türkçe derslerinde okutulan ortaokul düzeyindeki (5,6,7 ve 8.) Türkçe ders

kitaplarının etkinliklerinde öğrenme stilleri içerisinde kinestetik öğrenme stiline dağılımının incelenmesi için söz konusu dört Türkçe ders kitabı, çalışmanın inceleme nesnesi olarak belirlenmiştir. Araştırmada incelenen bu kitapların künye bilgileri ve Talim Terbiye Kurulunca okullarda ders kitabı olarak kullanılmasının karar sayıları ve tarihleri Tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo 1

Araştırmanın İnceleme Nesnesi

Sınıf Düzeyi	Ders Kitabı Künyesi	MEB, Talim ve Terbiye Kurulunun Karar Sayısı ve Tarihi
5. sınıf	Çapraz Baran, Ş., & Diren, E. (2019). <i>Ortaokul ve imam hatip ortaokulu. Türkçe 5. sınıf ders kitabı</i> . Anıttepe Yayıncılık.	18.04.2019 tarihli 8 sayılı (ekli listenin 45. sırasında) kararı
6. sınıf	Ertürk, N., Keleş, S., & Külünk, D. (2021). <i>Ortaokul ve imam hatip ortaokulu Türkçe 6. sınıf ders kitabı</i> . Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.	24.06.2019 tarihli 15 sayılı kararı
7. sınıf	Akgül, A., Demirer, N., Gürçan, E., Karadaş, D., Karahan İ., & Uysal, A. (2019). <i>Ortaokul ve imam hatip ortaokulu. Türkçe 7. sınıf ders kitabı</i> . Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.	28.05.2018 tarihli 78 sayılı kararı
8. sınıf	Eselioğlu, H., Set, S., & Yücel, A. (2019). <i>Ortaokul ve imam hatip ortaokulu. Türkçe 8. sınıf ders kitabı</i> . Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.	25.07.2019 tarihli 99 sayılı kararı

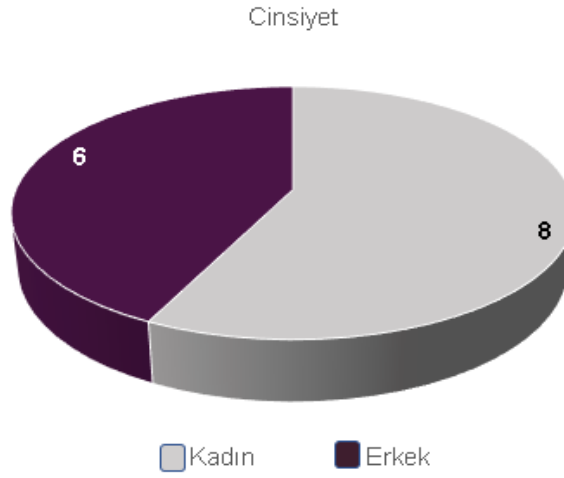
Araştırmada ders kitaplarının incelenmesinin ardından; 2021-2022 eğitim-öğretim yılında, Sivas ilinde Millî Eğitim Bakanlığına bağlı ortaokullarda öğrenim gören 5,6,7 ve 8. sınıf öğrencileri ve aynı okullarda görev yapan Türkçe öğretmenleri ile görüşmeler yapılmıştır. Çalışmada 14 Türkçe öğretmeni, 13 beşinci sınıf, 13 altıncı sınıf, 12 yedinci sınıf ve 12 sekizinci sınıf öğrencisi olmak üzere toplam 50 ortaokul öğrencisi ile görüşülmüştür. Katılımcıların belirlenmesi uygun örnekleme yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Kolay ulaşılabilir durum örnekleme ya da elverişli örnekleme yöntemi olarak da bilinen uygun örnekleme yönteminde katılımcıların gönüllük esasına dayalı olarak görüşmeleri

gerçekleştirilmesi söz konusudur (Yıldırım, 2019). Bu çalışmada katılımcılar ile gönüllük esasına uygun olarak görüşmeler yapılmıştır.

Katılımcılara ilişkin bazı veriler (TÖ için: cinsiyet, eğitim durumu, mezun olunan fakülte, deneyim; Ö için: cinsiyet, sınıf düzeyi) Şekil 3, 4, 5, 6, 7 ve 8'de gösterilmektedir.

Şekil 3

Katılımcıların (Türkçe Öğretmenlerinin) Cinsiyeti

Şekil 3 incelendiğinde çalışmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin cinsiyet dağılımı 8 kadın, 6 erkek olarak görülmektedir.

Şekil 4

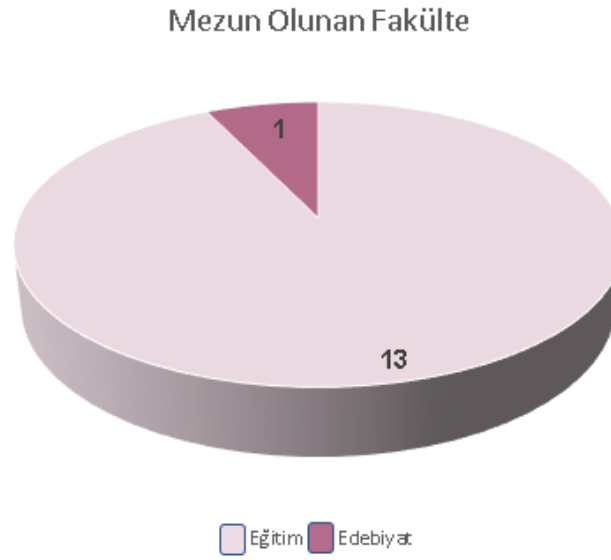
Katılımcıların (Türkçe Öğretmenlerinin) Eğitim Durumu

Şekil 4 incelendiğinde araştırmaya katılan 14 Türkçe öğretmeninden; 13 öğretmenin lisans, 1 öğretmenin ise yüksek lisans mezunu olduğu görülmektedir.

Şekil 5

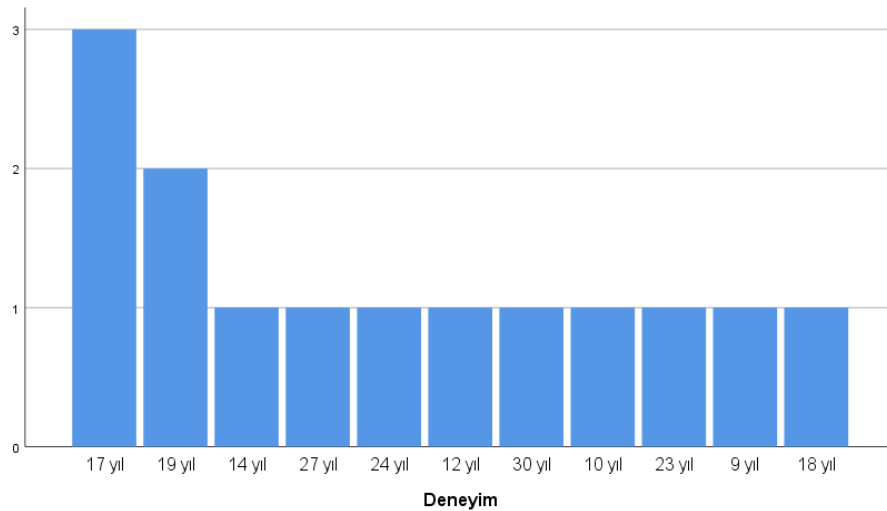
Katılımcıların (Türkçe Öğretmenlerinin) Mezun Olduğu Fakülte

Şekil 5'e bakıldığında 13 Türkçe öğretmeni eğitim fakültesi, 1 Türkçe öğretmeni ise edebiyat fakültesi mezunudur.

Şekil 6

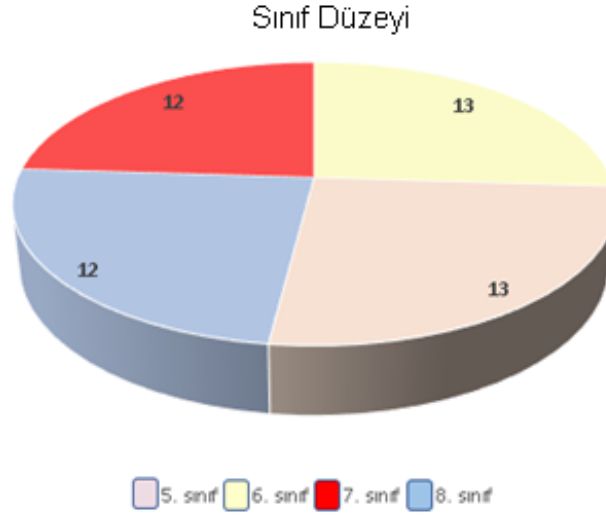
Katılımcıların (Türkçe Öğretmenlerinin) Deneyimi

Şekil 6 incelendiğinde üç Türkçe öğretmenin 17, iki Türkçe öğretmenin 19 yıllık bir deneyime sahip olduğu izlenmektedir. Geriye kalan dokuz Türkçe öğretmenin sırasıyla 14, 27, 24, 12, 30, 10, 23, 9 ve 18 yıllık bir deneyime sahip olduğu görülmektedir.

Şekil 7

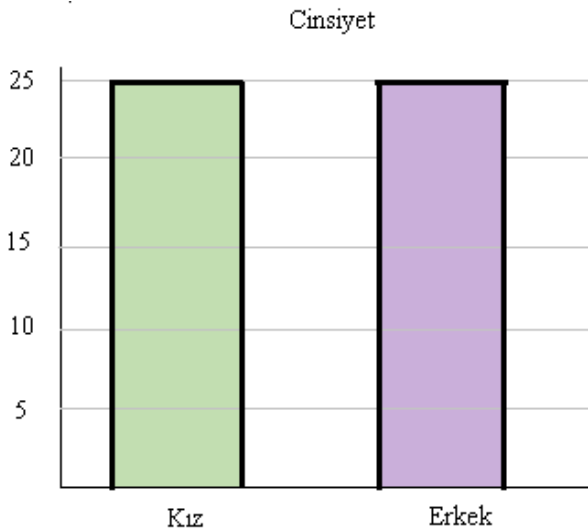
Katılımcıların (Öğrencilerin) Sınıfı

Şekil 7 incelendiğinde araştırmaya katılan 50 öğrenciden; on üçer 5 ve 6.sınıf, on ikişer 7 ve 8. sınıf öğrencisi olduğu görülmektedir.

Şekil 8

Katılımcıların (Öğrencilerin) Cinsiyeti

Şekil 8 incelendiğinde araştırmaya katılan 50 öğrencinin cinsiyetlerinin 25 kız, 25 erkek öğrenci olarak dağılım gösterdiği görülmektedir.

Veri Toplama Süreci

Çalışmada belirlenen araştırma sorularına cevap bulabilmek amacıyla veriler toplanmıştır. Araştırma; 2021-2022 eğitim-öğretim yılında, Sivas ilinde Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda öğrenim gören 5,6,7 ve 8. sınıf öğrencileri ve aynı okullarda görev yapan Türkçe öğretmenleri ile gerçekleştirilmiştir. Ayrıca araştırmada; Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda, 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Türkçe derslerinde okutulan ortaokul düzeyindeki (5,6,7 ve 8. sınıf olmak üzere 4 tane) Türkçe ders kitaplarının etkinlikleri, öğrenme stilleri içerisinde kinestetik öğrenme stiline dağılımı açısından incelenmiştir. Araştırmada incelenecek ders kitapları, 2021-2022 eğitim öğretim yılında kullanılan ortaokul Türkçe ders kitapları etkinlikleri ile sınırlandırılmıştır. Kitaptaki hazırlık çalışmaları, sonraki derse hazırlık çalışmaları ve tema sonu değerlendirme soruları araştırmaya dâhil edilmemiştir. Bunların içerisinde yer alan kinestetik öğrenme stiline bulunduğu yönergeler ise ayrı bir tabloda belirtilmiştir. Etkinliklerin içerisindeki çeşitli formlarda yer alan bazı kinestetik öğrenme stili ile ilişkili maddeler de çalışma kapsamına alınmadan ayrıca belirtilmiştir.

Çalışmada; 5,6,7 ve 8. sınıf öğrencilerinin görüşlerinin yanı sıra, Türkçe öğretmenlerinin görüşlerine de başvurulmuştur. Bu bağlamda öğrenciler ve öğretmenler için iki ayrı yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Uzman görüşü alınarak hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile öğrenciler ve öğretmenlerden Türkçe derslerinde kinestetik öğrenme stili kullanımı üzerine görüşler alınmıştır. Pilot okul uygulaması sonucunda, görüşme formundaki bir maddede değişikliğe gidilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda bulunan beşinci sorudaki görsel ve hareket kelimesinin yan yana gelmesiyle “hareket” kelimesi pilot uygulamasındaki öğrenciler tarafından vücudu oynatma, kıpırdatma olarak değil, resimlerdeki hareket olarak algılandığı için bu soru formdan

çıkarılmıştır. Madde başlarının karışmaması için beşinci sorunun alt sorusu olan 5.1. soru, forma beşinci soru olarak yazılmıştır.

Araştırmaya katılım gönüllülük esasına uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada yer alan katılımcıların isimleri, çalışmada gizli tutulmuştur. Öğrencilerin ve öğretmenlerin, yarı yapılandırılmış görüşme formuna içten ve samimi cevap verdikleri varsayılmıştır. Araştırma sürecinde elde edilecek veriler manipüle edilmemiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formundan elde edilen veriler, nesnel bir yaklaşımla analiz edilmiştir

Yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmadan önce öğrencilerden ve öğretmenlerden gönüllü katılım formunu ve velilerden de öğrencilerin çalışmaya katılabilmesi için onay formunu doldurmaları istenmiştir. Araştırmaya katılım tamamen gönüllülük esasına uygun gerçekleştirilmiş ve araştırmada katılımcıların isimleri kullanılmamıştır. Katılımcı isimleri gerektiğinde ise bu isimler kodlanarak çalışmada yer almıştır. Konunun detaylı olarak incelenmesi için öğrenci ve öğretmenlerden alınacak görüşlerde, uzman hocalarımız tarafından onaylanarak hazırlanılan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşler, gönüllük esasına göre ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmış ve bilgisayar ortamına yazılı olarak aktarıldıktan sonra değerlendirilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda, 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Türkçe derslerinde okutulan ortaokul düzeyindeki (5, 6, 7 ve 8) Türkçe ders kitaplarının etkinliklerinin incelenmesi sürecinde “Barbe ve Swassing Duyusal Öğrenme Tipi Modeli” (1995), Ellis (1996) ve Barsch (1980) “Öğrenme Stili Envanterleri’nden” yararlanılmıştır. Öğrenme stillerine göre dağılım yapılırken etkinlik yönergeleri dikkate alınmıştır. Etkinlik yönergelerinin her biri bir yönlendirme içerdiğinden bu etkinlik yönergeleri birer etkinlik olarak ele alınmıştır. Bu etkinlik yönergeleri hangi öğrenme stiline hitap ediyorsa o başlığın altına yerleştirilmiştir. Bazı yönergeler iki öğrenme stiline birden hitap ettiği için (görsel ve işitsel öğrenme stili) o yönergeler için ayrı başlık açılmıştır. Bu yönergeler hem görsel hem işitsel yönergeler başlığı altında değerlendirilmiştir. Kinestetik öğrenme stiline ilişkin

etkinlikler yalnızca bu başlık altında değerlendirilmiş ayrıca başka bir stile (görsellik ya da işitsellik içerse bile) eklenmemiştir. Görsel ve işitsele eklenmesi durumunda da dağılım oranında herhangi bir değişiklik olmamaktadır. Kitapta metinle ilgili sorularda ya da herhangi bir açık uçlu soruda bir yönerge yoksa ve sorunun altında ya da yanında yazılacak boşluk bırakılmışsa bu yönergeler “yazınız” alt başlığı, görsel temel başlığı altında değerlendirilmiştir. Yazılacak herhangi bir yer yoksa “açıklayınız” alt başlığı, işitsel temel başlığı altında değerlendirilmiştir. Arka arkaya gelen metinle ilgili sorular aynı yönergeyi içeriyor ise bunlar tek bir yönerge olarak değerlendirilmiştir. Ancak stil olarak farklı bir ayırım içeriyorsa bu soruların yönergeleri farklı başlıklar altında değerlendirilmiştir. Aynı cümle birden fazla yönergeyi içeriyorsa cümlenin sonundaki yönerge dikkate alınmış ve bu yönergeye göre cümle bir başlığın altına yerleştirilmiştir. Tabloda yönergelerde karışıklık olmaması adına iki ve altında bulunan sayıca az olan yönergeler bir arada ele alınarak “diğer” başlığı altında toplanmıştır.

Beşinci sınıf Türkçe ders kitabında (2019), dinleme metni etkinliklerinden olan iki etkinliğin yönergesinde “okuduğunuz metne göre aşağıdaki cümleleri işaretleyiniz” ve “okuduğunuz metne göre aşağıda verilen cümleleri doğru ya da yanlış olarak işaretleyiniz” şeklinde yönergelere rastlanmıştır (s.29 & s.60). Bu yönergelerin öğrenme stillerine göre dağılımı yapılırken metnin dinleme metni olması dikkate alınarak değerlendirilmesi yapılmıştır.

Doküman incelemesi kullanılarak ders kitabındaki etkinliklerden elde edilen veriler ile yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak öğretmen ve öğrenci görüşlerinden elde edilen verilerin değerlendirilmesi sonucunda, Türkçe derslerinde kinestetik öğrenme stili kullanım durumu ortaya koyulmuştur.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri, dokümanlar ve yarı yapılandırılmış görüşme formları ile toplanmıştır. “Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında

bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Nitel araştırmada doküman incelemesi tek başına bir veri toplama yöntemi olabileceği gibi diğer veri toplama yöntemleri ile birlikte de kullanılabilir” (Yıldırım & Şimşek, 2013, s. 217).

Görüşme, sözlü iletişim yoluyla araştırmalara yanıt aramak için gerçekleştirilen veri toplama tekniğidir (Karasar, 2016). Yarı yapılandırılmış görüşmede temel sorular bellidir ancak görüşmeye bağlı olarak yeni soruların da sorulabildiği görüşmedir (Karacabey, 2019).

Örnek Veri Toplama Aracı

“Türkçe öğretmenlerinin Türkçe öğretiminde kinestetik öğrenme stili kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir?” ve “Ortaokul öğrencilerinin Türkçe öğretiminde kinestetik öğrenme stili kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir?” alt problemlerine cevap aramak amacıyla oluşturulan “Öğretmenler için Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” ve “Öğrenciler için Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” (bkz. Ek:A-B) veri toplamak için kullanılmıştır.

Tablo 2

Veri Toplama Araçları

Araştırma Sorusu	Veri Toplama Aracı
Türkçe öğretmenlerinin Türkçe öğretiminde kinestetik öğrenme stili kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir?	Türkçe Öğretmenleri için Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu
Ortaokul öğrencilerinin Türkçe öğretiminde kinestetik öğrenme stili kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir?	Öğrenciler için Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. “İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır” (Yıldırım & Şimşek, 2013, s. 259). Ulaşılan analiz sonuçları tablolara dönüştürülmüştür. Araştırmadaki bazı tabloların oluşturulmasında (IMB) SPSS Statistics 25’ten yararlanılmıştır.

Bölüm 4

Bulgular, Yorumlar ve Tartışma

Bu bölümde “MEB ortaokullarında okutulan Türkçe ders kitabındaki etkinliklerde ve ders kitabı dışında ortaokul Türkçe derslerinde uygulanan etkinliklerde, kinestetik öğrenme stilinin yeri ve kullanım durumu nedir?” temel problem cümlesine cevap aramak için oluşturulan yedi alt problemin bulgularına, bu bulgulara ait yorumlara ve tartışmalara yer verilmiştir.

Türkçe Ders Kitaplarındaki (5, 6, 7 ve 8. Sınıf) Etkinliklerde Öğrenme Stillerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi “Ortaokul beşinci sınıf Türkçe ders kitabındaki etkinliklerin öğrenme stillerine göre dağılımı nedir?” şeklinde ifade edilmiştir. Tablo 3’te birinci alt probleme ilişkin beşinci sınıf görsel öğrenme stiline sahip öğrenciler için kullanılacak etkinliklerin yönergeleri ve bu etkinliklerin bulunduğu sayfa numaraları görülmektedir.

Tablo 3

5. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Görsel Yönergeler

Etkinlik Yönergeleri	Sayfa Numaraları
Bir olay yazısı – hikâye – şiir - elektronik posta - mektup - fabl - metin/ görseldeki çağrışımlarınızdan hareketle bir şiir/ gezip gördüğünüz yeri tanıtan bir yazı/ şikâyet dilekçesi/ iki cümle bulup/ üç cümle/ iki cümle/ iki öznel, iki nesnel cümle/ bilgilendirici bir metin/ duygu ve düşüncelerinizi/ cevapları/ düşüncelerinizi, edindiğiniz bilgiler ışığında/cümlelerinizi/ edindiğiniz bilgileri/dizeleri/ örnekler/ filminizin içeriğini/ cümleler/ cümleleri/ bilgiyi/ metninizi/ cümlelerinin amaç ve sonuç - neden ve sonuç bölümlerini / sorunun cevabını/ işaretlerin anlamlarını/ kelimelerin anlamlarını/ anlamını bilmediğiniz diğer kelimeleri ve anlamlarını/ kelimelerin anlam özelliğini/ kelime ve kelime gruplarını/ kelimelere istenilen eki getirerek kelimeyi tekrar/ öğrendiğiniz kelimeleri/ kelimelerden uygun olanları/ kelimelerin köklerini bulup/ kelimelerin anlamlarını sözlükten bulup/ okuduğunuz metnin konusunu ve ana fikrini/ metni okurken altını çizdiğiniz kelimeleri/ okuduğunuz metinde geçen anlamını bilmediğiniz kelimeleri/ okuduğunuz metinden hareketle/ okuduğunuz metinle ilgili iki soru/ metin okunurken aklınıza gelen soruları/ metinde önemli gördüğünüz yerleri/ metnin konusu ile ilgili tahminlerinizi/ tahminlerinizi/ kelimelerin anlamlarını Türkçe Sözlük'ten bularak/ tahminlerinizin doğruluğunu sözlüklerinizden kontrol ederek/ sözlük anlamları verilen kelime ve kelime gruplarını/ kelimelerin anlamını metnin bağlamından hareketle tahmin ederek/ kelimelerin anlamlarını tahmin ederek/ anlamları verilen deyimleri metinden bularak/ görselden hareketle metnin içeriğiyle ilgili tahmininizi/ anlamını öğrendiğiniz deyimleri birer cümlede kullanarak/ yabancı kelimelerin Türkçe karşılıklarını/ uygun noktalama işaretlerini/ giriş cümlesi olabilecek cümlelerin başına "g", sonuç cümlesi olabilecek cümlelerin başına "s"/ yazımdaki yanlılıkları bularak doğrusunu uygun bağlantı ve geçiş ifadeleri (maddeler hâlinde- defterinize/ kendi sözlüğünüze- karşılarına- düşünme balonlarının içine- aşağıya- ilgili yerlere - boş bırakılan yerlere- boşluklara- aşağıda verilen bölümlere - yay ayraçla belirtilen yerlere- cümlelerdeki boşluğa) yazılı olarak anlatınız - not ediniz - yazınız.	s.11, s.11, s.13, s.13, s.14, s.14, s.15, s.19, s.19, s.20, s.20, s.20, s.20, s.21, s.21, s.25, s.25, s.26, s.26, s.26, s.26, s.26, s.27, s.31, s.31, s.33, s.42, s.43, s.43, s.43, s.44, s.45, s.48, s.48, s.50, s.51, s.55, s.56, s.56, s.56, s.57, s.58, s.58, s.60, s.74, s.74, s.74, s.75, s.75, s.75, s.75, s.75, s.76, s.76, s.77, s.81, s.82, s.83, s.83, s.84, s.88, s.88, s.89, s.89, s.90, s.91, s.92, s.94, s.96, s.96, s.97, s.97, s.97, s.97, s.97, s.97, s.105, s.106, s.106, s.108, s.108, s.108, s.109, s.109, s.114, s.115, s.116, s.116, s.117, s.123, s.124, s.126, s.128, s.128, s.128, s.128, s.129, s.139, s.142, s.146, s.147, s.148, s.152, s.152, s.152, s.153, s.154, s.157, s.167, s.167, s.167, s.168, s.169, s.170, s.170, s.170, s.175, s.176, s.176, s.177, s.179, s.179, s.180, s.180, s.180, s.180, s.182, s.185, s.185, s.185, s.185, s.185, s.185, s.185, s.195, s.195, s.196, s.197, s.197, s.197, s.197, s.198, s.198, s.201, s.202, s.204, s.205, s.208, s.209, s.209, s.210, s.210, s.210, s.212, s.214, s.223, s.223, s.224, s.226, s.227, s.227, s.227, s.233, s.233, s.233, s.233, s.235, s.236, s.238, s.238, s.238, s.239.
Metinden alınan aşağıdaki cümleyi/ cümleleri/ paragrafı/ dizeyi/ dizeleri/ dörtlüğü/ aşağıdaki bölümü/ metni/ parçayı/ şikâyet dilekçesini/ cümleleri koyu renkte yazılan kelimelere dikkat ederek okuyunuz.	s.14, s.20, s.21, s.26, s.44, s.45, s.56, s.57, s.57, s.61, s.75, s.76, s.76, s.77, s.83, s.91, s.95, s.97, s.109, s.116, s.125, s.141, s.145, s.147, s.168, s.169, s.180, s.198, s.203, s.203, s.210, s.228, s.229, s.238.
Aşağıdaki görseli/ görselleri/ kullanma kılavuzunu/ metnin görsellerini/ okuduğunuz metni aşağıdaki unsurlara göre/ kutularda verilen metinleri/ metni olay, yer, şahıs kadrosu ve	s.11, s.20, s.25, s.32, s.44, s.48, s.57, s.58, s.88, s.90, s.108, s.115, s.123, s.128, s.128, s.146, s.146, s.155,

zaman bakımından/ akıllı işaretleri/ karikatürü/ filmlerin afişlerini/ kelimeleri inceleyiniz.	s.176, s.176, s.180, s.197, s.201, s.221, s.227, s.235.
Metinden hareketle aşağıdaki soruları/ soruları okuduğunuz şiire- metne göre/ dizeleri- verilenleri- cümleyi – cümleleri okuyarak soruları/ soruları metninden hareketle/... şiirine göre/... metnine göre/ grafiği- kelimeleri inceleyerek soruları/ hazırladığınız soruları cevaplayınız.	s.12, s.13, s.19, s.25, s.42, s.49, s.55, s.56, s.73, s.74, s.75, s.75, s.76, s.82, s.88, s.89, s.89, s.91, s.97, s.105, s.106, s.115, s.115, s.124, s.145, s.152, s.167, s.170, s.175, s.197, s.201, s.210, s.221, s.227, s.229, s.233.
Okuduğunuz şiiri beğenip beğenmediğinizi nedenleriyle/ sorunun cevabını/ metindeki beğendiğiniz ve beğenmediğiniz yerleri / sözlerin anlatıma olan katkılarını/ kelimelere ek getirilince kelimelerde meydana gelen değişikliği/ ...sözünü (örneklerle - kısaca - sebebiyle) açıklayınız.	s.12, s.13, s.14, s.21, s.26, s.55, s.74, s.76, s.82, s.83, s.140, s.152, s.153, s.167, s.167, s.169, s.175, s.180, s.196, s.196, s.196, s.197, s.197, s.197, s.197, s.210, s.213, s.213, s.238.
Aşağıdaki cümlelerde koyu yazılan deyimlerin anlamlarını, cümlelerin bağlamından hareketle/ okuma sırasında aşağıdaki soruların cevaplarını/ metnin başlığından ve metindeki görsellerden hareketle metnin içeriğini/ okuduğunuz metinde geçen aşağıdaki kelimelerin, deyimlerin anlamlarını/ kelimelerin anlamlarını cümledeki kullanımlarından yola çıkarak/ kelime ve kelime gruplarının anlamlarını metnin bağlamından hareketle tahmin ediniz.	s.12, s.19, s.48, s.48, s.114, s.123, s.123, s.139, s.195, s.226, s.233.
Aşağıda anlamları ve baş harfleri verilen kelimeleri/ paragraftaki yazım yanlışlarını/ metinde geçen kelime grubu ve kelimeleri anlamlarından yola çıkarak/ verilen kelime gruplarının anlamlarını deyimler sözlüğünüzden/ okuduğunuz metinde geçen kelime ve kelime gruplarının- kelimelerin anlamlarını TDK Türkçe Sözlük'ten/ dizelerde altı çizili kelimelerin eş anlamlılarını/ bulmacada gizlenen şifreyi bulunuz.	s.25, s.43, s.54, s.88, s.144, s.179, s.201, s.204, s.208, s.226.
Anlamını öğrendiğiniz/ yeni oluşturduğunuz/ anlamını sözlükten kontrol ettiğiniz/ anlamını belirlediğiniz/ bulduğunuz kelimeleri - kelime gruplarını - deyimleri birer cümlede/ kelimeleri örnekteki gibi cümlede/ sözleri - deyimleri birer cümlede/ tahminlerinizin doğruluğunu TDK Türkçe Sözlük'ten kontrol ederek- kelimelerden üç tanesini seçerek cümle içinde/ deyimlere yönelik tahminlerinizi deyimler sözlüğünden kontrol ederek bu deyimleri cümle içinde/ kelimeleri yukarıda verilen anlamından farklı anlama gelecek şekilde cümle içinde/ noktalı virgülü bu dizedekiyle aynı görevde olacak şekilde cümlede/ sözlükten bu kelimelerin ve deyimlerin anlamlarını bulunuz, bunları birer cümlede/ kelimeleri	s.13, s.19, s.21, s.25, s.27, s.27, s.29, s.43, s.48, s.48, s.49, s.54, s.55, s.58, s.59, s.81, s.88, s.105, s.106, s.109, s.114, s.123, s.139, s.140, s.144, s.152, s.167, s.179, s.183, s.185, s.195, s.212, s.221, s.226.

anlamları ile eşleştiriniz ve cümle içinde/ fablınızda aşağıda verilen atasözleri ve özdeyişlerden uygun olanını/ afişiniz için görseller kullanınız.

Metne farklı başlıklar/ verdiğiniz cevaplardan yola çıkarak metnin türünü/ yazma sürecinden önce yazınızla ilgili aşağıda verilenleri/ cümleleri amaç-sonuç, neden-sonuç ilişkisi yönünden/ harfleri karıştırılan kelimeleri/ okuduğunuz metindeki hikâye unsurlarını- anlamını bilmediğiniz kelimeleri/ sözlük anlamından hareketle eksik harfleri örnekteki gibi tamamlayarak kelimeleri/ altı çizili kelimelerdeki ses olaylarını belirleyiniz.	s.48, s.74, s.105, s.139, s.152, s.181, s.208, s.223, s.235.
Okuduğunuz metinle ilgili üç soru - sorular/ defterinize bir afiş/ yazınızın taslağını/ görseller ve sloganlardan hareketle bir slogan/ bir broşür- taslak/ röportaj yapmak için sorular/ anlamını bilmediğiniz kelime ve kelime gruplarını deftere yazarak kendinize sözlük oluşturunuz - hazırlayınız.	s.12, s.21, s.32, s.50, s.61, s.115, s.124, s.148, s.181, s.201, s.213, s.230, s.233.
Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri okuduğunuz şiire göre/ şiiri/ cümleyi /hikâyeyi/ bulmacayı/ cümlelerde boş bırakılan yerlere kutucuklardaki deyimlerden uygun olanları getirerek cümleleri/ cümlelerde boş bırakılan yerleri örnekteki gibi/ giriş kısmı verilen fıkrayı/ hikâyenin düğüm bölümünü/ cümleleri duygu bildiren ifadelerle/ cümleleri okuduğunuz metne göre/ kelimeleri anlamları ile eşleştirerek tamamlayınız.	s.12, s.27, s.42, s.54, s.92, s.141, s.156, s.171, s.202, s.211, s.234.
Aşağıdaki cümlelerden amaç-sonuç bildirenleri "x" ile/ cümlelerde tırnak işaretinin kullanım amacını/ sorunun cevabını/ atasözlerinden şiirin dörtlüğüyle ilgili olanları/görselleri/ verilen davranışlardan bilinçli tüketiciye ait olanları/ cümlelerde ses olaylarının olduğu kelimeleri/ metne göre aşağıda verilen cümleleri doğru ya da yanlış olarak/ tabloda verilen cümleleri okuduğunuz metinden hareketle - grafiği inceleyerek tabloyu - bulduğunuz kelimeleri örnekteki gibi/ okuduğunuz metinle ilgili olan görselleri/ yanlış yazılan kelimeleri/ cümlelerdeki yönlendirici ifadeleri/ kelimeyi tekrar yazınız ve ek sayesinde yeni kelime türeyip türemediğini işaretleyiniz.	s.13, s.50, s.74, s.89, s.91, s.97, s.97, s.141, s.144, s.145, s.146, s.146, s.181, s.185, s.196, s.198, s.202, s.222, s.228.
Kelime ve kelime gruplarını, kelimeleri, deyimleri anlamları ile- örnekteki gibi- eş anlamlılarıyla- metinden yola çıkarak/ cümleleri neden- sonuç ve amaç-sonuç ilişkisine göre/ cümlelerdeki üç noktaları, kullanım özelliği ile / noktalama işaretlerinin kullanım alanları ile bunlara verilen örnek cümleleri/ ...örnek cümleleri/ ...ilgili açıklamayla eşleştiriniz.	s.14, s.31, s.42, s.45, s.60, s.73, s.76, s.81, s.91, s.109, s.125, s.139, s.144, s.175, s.180, s.183.

Boşlukları okuduğunuz şiire göre/ hikâye haritasında, cümlede boş bırakılan yeri-yerleri/ okuduğunuz metinden hareketle aşağıdaki kutucukları – bölümleri/ boş bırakılan yerleri internet adresinden araştırarak/ metinde geçen anlamını bilmediğiniz kelimeleri belirleyerek aşağıdaki boşlukları/ hikâye haritasını- tabloyu örnekteki gibi doldurunuz.	s.12, s.15, s.55, s.107, s.141, s.145, s.151, s.168, s.209, s.226.
Grafiği örnek alarak ...bir grafik/ tasarladığınız afişinizi/ cümlelerde geçen eş sesli kelimeleri bularak örnekteki gibi altlarını/ cümlelerde ünsüz benzeşmesinin- ünsüz türemesinin olduğu kelimelerin altını çiziniz.	s.55, s.90, s.170, s.176.
Tahminlerinizin doğruluğunu sözlüklerinizden/ kelimelerin anlamını/ tahmininizin doğruluğunu TDK Türkçe Sözlük'ten/ kelimelerin anlamlarını sözlükten bularak tahmininizi kontrol ediniz.	s.19, s.59, s.123, s.127, s.226, s.236.
Aşağıdaki kelime ve kavramlardan birini/ kelimelerden birini / görsellerde verilen ulaşım araçlarından birini/ görsellerden istediğiniz birini seçiniz.	s.90, s.168, s.184, s.234.
Okuduğunuz metni kendi cümlelerinizle/ metni okurken aldığınız notlardan- işaretlediğiniz bölümlerden hareketle metni defterinize/ sorulara verdiğiniz cevaplardan yola çıkarak okuduğunuz metni özetleyiniz.	s.50, s.56, s.82, s.152, s.176, s.179, s.234.
Okuduğunuz metinden alınan aşağıdaki cümlelerden kişisel görüş bildirenlerin başına "x" işareti/ aşağıdaki cümlelerden koşul-sonuç bildirenlerin başına "x" işareti/ cümlelerde uygun yerlere kesme işareti koyunuz.	s.83, s.92, s.116.
Beğendiğiniz dizelere örnek/ broşürünüzde tutumlu olmakla ilgili deyim ve atasözlerine yer/ yazınızda, şiirde geçen atasözlerinden örnekler/ eşik çizginin kullanım amaçlarına uygun cümle örnekleri/ kendinize-kulübe bir isim/ terim örnekleri veriniz.	s.12, s.78, s.126, s.148, s.148, s.214, s.228.
Bir cümle – cümleler kurunuz.	s.32, s.44, s.181, s.210.
Hikâyenizi yazarken TDK Yazım Kılavuzu'ndan/ özetinizde metni okuma sürecinde işaretlediğiniz yerlerden/ özetleme yaparken okuma sırasında altını çizdiğiniz bölümlerden/ metni okurken aldığınız notlardan yararlanabilirsiniz - yararlanınız.	s.26, s.50, s.77, s.234.
Daire içine aldığınız kelimelere örnekteki gibi farklı ekler/ yay ayraçla gösterilen yerlere uygun noktalama işaretlerini/ aşağıdaki köklere, verilen ekleri getiriniz.	s.57, s.91, s.106.
Okuduğunuz metni/ yazma süreci tamamlandıktan sonra yazınızı aşağıdaki ölçüğe göre/ yazma süreci tamamlandıktan sonra aşağıdaki ölçüğe göre kendinizi değerlendiriniz.	s.74, s.177, s.186.

<p>Yazınıza başlık- hikâyeye uygun bir başlık koymayı unutmuyunuz./ Yazınızda yabancı dillerden alınmış dilimize henüz yerleşmemiş kelimeler yerine Türkçelerini kullanmaya özen gösteriniz./ Özetleme yaparken ayrıntılardan kaçınınız./ Şiirinizde ön yargısız, adil karar verme ve tarafsız olma kavramlarını kullanmaya çalışınız./ Yukarıdaki metinde geçen yeni öğrendiğiniz kelimeleri kendi hikâyenizde de kullanabilirsiniz./ Aşağıda anlamları verilen kelimeleri bulmacaya yerleştiriniz./ Okuduğunuz metindeki kahramanların benzer ve farklı yönlerini yazarak kahramanları - metni okuduktan sonra tahmininizi, metnin içeriği ile karşılaştırınız./ Anlamını öğrendiğiniz kelimeleri hazırladığınız sözlüğüne ekleyiniz./ Okuduğunuz metne farklı bir başlık öneriniz./ Metnin içeriğini yorumlayınız./ Metinde ele alınan soruna farklı çözümler üretiniz./ Aşağıda verilen hikâye haritası yöntemine göre metni çözümleyiniz./ Şifreyi çözerek metnin türüne ulaşınız./ Kelimeleri hecelerine ayırınız./ Metinden örnekler vererek konu hakkında açıklamalarda bulununuz./ Okuduğunuz ve okuyacağınız kitapları aşağıdaki forma uygun olarak listeleyiniz./ Kelimelerin son hecelerindeki ünlüleri yuvarlak içine- kelimelerin anlamlı en küçük parçasını örnekteki gibi daire içine alınız./ Okuduğunuz şiiri kendi cümlelerinizle hikâyeleştiriniz./ ...internet adresinden kültürel miraslarımızdan iki tanesini araştırınız./ Tamamladığınız fıkrayı sınıf veya okul panosunda paylaşınız./ Bir gazeteci olduğunuzu/ Dumlupınar Şehitliği'ni ziyarete gittiğinizi düşününüz./ Bir afiş tasarlayınız.</p>	<p>s.11, s.29, s.45, s.51, s.54, s.58, s.73, s.77, s.82, s.92, s.92, s.96, s.106, s.108, s.114, s.124, s.139, s.140, s.153, s.154, s.171, s.177, s.196, s.196, s.197, s.197, s.197, s.211. s.223.</p>
---	---

Tablo 3 incelendiğinde beşinci sınıf görsel öğrenme stiline sahip öğrencilere hitap eden toplam 504 etkinlik yönergesinin bulunduğu anlaşılmaktadır. Görsel yönergeler temel başlığı altında; 172 tane “yazılı olarak anlatınız-not ediniz-yazınız”, 34 tane “okuyunuz”, 26 tane “inceleyiniz”, 36 tane “cevaplayınız”, 29 tane “açıklayınız”, 11 tane “tahmin ediniz”, 10 tane “bulunuz”, 34 tane “kullanınız”, 9 tane “belirleyiniz”, 13 tane “oluşturunuz–hazırlayınız”, 11 tane “tamamlayınız”, 19 tane “işaretleyiniz”, 16 tane “eşleştiriniz”, 10 tane “doldurunuz”, 4 tane “çiziniz”, 6 tane “kontrol ediniz”, 4 tane “seçiniz”, 7 tane “özetleyiniz”, 3 tane “işareti koyunuz”, 7 tane “örnek-isim veriniz”, 4 tane “cümle kurunuz”, 4 tane “yararlanabilirsiniz–

yararlanınız”, 3 tane “ekler-işaretler getiriniz”, 3 tane “değerlendiriniz”, 29 tane “diğer” alt başlıklı yönerge olduğu görülmektedir.

Tablo 4’te birinci alt probleme ilişkin beşinci sınıf işitsel öğrenme stiline sahip öğrenciler için kullanılabilecek etkinliklerin yönergeleri ve bu etkinliklerin bulunduğu sayfa numaraları gösterilmektedir.

Tablo 4

5. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki İşitsel Yönergeler

Etkinlik Yönergeleri	Sayfa Numaraları
Kelimelerin Türkçe karşılıklarını - seçtiğiniz kelimeyi- kelimeleri kullanarak/ ...kelimesinin sizde çağrıştırdıklarından - ...sözünden yola çıkarak/ ... konulu - ...ilgili/ tartışma sonucu konu ile ilgili edindiğiniz bilgiler doğrultusunda bir konuşma - konuşmanızı yapınız.	s.21, s.84, s.109, s.116, s.168, s.180, s.184, s.197, s.203, s.239.
Sorunun cevabını/ deyimlerin anlatıma olan katkısını/ ... ile ilgili görüşlerinizi/dinleme metninden hareketle sorunun cevabını (örneklerle - örnekler vererek) açıklayınız.	s.20, s.29, s.29, s.30, s.30, s.30, s.30, s.73, s.125, s.141, s.157, s.203, s.210, s.214, s.226.
Dinlediğiniz metindeki kahramanların davranışlarını arkadaşlarınızla/...konusunu/ konusunu gruplara ayrılarak sınıfta/ atasözünü sınıf ortamında/ dinleme sürecinden sonra tahminlerinizi, düşüncelerinizi sınıf ortamında tartışınız- tartışıp değerlendiriniz.	s.142, s.158, s.183, s.183, s.203, s.239.
Aşağıdaki soruları dinlediğiniz şiire - metne göre cevaplayınız.	s.94, s.236, s.238.
Hazırladığınız soruları arkadaşlarınıza sorunuz.	s.50, s.81, s.201.
Konuşmanızı günlük hayattan vereceğiniz örneklerle zenginleştiriniz./ Konuşmanız sırasında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanınız./ Konuşmanız sırasında arkadaşlarınızın sorularına, duygu ve düşüncelerine de yer veriniz./ ... günlük hayattan örnekler veriniz./ Konuşmanızda fikirlerinizi destekleyen kaynaklara, sayısal verilere yer veriniz./ Konuşmanızda aşağıdaki uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanmaya dikkat ediniz./ Konuşmanızı yaparken Türk ve dünya masallarından örnekler vermeyi, kelimeleri anlamlarına uygun kullanmayı unutmayınız./ Siz de arkadaşlarınıza sorular sorarak onların konu hakkında düşünmelerini sağlayınız./...ilgili duygu, konu hakkındaki düşünce ve izlenimlerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız./ Konuşmanızı yaparken ...göz önünde bulundurunuz. /	s.12, s.21, s.50, s.73, s.78, s.141, s.141, s.147, S.154, s.158, s.167. s.168, S.180, s.197, s.230. s.223.

...özelliklerini arkadaşlarınızla tartışarak belirleyiniz./ Konu hakkında genel bir yargıya ulaşınız./ Yazdığınız soruları arkadaşlarınızdan cevaplamalarını isteyiniz./ Sınıf arkadaşlarınızdan birini, kurduğunuz kulübe üye yapınız./ Arkadaşlarınızla gruplar oluşturunuz.

Tablo 4 incelendiğinde beşinci sınıf işitsel öğrenme stiline sahip öğrencilere hitap eden toplam 53 etkinlik yönergelerinin bulunduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca işitsel yönergeler temel başlığı altında; 10 tane “bir konuşma- konuşmanızı yapınız”, 15 tane “açıklayınız”, 6 tane “tartışınız - tartışıp değerlendiriniz”, 3 tane “cevaplayınız”, 3 tane “sorunuz”, 16 tane “diğer” alt başlıklı yönerge olduğu görülmektedir.

Tablo 5’te birinci alt probleme ilişkin beşinci sınıf kinestetik öğrenme stiline sahip öğrenciler için kullanılacak etkinliklerin yönergeleri ve bu etkinliklerin bulunduğu sayfa numaraları gösterilmektedir.

Tablo 5

5. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Kinestetik Yönergeler

Etkinlik Yönergeleri	Sayfa Numaraları
Metni içeriğine uygun olarak sınıfta arkadaşlarınızla/ metindeki kişilerin karşılıklı konuşmalarını sınıfta/ kendi aranızda rol seçimi yaparak metni sınıfta canlandırınız.	s.30, s.95,s.183.
Beden dilinizi etkili kullanınız, beden dilinizi kullanarak bir konuşma yapınız, beden dilinizle anlatınız.	s.30, s.90, s.180, s.208.

Tablo 5 incelendiğinde beşinci sınıf kinestetik öğrenme stiline sahip öğrencilere hitap eden toplam 7 etkinlik yönergelerinin yer aldığı anlaşılmaktadır. Kinestetik yönergeler temel başlığı altında; 3 tane “...sınıfta canlandırınız”, 4 tane “beden dilinizi etkili kullanınız”, “beden dilinizi kullanarak bir konuşma yapınız, sadece beden dilinizle anlatınız” alt başlıklı yönerge olduğu görülmektedir. Bu yönergelerin detaylarına aşağıda yer verilmiştir:

“Metni içeriğine uygun olarak sınıfta arkadaşlarınızla canlandırınız (s.95).”

“Kendi aranızda rol seçimi yaparak metni sınıfta canlandırınız (s.183).”

“Metindeki öğretmen ve Munise’nin karşılıklı konuşmalarını sınıfta canlandırınız (s.30).”

“Sesinizi ve beden dilinizi etkili kullanınız (s.180).”

“Beden dilinizi kullanarak bu ifadeye uygun kısa bir konuşma yapınız (s.90).”

“Münevver teyzenin duygu ve düşüncelerini kendinizi onun yerine koyarak sadece beden dilinizle anlatınız (s.208).”

“Öğretmeninizle yaşadığınız bir anınızı beden dilinizi etkili kullanarak arkadaşlarınıza anlatınız (s.30).”

Çalışma kapsamında değerlendirilmeyen etkinlik dışındaki başlıklardan kinestetik öğrenme stili ile ilişkili olan yönergeler Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6

5. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Çalışma Kapsamında Değerlendirilmeyen Etkinlik Dışındaki Başlıklardan Kinestetik Öğrenme Stili ile İlişkili Olan Yönergeler

Başlık	Yönerge	Sayfa Numarası
Bir Sonraki Derse Hazırlık	“Sınıfta canlandırmak üzere arkadaşınızla bir telefon konuşması örneği hazırlayınız. Dersten önce arkadaşınızla prova yapmayı unutmayınız.” “... Sözlü anlatım yapacağınızdan evde prova yapmayı, prova yaparken beden dilinizi etkili kullanmayı unutmayınız.” “...Konuşmanızı hazırlarken aşağıdaki maddelere dikkat ediniz (Konuşmanızı beden dilinizle destekleyiniz, prova yapmayı unutmayınız).”	s.15, s.27, s. 211.
Hazırlık çalışmaları	“Hazırladığınız telefon konuşmasını canlandırınız.” “...Konuşmanızı yaparken istenilen ölçütlere dikkat ediniz (Konuşmanızı beden dilinizle destekleyiniz).”	s.16, s.212.
Okuma Metni	“...Siz de metni canlandırarak okuyunuz. Canlandırma yaparken vurgu ve tonlamaya, noktalama işaretlerine dikkat ediniz.” “...Metni ikinci kez canlandırarak siz okuyunuz. Canlandırma yaparken cümlelerin anlamına uygun vurgu ve tonlamalar yapınız.”	s.110, s.149.

Çalışma kapsamında değerlendirilmeyen ama kinestetik öğrenme stili ile ilişkili olan diğer yönergeler aşağıda belirtilmiştir:

“Konuşurken beden dilimi etkili kullandım (Konuşmamı Değerlendiriyorum Formu İçerisinde, s.84, s.129).”

Tablo 7’de birinci alt probleme ilişkin beşinci sınıf hem görsel hem işitsel yönergeler ve etkinliklerin bulunduğu sayfa numaraları gösterilmektedir.

Tablo 7

5. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Hem Görsel Hem İşitsel Yönergeler

Etkinlik Yönergeleri	Sayfa Numaraları
Dinlediğiniz şiirden- metinden - izlediğiniz çizgi filminden hareketle sorunun cevabını/ filmde verilen mesajları/ metni dinlerken önemli gördüğünüz yerleri/ şiiri dinlerken etkilendiğiniz dizeleri/ dinlediğiniz metnin konusunu ve ana fikrini/ dinlediğiniz şiirin ana duygusunu/ dinlediğiniz şiirden hareketle bir paragraf/ dinlediğiniz şiirle ilgili görüşlerinizi/ videoyu izlerken dikkatinizi en çok çeken bölümü/ izlediğiniz çizgi filmde geçen anlamını bilmediğiniz kelime ve kelime gruplarını yazınız- not alınız- not ediniz.	s.28, s.30, s.59, s.94, s.94, s.95, s.96, s.98, s.127, s.128, s.128, s.157, s.157, s.157, s.157, s.175, s.183, s.183, s.184, s.184, s.213, s.213.
Aşağıdaki soruları izlediğiniz çizgi filmde hareketle/ dinlediğiniz metinle ilgili üç soru hazırlayarak bu soruları/ soruları dinlediğiniz metne göre/ dinleme metninden hareketle aldığınız notlardan yararlanarak aşağıdaki soruları/ soruları yukarıdaki cümlelere- okuduğunuz metne göre/ aşağıdaki paragrafı okuyunuz ve soruları cevaplayınız.	s.28, s.60, s.127, s.140, s.156, s.184, s.184, s.203, s.239.
Görselin size çağrıştırdıklarını/ okuduğunuz metinden hareketle sorunun cevabını/ dinlediğiniz metinden-şiirden hareketle sorunun cevabını/ okuduğunuz metinden- metinlerden- şiirden hareketle sorunun cevabını/ görsellerden- görselden hareketle sorunun cevabını/ izlediğiniz reklam videosundan/ incelediğiniz metinlerden/ işaretlediğiniz görsellerde anlatılanları kısaca yorumlayınız- açıklayınız - söyleyiniz.	s.20, s.20, s.25, s.29, s.29, s.61, s.90, s.108, s.108, s.117, s.125, s.125, s.128, s.145, s.153, s.176, s.176, s.202, s.208, s.210, s.213, s.239, s.239, s.239.
Görsellerin sizde uyandırdığı duyguları/ okuduğunuz metinden hareketle konu hakkındaki duygu ve düşüncelerinizi arkadaşlarınızla/ yazdıklarınızı yazım kuralları ve noktalama	s.50, s.57, s.108, s.141, s.182.

işaretleri açısından inceledikten sonra arkadaşlarınızla/ araştırma sonuçlarınızı/ ...konulu hazırlıklı konuşmanızı arkadaşlarınızla paylaşınız.	
Görselden hareketle yönerge doğrultusunda/ okuduğunuz haber yazılarından ve araştırmalarınızın sonucundan hareketle/ ...ilgili hazırlıklı bir konuşma - konuşmanızı yapınız.	s.129, s.230, s.234.
Aşağıdaki soruları izlediğiniz çizgi filme göre cevaplayarak filmi/ yaptığınız konuşmayı "konuşmamı değerlendiriyorum" formuna göre değerlendiriniz.	s.84, s.128, s.129.
Dinlediğiniz metinden - şiirden hareketle aşağıdaki boşlukları/ cümlelerde verilen boşlukları/ hikâye haritasında boş bırakılan yerleri/ cümlelerde boş bırakılan yerleri dinleme-izleme sırasında doldurunuz.	s.60, s.127, s.212, s.213, s.237.
Videoyu - çizgi filmi- reklam videosunu izleyiniz - seyrediniz.	s.30, s.175, s.176.
Okuduğunuz metinden hareketle kahramanları benzer ve farklı yönleriyle/ okuduğunuz metinle aşağıdaki şiiri - metni biçim ve tür yönünden/ verilen görseller ile okuduğunuz metnin içeriğini karşılaştırınız.	s.56, s.106, s.153, s.209, s.221.
Dinleme metnine göre aşağıda verilen cümleleri/görselleri işaretleyiniz.	s.29, s.60, s.155.
Dinleme metninden hareketle aşağıya bir resim çiziniz./ Dinlediğiniz metni - izlediğiniz çizgi filmi özetleyiniz./ Dinlediğiniz metinde anlamını bilmediğiniz kelimeleri yazarak bu kelimelerin anlamını- kelimelerin anlamlarını dinleme metinden yola çıkarak tahmin ediniz./ Dinlediğiniz metinden hareketle yeni bir metin oluşturunuz./ Dinlediğiniz metne farklı başlıklar koyunuz./ Dinlediğiniz metinde duygu belirten ifadelere iki örnek veriniz./ Yukarıdaki konulardan hareketle ...önemini belirtiniz./ Okuduğunuz metinlerden hareketle sorunun cevabını arkadaşlarınızla tartışınız./ Aşağıdaki tabloda barkodun kullanıldığı alanları karşılıklarına yazarak ...katkılarını tartışınız./ ...vermiş olabileceği cevapları araştırma sonuçlarınızdan yararlanarak arkadaşlarınıza sununuz./ Arkadaşınızdan formu doldurmasını isteyiniz./ Sorularınızı defterinize yazınız, arkadaşlarınıza yöneltiniz.	s.29, s.29, s.30, s.30, s.59, s.78, s.95, s.124, s.128, s.158, s.209, s.214, s.222, s.233.

Tablo 7 incelendiğinde beşinci sınıf hem görsel hem işitsel etkinlik yönergesinde toplam 96 etkinlik yönergesinin bulunduğu anlaşılmaktadır. Hem görsel hem işitsel yönergeler temel başlığı altında; 22 tane "dinlediklerinizden/izlediklerinizden hareketle yazınız- not alınız- not ediniz", 9 tane "dinlediklerinizden/izlediklerinizden... hareketle

soruları cevaplayınız”, 24 tane “dinlediklerinizden/izlediklerinizden hareketle yorumlayınız, açıklayınız, söyleyiniz”, 5 tane “dinlediklerinizden/izlediklerinizden hareketle ... arkadaşlarınızla paylaşınız”, 3 tane “görsellerden / okuduklarınızdan hareketle bir konuşma - konuşmanızı yapınız”, 3 tane “dinlediklerinizden/izlediklerinizden hareketle... değerlendiriniz”, 5 tane “dinlediklerinizden/izlediklerinizden hareketle boş bırakılan yerleri doldurunuz”, 3 tane “izleyiniz – seyrediniz, 5 tane görsellerden / okuduklarınızdan hareketle... karşılaştırınız”, 3 tane “dinleme metninden hareketle cümleleri-görselleri işaretleyiniz”, 14 tane “diğer” alt başlıklı yönerge olduğu görülmektedir.

Araştırmanın ikinci alt problemi, “Ortaokul altıncı sınıf Türkçe ders kitabındaki etkinliklerin öğrenme stillerine göre dağılımı nedir?” şeklinde ifade edilmiştir. Tablo 8’de ikinci alt probleme ilişkin altıncı sınıf görsel öğrenme stiline sahip öğrenciler için kullanılabilir etkinliklerin yönergeleri ve bu etkinliklerin bulunduğu sayfa numaraları gösterilmektedir.

Tablo 8

MEB 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Görsel Yönergeler

Etkinlik Yönergeleri	Sayfa Numaraları
Bir hikâye - şiir – yazı - mektup / bilgilendirici bir metin / şiiri, hikâye ya da fabl türünde/ karikatürü yorumlayarak görüşlerinizi/ anahtar kelimelerden hareketle bir şiir/ bir konuşma metni tasarlayıp/ iki - üç cümle/ aşağıdaki duygulardan birini anlatan fablınızı/ sorunun cevabını/ aşağıda verilen özelliklerini dikkate alarak sizi etkileyen bir anınızı/ türkünün hikâyesini/ sizde uyandırdığı duyguları anlatan mektubunuzu / tahminlerinizi/ önerilerinizi kendi hayatınızdan örnekler vererek/ metinde geçen anlamını bilmediğiniz kelimeleri belirleyerek tahminlerinizi/ metinde geçen anlamını bilmediğiniz kelimeleri/ okuduğunuz metnin konusunu ve ana fikrini/ metnin özetini/ metindeki öznel ve nesnel ifadelerden birer örnek / metinde geçen öznel ve nesnel ifadeleri tespit ederek/ metindeki hikâye unsurlarını belirleyerek / konuşma metnindeki duygu belirten ifadeleri / metinden hareketle düşüncelerinizi/ metinden örnekler bulup / metninizi aşağıdaki özdeyiş, atasözü ve deyimini kullanarak/ metninizi aşağıdaki atasözlerini de kullanarak/ metinden hareketle bu kelimelerin anlamlarını tahmin ederek / metindeki hikâye unsurlarını belirleyerek/ metinden örneklemeler yaparak aşağıdaki/ metinde yapılan benzetme ve karşılaştırmaları bularak/ altı çizili deyimlerin anlamlarını - cümleye kattığı anlamı - anlamlarını tahmin ederek/ altı çizili kelimelerin yanındaki	s.16, s.17, s.17, s.19, s.21, s.23, s.26, s.26, s.27, s.27, s.27, s.28, s.29, s.31, s.47, s.47, s.48, s.48, s.48, s.49, s.53, s.54, s.55, s.61, s.73, s.74, s.74, s.75, s.78, s.79, s.81, s.81, s.85, s.86, s.87, s.90, s.91, s.102, s.104, s.109, s.110, s.111, s.111, s.113, s.118, s.120, s.120, s.121, s.125, s.136, s.138, s.138, s.139, s.146, s.147, s.147, s.148, s.149, s.152, s.152, s.152, s.153, s.154, s.155, s.155, s.168, s.168, s.169, s.176, s.177, s.179, s.179, s.181, s.196, s.196, s.197, s.203, s.208, s.209, s.210, s.211, s.211, s.224, s.224, s.225, s.226, s.227, s.229, s.229, s.229, s.234, s.234, s.235, s.238, s.240, s.241, s.245.

isimleri hangi yönden tamamladığını - türünü belirleyerek metne olan katkısını - türlerini bularak / anlamını öğrendiğiniz kelimeleri/ kelimeleri ve anlamlarını/ renklendirilmiş kelime gruplarının cümleye kattığı anlamları / kelimelerin sözlük anlamlarını/ kelime ve kelime grupları ile kurduğunuz cümleleri/ cümlelerinizi/ cümlelere örnekteki gibi amaç-sonuç bildiriyorsa (a), neden-sonuç bildiriyorsa (n), koşul-sonuç bildiriyorsa (k) / örnekteki gibi doğru olanların yanına (d), yanlış olanların yanına (y) / benzer ya da farklı yanlarını / bulduğunuz söz sanatını / bilgileri düzenleyip/ bölümlerde anlatılmak istenenleri/ abartma bildiren ifadeleri bularak/ ses benzerliklerini örnekteki gibi bularak/ okuduğunuz şiiri hikâye türünde kurgulayarak/ sizde uyandırdığı duyguları/ görsellerdeki varlıkların adlarını/ sözcükleri yazım kurallarına uyararak/ hikâyenizi aşağıdaki yazı taslağına göre planlayarak/ karakterinin kişilik özelliklerini / tamlamanın türünü/ tamlamalarda geçen kelimelerin ilk harflerini/ uygun kelimeyi/ araştırmanızdan hareketle işlem basamaklarını/ yapılması gerekenleri işlem basamaklarına göre/ düşüncelerinizi günlük hayattan örnekler vererek / ekran görüntüsünden hareketle konuşmacının sözlü olmayan mesajlarını belirleyerek/ yaptığınız araştırmalardan yola çıkarak metninizi (boş bırakılan yere - yanlarındaki yazı tahtalarına - aşağıdaki bulutlara - aşağıya – boşluğa -...’nın tahtasına - defterinize- sözlük defterinize - ilgili boşluğa -oluşturduğunuz sözlüğe - yandaki kutulara - aşağıdaki dairelere - kutucuklara - boşluklara - bırakılan boşluğa- parantez içine- aşağıdaki bölüme- karşılarına) yazınız.	
Cümleyi/ şiiri/ metni/ metinleri/ blog metnini/ haber metnini/ elektronik postayı/ fıkrayı/ soruları/ Mustafa Kemal Atatürk’ün hazırladığı konuşma metnini okuyunuz.	s.18, s.21, s.28, s.56, s.58, s.60, s.80, s.86, s.104, s.148, s.158, s.170, s.195, s.204, s.205, s.209, s.214, s.226, s.239, s.240.
Görselleri/ davetiye örneğini/ altı çizili kelimeleri - kelime gruplarını - sıfatları/ verileri/ bir bölümü verilen konuşmayı/ sosyal medya mesajını/ sözcükleri yapısı bakımından inceleyiniz.	s.42, s.43, s.54, s.59, s.79, s.90, s.119, s.155, s.210, s.211, s.228.
Aşağıdaki soruları metinden - grafikten hareketle/ verilen bilgilerden yola çıkarak/ metinden hareketle soruları/ verilen dünya haritasına göre/ soruları/ paragrafları okuyarak soruyu yanıtlayınız.	s.119, s.136, s.137, s.153, s.180, s.204, s.209, s.226, s.239.
Sorunun cevabını/ şiire atıf yaparak/ örnekteki gibi var olan özellikleri işaretleyiniz, metinle ilişkilendirerek açıklayınız.	s.22, s.22, s.28, s.42, s.202, s.211.
Metnin bağlamından hareketle aşağıdaki kelimelerin- altı çizili kelime ve kelime gruplarının anlamlarını/ sözcük ve sözcük gruplarının anlamını cümleden hareketle/ not aldığınız kelimelerin anlamlarını tahmin ediniz.	s.21, s.30, s.78, s.85, s.102, s.102, s.238.
İsim tamlamalarını örnekteki gibi/ örneklendirme ve karşılaştırma içeren cümleler/ kelime grubu oluşturmuş sıfatları/ cümlelerde - şiirde geçen söz sanatlarını, edatları, ilgi ve çoğul eki almış kelimeleri / okuduğunuz şiire farklı başlıklar/ kelimelerin anlamlı en küçük parçalarını bulunuz.	s.48, s.48, s.72, s.79, s.120, s.169, s.203, s.209.
Deyimleri/ seçtiğiniz sözcükleri/ kelimeleri/ tahminlerinizin doğruluğunu sözlükten kontrol ediniz, kelimeleri ve kelime gruplarını/ kelimelerin Türkçe karşılıklarını/ kelimelerin sözlük anlamlarını sözlükten bularak kelimeleri/ hikâyenizde aşağıdaki kelimelerin Türkçelerini/ tahminlerinizi kelimelerin sözlük anlamlarıyla karşılaştırıp/ yazınızda uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini/ tahminlerinizi	s.16, s.17, s.30, s.78, s.87, s.102, s.109, s.146, s.155, s.179, s.202, s.203, s.205, s.208, s.215, s.233.

sözlükten kontrol ederek kelimeleri birer cümlede/ anlamlarını öğrendiğiniz kelimeleri (birer cümlede- cümle içinde) kullanınız.	
Yazdıklarınızın - metnin içeriğine - yazınıza – metnize uygun bir başlık/ şiirin temasını ve ana duygusunu belirleyiniz.	s.42, s.139, s.176, s.185, s.245.
Sorunun cevabını/ metnin- ekin- eklerin türünü örnekteki gibi / yukarıdaki deyimlerin metne olan katkısını/ kelimelerin hangi varlığa ya da kişiye ait olduğunu örnekteki gibi/ italik yazılmış kelimelerin türünü ve metne olan katkısını/ blogunuzda paylaştığınız eserlerin yazarlarını ya da şairlerini/ metnin yazarlarının kitaba bakış açılarını/ sözcüklerin basit ya da türemiş olduğunu nedenleri ile belirtiniz.	s.28, s.48, s.53, s.57, s.79, s.79, s.85, s.103, s.113, s.148, s.171, s.177.
Tahminlerinizi kelimelerin - deyimlerin sözlük anlamlarıyla/ ... karakter özelliklerini/... hikâyesinin anlatıcılarını/ şiirleri tema açısından/ kelimelerin anlamlarını metinden hareketle karşılaştırınız.	s.21, s.21, s.26, s.47, s.53, s.102, s.118, s.118, s.168, s.224, s.238.
Yeni öğrendiğiniz kelime ve kelime gruplarından bir sözlük/ sevdiğiniz şairler ya da yazarlardan aldığınız etkileyici metinleri paylaşacağınız kişisel blogunuzu/ bir davetiye/ metinle ilgili üç soru oluşturunuz- hazırlayınız.	s.21, s.43, s.171, s.225.
Yarım bırakılan cümleleri metinle ilişkilendirerek/ bir bölümü verilen metni/ cümleleri uygun neden-sonuç ifadeleri ile örnekteki gibi tamamlayınız.	s.137, s.185, s.240.
Metne ait özellikleri örnekteki gibi/ cümlelerden öznel olanları /sorunun cevabını işaretleyiniz.	s.103, s.153, s.239.
Sözcükleri birleşik sözcük oluşturacak şekilde/ balonlarda kelimeleri anlamlarına uygun olacak şekilde kutucuklarla/ isimleri karşılarındaki isimle anlamlı bir bütün oluşturacak şekilde örnekteki gibi eşleştiriniz.	s.72 s.87, s.120.
Sözcükleri uygun boşluklara/ kelimeleri bulmacaya/ altı çizili kelimelerin türlerini bularak ait oldukları bölüme yerleştiriniz.	s.41, s.62, s.181.
Şiirinizdeki isimlerin altını/ zıt anlamlı- tezat sanatını oluşturan kelimelerin altını/ varlıkları karşılayan adların - isim tamlamalarını bularak tamlamaların altını örnekteki gibi / örnekteki gibi bulduğunuz edatların- kelimelerin- kelime grubunun altını/ boş bırakılan yere en sevdiğiniz oyuncağın resmini çiziniz.	s.22, s.22, s.75, s.104, s.113, s.124, s.169, s.176, s.197, s.203.
Tahminlerinizin doğruluğunu sözlükten/ kelimelerin anlamlarını tahmin edip, sözlük anlamlarını bularak/ kelimelerin anlamlarını metnin bağlamından hareketle tahmin ederek tahminlerinizi sözlükten kontrol ediniz.	s.102, s.118, s.123, s.152, s.175, s.208.
Metinde verilmeyen renklerden birini/ ...sözcüklerinden üçünü /...kelimelerinden istediğinizi/ ...kelimelerinden - verilen varlık kadrosundan ikisini - Atatürk'ün silah arkadaşlarından birini seçiniz.	s.17, s.17, s.19, s.49, s.90.
Okulunuzda bir dergi çıkarttığınızı/ misafirinize yöresel yemekleri tattırmak için yemeğe gittiğinizi/ Türk Kızılayına gönüllü üye olduğunuzu / kendinizi, yaşadığınız yeri tanıtan bir rehber olarak/ hata yapmamak için derse katılmak istemeyen bir arkadaşınız olduğunu düşününüz - hayal ediniz.	s.28, s.110, s.153, s.159, s.169.
Yazınızdaki anlam bütünlüğünü bozan ifadeleri/ yazdıklarınızı gözden geçirip anlam bütünlüğünü bozan ifadeleri/ yanlış kullanılan, unutulmuş noktalama işaretlerini aşağıya not alarak yazınızı yeniden düzenleyiniz - düzeltiniz.	s.55, s.75, s.91.

Yukarıdaki sosyal medya paylaşımından ve metinlerden hareketle yazınızı sosyal medyada/ şiirinizi - yazınızı sınıf panosunda paylaşınız.	s.31, s.59, s.125.
Altı çizili kelimeleri kullanarak cümleler/ yönerge doğrultusunda iki cümle - cümleler kurunuz.	s.42, s.147, s. 211.
Altı çizili kelimelerin köklerini ve eklerini - aitlik bildiren bu ekleri örnekteki gibi ayırınız./ Cümlelerde noktalı yerlere uygun hâl eklerini - tabloda verilen kelimelere uygun ekleri getiriniz./ Okuduğunuz metni - metinde geçen olayları boş bırakılan yere özetleyiniz./ Formu yönergelere uygun olarak doldurunuz./ Aşağıda verilen özelliklerden metne ait olanların ☺ karşısına, ☹ olmayanların karşısına simgesini koyunuz./ Gezip gördüğünüz bir yeri gezi yazısı şeklinde anlatınız./ Bir hikâye kurgulayınız – tasarlayınız./ Sözcükleri örnekteki gibi bularak anlamlarını sözlükten - kelime ve kelime gruplarının anlamlarını araştırınız./ Sorunun cevabını yorumlayınız, örnekler veriniz./ Yazdıklarınızı gözden geçiriniz./ Yazınızı aşağıda verilen taslağa göre planlayınız./ Verilerden hareketle grafik çizerek metninizi destekleyiniz./ Yönergeleri uygulayınız./ Sözcükleri gösteriniz./ Kişi ile ilgili görseli noktalı bölüme yapıştırınız./ İncelediğiniz kelimeleri aşağıda verilen evlerin içine yerleştirerek gruplandırınız./ Yazacağınız reklam metninde dış sesi konuşurmamayı unutmayınız.	s.28, s.42, s.49, s.57, s.62, s.62, s.63, s.85, s.86, s.87, s.90, s.91, s.91, S.110, s.112, s.159, s.175, s.194, s.205, s.210, s.215, s.224, s.234, s.238.

Tablo 8 incelendiğinde altıncı sınıf görsel öğrenme stiline sahip öğrencilere hitap eden toplam 277 etkinlik yönergesi bulunduğu anlaşılmaktadır. Görsel yönergeler temel başlığı altında; 97 tane “yazınız”, 20 tane “okuyunuz”, 11 tane “inceleyiniz”, 9 tane “yanıtlayınız”, 6 tane “açıklayınız”, 7 tane “tahmin ediniz”, 8 tane “bulunuz”, 16 tane “kullanınız”, 5 tane “belirleyiniz”, 12 tane “belirtiniz”, 11 tane “karşılaştırınız”, 4 tane “oluşturunuz–hazırlayınız”, 3 tane “tamamlayınız”, 3 tane “işaretleyiniz”, 3 tane “eşleştiriniz”, 3 tane “yerleştiriniz”, 10 tane “çiziniz”, 6 tane “kontrol ediniz”, 5 tane “seçiniz”, 5 tane “düşününüz - hayal ediniz”, 3 tane “düzenleyiniz–düzeltiniz”, 3 tane “paylaşınız”, 3 tane “cümleler kurunuz”, 24 tane “diğer” alt başlıklı yönerge olduğu görülmektedir.

Tablo 9’da ikinci alt probleme ilişkin altıncı sınıf işitsel öğrenme stiline sahip öğrenciler için kullanılabilecek etkinliklerin yönergeleri ve bu etkinliklerin bulunduğu sayfa numaraları gösterilmektedir.

Tablo 9*MEB 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki İşitsel Yönergeler*

Etkinlik Yönergeleri	Sayfa Numaraları
Arkadaşlarınıza en sevdiğiniz oyuncağınızı tanıtan/ hafızada tutma tekniğini kullanarak konu ile ilgili/ rengin sizde hangi duyguları çağrıştırdığını anlatan/ dergiyi tanıtıcı/ konuyla ilgili düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız, düşüncelerinizi anlatan kısa/ kelimeleri anlamlarına uygun olacak şekilde kullanarak arkadaşlarınıza kısa/ açıklamanızda geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanarak/ kelime ve kavram havuzundaki kelimelerden en az üç tanesini kullanarak bir konuşma - konuşmanızı yapınız- sununuz.	s.17, s.23, s.28, s.55, s.75, s.90, s.124, s.148, s.159, s.169, s.176, s.184, s.197.
Aşağıdaki soruları dinlediğiniz metne göre yanıtlayınız.	s.30, s.89, s.124, s.157, s.183, s.214, s.243.
Dinleme metninde geçen cümleyi/sorunun cevabını açıklayınız.	s.86, s.110, s.159, s.197.
Sorudan hareketle/ dinlediğiniz metinden hareketle düşüncelerinizi/ aşağıdaki dizelerin sizde uyandırdığı duyguları arkadaşlarınızla paylaşınız.	s.33, s.42, s.48, s.244.
Metni ...kısmına kadar / metnin ...kısımını tekrar/ metnin devamını dinleyiniz.	s.158, s.242, s.242.
Sorunun cevabını arkadaşlarınıza anlatınız - arkadaşlarınızla tartışınız. / Konuşmanızda aşağıdaki kelimelerin Türkçe karşılıklarını kullanınız./ Konuşmanızda kelimeleri anlamlarına uygun olarak kullanmaya dikkat ediniz.	s.81, s.103, s.169, s.184.

Tablo 9 incelendiğinde altıncı sınıf işitsel öğrenme stiline sahip öğrencilere hitap eden toplam 35 etkinlik yönergelerinin yer aldığı görülmektedir. İşitsel yönergeler temel başlığı altında; 13 tane “bir konuşma-konuşmanızı yapınız–sununuz”, 7 tane “yanıtlayınız”, 4 tane “açıklayınız”, 4 tane “paylaşınız”, 3 tane “dinleyiniz”, 4 tane “diğer” alt başlıklı yönerge olduğu görülmektedir.

Tablo 10’da ikinci alt probleme ilişkin altıncı sınıf kinestetik öğrenme stiline sahip öğrenciler için kullanılabilecek etkinliklerin yönergeleri ve bu etkinliklerin bulunduğu sayfa numaraları gösterilmektedir.

Tablo 10*MEB 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Kinestetik Yönergeler*

Etkinlik Yönergeleri	Sayfa Numaraları
Metindeki kahramanlar arasında geçen konuşmaları sınıfta/ hazırladığınız karşılıklı konuşma metnini beden dilinizi de kullanarak/ dinlediğiniz metni arkadaşlarınızla birlikte/ aşağıdaki kişi ve varlık kadrosunu dikkate alarak dinlediğiniz bölümü canlandırınız.	s.31, s.158, s.227, s.244.

Tablo 10 incelendiğinde altıncı sınıf kinestetik öğrenme stiline sahip öğrencilere hitap eden toplam 4 etkinlik yönergelerinin bulunduğu anlaşılmaktadır. Kinestetik yönergeler temel başlığı altında, 4 tane "...sınıfta canlandırınız" alt başlıklı yönerge olduğu görülmektedir.

"Mutlu Prens ile Kırlangıç arasında geçen konuşmaları sınıfta canlandırınız (s.31)."

"Hazırladığınız karşılıklı konuşma metnini beden dilinizi de kullanarak canlandırınız (s.227)."

"Dinlediğiniz metni arkadaşlarınızla birlikte canlandırınız (s.244)."

"Aşağıdaki kişi ve varlık kadrosunu dikkate alarak dinlediğiniz bölümü canlandırınız (s.158)."

Çalışma kapsamında değerlendirilmeyen etkinlik dışındaki başlıklardan kinestetik öğrenme stili ile ilişkili olan yönergeler Tablo 11'de gösterilmiştir.

Tablo 11*MEB 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Çalışma Kapsamında Değerlendirilmeyen Etkinlik Dışındaki Başlıklardan Kinestetik Öğrenme Stili ile İlişkili Olan Yönerge*

Başlık	Yönerge	Sayfa numarası
Okuma Metni	"Öğretmeninizin örnek okumasından sonra metni sınıfta canlandırarak okuyunuz."	s.98.

Çalışma kapsamında değerlendirilmeyen ama kinestetik öğrenme stili ile ilişkili olan diğer yönergeler aşağıda belirtilmiştir:

“Jest ve mimiklerimi etkili kullandım (Sunumunuzu aşağıdaki forma göre değerlendiriniz) (s.56).”

“Konuşmamı jest ve mimiklerle destekledim (Konuşmanızı aşağıdaki forma göre değerlendiriniz) (s.184).”

Tablo 12’de ikinci alt probleme ilişkin altıncı sınıf hem görsel hem işitsel yönergeler ve bu etkinliklerin bulunduğu sayfa numaraları gösterilmektedir.

Tablo 12

MEB 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Hem Görsel Hem İşitsel Yönergeler

Etkinlik Yönergeleri	Sayfa Numaraları
İzlediğiniz reklam filminden hareketle bir reklam metni/ dinlediğiniz metinle ilgili görüşlerinizi/ dinlediğiniz metne uygun bir başlık belirleyerek/ dinlediğiniz metne başlık önerilerinizi - farklı bir başlık/ dinlediğiniz metnin konusunu - ana fikrini/ dinlediğiniz metinde geçen anlamını bilmediğiniz kelimeleri / dinlediğiniz hikâyenin çözüm bölümünü/ izlediğiniz filmin konusunu/ arkadaşlarınıza sormak üzere metinle ilgili üç soru hazırlayarak/ bir kısmını dinlediğiniz metinden hareketle olayların gelişimi ve sonucu hakkındaki tahminlerinizi/ izlediğiniz filmdeki çocuklara duygularınızı anlatan bir yazı/ metni dinlerken verilen bilgileri / filmi izlerken soruların yanıtlarını bularak/ yukarıdaki cümleden yola çıkarak tiyatro metnini öğretmeninizin yönlendirmesiyle grup olarak (boş bırakılan yere - aşağıdaki boşluğa - aşağıya - verilen bölümlere - görsellerin yanına) yazınız- not alınız.	s.30, s.33, s.60, s.61, s.63, s.88, s.105, s.110, s.123, s.123, s.156, s.158, s.158, s.183, s.184, s.194, s.212, s.242, s.243, s.243, s.243.
Aşağıdaki soruları metinden- fıkradan- şiirden - reklam filminden- izlediğiniz filmde - görsellerden hareketle/ dinlediğiniz metinden ve görsellerden - e-postadan hareketle soruları yanıtlayınız- cevaplayınız.	s.16, s.21, s.26, s.32, s.41, s.47, s.53, s.61, s.72, s.78, s.80, s.85, s.103, s.104, s.109, s.110, s.112, s.118, s.146, s.152, s.168, s.175, s.179, s.194, s.195, s.202, s.205, s.208, s.214, s.225, s.228, s.233, s.238, s.244.
Yukarıdaki kelimelere - altı çizili isimlere göre sorunun cevabını/ metin ve görsel uyumunu/ haber metninden- görsellerden - sosyal medya mesajından -okuduğunuz metinden hareketle sorunun cevabını/ edatların şiirin anlamına olan katkısını açıklayınız- söyleyiniz.	s.18, s.57, s.59, s.86, s.104, s.205, s.205, s.240, s.240.
İzlediğiniz filmde hareketle sorunun cevabını - edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.	s.62, s.195, s.203.

Metni dinlerken aldığınız notlardan yola çıkarak metni/ aldığınız notlardan da yararlanarak izlediğiniz filmi/ dinlediğiniz metni aşağıda boş bırakılan yere özetleyiniz.	s.31, s.60, s.89, s.123, s.182, s.213.
Reklam filmini/ kısa filmi/ filmi izleyiniz.	s.110, s.158, s.244.
Dinlediğiniz metnin konusunu/ altını çizdiğiniz sıfat tamlamalarının cümleye kattığı anlamı/ incelediğiniz cümlelerden hareketle sorunun cevabını belirtiniz.	s.17, s.157, s.169.
Blog yazısından hareketle soruların cevabını - haber metninin görsellerinin haberle olan ilişkisini değerlendiriniz./ Dinlediğiniz metinden hareketle kelimelerin anlamlarını tahmin ederek tahminlerinizi sözlükten kontrol ediniz./ Yörenizin kültürel özelliklerini hazırladığınız görselleri kullanarak anlatınız./ Aşağıdaki görseli yorumlayarak görüşlerinizi bildiriniz./ Görselleri yorumlayınız. / Mısralardan hareketle örnekler veriniz./ Konuşmanızı görsellerle destekleyiniz./ Metinleri konu bakımından karşılaştırınız./ Aldığınız notlardan yola çıkarak- araştırmanızdan hareketle konuşma - konuşmanızı yapınız./ Aşağıdaki kelimelerin Türkçe karşılıklarını kullanarak ikna edecek bir konuşma- konuşmayı hazırlayınız./ Sunumunuzu - konuşmanızı aşağıdaki forma göre değerlendiriniz./ Dinlediğiniz metne farklı başlıklar bulunuz./ Edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşmak üzere bir sunum yapınız.	s.18, s.28, s.31, s.42, s.56, s.119, s.138, s.138, s.153, s.159, s.171, s.177, s.184, s.205, s.213, s.214 s.235.

Tablo 12 incelendiğinde altıncı sınıf hem görsel hem işitsel etkinlik yönergesinde toplam 96 etkinlik yönergesinin yer aldığı görülmektedir. Hem görsel hem işitsel yönergeler temel başlığı altında; 21 tane “dinlediklerinizden/izlediklerinizden hareketle yazınız- not alınız”, 34 tane, “dinlediklerinizden izlediklerinizden... hareketle soruları yanıtlayınız- cevaplayınız”, 9 tane “görsellerden/okuduklarınızdan... hareketle açıklayınız- söyleyiniz”, 3 tane “izlediklerinizden... hareketle... arkadaşlarınızla paylaşınız”, 6 tane “dinlediklerinizden hareketle özetleyiniz”, 3 tane “izleyiniz”, 3 tane “dinlediklerinizden/incelediklerinizden... hareketle... sorunun cevabını belirtiniz”, 17 tane “diğer” alt başlıklı yönerge olduğu görülmektedir.

Araştırmanın üçüncü alt problemi, “Ortaokul yedinci sınıf Türkçe ders kitabındaki etkinliklerin öğrenme stillerine göre dağılımı nedir?” şeklinde ifade edilmiştir. Tablo 13’te üçüncü alt probleme ilişkin yedinci sınıf görsel öğrenme stiline sahip öğrenciler için kullanılabilir etkinliklerin yönergeleri ve bu etkinliklerin bulunduğu sayfa numaraları yer almaktadır.

Tablo 13*MEB 7. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Görsel Yönergeler*

Etkinlik Yönergeleri	Sayfa Numaraları
Araştırma yaparak/ aşağıdaki formu dikkate alarak/ okuduğunuz metinden hareketle/ karikatürlerin verdiği mesajdan hareketle/ havuzunda verilen kelimeleri kullanarak - birini seçerek/ verilen kavram havuzundaki kelimelerden hareketle - kelimelere uygun ek fiil ekleri getirerek - kelimelerle ...temalı, ...konulu bir şiir - bir elektronik posta/ bir hikâye/ bir mektup/ bir haber metni/ bir yazı/ bir metin / bilgilendirici bir metin/ hikâye haritasından hareketle - okuduğunuz şiirde vatanın nelere benzetildiğini - cümlelerde zaman ve anlam kaymasına uğramış fiilleri bulup - cümlelerdeki anlam kaymalarını düzelterek - eylemlerin aldıkları çekim eklerini cümlelerdeki anlatım bozukluklarını bularak sebebini/ kutulardaki eklerden uygun olanları - kiplerin bildirdiği zamanları - cümlelerde, örtülü anlamları bularak/ deyim ve atasözlerinin doğrusunu sözcüklerin altını örnekteki gibi çizerek, cümlelerin doğru şeklini/cümleye kattığı anlamları - kelimeleri cümlenin anlamına uygun şekilde - fiilleri yapısına göre - örnekteki gibi/ ifadeleri kullanarak birer cümle/ metnin özetini / okuduğunuz metnin konusunu, ana fikrini ve yardımcı fikirlerini/ okuduğunuz şiirin temasını ve ana duygusunu / kelimeleri/ metinden ve TDK Türkçe Sözlük'ten hareketle harflerinin yerleri değiştirilmiş kelimeleri düzelterek/ metinde geçen deyimleri/ konuşmanın metnini/ okuduğunuz metinde geçen anlamını bilmediğiniz kelimeleri/ altı çizili deyimlerin anlamlarını/ metindeki bağlamlarından hareketle/ metni okuyup koşul anlamı içeren cümleleri/ zaman anlamı taşıyan kelime ve kelime gruplarını belirleyerek/ zarfları/ okuduğunuz metinleri karşılaştırarak benzer ve farklı yönlerini/...metnindeki örneklendirme cümlelerini/ Türk kahvesinin hazırlanışını / eklerin cümledeki işlevlerini/ okuduğunuz metindeki deyimleri bulup anlamlarını/ okuduğunuz metinde geçen benzetme cümlelerini örnekteki gibi/ iki benzetme cümlesi/ sorunun cevabını/cümlelerin başına amaç-sonuç bildiriyorsa (a), neden-sonuç bildiriyorsa (n), karşılaştırma bildiriyorsa (k)/ grafiğe göre doğru olanların başına (d), yanlış olanların	s.15, s.19, s.20, s.20, s.21, s.21, s.27, s.28, s.29, s.31, s.31, s.32, s.42, s.42, s.43, s.44, s.47, s.47, s.49, s.49, s.51, s.53, s.55, s.55, s.56, s.57, s.66, s.67, s.68, s.68, s.68, s.74, s.75, s.75, s.76, s.77, s.81, s.81, s.81, s.82, s.82, s.82, s.83, s.83, s.84, s.86, s.97, s.98, s.99, s.99, s.100, s.100, s.106, s.106, s.107, s.108, s.108, s.111, s.111, s.113, s.114, s.116, s.118, s.130, s.133, s.138, s.138, s.138, s.139, s.139, s.140, s.142, s.149, s.149, s.149, s.149, s.149, s.149, s.151, s.155, s.155, s.155, s.155, s.156, s.157, s.168, s.169, s.170, s.175, s.177, s.177, s.178, s.178, s.180, s.180, s.183, s.184, s.184, s.184, s.185, s.185, s.186, s.186, s.189, s.189, s.189, s.190, s.199, s.201, s.201, s.204, s.205, s.207, s.211, s.211, s.212, s.212, s.216, s.216, s.217, s.227, s.227, s.227, s.228, s.228, s.228, s.229, s.231, s.235, s.236, s.240, s.240, s.241, s.241, s.241, s.242, s.243, s.245.

başına (y)/ cümlelerden öznel olanlara (ö), nesnel olanlara (n)/ otobiyografiye ait cümlelerin başına (o), biyografiye ait cümlelerin başına (b)/ grafikten ulaşılabilecek yargılara üç örnek/ metne uygun farklı başlıklar/ şiirlerdeki söz sanatlarını/ cümlelerden hareketle kelime gruplarının anlamlarını/anlatım bozukluklarının sebebini/ mısralardaki söz sanatlarını bularak/ metninin türünü sebepleriyle birlikte/ şairlerin bakış açıları ve vermek istediği mesajları karşılaştırarak/ cümlelerdeki düşünceyi geliştirme yollarını/ grafikten hareketle iki yargı/ şiirin çağrıştırdığı kavramları/ dörtlüklerde yer alan söz sanatlarını bularak/ fiilleri yapılarına göre inceleyerek/ iki abartma cümlesi örneği/ okuduğunuz metinden ikişer adet öznel ve nesnel cümle bularak/ tahminlerinizin doğruluğunu TDK Deyimler Sözlüğü'nden kontrol ederek/ okuduğunuz metinden edindiğiniz bilgileri kendi ifadelerinizle/ bulduğunuz fiilleri ilgili kutulara/ eklerin cümledeki işlevlerini/ bir anınızı/ aşağıdaki altı çizili kelime ve kelime gruplarının anlamlarını tahmin ederek/ metni okurken hikâye haritasında istenenleri/ cümlelerdeki "düşünceyi geliştirme yollarını" sebepleriyle birlikte/ bulduğunuz kipleri/ cümleleri inceleyerek fiillere gelen eklerin zamanlarını (ilgili kutucuğa- ilgili satırlara- aşağıdaki kutucuklara- ilgili boşluğa - boşluklara - karşılıklarına- karşısına- - cümlelerin sonuna, - yanlarına aşağıdaki boşluğa - kutucuklara - cümlelerin karşısına- uygun tablolara- uygun boşluklara aşağıya verilen bölüme- boş bırakılan yere- görsellerin yanına- sebepleriyle birlikte - aşağıya) yazınız not alınız.

Aşağıdaki metinleri/ yukarıdaki metni/ aşağıdaki cümlelerde altı çizili eklerle dikkat ederek cümleleri/ gazete haberini/ soruları videoyu izlemeden/ ...metninden alınan bölümü - parçayı/ sözleri/ paragrafı/ cümleleri okuyunuz.	s.76, s.98, s.106, s.118, s.132, s.141, s.151, s.152, s.167, s.168, s.178, s.179, s.180, s.235, s.240.
Aşağıdaki "konuşmamı değerlendiriyorum" formunu/ cümlelerde yer alan fiilleri/ cümlelerde yer alan fiilleri yapılarına göre/ metninde geçen koşul anlamına sahip aşağıdaki cümleleri/ metinde geçen aşağıdaki paragrafları/ cümleleri/ blog metnini ve yorumlarını/ tabloda verilen cümleleri/ görselleri ve yangın talimatını/ sosyal medya grubundaki mesajları/ yandaki karikatürü inceleyiniz.	s.52, s.53, s.67, s.67, s.82, s.84, s.148, s.154, s.155, s.230, s.247.
Soruları/ soruları yönergeler doğrultusunda - okuduğunuz metinden hareketle/ yönergelere göre soruları/ metinlerin türünü belirlemeye yönelik soruları cevaplayınız - yanıtlayınız.	s.12, s.100, s.148, s.167, s.176, s.241.

Sorunun cevabını/ deyimlerin metnin anlamına yaptığı katkıyı/ altı çizili kelimelerin cümlelerin anlamını nasıl etkilediğini (kısaca - sebepleriyle birlikte - paragraftan alıntılar yaparak) açıklayınız.	s. 67, s.67, s.111, s.116, s.178, s.180, s.234.
Metnin bağlamından - cümlelerden hareketle kelimelerin anlamlarını/ yazdığınız kelimelerin anlamlarını/ okuduğunuz metinde geçen anlamını bilmediğiniz kelimeleri yazarak anlamlarını/ cümlelerden ve sözlük anlamlarından hareketle kelimeleri/ okurken altını çizdiğiniz kelimelerin anlamlarını metnin bağlamından hareketle/ metinde geçen aşağıdaki cümlelerden hareketle deyimlerin anlamlarını/ aşağıda verilen deyimlerin anlamlarını/ kelimelerin anlamlarını tahmin ediniz.	s.26, s.41, s.51, s.54, s.74, s.110, s.116, s.128, s.137, s.147, s.176, s.183, s.199, s.204, s.234, s.239.
Okuduğunuz metnin konusunu, ana fikrini ve yardımcı fikirlerini/ okuduğunuz hikâyeye - şiire üç farklı başlık/ cümlelerden ve ipuçlarından hareketle kelimeleri/ okuduğunuz şiirde - metinde geçen anlamını bilmediğiniz deyimleri - kelimeleri kelime ve kelime gruplarını ipuçlarından ve metnin bağlamından hareketle/ eşleştirmede boşta kalan kelimeyi tespit ederek bu kelimenin anlamını TDK Türkçe Sözlük'ten/ şiirinize uygun bir başlık/ aşağıdaki kelimelerin metinde geçtiği cümleleri/ metinde geçen haber ve dilek kipi almış fiilleri/ cümlelerde yer alan fiillerin kiplerini/ metinde yer alan ek fiil almış isimleri bulunuz.	s.12, s.12, s.13, s.13, s.19, s.27, s.41, s.41, s.48, s.56, s.80, s.106, s.114, s.128, s.147, s.204, s.216, s.234, s.234, s.242.
Görsellerde anlatılan eylemleri, altlarında yazan anlam özelliklerine göre cümle içinde/ eylemleri, belirtilen kiplerde çekimleyerek birer cümle içinde/ yazınızı zenginleştirmek için "atasözleri, deyimler ve özdeyişler"/ yazınızda geçiş ve bağlantı ifadelerini/ kelimeleri - kelimeyi metnin bağlamındaki anlamına uygun olarak cümle içinde/ deyimlerden istediğiniz üç tanesini birer cümle içinde/ deyimleri birer cümlede kullanınız.	s.12, s.13, s.28, s.29, s.49, s.74, s.81, s.116, s.128, s.147, s.188.
Okuduğunuz metindeki hikâye unsurlarını/ yazdığınız şiirdeki ek fiillerin şiirin anlamına olan katkısını/ yazdığınız şiire - yazınıza uygun bir başlık belirleyiniz.	s.20, s.32, s.57, s.114.
Araştırmanızı aşağıdaki yazı taslağına göre/ metninizi aşağıdaki taslak plana uygun olarak/ yönerge doğrultusunda konuşmanızı/ ...için bir proje/ anlamını yeni öğrendiğiniz kelimelerden kendi sözlüğünüzü/ araştırmanız için bir taslak oluşturunuz - hazırlayınız.	s.12, s.57, s.132, s.179, s.213, s.231.
Aşağıdaki parçada koyu yazılmış fiilleri parçanın anlam bütünlüğüne dikkat ederek/ metni konu bütünlüğü oluşturacak şekilde/ kelimeleri ipuçlarından yola	s.21, s.22, s.52, s.66, s.235.

çıkarak/aşağıdaki cümlelerde yer alan fiilleri cümleye uygun farklı kip ve kişi ekleriyle tamamlayınız.	
Fiilleri örnekteki gibi tabloya yazarak uygun seçeneği/ belirtilen yerleri/ cümlelerde kullanılan eylem kiplerini inceleyerek örnekteki gibi/ fiilleri anlam özelliklerine göre örnekteki gibi işaretleyiniz.	s.32, s.48, s.154, s.168.
Aşağıdaki cümleleri karşısındaki anlam ilişkileri ile örnekteki gibi/ cümleleri ifade ettiği duygularla/ cümlelerden hareketle kelimeleri TDK Türkçe Sözlük anlamları ile eşleştiriniz.	s.12, s.52, s.75, s.200.
Sözlük anlamları verilen kelimeleri bulmacaya/ fiilleri inceleyerek uygun tablolara/ altı çizili fiilleri anlam özelliklerine göre sepetlere yerleştiriniz.	s.14, s.96, s.131, s.150, s.247.
Hikâyenize göre aşağıdaki formu/şiiirinizde () ile belirttiğiniz yerleri uygun noktalama işaretleri ile/ kitap okuma ve değerlendirme formunu, en son okuduğunuz kitaba göre yönergelerine uygun olarak/ sunum hazırlık tablosunu yönerge doğrultusunda/ formu doldurunuz.	s.15, s.44, s.131, s.141, s.171, s.190.
Cümlelerde yer alan fiil çekim eklerinin altını renkli kalemle/ çekimli fiillerin - fiillerin - sözcüklerin altını örnekteki gibi/ metinde bulunan haber kipi almış fiillerin - cümlelerde geçen zarfların altını/ cümlelerde anlam yönünden anlatım bozukluğu içeren cümlelerdeki anlatım bozukluklarını örnekteki gibi bularak altını/ yaşadığınız sokağın krokisini çiziniz.	s.86, s.130, s.169, s.177, s.189, s.206, s.212, s.212, s.215.
Tahminlerinizin doğruluğunu TDK Deyimler Sözlüğü'nden / altı çizili kelimelerin anlamlarını tahmin edip/ yazdığınız kelimelerin anlamlarını tahmin ederek - tahminlerinizin doğruluğunu TDK Türkçe Sözlük'ten kontrol ediniz.	s.26, s.30, s.41, s.43, s.51, s.54, s.74, s.110, s.128, s.147, s.176, s.183, s.188, s.199, s.204, s.210, s.234, s.239, s.245.
Karikatürlerin vermek istediği mesajlar üzerinde/ ...sözlerini okuyup üzerinde/ ...konulu uluslararası bir konferansa konuşmacı olarak davetli olduğunuzu/ şehrinizi tanıtmak üzere görevlendirildiğinizi/ telefonu bulan kişi ile telefonda konuştuğunuzu ve ona aşağıdaki soruları sorduğunuzu/ bir haber muhabiri olduğunuzu düşününüz- düşünün- hayal ediniz.	s.22, s.49, s.150, s.156, s.231, s.247.
Yukarıda yazdıklarınızı - yazdığınız mektubu yazım ve noktalama kuralları yönünden gözden geçirerek tespit ettiğiniz yanlışları/ aşağıdaki cümlelerdeki anlatımla ilgili hataları bulup örnekteki gibi/ yazınızda faydalandığınız kaynakları aşağıda verilen ...göre düzenleyiniz - düzeltiniz.	s.53, s.118, s.133, s.201.
Yazdıklarınızı anlama dayalı anlatım bozuklukları bakımından gözden geçirerek gerekli düzeltmeleri/	s.53, s.57, s.132, s.202, s.217, s.240.

...konulu - ilgili bir araştırma/ yönergelere göre - yönergeler doğrultusunda etkinliği yapınız.	
Grafikten- okuduğunuz paragraftan hareketle yönergeleri/ dörtlükleri - aşağıdaki grafiği inceleyerek verilen yönergeleri/ aşağıdaki yönergeleri uygulayınız.	s.20, s.21, s.31, s.44, s.51, s.55, s.57, s.67, s.75, s.81, s.82, s.82, s.86, s.98, s.108, s.114, s.116, s.118, s.118, s.130, s.132, s.132, s.138, s.140, s.141, s.153, s.155, s.156, s.156, s.166, s.168, s.178, s.180, s.184, s.185, s.187, s.190, s.200, s.202, s.206, s.211, s.214, s.217, s.226, s.227, s.228, s.230, s.234.
Yazınızda aşağıdaki sorulardan/ yazım kılavuzundan/ röportajı hazırlarken aşağıdaki kavramlardan yararlanabilirsiniz - yararlanınız.	s.87, s.142, s.157.
Yönergede verilen soruyu/ noktalama işaretlerinin kullanılmasının şiirin - metnin okunuşuna yaptığı katkıyı yorumlayınız.	s.44, s.179, s.190.
Okuduğunuz metindeki gelişmelerden de hareketle ...karşılaştırınız./ Noktalama işareti kullanılması gereken yerleri () ile belirtiniz./ Metindeki anlamı karşılayan cümlelere örnekteki gibi () işareti koyunuz./ Yazınızı okul panosunda - mektubunuzu sınıf panosunda paylaşınız./ Yazınızı aşağıdaki forma göre- ...benzetmeyi değerlendiriniz./ Hikâyenizi yazarken noktalama işaretlerine - münazara sırasında aşağıdaki kurallara dikkat ediniz./ Projenizi grafik ve tablolarla destekleyiniz./ Haber metninizde 5N1K sorularının cevaplarını vermeyi unutmayınız./ Aşağıdaki metinleri karşılaştırarak benzer ve farklı yönlerini tespit ediniz./ Yazınızı metinde olduğu gibi konuya uygun deyim, atasözü veya özdeyişlerle zenginleştiriniz./ Hikâyenizi oluştururken ...formundaki maddeleri göz önünde bulundurunuz./ Anınızı yazarken noktalama işaretlerini - şiirinizi oluştururken noktalama işaretlerini kullanmayınız./ ...aşağıdaki sorulara vereceğiniz cevaplardan faydalanınız./ Öğretmeniniz rehberliğinde aşağıdaki şablona bir günlük tutunuz./ Okuduğunuz metinden ve aşağıdaki makaleden alıntılar yaparak bilgi veriniz./ Altını çizdiğiniz fiilleri anlam özelliklerine göre örnekteki gibi gruplayınız./ Malzemeleri sıralayınız./ Çizimi yaparken ne tür ön çalışmalar yaptığınızı ve izlediğiniz yöntemi anlatınız./ Metindeki soruna farklı bir çözüm	s.15, s.43, s.44, s.44, s.49, s.53, s.57, s.75, s.84, s.99, s.105, s.129, s.130, s.149, s.151, s.157, s.179, s.180, s.190, s.190, s.200, s.202, s.206, s.213, s.235, s.236, s.242.

üretiniz./ Aşağıdaki eylemleri tablolarda verilen kip ve kişi eklerine göre örnekteki gibi çekimleyiniz./ Metinden alınan “otobiyografi” cümlelerini örnekte olduğu gibi “biyografi” cümlelerine çeviriniz.

Tablo 13 incelendiğinde yedinci sınıf görsel öğrenme stiline sahip öğrencilere hitap eden toplam 383 etkinlik yönergesinin bulunduğu anlaşılmaktadır. Görsel yönergeler temel başlığı altında; 138 tane “yazınız - not alınız”, 15 tane “okuyunuz”, 11 tane “inceleyiniz”, 6 tane “cevaplayınız – yanıtlayınız”, 7 tane “açıklayınız”, 16 tane “tahmin ediniz”, 20 tane “bulunuz”, 11 tane “kullanınız”, 4 tane “belirleyiniz”, 6 tane “oluşturunuz – hazırlayınız”, 5 tane “tamamlayınız”, 4 tane “işaretleyiniz”, 4 tane “eşleştiriniz”, 5 tane “yerleştiriniz”, 6 tane “doldurunuz”, 9 tane “çiziniz”, 19 tane “kontrol ediniz”, 6 tane “düşününüz - düşünün - hayal ediniz”, 4 tane “düzenleyiniz – düzeltiniz”, 6 tane “yapınız”, 48 tane “uygulayınız”, 3 tane “yararlanabilirsiniz – yararlanınız”, 3 tane “yorumlayınız”, 27 tane “diğer” alt başlığı altında yönerge olduğu görülmektedir.

Tablo 14’te üçüncü alt probleme ilişkin yedinci sınıf işitsel öğrenme stiline sahip öğrenciler için kullanılabilecek etkinliklerin yönergeleri ve bu etkinliklerin bulunduğu sayfa numaraları gösterilmektedir.

Tablo 14

MEB 7. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki İşitsel Yönergeler

Etkinlik Yönergeleri	Sayfa Numaraları
Düşüncelerinizi/ yörenizle ilgili bir türkünün sözlerini ve hikâyesini arkadaşlarınızla/ grup sözcüsü seçerek düşüncelerinizi arkadaşlarınızla/ sorunun cevabını/ yaptığınız değerlendirmelerden de hareketle duygu ve düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız- tartışınız.	s.14, s.22, s.69, s.107, s.117, s.132, s.150, s.202, s.207, s.230, s.235.
Sorunun cevabını/ düşüncelerinizi kısaca anlatınız.	s.28, s.84, s.84, s.241.
Öğretmeninizin rehberliğinde - yönlendirmesiyle grup oluşturunuz - gruplara ayrılınız.	s.55, s.86, s.107, s.117.
Konuşmanız sırasında kelimeleri anlamlarına uygun olarak kullanmaya dikkat ediniz./ Konuşmanızda uygun geçiş ve bağlantı ifadeleri kullanınız - kullanmaya dikkat ediniz - özen	s.28, s.53, s.69, s.86, s.97, s.107, s.113, s.140, s.170, s.179, s.202, s.244.

gösteriniz./ Sorular sorarak konuşmanıza arkadaşlarınızı da dâhil ediniz./ Konuşan arkadaşınızın sözlerinden hareketle konuşmayı sürdürünüz./ Sorularından hareketle bir konuşma yapınız./ Görüşlerinizi savununuz./ Ezberlediğiniz şiirleri, vurgu, durak ve tonlamaya dikkat ederek seçtiğiniz fon müziği eşliğinde okuyunuz./ Metni dikkatle dinleyiniz./ Sorusundan hareketle sınıfınızda bir tartışma düzenleyiniz./ Aşağıda verilen soruları grup içinde beyin fırtınası yaparak değerlendiriniz.

Tablo 14 incelendiğinde yedinci sınıf işitsel öğrenme stiline sahip öğrencilere hitap eden toplam 31 etkinlik yönergelerinin bulunduğu görülmektedir. İşitsel yönergeler temel başlığı altında; 11 tane arkadaşlarınızla “paylaşınız- tartışınız”, 4 tane “anlatınız”, 4 tane öğretmeninizin yönlendirmesiyle “grup oluşturunuz - gruplara ayrılınız”, 12 tane “diğer” alt başlığı altında yönerge olduğu görülmektedir.

Tablo 15’te üçüncü alt probleme ilişkin yedinci sınıf kinestetik öğrenme stiline sahip öğrenciler için kullanılabilecek etkinliklerin yönergeleri ve bu etkinliklerin bulunduğu sayfa numaraları yer almaktadır.

Tablo 15

MEB 7. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Kinestetik Yönergeler

Etkinlik Yönergeleri	Sayfa Numaraları
Rolleri paylaşarak sınıfta canlandırınız.	s.55.
Konuşmanızda- düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşırken beden dilinizi etkili kullanmaya dikkat ediniz.	s.32, s.113.
Bir münazara düzenleyiniz.	s.86, s.242.

Tablo 15 incelendiğinde yedinci sınıf kinestetik öğrenme stiline sahip öğrencilere hitap eden toplam 5 etkinlik yönergelerinin yer aldığı anlaşılmaktadır. Kinestetik yönergeler temel başlığı altında; 1 tane “...rolleri paylaşarak sınıfta canlandırınız”, 2 tane “konuşmanızda/düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşırken beden dilinizi etkili kullanmaya dikkat ediniz”, 2 tane “bir münazara düzenleyiniz” alt başlığı altında yönerge olduğu görülmektedir.

“Alçak gönüllülük” konusundaki düşüncelerinizi beden dilini etkili kullanmaya özen göstererek arkadaşlarınızla paylaşınız (s.32).”

“Rolleri paylaşarak sınıfta canlandırınız (s.55).”

“Naim Süleymanoğlu'nun hayatından hareketle “Kişilerin başarısını sağlayan temel etken genetik özellikleri mi yoksa çalışmaları mıdır?” konulu bir münazara düzenleyiniz (s.86).” (Münazara beden dilinin de kullanıldığı bir tartışma yöntemidir. Kitapta da münazara sırasında beden dilini kullanmaya yönelik ifadeler geçtiği için bu yönerge çalışmada kinestetik öğrenme stili içerisinde yer almıştır.)

“Konuşmanızda beden dilinizi etkili kullanmaya dikkat ediniz (s.113).”

“Sınıfınızda ‘Ülkeler arasındaki kültürel etkileşim, toplumların birbirine bakış açısını değiştirir mi, değiştirmez mi?’ konulu bir münazara düzenleyiniz (s.242).” (Münazara beden dilinin de kullanıldığı bir tartışma yöntemidir. Kitapta da münazara sırasında beden dilini kullanmaya yönelik ifadeler geçtiği için bu yönerge çalışmada kinestetik öğrenme stili içerisinde yer almıştır.)

Çalışma kapsamında değerlendirilmeyen ama kinestetik öğrenme stili ile ilişkili olan yönergeler aşağıda belirtilmiştir:

“Konuşurken/ konuşmalarım da beden dilini etkili bir şekilde kullandım (s.53, s.187).”
(Konuşmamı Değerlendiriyorum Formu İçerisinde)

“Beden dilini etkili bir şekilde kullandım (s.243).” (Münazara Değerlendirme Formu İçerisinde)

Tablo 16’da üçüncü alt probleme ilişkin yedinci sınıf hem görsel hem işitsel yönergeler ve bu etkinliklerin bulunduğu sayfa numaraları gösterilmektedir.

Tablo 16

MEB 7. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Hem Görsel Hem İşitsel Yönergeler

Etkinlik Yönergeleri	Sayfa Numaraları
Dinleme metninin devamı ile ilgili tahminlerinizi aşağıdaki boşluklara/ izlediğiniz videoya göre sorunun cevabını/ dinlediğiniz şiirin temasını ve ana duygusunu aşağıdaki boşluklara/ izlediğiniz filmde geçen anlamını bilmediğiniz kelimeleri/ dinlediğiniz metinle ilgili görüşlerinizi-sorunun cevabını sebepleriyle birlikte/ dinlediğiniz metnin konusunu ve ana fikrini/ dinlediğiniz metnin tutarlılığı ile ilgili ulaştığınız sonucu/ dinlediğiniz metne farklı bir başlık/ izlediğiniz filmde hareketle sorunun cevabını/ dinleme metninden hareketle sorunun cevabını/ videoyu izlerken aşağıdaki soruların cevaplarını/ metni dinlerken aşağıdaki olay örgüsü haritasında istenen bilgileri/ izlediğiniz filmde geçen cümlelerden nesnel olanların başına (n), öznel olanların başına (ö)/ okuduğunuz metinden hareketle, yazılı ve çoklu medya kaynaklarını da kullanarak bilgilendirici bir yazı yazınız- not alınız	s.31, s.31, s.54, s.55, s.55, s.55, s.69, s.85, s.115, s.115, s.117, s.153, s.215, s.244, s.245, s.246, s.246, s.246, s.246, s.246.
Aşağıdaki soruları bölümü okuyarak/ okuduğunuz metinden – şiirden - izlediğiniz videodan – filmde - dinlediğiniz metinden hareketle cevaplayınız- yanıtlayınız.	s.12, s.19, s.26, s.41, s.47, s.52, s.54, s.66, s.74, s.81, s.85, s.97, s.106, s.110, s.116, s.117, s.128, s.138, s.147, s.152, s.166, s.184, s.188, s.199, s.204, s.210, s.214, s.226, s.234, s.239, s.246, s.246.
Okuduğunuz metinden - bölümden hareketle sorunun cevabını/ metinde geçen deyimlerin metnin anlamına olan katkısını/ dinleme metninden - izlediğiniz videodan - görsellerden ve yazılardan - karikatürden hareketle sorunun cevabını açıklayınız.	s.51, s.84, s.117, s.117, s.132, s.150, s.150, s.150, s.152, s.189, s.230.
Düşüncelerinizi sosyal medya mesajı olarak/ sorunun cevabını yazarak/ incelediğiniz karikatürden hareketle duygu ve düşüncelerinizi/ sorulara göre kısa bir konuşma metni hazırlayarak/ yaptığınız araştırmayı/ hazırladığınız sunumu arkadaşlarınızla/ düşüncelerinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.	s.44, s.48, s.84, s.140, s.179, s.187, s.213, s.216.
İzlediğiniz videodan hareketle/ dinlediğiniz metni özetleyiniz.	s.85, s.118, s.247.
Karikatürden hareketle - yapmış olduğunuz araştırma ve dinlediğiniz metinden yola çıkarak bilgilendirici bir konuşma / ... ilgili bir sunum/ hazırlamış olduğunuz sunumunuzu - bir meslek sahibi ile röportaj yapınız.	s.87, s.113, s.131, s.189, s.247.
Aşağıdaki boşlukları dinlediğiniz şiire göre/ videoyu izlerken cümlelerdeki boşlukları/ konuşmamı değerlendiriyorum” formunu yaptığınız tartışma doğrultusunda doldurunuz.	s.30, s.53, s.152.
İzlediğiniz videoya göre seçenekleri işaretleyiniz.	s.86, s.86, s.153, s.153.
Dinleme metninden hareketle kelimelerin geçtiği dizeleri- dinlediğiniz metne yeni bir başlık bulunuz./ Dinlediğiniz metnin konusunu ve ana fikrini - grup arkadaşlarınızla	s.19, s.20, s.21, s.21, s.30, s.30, S.55, s.56, s.76, s.85, s.97, s.117 s.132, s.156 s.170, s.187,

<p>filmdeki kahramanları belirleyiniz./ İzlediğiniz videonun konusunu ve ana fikrini belirtiniz./ Metnin size vermek istediği mesajdan - izlediğiniz filmde hareketle duygu ve düşüncelerinizi ifade ediniz./ Blog metninden ve dilekçenin konusundan hareketle sorunun cevabını arkadaşlarınızla tartışınız./ Okuduğunuz metinle ilgili iki soru yazıp - hazırlayıp bu soruları arkadaşlarınıza sorunuz./ Atasözlerini inceleyiniz, verilmek istenen mesaj üzerinde düşünüp görüşlerinizi arkadaşlarınıza anlatınız./ Sunumunuzda yabancı dillerden alınmış dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin Türkçe karşılıklarını kullanınız./ Okuduğunuz metinden hareketle sorunun cevabını söyleyiniz./ Okuduğunuz metinden hareketle sorunun cevabını - konuşmanızı aşağıdaki forma göre değerlendiriniz./ Okuduğunuz bölümden hareketle şapkanın temsil ettiği düşünceye çözümler üretiniz. / Grafikten hareketle konuşma hazırlayınız./ Aşağıdaki duvar yazısını - parçayı yorumlayınız./ Kısa filmi izleyiniz./ Dinlediğiniz metinde geçen aşağıdaki kelimelerin anlamlarını metnin bağlamından hareketle tahmin ediniz./ Okuduğunuz metin ile izlediğiniz kısa filmi yönerge doğrultusunda karşılaştırınız.</p>	<p>s.187, s.188, s.199, s.213, s.215, s.215, s.228.</p>
---	---

Tablo 16 incelendiğinde yedinci sınıf hem görsel hem işitsel etkinlik yönergesinde toplam 109 etkinlik yönergesinin bulunduğu anlaşılmaktadır. Hem görsel hem işitsel yönergeler temel başlığı altında; 20 tane “dinlediklerinizden/izlediklerinizden... hareketle ... yazınız - not alınız”, 32 tane “dinlediklerinizden/izlediklerinizden... hareketle soruları cevaplayınız – yanıtlayınız”, 11 tane “dinlediklerinizden/izlediklerinizden hareketle ... sorunun cevabını açıklayınız”, 8 tane “görsellerden... hareketle... arkadaşınızla paylaşınız”, 3 tane “dinlediklerinizden/izlediklerinizden hareketle özetleyiniz”, 5 tane “dinlediklerinizden/görsellerden... hareketle sunum-konuşma... yapınız”, 3 tane “dinlediklerinizden/izlediklerinizden hareketle formu-boşlukları doldurunuz”, 4 tane “izlediklerinize göre seçenekleri işaretleyiniz”, 23 tane “diğer” alt başlığı altında yönerge olduğu görülmektedir.

Araştırmanın dördüncü alt problemi, “Ortaokul sekizinci sınıf Türkçe ders kitabındaki etkinliklerin öğrenme stillerine göre dağılımı nedir?” şeklinde ifade edilmiştir. Tablo 17’de dördüncü alt probleme ilişkin sekizinci sınıf görsel öğrenme stiline sahip öğrenciler için kullanılabilecek etkinliklerin yönergeleri ve bu etkinliklerin bulunduğu sayfa numaraları gösterilmektedir.

Tablo 17

MEB 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Görsel Yönergeler

Etkinlik Yönergeleri	Sayfa Numaraları
Metinde geçen anlamını bilmediğiniz sözcükleri/ öyküleyici bir metin/ bir haber metni – hikâye –yazı - şiir / bilgilendirici bir metin/ görselle ilgili görüşlerinizi bir paragraf şeklinde/ tahmininizi hikâye edici bir anlatımla/ bilgilerden metne uygun olanların başına “d”, metne uygun olmayanların başına “y”/ cümlelerden öznel olanların sonuna “ö”, nesnel olanların sonuna “n”/ grafiğe- kılavuza göre - okuduğunuz çizgi romandan yola çıkarak doğru olan bilgilerin başına “d”, yanlış olan bilgilerin başına “y”/ okuduğunuz metnin türünü, konusunu, ana fikrini ve yardımcı fikirlerini/ şiirin konusunu ve ana duygusunu/ şiirde geçen anlamını bilmediğiniz sözcükleri/ söz sanatlarının geçtiği dizeleri/ yabancı sözcüklerin Türkçe karşılıklarını/ paragrafı/ cümlelerdeki yer tamlayıcılarını/ cümlelerdeki anlam ilişkilerini/ fiillerin özelliklerini/ cümlelerin doğrusunu - özelliklerini/ uygun söz sanatlarını/ anlamları verilen sözcükleri bularak/ kendi görüşünüzü/ deyimlerin - söz sanatlarının - geçiş ve bağlantı ifadelerinin altlarını çizip bu ifadelerin anlatıma olan katkısını anlatıma olan katkısını/ bulunan öğeleri/ metninden betimleyici anlatıma örnek cümleler/ cümle türlerine uygun birer örnek cümle/ yönerge doğrultusunda sorunun cevabını/dizelerdeki söz sanatlarını/...cümlelerini bularak- cümlelerin özelliklerini tespit ederek - eki - özdeyişlerin konusunu örnekteki gibi/ mektupta geçen filimsileri bulup türlerini belirleyerek/ doğru olan özne veya yüklem/ deyimlerin cümlelere kattığı anlamları/ okuduğunuz metinde geçen öznel ve nesnel ifadeleri/ geziniz esnasında gördüğünüz ya da yaşadığınız ilginç olayları gözlemlerinize dayanarak/ görsellerden de yararlanarak maddeler hâlinde/ belirlediğiniz maddelerin numaralarını/ yüklemine göre cümlelerin türünü/ metni ile ilgili sorular oluşturup yanıtlarını/ not aldığınız sözcüklerden anlamını bilmediklerinizi/ zarf tamlayıcılarını/ araştırmanızın sonuçlarını/ görsellerdeki sözlü olmayan mesajları (karşılıklarına - noktalı yerlere- alttaki boşluklara- boşluğa - uygun bölümlere - boş bırakılan yere - boşluklara - defterinize - altlarına - karşısındaki kutucuğa - numaralandırılmış kutucuklara – bulmacaya- verilen boşluğa – karşısındaki bölüme - karşısındaki bölüme- metnin altındaki alana - noktalı yere - aşağıdaki boşluklara- numaralandırılmış yerlere- paragrafın altındaki noktalı yerlere - altlarına- cümlelere - cümlelerin altına - ilgili bölüme - örnekteki gibi – sebepleriyle karşısındaki boşluğa) yazınız.	s.14, s.15, s.15, s.16, s.16, s.19, s.19, s.23, s.27, s.29, s.30, s.30, s.31, s.33, s.39, s.50, s.50, s.51, s.57, s.58, s.59, s.64, s.65, s.67, s.69, s.83, s.84, s.84, s.86, s.93, s.94, s.94, s.95, s.95, s.100, s.100, s.107, s.107, s.108, s.108, s.109, s.119, s.119, s.119, s.120, s.121, s.128, s.132, s.133, s.133, s.134, s.136, s.137, s.142, s.143, s.152, s.152, s.154, s.159, s.159, s.160, s.161, s.164, s.165, s.166, s.167, s.171, s.182, s.182, s.184, s.187, s.188, s.191, s.191, s.196, s.203, s.205, s.222, s.225, s.229, s.231, s.232, s.233, s.238, s.240, s.241, s.244, s.245, s.256, s.259, s.261, s.265, s.266, s.266, s.267, s.274, s.275, s.279.
Metni/ metinleri/ şiiri/ mektubu/ haber yazısını/ günlükleri/ fıkrayı/ dilekçeyi/ ...yönergesinin amacını/...metninden alınan bölümü okuyunuz.	s.37, s.64, s.65, s.72, s.107, s.121, s.127, s.135, s.171, s.182, s.183, s.189, s.190, s.198, s.204, s.223, s.266, s.273.
Görseli/ görselleri/ haber yazılarını/ afişi/ haritayı/ tabloyu/ grafiği/ broşürü/ kullanma kılavuzunu/ kitapların kapaklarını/ sözcükleri/ yazarın verdiği örnekleri/ cümleleri anlamına - çatı özelliklerine göre/ cümleleri nesne-yüklem- özne-yüklem- ilişkisi bakımından inceleyiniz.	s.17, s.18, s.26, s.59, s.66, s.84, s.140, s.160, s.161, s.171, s.171, s.185, s.190, s.224, s.231, s.244, s.260, s.279.
Okuduğunuz çizgi romandan – metinden – şiirden - e- postadan hareketle aşağıdaki soruları yanıtlayınız.	s.15, s.23, s.29, s.32, s.49, s.57, s.82, s.85, s.92, s.118,

	s.153, s.158, s.181, s.187, s.194, s.220, s.228, s.236, s.256, s.264.
Metinde geçen aşağıdaki sözcük ve sözcük gruplarının anlamını/ sözcüklerin anlamlarını/ metinde - şiirde geçen bilmediğiniz sözcükleri belirleyerek anlamlarını tahmin ediniz.	s.14, s.29, s.69, s.99, s.118, s.158, s.169, s.228, s.272.
Aşağıdaki cümlelerde kişileştirilen varlıkları/ anlamı verilen sözcük ve sözcük gruplarını/ okuduğunuz hikâyenin, metnin konusunu, ana fikrini, yardımcı fikirlerini/ aşağıdaki deyimlerin anlamlarını/ aşağıdaki cümlelerin yüklemine/ şiirde geçen söz sanatlarını/ cümlelerde yapılan- metinde geçen anlatım bozukluklarını/ ...metninden düşünceyi geliştirme yollarına örnekler/ cümlelerde, koyu yazılan sözcük ya da sözcük gruplarının cümlelerin hangi ögesi olduğunu/ cümlelerde - metinde geçen isim-fiilleri, sıfat-fiilleri, zarf-fiilleri/ paragraflarda hangi anlatım biçimlerinin kullanıldığını/ cümlelerin özne ve yüklemine varsa nesnesini/ kutucuktaki harfleri numara sırasına göre birleştirip gizli sözcüğü/ metindeki geçiş ve bağlantı ifadelerini - gerçek ve kurgusal unsurları bulunuz.	s.14, s.26, s.31, s.35, s.48, s.50, s.56, s.82, s.101, s.129, s.134, s.153, s.164, s.171, s.181, s.182, s.190, s.191, s.222, s.236, s.240, s.257, s.259, s.266, s.266.
Anlamı verilmeyen sözcüğün anlamını sözlükten bularak cümle içinde/ eşleştirmede açıkta kalan sözcüğün anlamını/ anlamı karşılayan sözcüğü bularak sözcüğü bir cümlede/ deyimleri birer cümlede/ sözcükleri sözcük ve sözcük gruplarını anlamına uygun cümlelerde - birer cümlede/ anlamı verilen sözcükleri oluşturup uygun cümlelerde/ tahminlerinizi sözlük anlamlarıyla karşılaştırıp sözcükleri anlamlarına uygun cümlelerde/ fiilleri cümle içerisinde yüklem görevinde kullanınız.	s.14, s.35, s.63, s.105, s.125, s.152, s.167, s.180, s.180, s.264, s.277.
Okuduğunuz metne farklı başlıklar/ aşağıdaki cümlelerdeki özne ve yüklemi/ okuduğunuz metindeki hikâye unsurlarını belirleyiniz.	s.24, s.120, s.126.
Tahmininizi sözcüklerin sözlük anlamı ile/ romanının verilen bölümünü göz önünde bulundurarak daha önce okuduğunuz metni/ hikâyeleri konu ve kahramanlar bakımından/ kutulardaki cümlelerin öznelerini işi, oluşu, hareketi yapması bakımından/ okuduğunuz iki farklı çeviriyi karşılaştırınız.	s.14, s.29, s.37, s.69, s.99, s.105, s.118, s.139, s.154, s.158, s.169, s.221, s.228, s.239, s.243, s.272.
Öğrendiğiniz sözcüklerle sözlük/ ...metni ile ilgili sorular oluşturunuz.	s.14, s.63, s.99, s.272.
Aşağıda serim bölümü verilen hikâyeyi/ serim bölümü verilen hikâyeyi düğüm ve çözüm bölümleri yazarak/ cümleleri koşul-sonuç ilişkisine göre ...metninden/ cümleleri "amaç-sonuç, koşul-sonuç" anlamları verecek şekilde ... metninden tamamlayınız.	s.100, s.102, s.155, s.195.
Aşağıdaki yargılardan okuduğunuz metnin tür özelliklerini yansıtanları/ cümlelerde geçen fiilimsileri bulup türlerini belirleyerek uygun bölümleri/ cümleleri yüklem yeri bakımından değerlendirip ilgili kutucuğu/ cümleleri anlam özelliğine göre - cümleleri yapısına göre inceleyip uygun kutucuğu/ sorunun cevabını işaretleyiniz.	s.57, s.59, s.83, s.129, s.198, s.205, s.224.
Verilen anlamlarla sözcük ve sözcük gruplarını - sözcükleri/ metnin bağlamından hareketle aşağıda verilen sözcükleri anlamlarıyla/ araştırdığınız alanda tanınmış insanları, verilen bilgileriyle/ cümlelerin öğelerini bularak karşılarındaki öge dizilişleriyle/ cümleleri, taşıdığı duyguyla/ deyimleri anlamlarıyla eşleştiriniz.	s.62, s.63, s.92, s.93, s.136, s.152, s.180, s.194, s.264, s.275.
Cümlelerdeki anlam ilişkilerine göre boşluklara uygun harfleri/ anlamları verilen sözcükleri bulmacaya/ boşluklara uygun harfleri yerleştiriniz.	s.25, s.35, s.56, s.82, s.164, s.220, s.236.

...metnine - yazdığınız günlüğe - okuduğunuz hikâyeye göre/ aşağıdaki boşlukları – formu - paragraftaki boşlukları türün özelliklerine göre/ tablodaki boşlukları sunum planına göre doldurunuz.	s.64, s.101, s.129, s.199, s.204, s.221, s.221.
Cümlelerde geçen yabancı sözcüklerin/ cümlelerdeki özne ve yüklemelerin altını/ cümlelerde fiil kökünden türediği hâlde fiil özelliği taşımayan sözcüklerin altlarını/ paragrafı okuyunuz ve paragrafta geçen yabancı sözcüklerin altını çiziniz.	s.18, s.59, s.87, s.108, s.203.
...metnini özetleyiniz.	s.126, s.222, s.237, s.273.
Hikâyenizde mizahi öğelere yer veriniz ve yazınıza uygun bir başlık/ şiirinize – yazınıza - hikâyenize uygun bir başlık koyunuz.	s.27, s.33, s.51, s.67, s.102, s.121, s.142, s.161, s.166, s.184, s.225, s.232, s.267.
...metninden öyküleyici ve betimleyici anlatıma örnek/ şiirde kullanılan söz sanatlarını - sıfat-fiilin aldığı eki - fiillerin nesne alıp alamadığını - isim-fiillerin aldığı eki örnekteki gibi gösteriniz.	s.26, s.31, s.167, s.230, s.258.
Öğrendiğiniz sözcükleri - sözcük ve sözcük gruplarını oluşturduğunuz sözlüğe/ yararlandığınız kaynağı metnin sonuna ekleyiniz.	s.23, s.29, s.35, s.48, s.56, s.62, s.69, s.82, s.99, s.118, s.125, s.132, s.152, s.158, s.164, s.180, s.187, s.194, s.201, s.220, s.228, s.236, s.241, s.243, s.256, s.264, s.272, s.277.
Beğenilen şiirleri/ yazdığınız şiirlerden öğretmeninizin uygun gördüklerini/ sınıf ve okul panosunda sergileyiniz.	s.51, s.121, s.161.
Yazınızda günlük hayattan - günlük hayatınızdan örnekler/ isim ve fiil cümlelerine örnekler/ yazınızda giriş, gelişme, sonuç bölümlerine yer veriniz.	s.109, s.142, s.155, s.191, s.191.
Aşağıdaki yazı taslağını doldurup yazınıza uygun bir başlık koymayı unutmayınız.	s.19, s.39, s.73.
Yazdıklarınızı/ yazdığınız metni yazım ve noktalama kuralları yönünden gözden geçiriniz.	s.19, s.27, s.33.
Aşağıdaki yargılardan birini/ değerler ağacından istediğiniz bir değeri seçiniz.	s.38, s.86, s.279.
Fıkradaki mizahi öğelere dikkat ediniz./ Giriş, gelişme, sonuç bölümlerini dikkate alınız./ Okuduğunuz metnin hikâye haritasını çıkarınız./ Metinde geçen sözcüklerle ilgili etkinliği ipuçlarından yola çıkarak örnekteki gibi çözünüz./ Yazınızı atasözü ve özdeyişlerle zenginleştiriniz./ Cümleleri öğelerine ayırınız./ Yazdığınız şiirlerden öğretmeninizin uygun gördüğünü sınıf ve okul panosunda paylaşınız./ Kendinizi, dilekçedeki sorunu çözecek bir görevli olarak düşününüz./ Hikâyenizi aşağıdaki forma - yazma etkinliği ile ilgili performansınızı formdaki maddelere göre değerlendiriniz./ İfadelerin anlatıma olan katkısını - cümlelerdeki nesnelere altını çizip türünü belirtiniz./ Sorunun cevabını örneklerle açıklayınız./ ...metninde koyu ve farklı yazı karakteri ile yazılmış sözcük ve sözcük gruplarını tespit ediniz.	s.27, s.33, s.33, s.48, s.49, s.83, s.103, s.103, s.143, s.154, s.167, s.182, s.184, s.190, s.232, s.233, s.258, s.258.

Tablo 17 incelendiğinde sekizinci sınıf görsel öğrenme stiline sahip öğrencilere hitap eden toplam 347 etkinlik yönergesinin yer aldığı anlaşılmaktadır. Görsel yönergeler temel başlığı altında 98 tane “yazınız”, 18 tane “okuyunuz”, 18 tane “inceleyiniz”, 20 tane “yanıtlayınız”, 9 tane “tahmin ediniz”, 25 tane “bulunuz”, 11 tane “kullanınız”, 3 tane

“belirleyiniz”, 16 tane “karşılaştırınız”, 4 tane “oluşturunuz”, 4 tane “tamamlayınız”, 7 tane “işaretleyiniz”, 10 tane “eşleştiriniz”, 7 tane “yerleştiriniz”, 7 tane “doldurunuz”, 5 tane “çiziniz”, 4 tane “özetleyiniz”, 13 tane “başlık koyunuz”, 5 tane “gösteriniz”, 28 tane “ekleyiniz”, 3 tane “sergileyiniz”, 5 tane “örnekler - yer veriniz”, 3 tane “unutmayınız”, 3 tane “gözden geçiriniz”, 3 tane “seçiniz”, 18 tane “diğer” alt başlığı altında yönerge olduğu görülmektedir.

Tablo 18’de dördüncü alt probleme ilişkin sekizinci sınıf işitsel öğrenme stiline sahip öğrenciler için kullanılabilir etkinliklerin yönergeleri ve bu etkinliklerin bulunduğu sayfa numaraları yer almaktadır.

Tablo 18

MEB 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki İşitsel Yönergeler

Etkinlik Yönergeleri	Sayfa Numaraları
Okuduğunuz bir hikâyeyi arkadaşlarınıza/ düşüncelerinizi konuşma stratejilerinden istediğinizi kullanarak/ okuduğunuz şiiri, şairinin sesinden dinlemenin size hissettirdiklerini/ araştırdığınız türkü hikâyesini - Çanakkale Savaşı anılarından sizi en çok etkileyeni arkadaşlarınıza/ yaptığınız araştırmaları/ araştırdığınız destanlardan en beğendiğinizi/ ...yolculukta neler yaşamış olabileceğini kendinizi onun yerine koyarak arkadaşlarınıza anlatınız.	s.26, s.65, s.93, s.107, s.165, s.185, s.189, s.189.
...konudaki düşüncelerinizi arkadaşlarınıza anlatan/ ...sözünden yola çıkarak /...önemini vurgulayan/ ikna edici bir konuşma yapınız.	s.17, s.50, s.94, s.120, s.259, s.266.
Hazırladığınız - oluşturduğunuz soruları arkadaşlarınıza yöneltiniz.	s.63, s.99, s.133, s.164, s.272.
Jüri üyelerini - grup sözcüsünü belirleyiniz.	s.86, s.86, s.279.
Dinleme metninden hareketle aşağıdaki soruları yanıtlayınız./ sorunun cevabını açıklayınız./...ilgili görüşlerinizi arkadaşlarınızla tartışınız./ ...türküsünü dinleyiniz./ Konuşmanızda geçiş ve bağlantı ifadelerinden uygun olanları kullanmaya özen gösteriniz - kullanınız./ Konuşmanızda günlük hayattan örnekler veriniz./ Derse hazırlık bölümünde araştırdığınız konu ile ilgili münazara yapmak için gruplara ayrılıңыз.	s.36, s.72, s.86, s.94, s.189, s.190, s.190, s.204, s.279.

Tablo 18 incelendiğinde sekizinci sınıf işitsel öğrenme stiline sahip öğrencilere hitap eden toplam 31 etkinlik yönergelerinin yer aldığı anlaşılmaktadır. İşitsel yönergeler temel başlığı altında 8 tane “anlatınız”, 6 tane “bir konuşma yapınız”, 5 tane “soruları

arkadaşlarınıza yöneltiniz”, 3 tane “jüri üyelerini - grup sözcüsünü belirleyiniz”, 9 tane “diğer” alt başlığı altında yönerge olduğu görülmektedir.

Tablo 19’da dördüncü alt probleme ilişkin sekizinci sınıf kinestetik öğrenme stiline sahip öğrenciler için kullanılabilecek etkinliklerin yönergeleri ve bu etkinliklerin bulunduğu sayfa numaraları gösterilmektedir.

Tablo 19

MEB 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Kinestetik Yönergeler

Etkinlik Yönergeleri	Sayfa Numaraları
Dinlediğiniz metni rol dağılımı yaparak canlandırınız - yazdığınız oyununuzu sergileyiniz	s.201, s.274.
Konuşmanızda beden dilini etkili bir şekilde kullanmaya özen gösteriniz/ araştırdığınız fabl örneklerinden en beğendiğinizi aşağıdaki maddelere dikkat ederek(Sözleriyle uyumlu jest ve mimikler kullandı) anlatınız.	s.38, s.107.
Grup sözcüsü belirleyip - grubunuzun düşüncelerini aşağıdaki ölçütlere göre karşı gruba savunmaya çalışınız.	s.86, s.279.

Tablo 19 incelendiğinde sekizinci sınıf kinestetik öğrenme stiline sahip öğrencilere hitap eden toplam 6 etkinlik yönergelerinin bulunduğu anlaşılmaktadır. Kinestetik yönergeler temel başlığı altında 2 tane “...rol dağılımı yaparak canlandırınız - oyununuzu sergileyiniz”, 2 tane “konuşmanızda beden dilini etkili bir şekilde kullanmaya özen gösteriniz”, 2 tane “grup sözcüsü belirleyip - grubunuzun düşüncelerini aşağıdaki ölçütlere göre karşı gruba savunmaya çalışınız” alt başlıklı yönerge olduğu görülmektedir.

“Dinlediğiniz metni öğretmeninizin uygun gördüğü şekilde rol dağılımı yaparak canlandırınız (s.201).”

“Derse hazırlık bölümünde yazdığınız tiyatro metnine uygun rol dağılımı yaparak oyununuzu sergileyiniz (s.274).”

“Araştırdığınız fabl örneklerinden en beğendiğinizi aşağıdaki maddelere dikkat ederek (Sözleriyle uyumlu jest ve mimikler kullandı) anlatınız (s.38).”

“Konuşmanızda beden dilini etkili bir şekilde kullanmaya özen gösteriniz (s.107).”

“Grup sözcüsü belirleyip grubunuzun düşüncelerini aşağıdaki ölçütlere (Davranışlar (jest ve mimikler) göre karşı gruba savunmaya çalışınız (s.279).”

“Grubunuzun düşüncelerini aşağıdaki ölçütlere (Davranışlar (jest ve mimikler)) göre diğer gruba karşı savunmaya çalışınız (s.86).” (Münazara beden dilinin de kullanıldığı bir tartışma yöntemidir. Kitapta da münazara sırasında beden dilini kullanmaya yönelik ifadeler geçtiği için bu yönerge çalışmada kinestetik öğrenme stili içerisinde yer almıştır.)

Çalışma kapsamında değerlendirilmeyen ama kinestetik öğrenme stili ile ilişkili olan yönergeler aşağıda belirtilmiştir:

“Beden dilimi etkili bir şekilde kullandım, sözlerimle uyumlu jest ve mimikler kullandım (sözlü sunum becerisi öz değerlendirme formu içerisinde, s.120, s.165).”

“Sözleriyle uyumlu jest ve mimikler kullandı (akran değerlendirme formu içerisinde, s.38, s.160).”

Tablo 20’de dördüncü alt probleme ilişkin sekizinci sınıf hem görsel hem işitsel yönergeler ve bu etkinliklerin bulunduğu sayfa numaraları gösterilmektedir.

Tablo 20

MEB 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Hem Görsel Hem İşitsel Yönergeler

Etkinlik Yönergeleri	Sayfa Numaraları
Dinlediğiniz metinden hareketle/ sorunun cevabını sebepleri ile/ yaşadığınız bir olayı/ izlediğiniz videonun - dinlediğiniz metnin konusunu ve ana fikrini/ dinleme metni - izlediğiniz video ile ilgili görüşlerinizi sebepleriyle/ ...ilgili tahminlerinizi/ izlediğiniz videoya göre aşağıdaki boşluğa yazınız.	s.71, s.73, s.140, s.170, s.202, s.203, s.243, s.244, s.278, s.279.
Dinleme metninden - izlediğiniz videodan - okuduğunuz metinden hareketle aşağıdaki soruları/ izlediğiniz röportajdan hareketle sorunun cevabını yanıtlayınız- söyleyiniz.	s.70, s.106, s.126, s.139, s.169, s.188, s.201, s.243, s.277.
Yazdığınız araştırmanızın sonuçlarını/ yaptığınız araştırmaları sınıf ortamında arkadaşlarınızla/ hazırladığınız Türkiye’yi tanıtan sunumu arkadaşlarınızla paylaşınız.	s.101, s.160, s.275.
Dinlediğiniz metni özetleyiniz.	s.36, s.70, s.170.
Reklam filminden hareketle/ yukarıdaki metinden yararlanarak düşüncelerinizi anlatan/ okuduğunuz şiirin konusu ve ana duygusuyla ilgili düşüncelerinizi anlatan/ ...size hissettirdiklerini anlatan/ haber yazılarından hareketle konuyla ilgili düşüncelerinizi anlatan/ okuduğunuz dilekçeden yola çıkarak konuyla ilgili bir konuşma yapınız.	s.72, s.135, s.141, s.171, s.204, s.223.
Arkadaşınızın sözlü sunum performansını - sunum yapan arkadaşınızın performansını aşağıdaki formda verilen	s.38, s.120, s.160, s.165, s.242, s.278.

maddelere göre/ konuşmanızı aşağıdaki formu doldurarak/ yaptığınız konuşmayı aşağıdaki forma göre/ izlediğiniz videodan hareketle soruyu değerlendiriniz.	
Videoda geçen bilmediğiniz sözcüklerin anlamını/ metni dinlerken not aldığınız sözcüklerin anlamlarını tahmin ediniz.	s.105, s.139, s.243, s.277.
Dinlediğiniz metinle ilgili görüşlerinizi/ dinleme metinden hareketle sorunun cevabını/ reklam filminin amacını sözlü olarak belirtiniz.	s.106, s.170, s.204.
Dinlediğiniz metinde geçen sözcükleri anlamları ile eşleştiriniz./ Metni dinlerken aşağıdaki boşlukları uygun sözcüklerle doldurunuz./ Karikatürlerden hareketle - aşağıdaki paragraftan yola çıkarak sorunun cevabını arkadaşlarınızla tartışınız./ Okuduğunuz günlüklere yönelik sorular oluşturup arkadaşlarınıza sorunuz./ Cümleden hareketle sorunun cevabını açıklayınız./ Dinleme metninin konusunu ve ana fikrini bulunuz./ Açıkta kalan duygu ile ilgili bir cümle kurunuz./ Araştırmalarınızla ilgili planlama tablosunu sunumunuzdan önce doldurup sunumunuzu gerçekleştiriniz./ Yaptığınız araştırmayı sununuz./ İzlediğiniz tiyatro ile okuduğunuz metni karşılaştırınız./ Dinlediğiniz metne farklı başlıklar belirleyiniz/ Düşüncelerinizi aşağıdaki görselden de yararlanarak/ okuduğunuz metinden hareketle sorunun cevabını anlatınız.	s.18, s.25, s.36, s.58, s.69, s.71, s.71, s.127, s.197, s.201, s.230, s.240, s.245. s.273, s.275.

Tablo 20 incelendiğinde sekizinci sınıf hem görsel hem işitsel etkinlik yönergesinde toplam 59 etkinlik yönergesinin yer aldığı anlaşılmaktadır. Hem görsel hem işitsel yönergeler temel başlığı altında 10 tane “dinlediklerinizden/ izlediklerinizden hareketle yazınız”, 9 tane “dinlediklerinizden/izlediklerinizden/ okuduklarınızdan... hareketle sorunun cevabını yanıtlayınız - söyleyiniz”, 3 tane “sunumu... arkadaşlarınızla paylaşınız, 3 tane dinlediğiniz metni özetleyiniz”, 6 tane “izlediklerinizden/ okuduklarınızdan... hareketle bir konuşma yapınız, 6 tane “dinlediklerinizi/ izlediklerinizi forma-soruya göre değerlendiriniz”, 4 tane “dinlediklerinizden/ izlediklerinizden hareketle tahmin ediniz”, 3 tane “dinlediklerinizden/ izlediklerinizden hareketle belirtiniz”, 15 tane “diğer” alt başlıklı yönerge olduğu görülmektedir.

Araştırmanın beşinci alt problemi, “Ortaokul Türkçe ders kitaplarındaki etkinliklerde, kinestetik öğrenme stiline diğer öğrenme stillerine (görsel ve işitsel) göre yer alma durumu nedir?” şeklinde ifade edilmiştir. Tablo 21’de beşinci alt probleme ilişkin beşinci sınıf Türkçe ders kitabındaki kinestetik öğrenme stiline diğer öğrenme stilleri ile karşılaştırılması yer almaktadır.

Tablo 21

5. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Tüm Öğrenme Stilleri İçerisinde Kinestetik Öğrenme Stili Dağılımı

İstatistik

		Görsel Yönergeler	İşitsel Yönergeler	Kinestetik Yönergeler	Hem Görsel Hem İşitsel Yönergeler
N	Geçerli	504	53	7	96
	Eksik	0	451	497	408

Tablo 21 incelendiğinde beşinci sınıf Türkçe ders kitabında 504 görsel, 96 hem görsel hem işitsel, 53 işitsel ve 7 kinestetik öğrenme stili etkinlik yönergesinin bulunduğu anlaşılmaktadır. Beşinci sınıf Türkçe ders kitabında bulunan tüm stiller arasında en az yer alan stilin, 7 etkinlik yönergesi ile kinestetik öğrenme stili olduğu görülmektedir.

Tablo 22’de beşinci alt probleme ilişkin altıncı sınıf Türkçe ders kitabındaki kinestetik öğrenme stiline diğer öğrenme stilleri ile karşılaştırılması görülmektedir.

Tablo 22

MEB 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Tüm Öğrenme Stilleri İçerisinde Kinestetik Öğrenme Stili Dağılımı

İstatistik

		Görsel Yönergeler	İşitsel Yönergeler	Kinestetik Yönergeler	Hem Görsel Hem İşitsel Yönergeler
N	Geçerli	277	35	4	96
	Eksik	0	242	273	181

Tablo 22 incelendiğinde altıncı sınıf Türkçe ders kitabında 277 görsel, 96 hem görsel hem işitsel, 35 işitsel ve 4 kinestetik öğrenme stili etkinlik yönergesinin yer aldığı anlaşılmaktadır. Altıncı sınıf Türkçe ders kitabında bulunan tüm stiller arasında en az yer alan stilin, 4 etkinlik yönergesi ile kinestetik öğrenme stili olduğu görülmektedir.

Tablo 23'te beşinci alt probleme ilişkin yedinci sınıf Türkçe ders kitabındaki kinestetik öğrenme stiline diğer öğrenme stilleri ile karşılaştırılması görülmektedir.

Tablo 23

MEB 7. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Tüm Öğrenme Stilleri İçerisinde Kinestetik Öğrenme Stili Dağılımı

İstatistik

		Görsel Yönergeler	İşitsel Yönergeler	Kinestetik Yönergeler	Hem Görsel Hem İşitsel Yönergeler
N	Geçerli	383	31	5	109
	Eksik	0	352	378	274

Tablo 23 incelendiğinde yedinci sınıf Türkçe ders kitabında 383 görsel, 109 hem görsel hem işitsel, 31 işitsel ve 5 kinestetik öğrenme stili etkinlik yönergelerinin yer aldığı anlaşılmaktadır. Yedinci sınıf Türkçe ders kitabında bulunan tüm stiller arasında en az yer alan stiline, 5 etkinlik yönergesi ile kinestetik öğrenme stili olduğu görülmektedir.

Tablo 24'te beşinci alt probleme ilişkin sekizinci sınıf Türkçe ders kitabındaki kinestetik öğrenme stiline diğer öğrenme stilleri ile karşılaştırılması görülmektedir.

Tablo 24

MEB 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Tüm Öğrenme Stilleri İçerisinde Kinestetik Öğrenme Stili Dağılımı

İstatistik

		Görsel Yönergeler	İşitsel Yönergeler	Kinestetik Yönergeler	Hem Görsel Hem İşitsel Yönergeler
N	Geçerli	347	31	6	59
	Eksik	0	316	341	288

Tablo 24 incelendiğinde sekizinci sınıf Türkçe ders kitabında 347 görsel, 59 hem görsel hem işitsel, 31 işitsel ve 6 kinestetik öğrenme stili etkinlik yönergelerinin bulunduğu

anlaşılmaktadır. Sekizinci sınıf Türkçe ders kitabında bulunan tüm stiller arasında en az yer alan stilin, 6 etkinlik yönergesi ile kinestetik öğrenme stili olduğu görülmektedir.

Tablo 25'te beşinci alt probleme ilişkin 5, 6, 7 ve 8. sınıf ortaokul Türkçe ders kitaplarının tamamında kinestetik öğrenme stiline diğer öğrenme stilleri ile karşılaştırılması görülmektedir.

Tablo 25

5, 6, 7 ve 8. Sınıf Ortaokul Türkçe Ders Kitaplarının Tamamında Tüm Öğrenme Stilleri İçerisinde Kinestetik Öğrenme Stili Dağılımı

İstatistik

		Görsel Yönergeler	İşitsel Yönergeler	Kinestetik Yönergeler	Hem Görsel Hem İşitsel Yönergeler
N	Geçerli	1511	150	22	360
	Eksik	0	1361	1489	1151

Tablo 25 incelendiğinde 5, 6, 7 ve 8. sınıf ortaokul Türkçe ders kitabında toplam 1511 görsel, 360 hem görsel hem işitsel, 150 işitsel ve 22 kinestetik öğrenme stili etkinlik yönergesinin bulunduğu anlaşılmaktadır. 5, 6, 7 ve 8. sınıf ortaokul Türkçe ders kitabında bulunan tüm stiller arasında en az yer alan stilin 22 etkinlik yönergesi ile kinestetik öğrenme stili olduğu görülmektedir.

Türkçe Öğretmenlerinin Türkçe Öğretiminde Kinestetik Öğrenme Stili Kullanımına İlişkin Görüşleri

Araştırmanın altıncı alt problemi, "Türkçe öğretmenlerinin Türkçe öğretiminde kinestetik öğrenme stili kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir?" şeklinde ifade edilmiştir. Tablo 26'da altıncı alt probleme ilişkin öğretmenlerin görüşme formundaki birinci soruya verdikleri yanıtlar görülmektedir.

Tablo 26*Öğretmenlerin Görüşme Formundaki Birinci Soruya Verdikleri Yanıtlar**1. Türkçe ders kitabındaki etkinliklerin hepsi derslerde yapılıyor mu?*

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli Evet, hepsi yapılıyor.	4	28,6	28,6	28,6
Sınıf seviyesine göre değişiyor.	2	14,3	14,3	42,9
Hayır, hepsi yapılmıyor.	8	57,1	57,1	100,0
Toplam	14	100,0	100,0	

Tablo 26 incelendiğinde görüşme formundaki birinci soruya 8 öğretmenin “Hayır, hepsi yapılmıyor.”, 4 öğretmenin “Evet, hepsi yapılıyor.”, 2 öğretmenin “Sınıf seviyesine göre değişiyor.” yanıtını verdiği görülmektedir. Türkçe derslerinde Türkçe ders kitabı etkinliklerinin tamamının öğretmenlerin %57.1’i tarafından yaptırılmadığı anlaşılmaktadır. Bu etkinliklerin tamamının yaptırılmamasının nedenine ilişkin öğretmenlerin bazılarının açıklaması şu şekilde olmuştur:

TÖ1: “Hayır, tamamı yapılmıyor. Gereksiz olanlar var.”

TÖ5: “Hayır, hepsi yapılmıyor çünkü etkinlikler birbirini tekrarlıyor.”

TÖ9: “Hepsi değil. Yararlı olduklarını düşündüklerimi uygulatıyorum. Basit etkinlikleri geçiyorum. Kelime etkinlikleri her zaman yapılıyor. Metin soruları her zaman yapılıyor ve bire bir deftere cevapları yazılıyor.”

TÖ14 “Hepsini değil. Bazıları kazanımı karşılamıyor.”

Öğretmenlerin açıklamalarına bakıldığında ders kitabı etkinliklerini; etkinliklerin birbirini tekrar etmesi, kazanımı karşılamaması, basit ya da gereksiz olması nedeniyle eleştirdikleri görülmektedir. Etkinliklerin tamamının bu nedenlerle derslerde yaptırılmadığı verilen yanıtlardan anlaşılmaktadır.

TÖ2: “Hayır, hepsini yapmıyoruz. Ders saati az olduğu için.”

TÖ4: “Sınıf seviyesiyle alakalı. Beş ve altıncı sınıflarda yoğun olarak kullanılıyor, sekizinci sınıflarda ise kitap daha az kullanılıyor. Kitap, LGS’den dolayı ikinci plana atılıyor.”

TÖ8: “Sınıf seviyesine göre değişiyor. Özellikle sekizinci sınıflarda LGS konularına ağırlık verdiğimiz için etkinliklerin tamamı yapılmıyor.”

Ders saatlerinin yetersiz oluşu kitaptaki etkinliklerin tamamının uygulanamaması yönünde bir başka neden olarak belirtilmektedir. LGS’ye yönelik çalışmaların sekizinci sınıflarda ağırlık kazanması ders kitabındaki etkinliklerin yaptırılmamasının diğer bir nedeni olarak görülmektedir.

TÖ11: “Hepsi derste yapılmıyor. Kelime, cümle bilgisi, dil bilgisi etkinlikleri yaptırılıyor.”

TÖ12: “Hayır, hepsini yaptırmıyorum. Farklı etkinlikler yaptırıyorum. Yazma ve dil bilgisi uygulanıyor, kelime sorularını yaptırıyorum.”

Öğretmenlerin bir kısmının açıklamaları ise dil bilgisine yönelik etkinliklerin tamamının yapıldığı ama diğer etkinliklerin geçilebildiği yönünde olmuştur. Öğretmenlerin bu noktada kendi karar verme yetkilerini kullanarak gerekli gördükleri etkinlikleri seçebildiği görülmektedir.

Aşağıda altıncı alt probleme ilişkin öğretmenlerin görüşme formunda yer alan 1.1. soru ve öğretmenler tarafından bu soruya verilen yanıtlar görülmektedir.

“1.1. Türkçe ders kitabında yer alan ama derslerde üzerinde durulmayan etkinliklere örnek verir misiniz?”

TÖ1: “Konuşmaya yönelik etkinlikler, dil bilgisi yazma yapılıyor. Diğer etkinlikler metin öncesi yapıldığı için yapılmıyor. Onları gereksiz buluyorum.”

TÖ3: “Hazırlık, araştırma gerektirdiği için konuşma etkinlikleri atlanıyor. Yazma etkinlikleri yine sınava uygun değil. Okuma, anlama ve dil bilgisine ağırlık veriyorum.”

TÖ4: “Metinle ilgili olabiliyor. Yetersiz çalاکalem yazılmış etkinlikleri yaptırmıyorum. Bunlar kazanımları karşılamada yetersiz kalıyorlar.”

TÖ9: “Bir kazanımdan tekrar eden dört etkinlik varsa bunların ikisi geçiliyor. Yazma yaptırılıyor. Konuşma etkinlikleri geçiliyor bazen. Kelime dağarcıkları az olduğu için fazla konuşma yapmıyorlar. Ben ne kadar yol göstersem de konuşma etkinlikleri iyi geçmiyor.”

TÖ11: “Metinle ilgili olanlardan benzer soruları atlıyorum.”

Öğretmenlerin verdikleri yanıtlara bakıldığında özellikle aynı kalıplarla tekrar edilen ve metinlere yönelik olan etkinliklerin geçildiği görölmektedir. Kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinliklerden biri olan dramanın yapılmaması hakkında bir öğretmen şu yanıtı vermiştir:

TÖ2: “Amaca yönelik olmayanları yaptırmıyorum. Uzaktan eğitim döneminde öğrenciler bir arada olmadıkları için drama etkinlikleri yapılamadı.”

TÖ2, uzaktan eğitim döneminde drama etkinliklerinin uygulanmadığını ifade etmiştir.

Tablo 27’de altıncı alt probleme ilişkin öğretmenlerin görüşme formundaki ikinci soruya verdikleri yanıtlar görölmektedir.

Tablo 27

Öğretmenlerin Görüşme Formundaki İkinci Soruya Verdikleri Yanıtlar

2. Türkçe derslerinde, harekete dayalı etkinliklerin(canlandırma, gerçek nesnelere ve modellere dokunma, el becerileri sergileme gibi) kullanılmasında sınıftaki öğrenci sayısının ve ders süresinin nasıl bir etkisi vardır?

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli Zor olsa da bu etkinlikler yapılıyor.	2	14,3	14,3	14,3
Sınıf seviyesine ya da etkinliğe göre değişiyor.	2	14,3	14,3	28,6
Süre yetersiz, öğrenci sayısı uygun değil.	10	71,4	71,4	100,0
Toplam	14	100,0	100,0	

Tablo 27 incelendiğinde görüşme formundaki ikinci soruya 10 öğretmenin “Süre yetersiz, öğrenci sayısı uygun değil.”, 2 öğretmenin “Sınıf seviyesine ya da etkinliğe göre değişiyor.”, 2 öğretmenin “Zor olsa da bu etkinlikler yapılıyor.” yanıtını verdiği görülmektedir. Öğretmenlerin %14,3’ü süre ve öğrenci sayısının zorlukları üzerinde çok durmadan etkinlikleri yaptırdığını belirtmiştir. Buna yönelik yanıtlar aşağıda belirtilmiştir:

TÖ9: “Sınıf mevcudu fazla ama süre kullanılarak kitapta olan canlandırma etkinlikleri yapılıyor.”

TÖ10: “Öğretmenin elinde bu. Öğretmenlerin kontrolü zor olsa da öğrenci bu etkinliklerde daha aktif oluyor, ders daha verimli geçiyor.”

Öğretmenlerin yanıtlarına bakıldığında sınıfların kalabalık oluşunun zorluklarını yaşadıkları ancak bu zorluklara rağmen kinestetik öğrenme stiline sahip öğrenciler için düzenlenen etkinlikleri yaptırmaktan geri durmadıkları anlaşılmaktadır.

TÖ2: “Hazırlık gerektiren doğaçlama gibi etkinliklere göre değişiyor. Anında düzensizlik olabiliyor.”

TÖ3: “Ders süresi yetersiz olunca bu etkinlikler sadece belirli günlerde yapılıyor. Öğrenci sayısı da etkileyebiliyor.”

TÖ7: “Öğrenci sayısı fazla, sınıflarda 30-35 öğrenci var. Süre az olunca her öğrenciye sıra gelmiyor. Sadece gönüllü öğrencilerden seçiyorum.”

TÖ8: “Öğrenci sayısı otuzun üzerinde. Sürenin yetmesi mümkün değil, otuz üzerinde öğrenciye. Örneğin altı şapkalı düşünme tekniği herkese uygulatılamıyor. Ancak grup şeklinde yaptırabiliyorum.”

TÖ13: “Sınıftaki öğrenci sayısının fazla olması hareketli etkinlikler için dezavantaj, sabote edilebiliyor. Öğrenci sayısı çok etkili. Sınıf mevcudu kırk olduğu için süre yeterli olmuyor.”

Sınıf seviyesine ya da etkinliğe göre değişiyor cevabını veren %14,3'lük diğer bir kısım öğretmenin ise zaman alan etkinlikleri yaptırmadığı bu öğretmenlerin yanıtlarından

anlaşılmaktadır. Kinestetik öğrenme stiline uygun bir etkinliğin uzun zaman alabildiği özellikle yedinci ve sekizinci sınıflarda ders saatlerinin yetersiz olması görüşü öğretmenlerin bazılarınca belirtilmiştir. Bazı öğretmenler, yaş gruplarının etkinliklere karşı ilgisinin de bu süreçte etkili olduğunu şu sözler ile açıklamıştır:

TÖ4: “Ders süresinde bu etkinlikleri kullanmak sıkıntı ve kalabalık sınıflarda istenen amaca ulaşılamıyor. Bu etkinlikleri hızlı ve küçük gruplara uygulatıyorum. Dinleme akıllı tahtadan yapılıyor.”

TÖ5: “Ders süresi yetmiyor böyle etkinliklere. Yedinci ve sekizinci sınıflarda beş saat, beş ve altıncı sınıflarda altı saat yetersiz kalıyor. Öğrenci sayısı da engel oluyor.”

TÖ6: “Sınıf mevcudu 25 öğrenci kadar. Büyük yaş gruplarında uygulamak zor oluyor, küçük yaşlarda ise oldukça etkili ve süre yetiyor.”

TÖ12: “Bu etkinliklere beşinci ve altıncı sınıflar daha ilgili ama ders süresince her öğrenciye zaman ayrılması zor olabiliyor.”

Yanıtlar, öğrencilerin özelliklerine göre sürecin düzenlendiğini göstermektedir. Harekete yönelik etkinliklerin küçük yaş gruplarında daha çok ilgiyle karşılandığı öğretmenlerin açıklamalarında görülmektedir. Bazı öğrenci gruplarının bu etkinliklere karşı ilgili olmasının ya da öğretmenlerin süreci onlar için düzenlemesinin bazen yeterli olmadığı TÖ12'nin yanıtından anlaşılmaktadır. Sürenin kısıtlı ve öğrencilerin sayısının fazla olması sonucunda her öğrenciye zaman ayırmanın zor olduğu çoğu görüşte ortak açıklama olmuştur.

Tablo 28'de altıncı alt probleme ilişkin öğretmenlerin görüşme formundaki üçüncü soruya verdikleri yanıtlar görülmektedir.

Tablo 28*Öğretmenlerin Görüşme Formundaki Üçüncü Soruya Verdikleri Yanıtlar*

<i>3.Öğrencilerinizin hangi öğrenme stiline sahip olduğu hakkında bilginiz var mı?</i>		Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	Evet, biliyorum.	9	64,3	64,3	64,3
	Hayır, bilmiyorum.	5	35,7	35,7	100,0
	Toplam	14	100,0	100,0	

Tablo 28 incelendiğinde görüşme formundaki üçüncü soruya, 9 öğretmenin “Evet, biliyorum.”, 5 öğretmenin “Hayır, bilmiyorum.” yanıtını verdiği görülmektedir. Öğretmenlerin %35,7’lik kısmının bu konu hakkında bir bilgiye sahip olmama nedenleri öğretmenler tarafından şöyle açıklanmıştır:

TÖ4: “Hayır. Öğrencilerin profilleri farklı. Okul çevresi dışında da temel yeterlilikleri zayıf. Okuma zayıf, üst düzey etkinlikleri yapması sıkıntı, okuduğunu anlamıyor. Öğrenciden karşılık alınmıyor. Uzaktan eğitimle birlikte okumaları daha fazla zayıfladı. Basit cümleleri, istenilenleri anlama ve yorumlama zayıfladı.”

TÖ13: “Hayır, sınıf kalabalık olduğu için tam olarak değil. Dezavantaj kırk öğrenci olduğu için hepsini tespit etmek zor.”

TÖ14: “Hayır, hepsini bilmek mümkün değil. Kırk üstü öğrenci var bu yüzden birinci derecede bireysel farklılıklar fark edilemiyor.”

Öğretmenler sınıftaki öğrenci sayısının fazla olmasının her öğrencinin öğrenme stiline fark edilememesine neden olduğunu bildirmiştir. Türkçe öğretmenlerinin %64,3’ü ise öğrencilerin öğrenme stili hakkında bir bilgiye sahip olduğunu belirtmiştir.

Tablo 29’da altıncı alt probleme ilişkin öğretmenlerin görüşme formundaki 3.1. soruya verdikleri yanıtlar görülmektedir.

Tablo 29*Öğretmenlerin Görüşme Formundaki Üç Nokta Birinci Soruya Verdikleri Yanıtlar**3.1. Sınıfınızda hangi öğrenme stiline sahip öğrenciler daha yoğundur?*

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli Görsel öğrenenler.	2	14,3	14,3	14,3
Harekete dayalı öğrenenler.	5	35,7	35,7	50,0
Görsel ve işitsel öğrenenler.	1	7,1	7,1	57,1
Görsel ve harekete dayalı öğrenenler.	1	7,1	7,1	64,3
Hepsi.	2	14,3	14,3	78,6
Bilmiyorum.	3	21,4	21,4	100,0
Toplam	14	100,0	100,0	

Tablo 29 incelendiğinde görüşme formundaki 3.1. soruya; 5 öğretmenin “Harekete dayalı öğrenenler.”, 3 öğretmenin “Bilmiyorum.”, 2 öğretmenin “Görsel öğrenenler.”, 2 öğretmenin “Hepsi.”, 1 öğretmenin “Görsel ve işitsel öğrenenler.”, 1 öğretmenin “Görsel ve harekete dayalı öğrenenler.” yanıtını verdiği anlaşılmaktadır. Sınıflarda hangi öğrenme stiline sahip öğrencinin yoğun olduğunu belirlemeye yönelik bu soruya verilen bazı yanıtların detayları aşağıda yer almaktadır:

TÖ2: “Hareketli, yaparak yaşayarak dediğimiz etkinlikleri seviyorlar. Konuşma, yazma, canlandırma seviyorlar.”

TÖ3: “Dinleme çok az, göz teması yok. Görsel ve hareketle öğrenenler yoğun.”

TÖ5: “Hepsi katılmıyor, dokunsal etkinlikler sınavdan dolayı yok. Y yaparak yaşayarak fazla. Görsel, işitsel, yeni nesil uyaran istendiği için hepsini istiyor.”

TÖ7: “Hareketli öğrenenler ağırlıklı.”

TÖ11: “Hareketli olarak öğrenmeyi seven öğrenci daha fazla.”

TÖ12: “Hareket ederek öğrenenler fazla.”

Öğrencilerin birbirinden farklı öğrenme stiline sahip olduğu bu soruya verilen yanıtlardan anlaşılmaktadır. Öğretmenlerin %35,7'sinin verdiği yanıtta göre bu yüzdede ki öğretmenlerin sınıflarındaki öğrencilerin kinestetik öğrenme stillerinin baskın olduğu görülmektedir.

Tablo 30'da altıncı alt probleme ilişkin öğretmenlerin görüşme formundaki dördüncü soruya verdikleri yanıtlar görülmektedir.

Tablo 30

Öğretmenlerin Görüşme Formundaki Dördüncü Soruya Verdikleri Yanıtlar

4. Türkçe derslerinin her öğrencinin öğrenme stiline uygun olacak şekilde işlenmesi mümkün müdür?

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli Evet, işlenebilir.	2	14,3	14,3	14,3
Bazen işlenebilir.	6	42,9	42,9	57,1
Hayır, işlenemez.	6	42,9	42,9	100,0
Toplam	14	100,0	100,0	

Tablo 30 incelendiğinde görüşme formundaki dördüncü soruya; 6 öğretmenin "Bazen işlenebilir.", 6 öğretmenin "Hayır, işlenemez.", 2 öğretmenin "Evet, işlenebilir." yanıtını verdiği anlaşılmaktadır. Bazı öğretmenlerin yanıtlarının detaylarına aşağıda yer verilmiştir:

TÖ4: "Görsel, akıllı tahta, hareketli etkinlikler de var mümkün olabilir. Özellikle 5. sınıflarda interaktif etkinlik önemli. Kitap etkinlikleri sunum haline getirilip aktif etkinlik uygulanabilir."

TÖ10: "Mümkün işlenebilir."

Öğretmenlerin %14,3'ü Türkçe derslerinin her öğrencinin öğrenme stiline uygun olacak şekilde işlenebileceği yönünde görüş bildirirken bu yanıtı veren öğretmenlerden biri (TÖ10) ikinci soruya da bu sorudaki görüşünü destekleyecek şekilde bir yanıt vermiştir.

Öğrenci özelliklerinin ortalamasına göre derslerin işlenebildiğini belirten üç öğretmenin görüşü ise şu şekilde olmuştur:

TÖ3: “Mümkün değil. Ortalamaya yönelik yaptırıyorum.”

TÖ5: “Değil, ortalama olarak işlenebilir.”

TÖ14: “Ortalama olur, hepsine uygun olması mümkün değil.”

TÖ3 ve TÖ5'in daha önce sınıflarında baskın olan stillerden birinin kinestetik öğrenme stili olduğu 3.1. soruya verdikleri yanıtlardan görülmüştür. Ancak TÖ3'ün bazı öğretmenlerle birlikte kinestetik öğrenme stiline sahip öğrencileri fazla olmasına rağmen dokunsal etkinliklerin her zaman yapılamadığını TÖ3, bir başka soruyu (ikinci soru) yanıtlarken belirtmiştir. Bu etkinliklerin yapılamamasında sınav, süre ve öğrenci sayısının etkili olduğu öğretmen tarafından vurgulanmıştır. TÖ5'in de ders saati ve öğrenci sayısına vurgu yaptığı görülmüştür. Bu durumda öğretmenlerin bu etkinlikleri uygulatamamasının nedenlerinin sınav, süre azlığı ve öğrenci sayısının fazlalığı olduğu anlaşılmaktadır.

Bazı öğretmenler ise sınav, süre ve öğrenci sayısı değil, bazı konuların her öğrenme stiline uygun olacak şekilde düzenlenememesinden dolayı bunların uygulatılamayacağı görüşünü bildirmişlerdir. Bu görüşler aşağıda belirtilmiştir:

TÖ1: “Tüm öğrenme stillerine uygun olacak şekilde her konuda uygulanmaz. Günlük hayat cümlelerini hissettirme, senaryo, bir cisimden örneklerle işlenebilir.”

TÖ7: “Her konu uygun değil hepsine, bazı etkinlikler var.”

TÖ8: “Temel konuşma, okuma, dil bilgisi ve yazma da uygun.”

Bazı öğretmenler ise bu durumun sınıf düzeyiyle olan ilişkisine dikkat çekmişlerdir. İki öğretmenin bu konudaki görüşü şöyle olmuştur:

TÖ12: “Pandemide mümkün olmadı. Beş ve altıncı sınıflar daha ilgili harekete, onlarda hepsine yönelik mümkün. Yedi ve sekizinci sınıflarda ise daha farklı.”

TÖ6: “Tüm stillere uygun bir ders ama sekizinci sınıflarda zor. Beşinci sınıflarda görsel, dinleme, hareket gibi tüm öğrenme stillerine uygun Türkçe dersi mümkün.”

Küçük yaş grubundaki öğrencilerin harekete ilgisinin olduğunu açıklayan öğretmenlerin; yedi ve sekizinci sınıflarda, beş ve altıncı sınıflara göre daha farklı bir süreç işlediği anlaşılmaktadır. Daha önceki sorularda özellikle sekizinci sınıflarda dönem sonunda gerçekleştirilen LGS’den dolayı her etkinliğin yapılmadığı öğretmenlerce bildirilmişti. Öğretmenlerin yedinci sınıflarda da benzer etkinlikleri uygulamadıkları verdikleri yanıtlarda görülmektedir. Bundan hareketle bu etkinliklerin sekizinci sınıflarda uygulanamamasının nedeninin sadece LGS olmadığı anlaşılmaktadır. Yaş etmeni de bir diğer neden olarak öğretmenler tarafından verilen yanıtlardan çıkarılabilmektedir.

Tablo 31’de altıncı alt probleme ilişkin öğretmenlerin görüşme formundaki 4.1. soruya verdikleri yanıtlar görülmektedir.

Tablo 31

Öğretmenlerin Görüşme Formundaki Dört Nokta Birinci Soruya Verdikleri Yanıtlar

4.1. Peki, siz öğrencilerin öğrenme stillerini dikkate alarak ders işlediğinizi düşünüyor musunuz?

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli Evet.	2	14,3	14,3	14,3
Bazen.	3	21,4	21,4	35,7
Hayır.	9	64,3	64,3	100,0
Toplam	14	100,0	100,0	

Tablo 31 incelendiğinde görüşme formundaki 4.1. soruya; 9 öğretmenin “Hayır.”, 3 öğretmenin “Bazen.”, 2 öğretmenin “Evet.” yanıtını verdiği anlaşılmaktadır. “Evet.” yanıtını vererek %14,3’lük dilimi oluşturan öğretmenlerin yanıtlarının detayları şöyledir:

TÖ1: “Olabilirdi evet, her öğrencinin öğrenme stiline göre yapılıyor.”

TÖ10: “Evet, dikkat ediyorum. Dinleme, hareket yapılıyor. Öğrenciler deyim ve atasözlerinden diyalog hazırlıyor, araştırma yapıyor, hem de oynuyor. Drama da oluyor, konferans salonunda gösteri yapıyorlar.”

TÖ1, dördüncü soruya her konuda her öğrenme stiline uygun etkinliğin olmayacağı yönünde bir görüş bildirmiştir. Tablo 31’deki soruya verdiği yanıtta ise derslerin öğrencilerin öğrenme stilleri dikkate alınarak işlendiğini söylemiştir. Ancak 4.1. sorunun yanıtında öğretmenin “olabildiğince” kelimesini vurgulaması “bazen” her öğrencinin öğrenme stiline göre öğretim gerçekleştirdiğini göstermektedir. Bu kelime eklenerek verilen bu yanıt öğretmenin dördüncü soruya verdiği yanıtı da desteklemektedir.

Öğretmenlerden biri süre ve sayıyı gözetmeksizin direkt olarak bazı uygulamaları yanlış bulduğunu ve bunların öğretiminde sadece tek bir yol olduğunu savunmuştur. Bu öğretmenin görüşünün detayı şöyledir:

TÖ5: “Hayır, bana göre sezdirme yoluyla öğretim yanlış, buna karşıyım. Sıfat öğretilemez bu şekilde, düz anlatım lazım. Öğrenci çok yönlü düşünmüyor.”

Bir diğer öğretmen ise konunun farklı bir yönüne şu sözleri ile değinmiştir:

TÖ4: “Yapılabilir ama 20 üstü öğrenci, ailenin ekonomik sosyo-kültürel durumu engeller. Oturarak izleyen daha iyi öğrenemez ama mevcut şartlar, sınıf kalabalığı ve günümüz sınava dayalı sistem gerçeği ortada. Yöntem, drama, tiyatro istememe ve öğrenci tarafından istenmesine rağmen bunlara zaman yok. Aylık il geneli deneme sınavı var ve idareciler, veliler için sınav başarısı beklentisi var.”

Öğretmenin verdiği yanıtta hareketle idarecinin ve velinin öğrenme stiline göre ders işlenmesine olan etkisi ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin bu etkinliklerin yapılmasını istemelerine rağmen çeşitli nedenlerden dolayı bu etkinliklerin uygulanamayacağı TÖ4 tarafından açıklanmıştır.

Tablo 32’de altıncı alt probleme ilişkin öğretmenlerin görüşme formundaki beşinci soruya verdikleri yanıtlar görülmektedir.

Tablo 32*Öğretmenlerin Görüşme Formundaki Beşinci Soruya Verdikleri Yanıtlar**5. Kinestetik öğrenme stiline sahip öğrencileriniz, sadece görselliğin ya da sadece işitselliğin ön planda olduğu süreçlerde neler yapıyor?*

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli Dikkati dağılıyor.	5	35,7	35,7	35,7
Dersten uzaklaşıyor.	3	21,4	21,4	57,1
Arkadaşlarıyla konuşuyor.	2	14,3	14,3	71,4
Derse karşı ilgisiz oluyor, dersi dinlemiyor.	4	28,6	28,6	100,0
Toplam	14	100,0	100,0	

Tablo 32 incelendiğinde görüşme formundaki beşinci soruya; 5 öğretmenin “Dikkati dağılıyor.”, 4 öğretmenin “Derse karşı ilgisiz oluyor, dersi dinlemiyor.”, 3 öğretmenin “Dersten uzaklaşıyor.”, 2 öğretmenin “Arkadaşlarıyla konuşuyor.” yanıtını verdiği anlaşılmaktadır. Öğretmenlerden TÖ3’ün soruya verdiği yanıt aşağıda belirtilmiştir:

TÖ3: “Dikkati dağılıyor. O öğrenciler gözden çıkarılıyor. Dikkatleri dağınık olduğu için rehberlik yapılmalı.”

Kinestetik öğrenme stiline sahip öğrencilerin kendilerine uygun olmayan bir stilde ders işlendiğinde dikkatlerinin dağılabildiği öğretmenin yanıtından anlaşılmaktadır. Birçok öğretmenin görüşlerine göre öğretmenler hareketli olarak tanımladıkları öğrencileri derse katabilmek adına farklı yollar izlemektedir. Buna yönelik görüşler şöyledir:

TÖ2: “Konu dışı arkadaşıyla konuşuyor derste, diğer öğrencileri de konuşturuyor. Ben görsel kullanıyorum, ilgi çekiyor o sırada.”

TÖ6: “Derse motive zor oluyor, enerjiyi atamıyor. Şu an sınıflarımda böyle öğrenciler yok ama olduğunda sınıfta farklı etkinlik yapıyorsak diğerlerinin anladığını o anlamıyordu. Derste görevler vererek onu aktif tutmaya çalışıyordum.”

TÖ9: “Dersten kopan öğrenci oluyor. Görsellere de tahta ya da sadece kitap yetmiyor. Kinestetik öğrenci en çok dinlemede pasif oluyor. Onlar için hareketli etkinlik yaptırıyorum.”

TÖ11: “Dersten uzaklaşıyor. Öğrenci dersten uzaklaşınca hareketli, daha çok oyuna yönelik etkinlik yaptırıyorum. Stajyer öğrencilerin yaptıkları etkinliklerden de faydalanıyorum, derslerde kullanıyorum.”

TÖ14: “Aktif katılımını sağlamak gerekiyor, yoksa dersi dinlemiyor.”

Bu cevaplara bakıldığında öğrencinin kendi stiline uygun olan bir süreç olduğunda derse olan ilgisinin arttığı anlaşılmaktadır. Bunun aksi bir durum söz konusu olduğunda (TÖ2'nin de belirttiği görüşe göre) dikkati dağılan bir öğrencinin diğer arkadaşlarıyla ders dışı konularda konuşarak o öğrencilerin de dikkatini dağıtabildiği çıkarımı yapılabilmektedir.

Tablo 33'te altıncı alt probleme ilişkin öğretmenlerin görüşme formundaki altıncı soruya verdikleri yanıtlar görülmektedir.

Tablo 33

Öğretmenlerin Görüşme Formundaki Altıncı Soruya Verdikleri Yanıtlar

6. Türkçe dersinde, kinestetik öğrenme stiline uyarlanmasının zor olduğunu düşündüğünüz konular var mıdır?

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli Var.	11	78,6	78,6	78,6
Yok.	2	14,3	14,3	92,9
Şu an aklıma gelmedi.	1	7,1	7,1	100,0
Toplam	14	100,0	100,0	

Tablo 33 incelendiğinde görüşme formundaki altıncı soruya; 11 öğretmenin “Var.”, 2 öğretmenin “Yok.”, 1 öğretmenin “Şu an aklıma gelmedi.” yanıtını verdiği anlaşılmaktadır. Öğretmenlerin %14,3'ünün soruya verdiği yanıtlar şöyledir:

TÖ2: “Yok, hepsi çevrilebilir.”

TÖ4: “Türkçe harekete uygun bir ders. Metin türleri, paragraf harekete çevrilebilir. Yine dil bilgisi konularında zorlama da olsa hareket yapılıyor.”

Bazı öğretmenlerin yazım kuralları konusunda herhangi bir uyarlama yapılamayacağına yönelik görüşleri aşağıda belirtilmiştir:

TÖ1: “Yazım kuralları, noktalama işaretleri. Bunlar materyallerle değil, sorular üzerinde kavramayı gerektiriyor. Virgülün görevlerini anlatırken şiir yazdırıyorum ama genelde noktalama işaretleri ve bunların kullanım görevlerinde pek hareket yok.”

TÖ13: “Yazım kuralları diyebilirim. Yazım kurallarının harekete çevrilmesi zor.”

TÖ14: “Yazım kuralları zor, soyut olduğu için.”

Öğretmenlerin bazılarının dört temel becerinin kinestetik öğrenme stiline yönelik uygulamasının olamayacağı yönünde görüşleri şöyledir:

TÖ3: “Okuma anlamada hareket olmaz.”

TÖ5: “Anlama, anlatımda düz anlatım kullanılır.”

TÖ6: “Anlama, anlatım zor. Paragraf zor. Bunlar soyut kalıyor.”

TÖ9: “Dinleme de hareket olmuyor. En az dinleyerek. Dinlemede pasif oluyor, az anlıyor. Yazmada da düşük, kullanılmıyor. Belli konu, ana fikir vs. anlatıp örnek veriyorsun.”

TÖ11: “Yazma var. Yazmada hareket olması zor.”

TÖ12: “Dinleme, yazma, konuşma için zor. Bunlar için sınava hazırlık yapılıyor. Cümle kuramadıkları için konuşma çok az, yazma ise çok sıradan oluyor.”

Aşağıda altıncı alt probleme ilişkin öğretmenlerin görüşme formunda yer alan 6.1. soru ve öğretmenler tarafından bu soruya verilen yanıtlar görülmektedir.

“6.1. Bu konuların, kinestetik öğrenme stiline sahip öğrenciler tarafından anlaşılması için önerileriniz neler olur?” sorusuna bazı öğretmenlerin belirli konuların anlatımında sadece tek bir yol olduğunu söylediği yanıtları şöyledir:

TÖ3: “Okuma anlama mecbur anlatım oluyor.”

TÖ5: “Düz anlatım dışında anlaşılmaz.”

TÖ6: “Mecbur hareket olmadan anlamalı ama beşinci sınıflarda kitap okumayla, eğlenceli ilgi alanına yönelik etkinliklerle olabilir.”

TÖ7: “Anlatımdan başka yol yok.”

TÖ14: “Soyut kalıyor noktalama. Düz anlatımla olur.”

Öğretmenlerin bazı konularda sadece düz anlatım tercih ettikleri ve başka herhangi bir yöntemle bu konuların işlenemeyeceği yönündeki görüşü yanıtlardan anlaşılmaktadır.

Tablo 34’te altıncı alt probleme ilişkin öğretmenlerin görüşme formundaki yedinci soruya verdikleri yanıtlar görülmektedir.

Tablo 34

Öğretmenlerin Görüşme Formundaki Yedinci Soruya Verdikleri Yanıtlar

7. Türkçe ders kitaplarında yer alan etkinlikler, kinestetik öğrenme stiline sahip öğrenciler için nitelik ve nicelik olarak uygun mudur?

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli Uygundur.	1	7,1	7,1	7,1
Uygun değildir.	13	92,9	92,9	100,0
Toplam	14	100,0	100,0	

Tablo 34 incelendiğinde görüşme formundaki yedinci soruya 13 öğretmenin “Uygun değildir.”, 1 öğretmenin “Uygundur.” yanıtını verdiği anlaşılmaktadır.

Öğretmenlerden araştırmanın diğer bir parçası olan ders kitabı hakkında da görüşler bildirmeleri istenmiştir. Öğretmenlerin %92,9’unun ders kitabı etkinliklerini kinestetik öğrenme stili açısından nitelik ve nicelik olarak uygun bulmadığı görülmektedir. Buna yönelik bazı öğretmenlerin görüşleri şöyledir:

TÖ1: “Çok az kinestetik etkinlik, yetersiz kalıyor. İçerik, kazanım amacına ulaşabili mi sürdürmek için ders kitabı düzenlenmeli ki öğretmen uygulayabilsin.”

TÖ2: “Değil, artırılmalı. Ağır, seviye altı ve üstü, ilgi çekmeyen parçalar yerine dikkat çekici etkinlikler olmalı. Derse katıldıkça öğrenci kendini iyi hissediyor.”

TÖ3: “Kitabı az kullanıyorum. Kitap kinestetik için uygun değil. Sınıf seviyelerine uygun olmalı.”

TÖ4: “Yetersiz. Yüzeysel seçilen metinler var. Yazarın bakış açısını yansıtan ve canlandırma yapılabilecek metinler, karmaşık etkinlikler daha uygun olabilir. Şu an sisteme göre gereksiz etkinlikler var bunlar sınavla alakasız. Sistem ise sınav odaklı. Kitabın test ağırlıklı olması gerekiyor. Sorunlara çözüm bulabilmesi için güncel hayatla ilişkili olacaksa harekete dayalı etkinlik olması önemli. Pazar yerinin canlandırılması gibi etkinlikler önceden fazlaydı şimdi bunlar yok.”

Öğretmenler tarafından verilen yanıtlardan hareketle öğretmenlerin özellikle etkinliklerin sınırlandırılıp sürekli tekrara düşmesinden yakınmakta olduğu anlaşılmaktadır. Buna yönelik görüşlere aşağıda yer verilmiştir:

TÖ5: “Hayır uygun değil, yetersiz. Kitap birbirini tekrarlayan etkinliklerle dolu.”

TÖ6: “Daha çok zenginleştirilebilir. Kılavuz kitaplar varken daha iyiydi, konunun püf noktalarına dikkat ediliyordu, etkinlikler vardı. Şimdi ise etkinliklerin çeşitleri sınırlandırıldı.”

TÖ11: “Neredeyse hiç yok böyle etkinlikler, artabilir.”

TÖ13: “Artırılabilir çünkü öğrenci hoşlanıyor en fazla iki üç metinde uygulanıyor.”

Öğretmenlerden TÖ9 ise kitapta yeterli bulmadığı etkinlikleri kendisinin oluşturduğunu şöyle açıklamıştır:

TÖ9: “Ders kitabında etkinlik yetersiz, çoğu basit ve birbirine benziyor. Öğrenciyi aktif kılacak etkinlik az. Dil bilgisi etkinliklerinde hiç hareket yok, öğrenciyi aktif kılacak etkinlikler artmalı. Ben, kendim etkinlik tasarlıyorum.”

TÖ7 ise diğer öğretmenlerin görüşünün tam aksine şu yanıtı vermiştir:

TÖ7: “Metinlere göre yeterli aslında. Önceki senelerde aynen tekrarlanan etkinlikler vardı, sıkılmıştı öğrenciler. Şimdi daha çok öğrenciye yönelik.”

Öğretmenlerin %92,9'unun ders kitabı etkinliklerini kinestetik öğrenme stili açısından nitelik ve nicelik olarak uygun bulmazken %7,1'lik kısımdaki bir öğretmenin farklı bir görüşe sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 35'te altıncı alt probleme ilişkin öğretmenlerin görüşme formundaki sekizinci soruya verdikleri yanıtlar görülmektedir.

Tablo 35

Öğretmenlerin Görüşme Formundaki Sekizinci Soruya Verdikleri Yanıtlar

8. Türkçe ders kitabındaki etkinlikleri siz hazırlayacak olsanız, öğrenme stili dağılımını nasıl yapardınız?

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli 1-Kinestetik 2-görsel 3-işitsel.	6	42,9	42,9	42,9
1-Görsel 2-kinestetik 3-işitsel.	2	14,3	14,3	57,1
1-Görsel 2-işitsel 3-kinestetik.	1	7,1	7,1	64,3
Kinestetik en fazla olurdu.	4	28,6	28,6	92,9
5. ve 6. sınıflar için en fazla kinestetik. 7. ve 8. sınıflar için 1-görsel 2-işitsel 3-kinestetik.	1	7,1	7,1	100,0
Toplam	14	100,0	100,0	

Tablo 35 incelendiğinde görüşme formundaki sekizinci soruya; 10 öğretmenin “Kinestetik öğrenme stilini en başa alırdım.” yanıtını verdiği görülmektedir. Ayrıca 2 öğretmenin “1-Görsel 2-kinestetik 3-işitsel.”, 1 öğretmenin “1-Görsel 2-işitsel 3-kinestetik.”, 1 öğretmenin “5. ve 6. sınıflar için en fazla kinestetik 7. ve 8. sınıflar için 1-görsel 2-işitsel 3-kinestetik.” yanıtını verdiği anlaşılmaktadır.

Öğretmenlerin yanıtlarından hareketle birçok öğretmenin kinestetik öğrenme stilini ön plana aldıkları görülmektedir. Soruya yönelik bazı yanıtların detayları şöyledir:

TÖ1: “Öğrencinin hareketli olduğu etkinlikler, görseller sonra dinleme etkinlikleri olurdu. Yaparak yaşayarak daha başarılı oluyorlar.”

TÖ3: “Metinler kısaltılmalı, seviyelerine uygun değil çabuk sıkılıyorlar güncel değil. Hareket olan etkinliğe çok katılım oluyor öğrenci tarafından. En çok hareketi artırırdım.”

TÖ11: “Verim düşük. Kitaplarda oyunlaştırma azaldı. Hareket, görsel ve dinleme sıralamasını kullanırdım. Dersin verimli olması için.”

Öğretmenlerin görüşüne göre öğrencilerin hareketli oldukları etkinliklerde daha başarılı oldukları ya da daha çok derse katıldıkları anlaşılmaktadır. Bu nedenle öğretmenlerin en başa öğrencilerin başarılı olmalarına yönelik etkinlikler koymak istediği çıkarımı yapılabilmektedir.

TÖ2: “Öğrencinin aktif olduğu etkinlikler olurdu ama her okul her çevre için aynı etkiyi yapmaz. Hazırbulunuşlukları önemli.”

TÖ5: “En başta kinestetik, görsellik sonra dinleme.”

TÖ10: “Kinestetik ağırlıklı olurdu. Sonra görsellik en az dinleme. Kinestetik etkinliklerini seviyorlar.”

TÖ12: “Hareket, görsel ve dinleme şeklinde olurdu. Öğrencinin aktif katılımı ders başarısında ön planda.”

TÖ14: “En başa kinestetiği alırdım sonra da görsel. Kalıcı oldukları için.”

Öğretmenlerden biri sınav sistemiyle ilişkili olarak şunları söylemiştir:

TÖ4: “Öğrencinin ilgisini çekecek etkinlikler en başta olurdu. Ancak sınav sistemiyle bu pek mümkün olmazdı.”

TÖ4'ün öğrenciyi dikkate alarak ders işlemek istediği görülmektedir. Ancak öğrencilerin sınava hazırlık yapmalarının buna engel olduğu TÖ4'ün yanıtından anlaşılmaktadır.

Öğretmenlerden biri, öğrencilerin yaşını dikkate alarak soruya şu yanıtı vermiştir:

TÖ6: "Beş ve altıncı sınıflar için yaparak yaşayarak yapacakları etkinlikleri artırırdım. Geri kalanlar için aynısı olurdu."

Önceki sorulara (iki ve dördüncü soru) verilen bazı yanıtlarda öğrenci yaşı ile öğrenme stiline ilişkilendirilmesi görülmüştü. TÖ6'nın bu soruya verdiği yanıtta da bu ilişki görülmektedir. Öğretmenin büyük yaş grubundansa daha küçük yaş grubundaki öğrenciler için hareketli etkinlikleri gerekli gördüğü anlaşılmaktadır. Aynı öğretmenin ders kitabı etkinliklerinin çeşitlerinin kinestetik öğrenme stili açısından sınırlı olduğu ve bunların daha çok zenginleştirilebileceği yönündeki görüşü yedinci soruda açıklanmıştır. Öğretmenin bu soruya (sekizinci soru) verdiği yanıtta ise yedinci ve sekizinci sınıf öğrencilerinin kitabında öğrenme stili dağılımı açısından bir değişikliğe gitmemesi TÖ6'nın yedinci soruda da yaş etmenini ön planda tuttuğunu göstermektedir.

Tablo 36'da altıncı alt probleme ilişkin öğretmenlerin görüşme formundaki 8.1. soruya verdikleri yanıtlar görülmektedir.

Tablo 36

Öğretmenlerin Görüşme Formundaki Sekiz Nokta Birinci Soruya Verdikleri Yanıtlar

8.1. Sizce hangi konular, kinestetik öğrenme stiline sahip öğrenciler için etkinlik üretilmesine daha çok uygundur?

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli Dil bilgisi uygundur.	6	42,9	42,9	42,9
Dil bilgisi ve bazı konular uygundur.	5	35,7	35,7	78,6
Bazı konular uygundur.	3	21,4	21,4	100,0
Toplam	14	100,0	100,0	

Tablo 36 incelendiğinde görüşme formundaki 8.1. soruya; 6 öğretmenin “Dil bilgisi uygundur.”, 5 öğretmenin “Dil bilgisi ve bazı konular uygundur.”, 3 öğretmenin “Bazı konular uygundur.” yanıtını verdiği anlaşılmaktadır. Buna göre bazı görüşlerin detayı aşağıda belirtilmiştir:

TÖ2: “Dil bilgisinin tamamı oyunlaştırılabilir.”

TÖ4: “Türkçe uygun bir ders harekete metin türleri, paragraf harekete çevrilebilir. Yine dil bilgisi konularında zorlama da olsa hareket yapılıyor.”

TÖ6: “Dil bilgisi kolay. Deyimler noktalama işaretleri müsait, etkili olur ama sınav kaygısı öğrenme yöntemini aşıyor.”

TÖ6'nın dil bilgisinde kinestetik öğrenme stiline uygun etkinlik üretilmesinin kolay olduğunu belirttiği ancak sınav kaygısının bunun önüne geçtiği eleştirisini yaptığı görülmektedir.

TÖ9: “Konuşmada yapılıyor, nezaket kurallarında. Öğrencilerin konuşma ve yazma birikimleri yok, anlatamıyorlar. Aynı cümlelere dönüyorlar. Kitap okuma, paragraf metinleri çalışma, gözlem en büyük eksiklik. Öğrencinin hedefe yönelik sınavları için test üzerinden gidiliyor. Yazma çalışmaları yaptırmak gerekiyor, klasik soru zorlarına gidiyor. Sınavlar olduğundan hep test kitabı üzerinden gidiliyor. Hikâye, fabl yazın gibi proje ödevleri verilmeli. Dil bilgisi çok uygun etkinlik üretmeye drama için metinler uygun. Dil bilgisinde hareket de görsel de var, dinliyor da. Üçü bir arada yürütülür.”

TÖ12: “Konuşma yazmada yine de yaptırılabilir. Metinler müsait, önceden gelen metinler canlandırılabilir.”

TÖ14: “Noktalama işaretleri hareketli olarak işlenebilir.”

Çeşitli konularda etkinliklerin kinestetik öğrenme stiline göre düzenlenmesinin mümkün olduğu öğretmenler tarafından verilen yanıtlardan anlaşılmaktadır.

Tablo 37'de altıncı alt probleme ilişkin öğretmenlerin görüşme formundaki dokuzuncu soruya verdikleri yanıtlar görülmektedir.

Tablo 37*Öğretmenlerin Görüşme Formundaki Dokuzuncu Soruya Verdikleri Yanıtlar**9. Türkçe ders kitaplarında kinestetik öğrenme stiline uygun olabilecek etkinliklerin sayısı artırılrsa bu etkinliklerin tamamını derslerde uygulatır mısınız?*

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli Evet, uygulatırım.	6	42,9	42,9	42,9
Kitap, sınav sistemi, süre düzenlenirse uygulatırım.	4	28,6	28,6	71,4
Artırılabilir ama uygulatmak zor olurdu, oyun mantığına bürünürdü.	2	14,3	14,3	85,7
Artırılabilir ama artsa da uygulanamazdı.	2	14,3	14,3	100,0
Toplam	14	100,0	100,0	

Tablo 37 incelendiğinde görüşme formundaki dokuzuncu soruya; 6 öğretmenin “Evet, uygulatırım.”, 4 öğretmenin “Kitap, sınav sistemi, süre düzenlenirse uygulatırım.”, 2 öğretmenin “Artırılabilir ama uygulatmak zor olurdu, oyun mantığına bürünürdü.”, 2 öğretmenin “Artırılabilir ama artsa da uygulanamazdı.” yanıtını verdiği anlaşılmaktadır. Verilen bazı yanıtların detayları aşağıda gösterilmiştir:

TÖ1: “Evet kitap düzenlense uygulatırım. Öğrenci için kalıcı olur.”

TÖ2: “Ugulatırım. Öğrenciler derse katıldığında daha başarılı oluyorlar.”

TÖ3: “Ugulanır ama sınav sistemi değişmeli.”

TÖ8: “Yetişmez ama sınıf sayısı azaltılırsa uygulatmak isterim.”

TÖ9: “Artsın uygulatırım. Böyle etkinliklerin tek bir uygulamasında bile kalıcılık daha fazla oluyor. Öğrencilerin ilgisini çekiyor.”

TÖ10: “Evet artsa uygulatırım. Öğrenciler seviyor, etkili oluyor.”

TÖ12: “Ugulanır artırılmalı. Daha fazla katılım oluyor.”

TÖ14: “Süre dâhilinde uygulatırdım. Kalıcı öğrenme için.”

Öğretmenlerin süre ve öğrenci sayısının fazla olması gibi durumlar ortadan kalktığında kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinlikleri uygulatma isteğinin olduğu verdikleri yanıtlardan anlaşılmaktadır.

TÖ4: “Sınavdan dolayı yapılmaz artsa da. Haftalık saatin çoğunu ayırsa başarısız olarak nitelendirilir öğretmen. Hem veli hem idare sınav başarısı istiyor. Bu etkinlikler zaman kaybı olarak görülüyor. Öğrenciler bile bir ders konuşma etkinliği olsa boş ders geçti diyor. Soru çözmeyince konuşma, dinleme onlara göre boş.”

TÖ4'ün sınav sürecinden dolayı idareci ve veli bakış açısının olumsuz olacağı düşüncesiyle bu etkinliklerin artsa da uygulatılamayacağı görüşüne sahip olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerden biri bu sorunun farklı bir yönüne dikkat çekmiştir. Bu öğretmenin yanıtı aşağıda verilmiştir:

TÖ6: “Sınavdan dolayı sekizinci sınıflarda drama gibi etkinlikleri yaptırmayı düşünmüyor öğretmenler. Kıyafet alamıyor, maliyet gerekiyor. Küçük sınıflarda olur. Yapım eki oyunlaştırılır ama çok sık olursa oyun mantığına bürünür.”

TÖ6, kitaptaki kinestetik öğrenme stili ile ilişkili etkinliklerin fazla olması durumunda öğrencilerin bunu yalnızca bir oyun olarak göreceği şeklinde bir görüş bildirmiştir.

Aşağıda altıncı alt probleme ilişkin öğretmenlerin görüşme formunda yer alan onuncu soru ve öğretmenler tarafından bu soruya verilen yanıtlar görülmektedir.

“10. Ders kitaplarındaki etkinliklerin dışında, kendinizin ürettiği ya da kullandığı kinestetik öğrenme stiline uygun olabilecek etkinliklere örnekler verir misiniz?”

TÖ1: “Hareket dil bilgisi kurallarını gösterirken var. Dil bilgisi kurallarını hareketlerle gösterirsin. Şimdiki zamanı göstermek için ayağımı yere vuruyorum. Görülen geçmiş zamanda işaret ve orta parmağımı gözlerime doğru tutarak gözüm üzerinde işareti yapıyorum. Yine geniş zamanı anlatmak için ellerimle daire çizme işareti yaparak bulunduğum yer anlamında bir hareket gösteriyorum. Geçmiş zamanda kulağı işaret

ediyorum. Ses olayları da uygun. Ünlü düşmesinde öğrenciyi düşürme etkinliği var. Yan yana ellerine kâğıt alarak geçiyorlar. Kâğıtlarda örnekler var. Hangisi arkadaşının kâğıdını düşürürse o kazanıyor. Sert ünsüz uyumunda drama yapılıyor. Öğrenci sinirli bakıp sert sert hareket ediyor. Yardımcı fiil kuralları için el hareketiyle ayrılıp birleşme gösteriliyor bunları öğrenci de yapıyor. Sıfatlar için bebek çizdiriyorum mavi gözlü, uzun saçlı gibi. Her öğrenci katılınca sonucu güzel, kalıcı oluyor.”

TÖ2: “Jenga oyunu ile sekizlerde fiilimsi gruplarının uygulamasını yaptırıyorum, yanlış yapan tahtayı çekiyor. Sıfat tamlamasını aynı şekilde. Görsellerle de gösteriyorum.”

TÖ3: “Dart oyunu, kutudan kart çekme, altı şapka kullanılıyor. LGS sistemi kısıtlıyor ama dil bilgisinde kart oyunlarıyla torbadan çekmeyle öğrenci hareket ediyor, yerinden kalkıyor.”

TÖ4: “Rol dağılımı yapıyorum. Öykü okuyup tiyatroya çevirip canlandırma ve karakter hakkında konuşma yapılıyor.”

TÖ5: “El becerileri iyi olan öğrenciler var. Fiilde çatı anlaşılmamıştı. Öğrenciler ev yapıp uzaktan kumanda ile o evin penceresini hareket ettirdiler. Evin çatısı da düğmeye basınca perde gibi değişti. Kâğıtlarda konuyla alakalı örnekler yazılıydı. Öğrenciden de kaynaklı bu etkinlikler öğrencinin hayal dünyası etkili.”

TÖ6: “Noktalı virgülü öğretirken kullanıyorum. Öğrenciler üçer üçer ayrılıyorlar erkek kız olarak araya bir öğrenci giriyor. Yapım ekinde sihirbaz etkinliği var. Hareket ediyorlar, kâğıtları kullanarak yapım eklerine örnekler veriyorlar. Dil bilgisinde küp kullanıyorum. Somut olarak dokunuyorlar.”

TÖ7: “Sıfat konusunda yaptırıyorum. Bir öğrenciyeye sen şu ol, diğerine sen şu ol gibi. Küçük sınıflarda daha iyi oluyor. Onlar daha hevesli daha istekliler. Özellikle beşlerde tiyatro gibi aktif oldukları uygulamalar ilgi çekiyor. Yedi ve sekizinci sınıflardaki öğrenciler istemiyor. Büyük sınıflarda ancak gönüllü olanları seçiyorum.”

TÖ8: “Dil bilgisinde sıfatlarda öğrenciler bir sıfat oluyor tahtada, bunun gibi etkinlikler var. Öğrencinin konuyu aktarması, görsellerle de desteklenmesi olur.”

TÖ9: “Dil bilgisi çok uygun etkinlik üretmeye drama yaptırmaya uygun metinler. Sıfatlar konusunda bebek getiriyorum, ona çorap, elbise giydiriyorum. Şapka gibi aksesuarlar takıyorum. Öğrencilerden de kimi evden şapka, kimi pantolon getiriyor bebeğin kıyafetlerini tamamlıyoruz. Oynayarak öğreniyorlar. Yararlandığım sitelerden etkinlikler kullanıyorum. Ünlü düşmesinde öğrencilerin her birine bir harf veriyorum. Öğrenciler hareketli oluyor, birbirlerine çarpıyorlar. Öğrencilerden biri düşünce ünlü çarptı, düştü diyoruz. Bu şekilde işliyoruz. Konuşmada da yapılıyor. Nezaket kurallarında kısa konuşma yapıyor, örnek canlandırılıyor. Çizgi karakterlerin yerine geçiyorlar.”

TÖ10: “Konferans salonunda çeşitli etkinlikler yaptırıyorum, drama çalışmaları gibi. Tüm okul tarafından da izleniyor, öğrenciler çok keyif alıyor. Şiirlerde grup çalışması, ortak okumalar yaptırıyorum. Beden dillerini kullanıyorlar. Atasözleri deyimlerin hikâyelerini buldurup okuma yaptırıyorum. Kostümlerle onun etkinlikleri düzenleniyor. Haftanın sözünü köşeye yazıp ezberler yapmalarını sağlıyorum.”

TÖ11: “Şişeye bir şey yazma görsel gösterip çekip resmini vs. çizdirme. Alakasız üç kelime söyleyip dakika tutarak üç metni oluşturma var. Sonra oluşturulan bu kurgu canlandırılıyor. Konuşma becerileri de gelişiyor.”

TÖ12: “Dil bilgisi kartlarla oyunlaştırılıyor, öğrenciler hareket ediyor. Yine yaşadığı şeyi yazması yapılıyor. Aşçı gibi yemek tarifi veriyorlar. Konferans salonunda mutfak düzenlendi ve canlı yapıldı bu etkinlik. Metinler müsait önceden gelen metinler canlandırılabilir.”

Öğretmenlerin özellikle dil bilgisinde konularında etkinlikler ürettiği yukarıdaki yanıtlardan anlaşılmaktadır. Görüşme formundaki 8.1. soruya verilen yanıtlarda da dil bilgisinin kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinlik üretilmesinin kolay olduğu dile getirilmişti. İki soruya (8.1. ve 10. soru) verilen yanıtlara bakıldığında görüşlerin birbirini

desteklediği görülmektedir. Ayrıca TÖ1'e kendisinin yanıtı doğrultusunda yöneltilen “Öğretimde kullandığınız bu hareketleri, öğrenciler de sizinle birlikte yapıyor mu?” sorusuna TÖ1, öğrencilerin de kendisiyle birlikte bu hareketleri yaptığını ifade etmiştir.

Ortaokul Öğrencilerinin Türkçe Öğretiminde Kinestetik Öğrenme Stili Kullanımına İlişkin Görüşleri

Araştırmanın yedinci alt problemi, “Ortaokul öğrencilerinin Türkçe öğretiminde kinestetik öğrenme stili kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir?” şeklinde ifade edilmiştir. Yedinci alt probleme ilişkin 5, 6, 7, 8. sınıf öğrencilerinin görüşme formundaki sorulara verdikleri yanıtlar aşağıdaki tablolarda görülmektedir.

Tablo 38’de yedinci alt probleme ilişkin beşinci sınıf öğrencilerinin görüşme formundaki birinci soruya verdikleri yanıtlar görülmektedir.

Tablo 38

5. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Birinci Soruya Verdikleri Yanıtlar

1. Türkçe derslerinin, senin öğrenebileceğin şekilde işlendiğini düşünüyor musunuz?

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli Evet.	8	61,5	61,5	61,5
Evet dese de daha iyi öğrenebilmesi için bir önerisi olanlar ya da kısmen cevabını verenler.	4	30,8	30,8	92,3
Hayır.	1	7,7	7,7	100,0
Toplam	13	100,0	100,0	

Tablo 38 incelendiğinde görüşme formundaki birinci soruya; 8 öğrencinin “Evet.”, 4 öğrencinin “Evet ama önerim var ya da kısmen.”, 1 öğrencinin “Hayır.” cevabını verdiği anlaşılmaktadır. Öğrencilerin %38.5’inin verdiği yanıtların bazıları aşağıda gösterilmiştir:

Ö3(5): “Düşünüyorum ama mesela daha çok etkinlik olsa daha eğlenceli olabilirdi. III mesela işte öğrenirken III nasıl fen dersinde deney yapıyorsak. O şekilde daha çok akılda kalıcı oluyor. Aynen. Mesela Türkçede de işte bulmacalar olabilirdi en fazla.”

Ö11(5): “Evet ama o konuları daha fazla somutlaştırsak daha iyi olur. Etkinlik ve hareket edebileceğimiz şekilde.”

Ö12(5): “Evet, öğrenebileceğim şekilde işleniyor. Ama daha böyle anlaşılır şekilde işlenebileceğini düşünüyorum. Bu da etkinlik sayısı daha çoğaltılarak etkinlik daha sık yapılarak. Etkinlikler işlediğimiz konularla ilgili etkinlikler III çoğalsın böyle onlarla ilgili gösteriler yapalım böyle tüm sınıfın da aklında iyice yerleşir bence.”

Öğrencilerin Türkçe dersini anlamalarına rağmen derslerin daha kalıcı olması adına bazı değişikliklere gidilmesi gerektiğini belirttikleri görülmektedir. Öğrencilerin kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinlikleri istemelerinin yanı sıra görsel etkinliklerin de sayısını artırmak istemeleri öğrenci yanıtlarından anlaşılmaktadır.

Ö9(5): “Yani genelde Türkçe derslerinde akılda kalan pek şey olmuyor çünkü düz işliyoruz dersi de. Etkinliklerle veya görsellere daha iyi anlayabileceğimi düşünüyorum.”

Soruya “Hayır.” yanıtını veren Ö9(5)’un derslerde farklı etkinlikler düzenlenmesini istediği görülmektedir.

Tablo 39’da yedinci alt probleme ilişkin beşinci sınıf öğrencilerinin görüşme formundaki ikinci soruya verdikleri yanıtlar görülmektedir.

Tablo 39**5. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki İkinci Soruya Verdikleri Yanıtlar**

2. Türkçe derslerinde daha çok görsellere dayalı etkinlikler mi, dinlemeye dayalı etkinlikler mi yoksa harekete dayalı etkinlikler (canlandırma, gerçek nesnelere dokunma, el becerileri sergileme gibi) mi kullanılıyor?

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli Görsellere dayalı etkinlikler.	5	38,5	38,5	38,5
Dinlemeye dayalı etkinlikler.	5	38,5	38,5	76,9
Harekete dayalı etkinlikler.	1	7,7	7,7	84,6
Hem görsellere hem dinlemeye dayalı etkinlikler.	2	15,4	15,4	100,0
Toplam	13	100,0	100,0	

Tablo 39 incelendiğinde görüşme formundaki ikinci soruya; 5 öğrencinin “Görsellere dayalı etkinlikler.”, 5 öğrencinin “Dinlemeye dayalı etkinlikler.”, 2 öğrencinin “Hem görsellere hem dinlemeye dayalı etkinlikler.”, 1 öğrencinin “Harekete dayalı etkinlikler.” yanıtını verdiği anlaşılmaktadır. Öğrencilerin bu soruya verdikleri yanıtlara bakıldığında en fazla iki görüşten birinin “görsel etkinlikler”, diğerinin “dinleme etkinlikleri” olduğu görülmektedir.

Yanıtlardaki sıklıklara bakıldığında öğrenme stilleri içerisinde en az kinestetik öğrenme stilinin kullanıldığı anlaşılmaktadır. Öğrencilerden yalnızca birinin Türkçe derslerinde daha çok hareketli etkinlikler kullanıldığına ilişkin yanıtı aşağıda gösterilmektedir:

Ö13(5): “Espriler veya etkinlikler yapma, oyunlaştırdığımız, hareket var. Daha çok seviyorum öyle.”

Tablo 40'ta yedinci alt probleme ilişkin beşinci sınıf öğrencilerinin görüşme formundaki üçüncü soruya verdikleri yanıtlar görülmektedir.

Tablo 40**5. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Üçüncü Soruya Verdikleri Yanıtlar****3. Türkçe derslerinde anlamakta zorlandığın konular var mı?**

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli Var.	10	76,9	76,9	76,9
Yok.	3	23,1	23,1	100,0
Toplam	13	100,0	100,0	

Tablo 40 incelendiğinde görüşme formundaki üçüncü soruya 10 öğrencinin “Var.”, 3 öğrencinin “Yok.” yanıtını verdiği anlaşılmaktadır. Soruya “Var.” cevabı veren %76,9'luk kısımdaki bazı öğrencilerin yanıtlarının detayları aşağıda gösterilmiştir:

Ö3(5): “Türkçe dersinde ııı zorlandığım konu (sessizlik) çok fazla yok ama mesela kavrayamadığımız konular olduğu zaman daha çok etkinliğe ihtiyacımız oluyor. Bu şekilde daha rahat kavrayabiliyoruz. Hepsinin kullanıldığı etkinlikler olsa daha akılda kalıcı olabilir.”

Ö4(5): “Ses olayları zor, karıştırıyorum. Tahtada kelimelerin video ile tekrarlanmasıyla anlayabilirim.”

Ö5(5): “ııı bir iki tane var. ııı ses olaylarında, ünsüz benzeşmesi. Karıştırıyorum o yüzden. ııı test çözebilirim ııı etkinlikle ııı kitaplardan çözebilirim. Hocayı daha dikkatli dinleyerek yeniden o konuyu yeniden anlattırabilirim.”

Öğrencilerin yanıtlarından hareketle Türkçe dersinde bazı konuları anlamada çeşitli zorlukların yaşandığı anlaşılmaktadır. Aynı konularda problem yaşayan Ö4(5) ve Ö5(5)'in probleme yönelik sundukları çözüm önerilerinin farklılık gösterdiği görülmektedir.

Ö6(5): “ımm, ses bilgisinde ünlü düşmesinde biraz. Biraz anlayamıyorum. Etkinliklerle olsa. Mesela canlandırmalı olabilir.”

Ö7(5): “ııı ses olaylarının bazıları. ııı bazıları böyle garip geliyor. Etkinliklerle işlemesini isterdim. Dokunarak bir nesneye.”

Ö6(5) ve Ö7(5)'nin zorlandığı konuların kinestetik öğrenme stiline göre bir etkinliğe dönüştürülmesi durumunda bu konuları anlayabileceği anlaşılmaktadır.

Tablo 41'de yedinci alt probleme ilişkin beşinci sınıf öğrencilerinin görüşme formundaki 3.1. soruya verdikleri yanıtlar görülmektedir.

Tablo 41

5. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Üç Nokta Birinci Soruya Verdikleri Yanıtlar

3.1. Türkçe derslerinde en iyi nasıl öğrenirsin? (Görerek mi, dinleyerek mi, harekete dayalı (canlandırma, gerçek nesnelere ve modellere dokunma gibi) yaparak yaşayarak mı?)

				Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	Görerek	daha	iyi	1	7,7	7,7	7,7
	öğrenirim.						
	Dinleyerek	daha	iyi	3	23,1	23,1	30,8
	öğrenirim.						
	Harekete dayalı	yaparak		5	38,5	38,5	69,2
	yaşayarak	daha	iyi				
	öğrenirim.						
	Hem görerek	hem		2	15,4	15,4	84,6
	dinleyerek	daha	iyi				
	öğrenirim.						
	Hem görerek	hem		1	7,7	7,7	92,3
	harekete dayalı	yaparak					
	yaşayarak	daha	iyi				
	öğrenirim.						
	Üçü birlikte	olduğunda		1	7,7	7,7	100,0
	daha iyi öğrenirim.						
	Toplam			13	100,0	100,0	

Tablo 41 incelendiğinde görüşme formundaki 3.1. soruya; 5 öğrencinin “Harekete dayalı yaparak yaşayarak daha iyi öğrenirim.”, 3 öğrencinin “Dinleyerek daha iyi öğrenirim.”, 1 öğrencinin “Görerek daha iyi öğrenirim.”, %30.8’lik (4 öğrenci) kısımda kalan öğrencilerin birden fazla öğrenme stili ile daha iyi öğrendiği yanıtını verdiği anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin %38,5’lük kısmının soruya verdikleri yanıtların bazıları aşağıda yer almaktadır:

Ö6(5): “Etkinlikle. Evet, beden diliyle.”

Ö7(5): “Dokunma.”

Ö9(5): “Hareket ederek ettiğim etkinliklerde daha iyiyim ve daha çok aklımda kaldığını düşünüyorum.”

Ö12(5): “Ben harekete dayanarak daha çok öğreniyorum.”

Yanıtlara bakıldığında öğrencilerin %38,5’inin Türkçe derslerini harekete dayalı öğrenmeyi tercih ettikleri görülmektedir.

Öğrencilerin %23,1’lik kısmının soruya verdikleri yanıtlardan biri aşağıda yer almaktadır:

Ö5(5): “Dinleyerek daha iyi öğreniyorum.”

Ö(5)’in üçüncü sorudaki yanıtı ile bu soruya verdiği yanıtın birbiriyle örtüştüğü görülmektedir.

Yukarıdaki yanıtlara bakıldığında öğrencilerin en fazla (%38,5) “harekete dayalı öğrenme” ikinci sırada ise (%23,1) “dinleme ile öğrenme” yanıtını verdiği görülmektedir.

Beşinci sınıf öğrencileri arasında yalnızca Ö11(5)’in görerek öğrenmeyi daha baskın olarak kullandığı aşağıdaki yanıtından görülmektedir.

Ö11(5): “Görsel öğreniyorum.”

Geriye kalan %30,8’lik kısımdaki bazı öğrencilerin yanıtlarının detayları aşağıda gösterilmiştir:

Ö3(5): “Hem görerek hem dinleyerek hem de dokunduğum zaman kesinlikle aklımda kalıyor.”

Ö4(5): “Görerek, dinleyerek, yazarak iyi öğreniyorum.”

Ö13(5): “Görerek ve hareket ederek.”

Yanıtlara bakıldığında %30,8'lik kısımda kalan öğrencilerin, birden fazla öğrenme stiline sahip olduğu görülmektedir. Öğrencilerin tek bir stil yerine birden fazla stil bir arada olduğunda daha iyi öğrendikleri yukarıdaki yanıtlardan anlaşılmaktadır.

Tablo 42'de yedinci alt probleme ilişkin beşinci sınıf öğrencilerinin görüşme formundaki dördüncü soruya verdikleri yanıtlar görülmektedir.

Tablo 42

5. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Dördüncü Soruya Verdikleri Yanıtlar

		Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	Var.	6	46,2	46,2	46,2
	Yok.	7	53,8	53,8	100,0
	Toplam	13	100,0	100,0	

Tablo 42 incelendiğinde görüşme formundaki dördüncü soruya 7 öğrencinin “Yok.”, 6 öğrencinin “Var.” yanıtını verdiği anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin %46,2'sinin yanıtına ilişkin bazı detaylar aşağıda gösterilmiştir:

Ö5(5): “Bazen ıı böyle bir tane ıı hocanın bir tane etkinliği vardı. Yazma, bir tane etkinlik vardı. ıı bir tane Nasrettin Hoca'nın bir tane fıkrası vardı. Yazmakta zorlanmıştım, yazamamıştım o yüzden. ıı, hayal gücümü çok kullanamamıştım.”

Ö11(5): “Ders kitabında çok fazla konu anlatılmıyor. Konu anlatsa daha güzel. Soru çıkınca başka kaynak kitaplara bakıyoruz, oraya konu konulabilir. Ders kitabındaki dinleme metinleri, etkinlikleri bazen zor oluyor. Kaliteli olmayan dinleme metinleri oluyor.”

Öğrencilerin Türkçe ders kitabındaki bazı etkinlikleri yaparken zorlandığı görülmektedir. Bunun nedenlerine ilişkin görüşler de öğrencilerin kendisi tarafından açıklanmıştır.

Aşağıda yedinci alt probleme ilişkin görüşme formundaki 4.1. soru ve beşinci sınıf öğrencilerinin bu soruya verdikleri yanıtlar görülmektedir.

“4.1. Türkçe ders kitabında yapmakta zorlandığın etkinlikler, nasıl olsa bu etkinlikleri daha kolay yaparsın?”

Ö3(5): “...Mesela işte ııı virgülün kullanımı, şunun kullanımını oluyor ya onlar daha eğlenceli şeyler olabilirdi. İşte mesela kitabın oraya hocalar şey yapsa. Nasıl diyeyim? Bulmaca şeklinde yapsa onu. Hıhı, daha eğlenceli olabilir.”

Ö5(5): “Hareketli etkinlikler seviyorum evet o olsa daha iyi olurdu.”

Ö11(5): “Dinleme metinleri daha kaliteli olsa, kitabın sonuna yazılışı olsa anlamadığımız kelimeler olsa. Ben okumayı daha çok sevdiğim için görsel olsun isterdim.”

Öğrencilerin bir önceki soruyla (dördüncü soru) ilişkili olarak bu soruyu yanıtladıkları görülmektedir. Öğrencilerin etkinliklerin daha eğlenceli, hareketli, görsel içeren etkinlikler olması yönünde çeşitli çözüm önerileri sundukları görülmektedir. Tablo 43'te yedinci alt probleme ilişkin beşinci sınıf öğrencilerinin görüşme formundaki beşinci soruya verdikleri yanıtlar görülmektedir.

Tablo 43

5. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Beşinci Soruya Verdikleri Yanıtlar

5. Türkçe ders kitabında; beden dilini kullanmaya, hareket etmeye ve gerçek nesnelere dokunmaya yönelik etkinliklerin sayısının artmasını ister miydin?

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli Artmasını isterdim.	11	84,6	84,6	84,6
Artmasını istemezdim.	2	15,4	15,4	100,0
Toplam	13	100,0	100,0	

Tablo 43 incelendiğinde görüşme formundaki beşinci soruya 11 öğrencinin “Artmasını isterdim.”, 2 öğrencinin “Artmasını istemezdim.” yanıtını verdiği anlaşılmaktadır. Öğrencilerin %84,6'lık kısmının verdiği bazı yanıtların detayına aşağıda yer verilmiştir.

Ö1(5): “Artırılması daha iyi olur. Hem biz anlamış olurduk hem de canlandırmış olurduk.”

Ö2(5): “Yok, yapmadık hiç. Yapmak isterdim. Geçiliyor bazen bazen de hoca yaptırmıyor zamanımız gitmesin diye. Çünkü eğlenebilirdik bence, güzel olurdu. Arkadaşlarımızla eğlenebilirdik güzel olurdu.”

Ö3(5): “Bence artsa daha güzel olabilir çünkü çocuklar ıııı, çoğu çocuk hareket ettikçe bunları kavıyor veya canlandırdıkça kavıyor. Onun için daha fazla olsa daha iyi olabilir.”

Ö5(5): “Biraz daha artsın isterdim. Mesela o konulardan da daha çok sorulabilirdi, ııı sonra atasözlerinden sorulabilirdi. Derse daha çok katılayım ve daha çok öğreneyim diye isterdim.”

Ö6(5): “Biraz daha artsın isterdim. İmm çünkü ııı bir şeyi yaparak daha iyi anlarız.”

Ö10(5): “Evet. Biraz sıkıcı geliyor derslerle kitap. Bir metni aslında canlandırarak metni oyunlarla...”

Ö11(5): “Sayısının artması olabilir. Daha çok aklımızda kalabilir, okumak yerine.”

Ö12(5): “Artırılmalı. Neden isterdim? Öğrenciler ııı öğrencilerin canı sıkılıyor etkinlik olmadığı zaman canı sıkılıyor kendisi derse katılmak istemiyor. Bu yüzden pek bir öğrenim ııı olmuyor burada.”

Öğrencilerin çoğunluğunun (%84,6) kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinliklerinin sayısının artması noktasında ortak bir görüş bildirdiği görülmektedir. Daha önce yanıtları da verilen 3.1. soruda öğrencilerin Türkçe derslerinde farklı öğrenme stillerini tercih ettikleri (yalnızca öğrencilerin kendi yanıtlarından hareketle) görülmüştü. 3.1. soruya verdikleri yanıtlarla birbirinden farklı öğrenme stilleri ile Türkçe dersini daha iyi öğrendiklerini belirten öğrencilerin bu soruda ortak bir görüşe vardıkları anlaşılmaktadır. Bu bulgulara göre farklı bir stil tercih eden (kinestetik öğrenme stili dışındaki stillerden görsel ve işitsel öğrenme stillerinden biri ya da her ikisi birlikte) bir öğrencinin hareket içeren bir etkinliği dolayısıyla kinestetik öğrenme stili ile ilişkili bir etkinliği Türkçe derslerinde görmeye istekli olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin %15,4'lük kısmının verdiği yanıtlar aşağıda gösterilmiştir:

Ö4(5): “Bence yeterli. Yapıyoruz, katılıyorum.”

Ö7(5): “Yeterli. Şey genelde okumaya yönelik oluyor.”

Ö7(5)'nin görüşme sırasında Türkçe derslerinde canlandırmanın pek yapılmadığını belirtmesi bu soruya “Yeterli.” yanıtını vermesinin bir nedeni olarak görülebilmektedir. Öğrenciye sorunun devamında yöneltilen “Bu etkinliklerin yapılmasını ister miydin?” sorusuna öğrencinin “Evet, daha iyi anlamak istiyorum.” yanıtını vermesi aslında Ö7(5)'nin bu etkinliklerin yapılmasına karşı istekli olduğunu göstermektedir. Ayrıca öğrencilerin Türkçe dersini en iyi nasıl öğrendiklerini anlamaya yönelik olan 3.1. soruya Ö7(5)'nin “Dokunarak daha iyi öğrenirim.” yanıtını vermesi de bu görüşü destekler niteliktedir.

Yanıtlarda %15,4'lük kısımda yer alan Ö4(5)'ün ise görsel ve dinleme ile daha iyi öğrendiği 3.1. soruda belirtilmişti. Aynı öğrencinin bu soruya verdiği yanıtla diğer öğrenciden ayrıştığı görülmektedir. Üstte de açıklandığı gibi Ö7(5) bu yanıtı vermesinin nedeni derslerde bu etkinliklerin kullanılmıyor olması olarak görülebilirken Ö4(5)'ün ise bu etkinliklerin sayısını yeterli olarak bulmasının farklı bir nedeni olduğu Ö4(5)'ün 3.1. soruya verdiği “Görerek, dinleyerek, yazarak iyi öğreniyorum.” yanıtından anlaşılmaktadır.

Aşağıda yedinci alt probleme ilişkin görüşme formundaki altıncı soru ve beşinci sınıf öğrencilerinin bazılarının bu soruya verdiği yanıtlar görülmektedir.

“6. Türkçe ders kitabındaki etkinlikler dışında, Türkçe derslerinde hareketi (canlandırma, beden dilini kullanma, gerçek nesnelere dokunma gibi) içeren hangi etkinlikleri yapıyorsunuz?”

Ö3(5): “Çok fazla yapmıyoruz açıkçası. Hoca daha çok ııı şey mesela yazıya dayalı şeyler yaptırıyor.”

Ö7(5): “Yok. ııı mesela öğretmenimiz ödevleri veriyor, onu tahtadan açıyoruz, sıra sıra yapıyoruz.”

Öğrencilerin Türkçe derslerinde harekete yönelik bir etkinlik yapılmadığını belirttiği görülmektedir. Öğrenciler kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinlikler yerine öğretmenlerinin farklı çalışmalar yaptırdığını belirtmiştir. Öğrencilerin yanıtlarına göre Türkçe derslerinde yazmaya yönelik çalışmalar yapıldığı ya da daha önce verilen ödevlerin akıllı tahtadan yapıldığı anlaşılmaktadır.

Ö6(5): “Mesela ııı, ımm canlandırmalı etkinlikler olmasa bile bizim öğretmenimiz canlandırıyor onları. Okutup canlandırıyor onları.”

Ö10(5): “Diğer kaynak kitaplarımızda olan şeyleri biraz arada bir canlandırıyoruz.”

Ö11(5): “Hem kendi öğretmenimiz tahtaya ya da bize görev veriyor. Görevli öğretmenler etkinlikler yapıyor. Ağaç koyuyor, ek kök oyunu yaptık. Dokunmayla da oluyor.”

Ö13(5): “Ağaç etkinliği. Ağacın kökü kök, ekleri ek şeklinde, dokunuluyor.”

Öğrencilerin bir kısmının verdiği yanıtlara bakıldığında Türkçe derslerinde kinestetik öğrenme stili ile ilişkilendirilebilecek etkinliklerin yapıldığı anlaşılmaktadır. Öğrencilerin bu etkinliklere örnek olarak verdiği “Farklı materyallerle düzenlenen oyun(ağaç ek-kök), çeşitli canlandırmalar, dokunmaya yönelik diğer etkinlikler...” şeklindeki yanıtları görülmektedir.

Aşağıda yedinci alt probleme ilişkin görüşme formundaki yedinci soru ve bu soruya beşinci sınıf öğrencilerinin verdiği yanıtlar görülmektedir.

“7. Türkçe ders kitabındaki etkinlikler dışında, derslerde yaptığınız etkinlikler sence nasıl olmalı? Neden?”

Ö1(5): “Böyle etkinlik, oyun etkinlikleri yaptırabilir.”

Ö9(5): “ııı mesela gerçi yazarlık dersinde de yapıyoruz ama ııı görsel gösterebilirler bize bir tane, biz o görsele göre bir hikâye üretelim. Biz bir kere yaptık ve gerçekten çok hoşumuza gitti.”

Ö2(5): “Belki canlandırabilirdik kitaptaki okuduğumuz şeyi. Dikkatimi çekerdi, çok güzel olurdu”

Ö3(5): “Bence yapılsa daha eğlenceli olabilirdi. İıı mesela hep şey yazmak sıkıcı geliyor. Türkçede o tür şeyleri çok fazla yapmıyoruz. Daha çok yazı yazıyoruz. Mesela ııı araştırma ödevleri çok güzel oluyor.”

Ö4(5): “Türkçe ders kitabında tavşan kaplumbağa metni var, tahtada iki üç kişiyle canlandırabiliriz. Herkesin dikkatini verebileceği, eğlenceli, anlayabileceğimiz bir şey olmasını isterdim.”

Ö6(5): “İşte beden dili...”

Ö7(5): “Oyunlar böyle sınıf içi yarışmalar mesela bilgi yarışması olabilir.”

Ö8(5): “Rol oynama, hareketli etkinlikler isterdim.”

Ö10(5): “Başka konularla alakalı olarak öğretmenimizin yeni tiyatro gibi şeyler hazırlamasını.”

Ö11(5): “Dışarı çıkıp hareketli etkinlikler yapabiliriz.”

Ö12(5): “Başka şu da olsa dediğim pek yok. Sadece hareket.”

Ö13(5): “Oyun ve görsel daha güzel. Mikrofon etkinliği bir soru sorulsun o soruya öğrenci cevap versin isterdim.”

Türkçe ders kitabı etkinliklerinde kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinliklerin artmasının istenip istenmediğini belirlemek amacıyla sorulan beşinci soruda öğrencilerin %84,6'lık kısmının bu etkinliklerin artmasını istediği görülmüştü. Bu soruda (yedinci soru) ise öğrencilerin ders kitabı dışında Türkçe derslerinde yapılan etkinliklerin nasıl olmasını istediği öğrenilmeye çalışılmıştır. Öğrencilerin kinestetik etkinliklerin yapılmasını isteyip istemediğine yönelik görüşleri de alınmıştır. Öğrencilerin büyük kısmının bu soruya beşinci soruda olduğu gibi (bu kez kitap değil derslerdeki diğer etkinliklerde) kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinliklerin artması noktasında ortak bir görüş bildirdikleri görülmektedir. Daha önce beşinci soruya kitaptaki kinestetik öğrenme stili ile ilişkili olan etkinliklerin sayısının artmasına gerek olmadığını ve bunların yeterli olduğunu dile getiren Ö4(5)'ün bu

soruda büyük çoğunluk içerisinde yer aldığı ve bu etkinliklerin Türkçe derslerinde artması yönünde bir açıklama yaptığı görülmektedir.

Tablo 44'te yedinci alt probleme ilişkin altıncı sınıf öğrencilerinin görüşme formundaki birinci soruya verdiği yanıtlar görülmektedir.

Tablo 44

6. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Birinci Soruya Verdikleri Yanıtlar

1. Türkçe derslerinin, senin öğrenebileceğin şekilde işlendiğini düşünüyor musunuz?

		Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	Evet	11	84,6	84,6	84,6
	Evet dese de daha iyi öğrenebilmesi için bir önerisi olanlar ya da kısmen cevabını verenler.	2	15,4	15,4	100,0
	Toplam	13	100,0	100,0	

Tablo 44 incelendiğinde görüşme formundaki birinci soruya 11 öğrencinin “Evet.”, 2 öğrencinin “Evet ama önerim var ya da kısmen.” yanıtını verdiği anlaşılmaktadır. Yanıtlarda %15,4'lük kısımda yer alan bir öğrencinin yanıtının detayı aşağıda yer almaktadır:

Ö23(6): “Yani ııı ders kitaplarında genel olarak öğretmenlerimiz güzel anlatıyor yazılar yazdırıyor bize ve bu benim için iyi oluyor ancak ders kitaplarında böyle sadece küçük etkinlikler var. Yani konu anlatımları gibi böyle kısa da olsa özetle bir konu anlatımı yok. ...Evet, küçük olsa da bir konu anlatımı olmasını isterdim.”

Ö23(6)'ün yanıtına bakıldığında dersleri anladığı görülmektedir. Ancak derslerin daha verimli geçmesi için bir öneri sunduğu da anlaşılmaktadır.

Tablo 45'te yedinci alt probleme ilişkin altıncı sınıf öğrencilerinin görüşme formundaki ikinci soruya verdiği yanıtlar görülmektedir.

Tablo 45**6. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki İkinci Soruya Verdikleri Yanıtlar**

2. Türkçe derslerinde daha çok görsellere dayalı etkinlikler mi, dinlemeye dayalı etkinlikler mi yoksa harekete dayalı etkinlikler (canlandırma, gerçek nesnelere dokunma, el becerileri sergileme gibi) mi kullanılıyor?

			Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	Görsellere dayalı etkinlikler.		11	84,6	84,6	84,6
	Dinlemeye dayalı etkinlikler.		1	7,7	7,7	92,3
	Hem görsellere hem dinlemeye dayalı etkinlikler.		1	7,7	7,7	100,0
Toplam			13	100,0	100,0	

Tablo 45 incelendiğinde görüşme formundaki ikinci soruya; 11 öğrencinin “Görsellere dayalı etkinlikler.”, 1 öğrencinin “Dinlemeye dayalı etkinlikler.” 1 öğrencinin “Hem görsellere hem dinlemeye dayalı etkinlikler.” yanıtını verdiği anlaşılmaktadır. Bazı öğrencilerin yanıtlarının detayı aşağıda yer almaktadır:

Ö18(6): “Hocam biz daha çok okuma yapıyoruz kitabın üzerinden ama bence daha fazla etkinlik yapabiliriz. Mesela hocamız da anlatarak bir etkinlik yapabiliriz mesela Karagöz Hacivat gibi ya da başka sporlara dayalı başka etkinlikler yapabiliriz değişik.”

Ö19(6): “Görsellik çok, genelde az drama. Tiyatro olsa daha güzel olabilirdi çünkü daha eğlenceli, daha verimli olabilir.”

Ö20(6): “Yani bizim şimdi gördüğümüz görseller olabildiğince fazla kullanılmış. Benim fark ettiklerimde de ııı yani dinleme-izleme metinleri de oluyor. Ama şey böyle şey beraber yaptığımız; drama olur, işte spor, bu tarz etkinliklere pek rastlamadım.”

Ö24(6): “Görsel çok. İkisi de olması lazım. Dinleme de hareket de olması lazım.”

Öğrencilerin %84,6’sının yanıtlarına göre Türkçe derslerinde çoğunlukla görsellere dayalı etkinliklerin yapıldığı anlaşılmaktadır. Öğrencilerin bazılarının sorunun devamında

yöneltilen (yarı yapılandırılmış görüşme olduğu için) “Başka hangi etkinlikleri isterdin, hareketli etkinlikler vs. ister miydin?” sorusuna yanıt veren bazı öğrencilerin (Ö18(6), Ö24(6)) görselin yanında farklı etkinliklerin de kullanılmasını istediği görülmektedir.

Tablo 46’da yedinci alt probleme ilişkin altıncı sınıf öğrencilerinin görüşme formundaki üçüncü soruya verdiği yanıtlar görülmektedir.

Tablo 46

6. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Üçüncü Soruya Verdikleri Yanıtlar

3. Türkçe derslerinde anlamakta zorlandığın konular var mı?

		Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	Var.	8	61,5	61,5	61,5
	Yok.	5	38,5	38,5	100,0
	Toplam	13	100,0	100,0	

Tablo 46 incelendiğinde görüşme formundaki üçüncü soruya 8 öğrencinin “Var.”, 5 öğrencinin “Yok.” yanıtını verdiği anlaşılmaktadır. Bazı öğrencilerin yanıtlarının detayları aşağıda yer almaktadır:

Ö19(6): “Zamirler daha iyi anlatımla olabilir. Anlamakta zorluk çekiyorum. Daha eğlenceli tiyatro gibi görselli, şekilli anlatılsa.”

Ö23(6): “Sıfatlar ve zamirler konusu biraz beni... Biraz daha karmaşık geliyor bana. ...Açıkçası ben böyle konuşarak veya dinleyerek pek fazla bir şey anlamıyorum. Benim daha çok soru çözme olarak daha çok anlıyorum. Evet, görsel olarak şey yapabiliyorum ve bizim ders kitabımızda da bununla ilgili şeyler veriliyor. O çok iyi o yüzden benim için ama daha çok görsel yani böyle yazı tipi şeyler, soru tipi şeyler daha çok olursa bence daha iyi konular anlatılır.”

Ö25(6): “Sıfatlar zor, araya kelime karışmış oluyor. Ben dikkatli tekrar etmediğim gözden kaçırdığım için olabilir. Derslerde daha çok etkinlikler olsa özellikle sıfatlar konusunda hareketli olsun. Kartlar da olabilir hem eğitici hem öğretici.”

Öğrencilerin %61,5'inin yanıtından hareketle öğrencilerin; sıfatlar ve zamirler gibi bazı dil bilgisi konularında zorluklar yaşadığı anlaşılmaktadır. Öğrencilere sorunun devamında yöneltilen “Bu konuları nasıl olsa daha iyi öğrenirsin?” sorusuna ise bazı öğrencilerin çeşitli çözüm önerileri sunduğu görülmüştür. Bu çözüm önerilerine bakıldığında öğrencilerin farklı öğrenme stillerine göre öneriler sundukları anlaşılmaktadır. Ö23(6)'ün daha çok görsel istediği görülürken Ö19(6) ve Ö25(6)'nın hem hareketli hem görsel etkinlik istediği görülmektedir.

Tablo 47'de yedinci alt probleme ilişkin altıncı sınıf öğrencilerinin görüşme formundaki 3.1. soruya verdiği yanıtlar görülmektedir.

Tablo 47

6. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Üç Nokta Birinci Soruya Verdikleri Yanıtlar

3.1. Türkçe derslerinde en iyi nasıl öğrenirsin? (Görerek mi, dinleyerek mi, harekete dayalı (canlandırma, gerçek nesnelere dokunma gibi) yaparak yaşayarak mı?)

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli Görerek daha iyi öğrenirim.	3	23,1	23,1	23,1
Dinleyerek daha iyi öğrenirim.	1	7,7	7,7	30,8
Harekete dayalı yaparak yaşayarak daha iyi öğrenirim.	6	46,2	46,2	76,9
Hem görerek hem dinleyerek daha iyi öğrenirim.	2	15,4	15,4	92,3
Hem görerek hem harekete dayalı yaparak yaşayarak daha iyi öğrenirim.	1	7,7	7,7	100,0
Toplam	13	100,0	100,0	

Tablo 47 incelendiğinde görüşme formundaki 3.1. soruya; 6 öğrencinin “Harekete dayalı yaparak yaşayarak daha iyi öğrenirim.”, 3 öğrencinin “Görerek daha iyi öğrenirim.”, 2 öğrencinin “Hem görerek hem dinleyerek daha iyi öğrenirim.”, 1 öğrencinin “Dinleyerek

daha iyi öğrenirim.”, 1 öğrencinin “Hem görerek hem harekete dayalı yaparak yaşayarak daha iyi öğrenirim.” yanıtını verdiği anlaşılmaktadır. Bazı öğrencilerin yanıtlarının detayları aşağıda yer almaktadır:

Ö17(6): “Hareket ettiğimde.”

Ö18(6): “Ben harekete dayalı öğreniyorum.”

Ö24(6): “Harekete dayalı etkinliklerle daha iyi öğreniyorum çünkü akılda kalıcı oluyor.”

Öğrencilerin %46,2’sinin yanıtına bakıldığında bu öğrencilerin Türkçe derslerinde en iyi harekete dayalı öğrendiği anlaşılmaktadır. Bir öğrencinin (Ö24(6)) hareketli etkinliklerle öğrenmenin kalıcılığa olan olumlu etkisine vurgu yaptığı öğrencinin yanıtından görülmektedir.

Ö14(6): “Hocam, ben genelde kendim okuyorum...”

Ö20(6): “Ben görerek daha iyi anlıyorum. Öğretmenimizi izlediğimizde yaptığı el hareketleri benim beynime kazanıyor ve o şekilde aklımda öyle kalıyor.”

Ö23(6): “Açıkçası ben böyle konuşarak veya dinleyerek pek fazla bir şey anlamıyorum. Benim daha çok soru çözme olarak daha çok anlıyorum. Evet, görsel olarak şey yapabiliyorum ve bizim ders kitabımızda da bununla ilgili şeyler veriliyor. O çok iyi o yüzden benim için ama daha çok görsel yani böyle yazı tipi şeyler, soru tipi şeyler daha çok olursa bence daha iyi konular anlatılır.”

Ö22(6): “Hem görerek hem de dinleyerek.”

Öğrencilerin %15,4’ünün içinde yer alan Ö22(6)’nin 3.1. soruya verdiği yanıtı göre Türkçe derslerinde en iyi görerek ve dinleyerek öğrendiği anlaşılmaktadır.

Tablo 48’de yedinci alt probleme ilişkin altıncı sınıf öğrencilerinin görüşme formundaki dördüncü soruya verdiği yanıtlar görülmektedir.

Tablo 48**6. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Dördüncü Soruya Verdikleri Yanıtlar****4. Türkçe ders kitabında yapmakta zorlandığın etkinlikler var mı?**

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli Var.	5	38,5	38,5	38,5
Yok.	8	61,5	61,5	100,0
Toplam	13	100,0	100,0	

Tablo 48 incelendiğinde görüşme formundaki dördüncü soruya 8 öğrencinin “Yok.,” 5 öğrencinin “Var.” yanıtını verdiği anlaşılmaktadır. Bazı öğrencilerin yanıtlarının detayları aşağıda yer almaktadır:

Ö17(6): “...Hikâyelerin özetlerini çıkartmakta biraz zorlanıyorum. Ya hikâye için biraz cümleler kurmakta zorlanıyorum, yani.”

Ö22(6): “Oluyor, yani dinleme metinleri oluyor. Yani dinlemediğim için. Yani tahtadan açınca ses falan değişik geliyor ve anlayamıyorum bir de hızlı geçtikleri için.”

Ö24(6): “Konusunu belirleyebiliyorum ama ana duyguda zorlanıyorum. Konuyla ana fikir aynı mı diye düşünüyorum.”

Öğrencilerin %38,5’inin yanıtlarına bakıldığında bu öğrencilerin zorlandıkları bazı ders kitabı etkinlikleri olduğu görülmektedir.

Ö18(6): “Yok ama dinleme metinlerinde biraz zorlanıyorum. İıı nasıl desem sesi falan değişik geliyor hem hızlı dediği için. Öğretmenimiz daha yavaş yavaş anlatıyor bize. O hızla anlattığı için yine de iki defa dinliyoruz ama yine de anlamıyoruz anlamakta zorluk çekiyoruz.”

Öğrencilerden bazılarının (Ö18(6) ve Ö22(6)) yanıtlarına bakıldığında öğrencilerin donanımsal bir problemten kaynaklı olarak da etkinliklerde bazı sorunlar yaşadıkları görülmektedir. Ayrıca aynı öğrencilerin (Ö18(6) ve Ö22(6)) 3.1. soruya verdiği yanıtlardan

hareketle Ö22(6)'nın "Hem görerek hem dinleyerek.", Ö18(6)'nin ise harekete dayalı olarak Türkçe dersini en iyi öğrendikleri görülmüştü.

Ö14(6): "Hocam, yok. Sadece böyle dinleme metinlerinde biraz sıkıntı çekiyorum. Hocam ııı okumadığımdan dolayı sadece duyarak olduğundan dolayı olduğu için hocam. Çok fazla şey yapamıyorum."

Ö20(6): "Genelde olmuyor ama dinleme ve izleme metinlerinde mesela internete düştüğü zaman sadece böyle bir tane görsel oluyor."

Yanıtlara göre %61,5'lik kısımda yer alan bazı öğrencilerin ise ders kitabı etkinliklerinde zorlanmadıkları ancak bazı donanımsal problemler nedeniyle metinlerde zorlandıkları ve etkinliklere yönelik farklı eleştiriler getirdikleri anlaşılmaktadır. Bu öğrencilerin dolaylı olarak metinle ilgili etkinliklerde de problem yaşamalarının söz konusu olacağı yönünde bir çıkarım yapılması mümkün görünmektedir. Ö20(6)'nin ders kitabındaki dinleme-izleme metinleri ile ilgili görsellerin artmasını istediği soruya verdiği yanıtta anlaşılmaktadır. Aynı öğrencinin 3.1. soruya verdiği cevaba bakıldığında öğrencinin daha çok görsel isteme nedeni ortaya çıkmaktadır. Ö14(6)'ün hem bu soruya verdiği yanıtta açıklamalarına hem 3.1. sorudaki "...Ben genelde kendim okuyorum..." yanıtına bakıldığında dinleme metinlerinde neden zorlandığı görülmektedir. Öğrencilerin kendi öğrenme stili doğrultusunda (yalnızca öğrencilerin kendilerinin en iyi öğrenme yolunu tanımlamalarına göre) kitabın ve kitap etkinliklerinin düzenlenmesini istediği anlaşılmaktadır.

Aşağıda yedinci alt probleme ilişkin görüşme formundaki 4.1. soru ve altıncı sınıf öğrencilerinin bu soruya verdiği yanıtlar görülmektedir.

"4.1. Türkçe ders kitabında yapmakta zorlandığın etkinlikler, nasıl olsa bu etkinlikleri daha kolay yaparsın?"

Ö14(6): "Hocam mesela gene her zamanki gibi normal metin yazılabilir hocam. Onun gibi. Evet, resimlerle."

Ö17(6): “Daha çok kitap okuyarak. Bence etkinliklerin yerine grupça böyle oyun oynanarak etkinlikler olsun. Evet, eğlence konulsun isterdim. Türkçe denildiğinde aklımıza kuru bir şey gelmesin.”

Ö20(6): “Mesela onu böyle canlandırarak hikâyeyi oradaki karakterler oynatılarak, daha kaliteli bir animasyon sunularak daha güzel olabileceğini düşünüyorum.”

Ö23(6): “Yani bence böyle gayet güzel. Daha çok görsel eklenebilir mesela. Kenarlarına böyle mesela bizi teşvik edici görseller konulabilir daha çok eğlenmemizi sağlamak amacıyla.”

Öğrencilerin ders kitabındaki etkinlikleri daha kolay yapabilmelerine yönelik verdikleri yanıtlara bakıldığında kendi öğrenme stilleri doğrultusunda bazı çözüm önerileri sundukları görülmektedir. Ö14(6)'ün ve Ö20(6)'nin 3.1. soruda Türkçe derslerinde görerek en iyi öğrendiğini açıklamasının ardından bu soruya verdiği yanıtlar ile 3.1. sorudaki açıklamaları birbirini desteklemektedir. Ö17(6)'nin de 3.1. soruda Türkçe derslerinde en iyi hareket ettiğinde öğrendiğini açıklamasının ardından bu soruya verdiği yanıt ile 3.1. sorudaki açıklamasının birbiri ile örtüştüğü görülmektedir.

Tablo 49'da yedinci alt probleme ilişkin altıncı sınıf öğrencilerinin görüşme formundaki beşinci soruya verdiği yanıtlar görülmektedir.

Tablo 49

6. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Beşinci Soruya Verdikleri Yanıtlar

5. Türkçe ders kitabında; beden dilini kullanmaya, hareket etmeye ve gerçek nesnelere dokunmaya yönelik etkinliklerin sayısının artmasını ister miydin?

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli Artmasını isterdim.	12	92,3	92,3	92,3
Artmasını istemezdim.	1	7,7	7,7	100,0
Toplam	13	100,0	100,0	

Tablo 49 incelendiğinde görüşme formundaki beşinci soruya 12 öğrencinin “Artmasını isterdim.”, 1 öğrencinin “Artmasını istemezdim.” yanıtını verdiği anlaşılmaktadır. Bazı öğrencilerin yanıtlarının detayları aşağıda yer almaktadır:

Ö14(6): “Hocam bence artırılması çünkü daha da çekici oluyor dersler. Hocam gelişimde bulunuyor. Mesela ııı aklımızda kalanları yapabiliyoruz hocam.”

Ö15(6): “Artırılсын isterdim. Daha iyi öğrenebilmek için eğlenerek.”

Ö16(6): “Ben artırılсын. ııı artırılssa daha iyi olur bence öyle isterdim. Ya çünkü böyle hem canlandırarak zevkli oluyor hem de daha iyi anlamış oluyorsun mesela.”

Ö17(6): “Artırılсын isterdim, yeterli olduğunu düşünmüyorum. ııı çünkü zaten birkaç tane konulmuş. Ama bunlar daha çok yapıldığında öğrenciler daha çok eğlenecek ve Türkçe öyle aklımıza eğlenceli bir şekilde kalacak ama hocalarla da konu anlattıkça biz anlamıyoruz çoğunlukla o yüzden de etkinliklerle de pekiştirdiğimiz için bence daha fazla olması gerekiyor.”

Ö18(6): “Bence değil çünkü fazla etkinlik falan yapamıyoruz sadece okuyoruz. Daha fazla olabilirdi bu. Arkadaşlarımızla sosyalleşebilirdik yani daha fazla.”

Ö19(6): “Artsın isterdim. Çünkü daha iyi anlatım şekli oluyor öyle olduğu zamanlar.”

Ö20(6): “Bence bu kitapta daha fazla hareketlenme ve drama olması daha iyi olabilir. Çünkü bazı kişiler sadece böyle görsellere bakınarak ve okuyarak yetinmiyor. O yüzden farklı bir hareket, içerik istiyor. Ben de onlardan biriyim. Yani birazcık yetersiz buluyorum. Daha fazla olsa daha iyi.”

Ö23(6): “Evet, daha çok olsun, isterdim. Yani çünkü akılda daha çok kalıcı oluyor hem bizim eğlenmemizi sağlıyor. Bu sayede derste iyi odaklanmış oluyoruz.”

Ö25(6): “Hareket içeren etkinlikler artsın isterdim, daha verimli olurdu. Hareketlilikle insanların aklında daha iyi kalabiliyor özellikle bizim yaş grubumuz için.”

Öğrencilerin %92,3'ünün kinestetik öğrenme stili ile ilişkili olabilecek etkinliklerin sayısının artmasını istediği yanıtlardan hareketle anlaşılmaktadır.

Ö22(6): “Yeterli bence. Yani etkinlikleri güzel. Yani sadece yazım kuralları ile ilgili etkinlikler falan...”

Ö22(6)'nin verdiği bu yanıtta hareketle hareket içeren etkinliklerin sayısının artmasına gerek olmadığı anlaşılmaktadır. Ö22(6)'nin bu soruya verdiği yanıtla 3.1. soruya verdiği “Hem görerek hem de dinleyerek.” yanıtının birbirini desteklediği görülmektedir.

Aşağıda yedinci alt probleme ilişkin görüşme formundaki altıncı soru ve altıncı sınıf öğrencilerinin bu soruya verdiği yanıtlar görülmektedir.

“6. Türkçe ders kitabındaki etkinlikler dışında, Türkçe derslerinde hareketi (canlandırma, beden dilini kullanma, gerçek nesnelere dokunma gibi) içeren hangi etkinlikleri yapıyorsunuz?”

Ö14(6): “Hocam yok, hatırlamıyorum. Yok. Hocam, öğretmenimizin yaptırdığı mesela kitap okuma. Her hafta kitap okuyoruz.”

Ö16(6): “Ya yok. Aslında genellikle biz soru filan çözüyoruz.”

Ö20(6): “Hayır, hiç yok. Hiç yapmadık bu zamana kadar.”

Ö23(6): “Öyle yok. Oyun yok. Bir tane ders ııı kaynak kitabımız var o kitaptan konuları işledikçe ödevler, ödevlendiriyor bizi hocamız. Biz de o şekilde yapıyoruz.”

Ö25(6): “Soru çözüyoruz, hareket yok.”

Ö21(6): “Tiyatro yapıyoruz. Kendileri konu belirliyorlar. Güzel oluyor bizim sınıfımız adına.”

Öğrencilerin büyük kısmının altıncı soruya verdiği yanıtlara göre Türkçe derslerinde harekete yönelik bir etkinliğin yapılmadığı anlaşılmaktadır. Ö21(6)'in yanıtına göre ise Türkçe derslerinde harekete yönelik etkinliklerin yapıldığı anlaşılmaktadır.

Aşağıda yedinci alt probleme ilişkin görüşme formundaki yedinci soru ve altıncı sınıf öğrencilerinin bu soruya verdiği yanıtlar görülmektedir.

“7. Türkçe ders kitabındaki etkinlikler dışında, derslerde yaptığınız etkinlikler sence nasıl olmalı? Neden?”

Ö15(6): “Hareketli etkinlik olmalı.”

Ö19(6): “Daha çok tiyatro, drama sık yapılırsa konu anlattıktan sonra bu etkinlikler yapılırsa kullanım görevleri daha iyi anlaşılabilir.”

Ö24(6): “Daha çok etkinlik olsa ve öğretmenimiz canlandırmamıza izin verirse hem eğlenmiş oluruz hem arkadaşlarımızla sosyalleşmiş oluruz.”

Ö25(6): “Biz kursa gidiyoruz. Sıfat mı zamir mi göz kapatıp el kaldırıyoruz, kimse birbirini görmüyor. Hocamız yaptırabilir. Tahtada daha çok etkinlikler yapılabilir.”

Ö26(6): “Ben de daha çok hareketle ilgili yaptırmalarını isterdim daha güzel olurdu bence.”

Öğrencilerin ders kitabı dışında Türkçe derslerinde yapılan etkinliklerin nasıl olmasını istediğinin öğrenilmesinin amaçlandığı bu soruya göre öğrencilerin büyük kısmının kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinliklerin yapılmasını istediği şeklindeki yanıtları görülmektedir.

Ö23(6): “Yani böyle mesela ııı mesela öğretmenim, bir arkadaşımız çıkardı tahtaya mesela bir tane cümle söylediler ve bunu ııı bunda böyle tabii ki de eksiklikleri olacak çünkü ilk baştaki zamanlarda zaten konuları yeni öğrenmiş oluyoruz. Öğretmenimiz de mesela bu cümleyi tahtaya yazdı. Bizden ııı bunun nasıl... Bunun yanlışlarını bulmamızı isterdi ve sonrasında işte arkadaşımıza sorardı, cümleyi kuran arkadaşımıza. Onun söylemesini isterdi daha dikkatli bakmasını sağlayarak. Bu şekilde olurdu.”

Türkçe derslerinde kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinlikleri değil diğer öğrenme stillerine yönelik etkinlikleri isteyen Ö23(6)'ün, 3.1. soruya verdiği yanıtı ile bu soruya verdiği

yanıtın birbiriyle örtüştüğü görülmektedir. Tablo 50’de yedinci alt probleme ilişkin yedinci sınıf öğrencilerinin görüşme formundaki birinci soruya verdiği yanıtlar görülmektedir.

Tablo 50

7. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Birinci Soruya Verdikleri Yanıtlar

1. Türkçe derslerinin, senin öğrenebileceğin şekilde işlendiğini düşünüyor musunuz?

		Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	Evet.	12	100,0	100,0	100,0

Tablo 50 incelendiğinde görüşme formundaki birinci soruya 12 öğrencinin “Evet.” yanıtını verdiği anlaşılmaktadır. Görüşme yapılan yedinci sınıf öğrencilerinin tamamının bu soruya Türkçe derslerinin öğrenebilecekleri şekilde işlendiği yönünde yanıt verdiği görülmektedir. Ö38(7)’nin detaylı yanıtı aşağıda yer almaktadır:

Ö38(7): “Evet düşünüyorum. Mesela eğlenceli geçiyor öyle çok sıkılmıyorum ııı mesela ııı hoca girer girmez mesela dersin nasıl geçtiğini anlamıyorsun böyle çok çabuk geçiyor, eğlenceli.”

Tablo 51’de yedinci alt probleme ilişkin yedinci sınıf öğrencilerinin görüşme formundaki ikinci soruya verdiği yanıtlar görülmektedir.

Tablo 51**7. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki İkinci Soruya Verdikleri Yanıtlar**

2. Türkçe derslerinde daha çok görsellere dayalı etkinlikler mi, dinlemeye dayalı etkinlikler mi yoksa harekete dayalı etkinlikler (canlandırma, gerçek nesnelere dokunma, el becerileri sergileme gibi) mi kullanılıyor?

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli Görsellere dayalı etkinlikler.	3	25,0	25,0	25,0
Dinlemeye dayalı etkinlikler.	3	25,0	25,0	50,0
Harekete dayalı etkinlikler.	3	25,0	25,0	75,0
Hem görsellere hem dinlemeye dayalı etkinlikler.	2	16,7	16,7	91,7
Hepsi.	1	8,3	8,3	100,0
Toplam	12	100,0	100,0	

Tablo 51 incelendiğinde görüşme formundaki ikinci soruya; 3 öğrencinin “Görsellere dayalı etkinlikler.”, 3 öğrencinin “Dinlemeye dayalı etkinlikler.”, 3 öğrencinin “Harekete dayalı etkinlikler.”, 2 öğrencinin “Hem görsellere hem dinlemeye dayalı etkinlikler.”, 1 öğrencinin “Hepsi.” yanıtını verdiği anlaşılmaktadır. Bazı öğrencilerin yanıtlarının detayları aşağıda yer almaktadır:

Ö35(7): “Yani şimdi görsellere daha çok çünkü genellikle akıllı tahtadan yapıyoruz.”

Ö37(7): “Canlandırma fazla.”

Öğrencilerin; %25'inin görsellere, %25'inin dinlemeye, %25'inin ise kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinliklerin Türkçe derslerinde çok kullanıldığı yönünde görüş bildirdiği görülmektedir.

Tablo 52'de yedinci alt probleme ilişkin yedinci sınıf öğrencilerinin görüşme formundaki üçüncü soruya verdiği yanıtlar görülmektedir.

Tablo 52**7. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Üçüncü Soruya Verdikleri Yanıtlar****3. Türkçe derslerinde anlamakta zorlandığın konular var mı?**

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli Var.	5	41,7	41,7	41,7
Yok.	7	58,3	58,3	100,0
Toplam	12	100,0	100,0	

Tablo 52 incelendiğinde görüşme formundaki üçüncü soruya 7 öğrencinin “Yok.”, 5 öğrencinin “Var.” yanıtını verdiği anlaşılmaktadır. Bazı öğrencilerin yanıtlarının detayları aşağıda yer almaktadır:

Ö29(7): “Ek, kök. Onlar böyle bana zor geliyor. Resimlerle filan.”

Ö36(7): “Neden sonuç ve amaç sonuç. Birbirine karıştırıyorum. Beden dili, görsel de olabilir daha iyi öğrenebiliyorum.”

Ö37(7): “Fiiller zor, ezber.”

Öğrencilerin %41,7’sinin yanıtlarından hareketle; fiiller, ek-kök gibi bazı konularda zorluklar yaşandığı anlaşılmaktadır. Öğrencilere sorunun devamında yöneltilen “Bu konuları nasıl olsa daha iyi öğrenirsin?” sorusuna ise bazı öğrencilerin çeşitli çözüm önerileri sunduğu görülmüştür. Bu çözüm önerilerine bakıldığında öğrencilerin farklı öğrenme stillerine göre farklı öneriler sundukları anlaşılmaktadır. Ö29(7)’un 3.1. soruya verdiği yanıt ile bu soruya verdiği yanıtın birbiriyle tutarlı olduğu görülmektedir.

Tablo 53’te yedinci alt probleme ilişkin yedinci sınıf öğrencilerinin görüşme formundaki 3.1. soruya verdiği yanıtlar görülmektedir.

Tablo 53**7. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Üç Nokta Birinci Soruya Verdikleri Yanıtlar****3.1. Türkçe derslerinde en iyi nasıl öğrenirsin? (Görerek mi, dinleyerek mi, harekete dayalı (canlandırma, gerçek nesnelere dokunma gibi) yaparak yaşayarak mı?)**

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli Görerek daha iyi öğrenirim.	4	33,3	33,3	33,3
Dinleyerek daha iyi öğrenirim.	2	16,7	16,7	50,0
Harekete dayalı yaparak yaşayarak daha iyi öğrenirim.	1	8,3	8,3	58,3
Hem görerek hem dinleyerek daha iyi öğrenirim.	2	16,7	16,7	75,0
Hem dinleyerek hem harekete dayalı yaparak yaşayarak daha iyi öğrenirim.	1	8,3	8,3	83,3
Üçü birlikte olduğunda daha iyi öğrenirim.	2	16,7	16,7	100,0
Toplam	12	100,0	100,0	

Tablo 53 incelendiğinde görüşme formundaki 3.1. soruya; 4 öğrencinin “Görerek daha iyi öğrenirim.”, 2 öğrencinin “Dinleyerek daha iyi öğrenirim.”, 2 öğrencinin “Hem görerek hem dinleyerek daha iyi öğrenirim.”, 2 öğrencinin “Üçü birlikte olduğunda daha iyi öğrenirim.”, 1 öğrencinin “Harekete dayalı yaparak yaşayarak daha iyi öğrenirim.”, 1 öğrencinin “Hem dinleyerek hem harekete dayalı yaparak yaşayarak daha iyi öğrenirim.” yanıtını verdiği anlaşılmaktadır. Bazı öğrencilerin yanıtlarının detayları aşağıda yer almaktadır:

Ö30(7): “Görerek.”

Ö29(7): “Görerek.”

Ö34(7): “Hareketle.”

Ö27(7): “Ben en çok görerek ve dinleyerek.”

Ö33(7): “Hepsiyle de iyi öğrenebiliyorum.”

Ö37(7): “Üçü de. Canlandırma hareketli öğrenme, fiiller canlandırma olsa öğrenirim.”

Ö34(7)'ün Türkçe derslerinde en iyi hareket ederek öğrendiği anlaşılmaktadır. Yanıtlara bakıldığında %41,7'lik kısımda kalan öğrencilerin birden fazla öğrenme stiline sahip olduğu görülmektedir. Öğrenciler tek bir stil yerine birden fazla stil olduğunda daha iyi öğrendiklerini belirtmiştir. Ö33(7) ve Ö37(7)'nin üç öğrenme stili bir arada olduğunda daha iyi öğrendiği anlaşılmaktadır.

Tablo 54'te yedinci alt probleme ilişkin yedinci sınıf öğrencilerinin görüşme formundaki dördüncü soruya verdiği yanıtlar görülmektedir.

Tablo 54

7. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Dördüncü Soruya Verdikleri Yanıtlar

4. Türkçe ders kitabında yapmakta zorlandığın etkinlikler var mı?

		Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	Var.	6	50,0	50,0	50,0
	Yok.	6	50,0	50,0	100,0
	Toplam	12	100,0	100,0	

Tablo 54 incelendiğinde görüşme formundaki dördüncü soruya 6 öğrencinin “Var.”, 6 öğrencinin “Yok.” yanıtını verdiği anlaşılmaktadır. Bazı öğrencilerin yanıtlarının detayları aşağıda yer almaktadır:

Ö30(7): “Soruyu pek anlamıyorum...”

Ö33(7): “Kitapta yazma etkinliklerinde biraz zorlanıyorum, yazıyorum ama zor oluyor.”

Ö35(7): “Birkaç tane var. Hıh yazma, bir tane metin vardı. Bir konuyla ilgili bir şey yazmamızı istiyordu orada biraz zorlandım.”

Öğrencilerin birinci dilimdeki %50,0'lik kısmının dördüncü soruya verdiği yanıtlardan hareketle görüşme yapılan yedinci sınıf öğrencilerinin yarısının Türkçe ders kitabındaki bazı etkinlikleri yaparken zorlandığı anlaşılmaktadır.

Aşağıda yedinci alt probleme ilişkin görüşme formundaki 4.1. soru ve yedinci sınıf öğrencilerinin bazılarının bu soruya verdiği yanıtlar görülmektedir.

“4.1. Türkçe ders kitabında yapmakta zorlandığın etkinlikler, nasıl olsa bu etkinlikleri daha kolay yaparsın?”

Ö30(7): “İıı açıkçası yanına onun görselini verip o soruyu sorsa.”

Ö33(7): “Öznel, nesnel yargılar gibi buna benzer şeyler olabilir. Hareket edebileceğim etkinlik isterdim.”

Ö35(7): “Mesela şey içinde daha çok kavram içeren bir konu olabilir.”

Öğrencilerin ders kitabındaki etkinlikleri daha kolay yapmak için kendi öğrenme stilleri doğrultusunda (yalnızca öğrencilerin kendilerinin en iyi öğrenme yolunu tanımlamalarına göre) bazı çözüm önerileri sundukları görülmektedir. Ö30(7)'un Türkçe derslerinde görerek en iyi öğrendiğini açıklamasının ardından bu soruya verdiği yanıtlar ile 3.1. sorudaki açıklamalarının birbiri ile örtüştüğü görülmektedir. Ö33(7), Türkçe derslerini üç öğrenme stiline hepsiyle en iyi şekilde öğrenebildiğini 3.1. soruda açıklamıştı. Ö33(7)'ün bu soruya verdiği yanıt ile 3.1. soruya verdiği yanıtının birbirini desteklediği görülmektedir.

Tablo 55'te yedinci alt probleme ilişkin yedinci sınıf öğrencilerinin görüşme formundaki beşinci soruya verdiği yanıtlar görülmektedir.

Tablo 55**7. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Beşinci Soruya Verdikleri Yanıtlar**

5. Türkçe ders kitabında; beden dilini kullanmaya, hareket etmeye ve gerçek nesnelere dokunmaya yönelik etkinliklerin sayısının artmasını ister miydin?

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli Artmasını isterdim.	11	91,7	91,7	91,7
Artmasını istemedim.	1	8,3	8,3	100,0
Toplam	12	100,0	100,0	

Tablo 55 incelendiğinde görüşme formundaki beşinci soruya 11 öğrencinin “Artmasını isterdim.”, 1 öğrencinin “Artmasını istemedim.” yanıtını verdiği anlaşılmaktadır. Bazı öğrencilerin yanıtlarının detayları aşağıda yer almaktadır:

Ö28(7): “Artırılsın. İı az oluyor daha yani katılmayan öğrenciler daha çok katılır derse.”

Ö31(7): “Bence artmalı. Çünkü hem anlatılırken hem de hareketle yapıldığı zaman ben daha iyi anlıyorum.”

Ö32(7): “Eğlenceli oluyor yani sınıfta yaptığımızda biraz daha artırılsa iyi olurdu bence. Çünkü yani mesela iki üç tane karakter oluyor, hepimiz beraber okuyoruz bazen. Gülüyoruz, eğleniyoruz, eğlenceli oluyor.”

Ö35(7): “Bence artmalı. Yani çünkü öyle daha eğlenceli oluyor daha anlama şekli geliyor.”

Ö36(7): “Artsın isterim, öyle öğreniyorum.”

Ö38(7): “Evet, uygun bence ama biraz daha fazla olsa daha da iyi olur. Çünkü mesela bir konu işliyorsun onu yani anlamın için bir sürü etkinlik olması lazım ama mesela kitapta çok az etkinlik var o yüzden fazla olmasını isterdim.”

Öğrencilerin çoğunluğunun (%91,7’sinin) kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinliklerinin sayısının artması noktasında ortak bir görüş bildirdiği görülmektedir. Bu

etkinliklerin artmasını isteme nedenlerine ilişkin verdikleri yanıtlarda da bir ortaklık görülmektedir. Öğrencilerin kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinliklerin eğlenceli olması, derse katılımı artırması gibi bu stille ilişkilendirdikleri bazı özellikleri belirttikleri anlaşılmaktadır.

Daha önce yanıtları da verilen 3.1. soruda öğrencilerin Türkçe derslerinde farklı öğrenme stillerini tercih ettikleri görülmüştü. 3.1. soruya verdikleri yanıtlarla birbirinden farklı öğrenme stilleri ile Türkçe dersini daha iyi öğrendiklerini belirten öğrencilerin bu soruda ortak bir görüşe vardıkları anlaşılmaktadır. Bu bulgulara göre farklı bir stil tercih eden (kinestetik öğrenme stili dışındaki stillerden görsel ve işitsel öğrenme stillerinden biri ya da her ikisi birlikte) bir öğrencinin hareket içeren bir etkinliği dolayısıyla kinestetik öğrenme stili ile ilişkili bir etkinliği Türkçe derslerinde görmeye istekli olduğu görülmektedir.

Ö27(7): “Bence yeterli.”

Ö27(7)'nin Türkçe ders kitabında yer alan kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinliklerin sayısının yeterli olduğunu belirttiği görülmektedir. Öğrencilerin hangi öğrenme stillerine sahip olduklarını anlamaya yönelik olan 3.1. soruya Ö27(7)'nin “En çok görerek ve dinleyerek.” yanıtını vermesi beşinci sorudaki görüşünü destekler niteliktedir.

Aşağıda yedinci alt probleme ilişkin görüşme formundaki altıncı soru ve yedinci sınıf öğrencilerinin bu soruya verdiği yanıtlar görülmektedir.

“6. Türkçe ders kitabındaki etkinlikler dışında, Türkçe derslerinde hareketi (canlandırma, beden dilini kullanma, gerçek nesnelere dokunma gibi) içeren hangi etkinlikleri yapıyorsunuz?”

Ö29(7): “Formüller gösteriyor eliyle. Mesela bulut formülünü eliyle gösteriyor. Mesela yerine geçmeyi böyle gösteriyor. Bulut formülü, bulut gibi gösteriyor.”

Ö35(7): “Var, lıı şey yapıyorduk bir oyun oynamıştık tahtada ııı. Böyle bir kelime söylüyorduk bir arkadaş işaret edip duruyordu, diğer ikisi vuruyordu birbirine. Yok, 5 kişi 6 kişi yuvarlak daire oluşturuyoruz. Bir tane kelime söylüyor, fiil söylüyor hoca sonra birini

işaret ediyor. O oturuyor direkt yandaki diğer kişi vuruyor, kim daha hızlı vurursa. Yok, ortadaki kişi oturdu. Yandaki iki kişi etrafında o ikisi birbirine vuruyor, kim daha hızlı olursa o kazanıyor.”

Ö36(7): “Su şişesi etkinliğinde. Amaç sonuç, fiil kök ilk bilen kaldırıyor cevap veriyor eline şişeyi alıp. Eş anlamlı mıknatıs var alıp birleştiriyoruz. İlgi çekiyor, katılım oluyor.”

Öğrencilerin bazılarının verdiği yanıtlara bakıldığında Türkçe derslerinde kinestetik öğrenme stili ile ilişkilendirilebilecek etkinliklerin yapıldığı anlaşılmaktadır. Öğrencilerin bu etkinliklere “Farklı materyallerle düzenlenen oyunlar (şişe, mıknatıs vb.), tiyatro, dokunmaya yönelik diğer etkinlikler...” gibi örnekler verdiği yanıtlar incelendiğinde görülmektedir.

Ö27(7): “Dediğim gibi sunularda bazen test çözebiliyoruz. Başka onun dışında bir şey yok sanırım.”

Ö32(7): “Türkçede genelde öyle bir şey yapmıyoruz.”

Öğrencilerin bir kısmının “Türkçe derslerinde harekete yönelik bir etkinlik yapılmadığı” görüşünü belirttiği görülmektedir. Öğrenciler kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinlikler yerine öğretmenlerinin farklı çalışmalar yaptırdığını belirtmişlerdir.

Aşağıda yedinci alt probleme ilişkin görüşme formundaki yedinci soru ve yedinci sınıf öğrencilerinin bu soruya verdiği yanıtlar görülmektedir.

“7. Türkçe ders kitabındaki etkinlikler dışında, derslerde yaptığınız etkinlikler sence nasıl olmalı? Neden?”

Ö28(7): “İıı yani orada konuşma verilsin, onu da yani 4-5 öğrenci canlandırırsın. Öyle etkinlikler...”

Ö32(7): “Mesela hareket içeren etkinlikleri isterdim, güzel oluyor çünkü. Çünkü mesela başka derslerde de çok yapıyoruz ama Türkçede yapınca Türkçe biraz daha eğlenceli oluyor o yüzden ben öyle görüyorum ben onu.”

Ö33(7): “Bazıları oyunlaştırılarak yapılabilir. Anlatım bozuklukları örneğin.”

Ö35(7): “ETwinning gibi olabilir. Kitap okuma yapıyoruz kitap hakkında söyleşi falan yapıyoruz. Evet, Zoom.”

Ö36(7): “Biraz daha beden dili kullandığım etkinlik olabilir.”

Ö37(7): “Hareketli etkinlikler isterim.”

Türkçe ders kitabı etkinliklerinde kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinliklerin artmasının istenip istenmediğini belirleme amacıyla sorulan beşinci soruda öğrencilerin %91,7’lik kısmının bu etkinliklerin artmasını istediği görülmüştü. Bu soruda da öğrencilerin ders kitabı dışında Türkçe derslerinde yapılan etkinliklerin nasıl olmasını istediğine, kinestetik etkinliklerin yapılmasını isteyip istemediğine yönelik görüşleri alınmıştır. Öğrencilerin birçoğunun bu soruya beşinci soruda olduğu gibi (bu kez kitap değil Türkçe derslerindeki diğer etkinliklerde) kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinliklerin artması noktasında ortak bir görüş bildirdikleri görülmektedir.

Öğrencilerin diğer kısmının yedinci soruya verdiği yanıtların detayları aşağıda yer almaktadır:

Ö27(7): “Bence böyle iyi, ben oyun pek sevmiyorum.”

Ö34(7): “Yani daha yok, bence tiyatro bana yeterli.”

Daha önce sorulan beşinci soruya “kitaptaki kinestetik öğrenme stili ile ilişkili olan etkinliklerin sayısının artmasına gerek olmadığını ve bunların yeterli olduğunu” dile getiren Ö27(7)’nin bu soruda da bu etkinliklerin artmasına gerek olmadığını belirttiği görülmektedir. Ö27(7)’nin 3.1. soruya verdiği yanıtta da Ö27(7), kinestetik öğrenme stili dışındaki diğer stillerle Türkçe dersini en iyi öğrendiğini belirtmişti. Ö27(7)’nin farklı sorulara ilişkin bu görüşlerinin birbirini desteklediği görülmektedir.

Ö34(7)’ün 3.1. soruya verdiği yanıtta Türkçe dersini en iyi hareketli olarak öğrendiğini belirttiği bilinmektedir. Ö34(7), kitaptaki kinestetik öğrenme stili ile ilişkili etkinliklerin artmasını istediğini (beşinci soruda) “Aynen isterim.” yanıtı ile belirtmiştir. Öğrencinin beşinci sorudaki yanıtı ile 3.1. sorudaki yanıtı birbiriyle tutarlı olarak

değerlendirilebilmektedir. Öğrencinin bu soruya verdiği yanıtta ise (yedinci soru) derslerde ayrıca bir etkinlik beklemediği görülmektedir.

Tablo 56'da yedinci alt probleme ilişkin sekizinci sınıf öğrencilerinin görüşme formundaki birinci soruya verdiği yanıtlar görülmektedir.

Tablo 56

8. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Birinci Soruya Verdikleri Yanıtlar

1. Türkçe derslerinin, senin öğrenebileceğin şekilde işlendiğini düşünüyor musunuz?

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli Evet	7	58,3	58,3	58,3
Evet dese de daha iyi öğrenebilmesi için bir önerisi olanlar ya da kısmen cevabını verenler.	3	25,0	25,0	83,3
Hayır.	2	16,7	16,7	100,0
Toplam	12	100,0	100,0	

Tablo 56 incelendiğinde görüşme formundaki birinci soruya; 7 öğrencinin “Evet.”, 3 öğrencinin “Evet ama önerim var ya da kısmen.”, 2 öğrencinin “Hayır.” yanıtını verdiği anlaşılmaktadır. Bazı öğrencilerin yanıtlarının detayları aşağıda yer almaktadır:

Ö44(8): “Yani. Kısmen diyebilirim. Biraz daha öğrenci odaklı gidilebilir, diye düşünüyorum.”

Ö49(8): “Yani kısmen söyleyebilirim bunu ya. İnsanların kendi yeteneklerine göre bir şeyler daha yapılabilir bence.”

Yanıtlardan hareketle öğrencilerin %25'inin Türkçe dersini kısmen anladıklarını, daha iyi anlamaları için derslerde bazı değişikliklere gidilmesi gerektiğini belirttikleri görülmektedir.

Ö50(8): “Hayır, genelde hocalar LGS diye sıkıyor. Soru cevap sınav odaklı sürekli test çözüme. Konu anlatımı, düz bir şekilde.”

Ö41(8): “Genelde hayır. İlk başta dil bilgisini öğrenirken çok zorlanıyoruz. Yani bu aslında genel olarak sınıf sayısındaki bir sorun bence. Otuz tarzı bir şey var, on beş kişi zaten ders ile ilgilenmeyince biz de ilgilenemiyoruz. Evet, konuşuyorlar çünkü.”

Yanıtlara göre öğrencilerin %16,7”sinin dersleri anlamadığı görülmektedir. Bunun nedenini Ö41(8)’in sınıf sayısının kalabalık oluşu ve öğrencilerin birbirlerini ders dışı konuşturmaları Ö50(8)’nin ise derslerin sınav odaklı konu anlatım ve test çözme ile geçmesi olarak gördüğü anlaşılmaktadır.

Tablo 57’de yedinci alt probleme ilişkin sekizinci sınıf öğrencilerinin görüşme formundaki ikinci soruya verdiği yanıtlar görülmektedir.

Tablo 57

8. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki İkinci Soruya Verdikleri Yanıtlar

2. Türkçe derslerinde daha çok görsellere dayalı etkinlikler mi, dinlemeye dayalı etkinlikler mi yoksa harekete dayalı etkinlikler(canlandırma, gerçek nesnelere dokunma, el becerileri sergileme gibi) mi kullanılıyor?

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli Görsellere dayalı etkinlikler.	4	33,3	33,3	33,3
Dinlemeye dayalı etkinlikler.	6	50,0	50,0	83,3
Hepsi.	1	8,3	8,3	91,7
Hem görsellere hem dinlemeye dayalı etkinlikler.	1	8,3	8,3	100,0
Toplam	12	100,0	100,0	

Tablo 57 incelendiğinde görüşme formundaki ikinci soruya; 6 öğrencinin “Dinlemeye dayalı etkinlikler.”, 4 öğrencinin “Görsellere dayalı etkinlikler.”, 1 öğrencinin “Hem görsellere hem dinlemeye dayalı etkinlikler.”, 1 öğrencinin “Hepsi.” yanıtını verdiği anlaşılmaktadır. Bazı öğrencilerin yanıtlarının detayları aşağıda yer almaktadır:

Ö45(8): “İıı dinleme galiba. Hepsi olsa bence daha güzel olabilir.”

Ö49(8): “Dinleme. Ya bence hepsi birbirinden daha önemli ama bence hareket daha önemli bana göre.”

Ö50(8): “Dinleme çok. Hareket yok.”

Öğrencilerin %50’sinin yanıtlarına göre Türkçe derslerinde çoğunlukla dinlemeye dayalı etkinliklerin yapıldığı anlaşılmaktadır. Bazı öğrencilerin (Ö45(8) ve Ö49(8)) dinlemenin yanında farklı etkinliklerin de kullanılmasını istediği görülmektedir.

Tablo 58’de yedinci alt probleme ilişkin sekizinci sınıf öğrencilerinin görüşme formundaki üçüncü soruya verdiği yanıtlar görülmektedir.

Tablo 58

8. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Üçüncü Soruya Verdikleri Yanıtlar

3. Türkçe derslerinde anlamakta zorlandığın konular var mı?

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli Var.	9	75,0	75,0	75,0
Yok.	3	25,0	25,0	100,0
Toplam	12	100,0	100,0	

Tablo 58 incelendiğinde görüşme formundaki üçüncü soruya 9 öğrencinin “Var.”, 3 öğrencinin “Yok.” yanıtını verdiği anlaşılmaktadır. Bazı öğrencilerin yanıtlarının detayları aşağıda yer almaktadır:

Ö46(8): “Noktalama işaretleri. Konuşurken yazı yazarken hangisinin nereye geleceğini öğrenmek zor. Konu içeriği daha fazla olmalı, animasyon olsa.”

Ö49(8): “Fiilimsiler çok zor. Öğrenirken bir şeyleri yani mesela bir şey öğreniyoruz, öbürünü unutuyoruz bir yandan. Yani aynı şeyleri... Bence birazcık daha üstünde durulabilir ve dediğim gibi böyle hareketler benim için daha önemli.”

Ö50(8): “Dil bilgisi zor, fiilimsi zor. Fiili buluyorsun, sıfat fiili bulması ekleri ezberleme zor. Her konu anlatıldığında LGS’ye kaç gün kaldığını ve LGS’de hangisinin çıkacağını konuşuyoruz. Bunalıyorum konuları yetiştiremeyeceğimi düşünüp.”

Ö46(8)'nin Ö49(8)'un ve Ö50(8)'nin yanıtından hareketle fiilimsiler ve noktalama işaretleri gibi konuları öğrenmede zorluklar yaşandığı anlaşılmaktadır. Öğrencilere görüşmenin devamında yöneltilen “Bu konuları nasıl olsa daha iyi öğrenirsin?” sorusuna ise bazı öğrencilerin çeşitli çözüm önerileri sunduğu görülmüştür. Bu çözüm önerilerine bakıldığında öğrencilerin farklı öğrenme stillerine göre farklı öneriler söyledikleri anlaşılmaktadır. Ö46(8)'nin daha çok görsel istediği görülürken Ö49(8)'un daha çok harekete dayalı etkinlik istediği görülmektedir. Bu öğrencilerin 3.1. soruya verdiği yanıtlara bakıldığında bu soruda (üçüncü soru) kendi öğrenme stillerine göre etkinlik isteme nedenleri anlaşılmaktadır.

Tablo 59'da yedinci alt probleme ilişkin sekizinci sınıf öğrencilerinin görüşme formundaki 3.1. soruya verdiği yanıtlar görülmektedir.

Tablo 59

8. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Üç Nokta Birinci Soruya Verdikleri Yanıtlar

3.1. Türkçe derslerinde en iyi nasıl öğrenirsin? (Görerek mi, dinleyerek mi, harekete dayalı (canlandırma, gerçek nesnelere dokunma gibi) yaparak yaşayarak mı?)

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli Görerek daha iyi öğrenirim.	6	50,0	50,0	50,0
Dinleyerek daha iyi öğrenirim.	3	25,0	25,0	75,0
Harekete dayalı yaparak yaşayarak daha iyi öğrenirim.	2	16,7	16,7	91,7
Hem görerek hem harekete dayalı yaparak yaşayarak daha iyi öğrenirim.	1	8,3	8,3	100,0
Toplam	12	100,0	100,0	

Tablo 59 incelendiğinde görüşme formundaki 3.1. soruya; 6 öğrencinin “Görerek daha iyi öğrenirim.”, 3 öğrencinin “Dinleyerek daha iyi öğrenirim.”, 2 öğrencinin “Harekete

dayalı yaparak yaşayarak daha iyi öğrenirim.”, 1 öğrencinin “Hem görerek hem harekete dayalı yaparak yaşayarak daha iyi öğrenirim.” yanıtını verdiği anlaşılmaktadır. Bazı öğrencilerin yanıtlarının detayları aşağıda yer almaktadır:

Ö46(8): “Görerek daha iyiyim.”

Ö44(8): “Ya üçü de olabilir ama en çok yani hareket ederek.”

Ö49(8): “Hareket ettiğim etkinliklerde daha kendimi güzel hissediyorum.”

Ö50(8): “Görerek ve hareket birlikte olduğunda daha iyi öğreniyorum.”

Öğrencilerin %50'lik kısmında yer alan Ö46(8)'nin Türkçe derslerini en iyi görerek öğrendiği anlaşılmaktadır. Öğrencilerin %16,7'lik kısmında yer alan Ö44(8) ve Ö49(8)'un Türkçe derslerini en iyi hareket ederek öğrendiği anlaşılmaktadır. Ö50(8)'nin ise Türkçe derslerini en iyi birden fazla öğrenme stili ile öğrendiği anlaşılmaktadır.

Tablo 60'ta yedinci alt probleme ilişkin sekizinci sınıf öğrencilerinin görüşme formundaki dördüncü soruya verdiği yanıtlar görülmektedir.

Tablo 60

8. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Dördüncü Soruya Verdikleri Yanıtlar

4. Türkçe ders kitabında yapmakta zorlandığın etkinlikler var mı?

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli Var.	2	16,7	16,7	16,7
Yok.	10	83,3	83,3	100,0
Toplam	12	100,0	100,0	

Tablo 60 incelendiğinde görüşme formundaki dördüncü soruya 10 öğrencinin “Yok.”, 2 öğrencinin “Var.” yanıtını verdiği anlaşılmaktadır. Bazı öğrencilerin yanıtlarının detayları aşağıda yer almaktadır:

Ö45(8): “Yazma etkinlikleri, yazacak bir şey bulamıyorum. Hiç şey yapamıyorum, bulamıyorum, yazacak bir şey bulamıyorum.”

Ö46(8): “Metinden hareketle cevaplandırma zor. Ana düşünce yeteneğim fazla değil, kitap okuma eksikliğinden dolayı.”

Öğrencilerin %16,7’lik kısmını oluşturan Ö45(8) ve Ö46(8)’nin yanıtlarına bakıldığında zorlandığı bazı ders kitabı etkinlikleri olduğu görülmektedir. Bu etkinliklerde neden zorlandıklarına ilişkin yönlendirilen soruya Ö46(8)’nin kendisinin çalışma yöntemi ile ilgili bir duruma vurgu yaptığı anlaşılmaktadır.

Aşağıda yedinci alt probleme ilişkin görüşme formundaki 4.1. soru ve sekizinci sınıf öğrencilerinin bu soruya verdiği yanıtlar görülmektedir.

“4.1. Türkçe ders kitabında yapmakta zorlandığın etkinlikler, nasıl olsa bu etkinlikleri daha kolay yaparsın?”

Ö45(8): “Kaldırılsın direkt.”

Ö46(8): “Konulara dayalı etkinlikler daha çok olsun isterdim.”

Öğrencilerin ders kitabındaki etkinlikleri daha kolay yapmasına yönelik bazı çözüm önerileri sundukları verdikleri yanıtlara bakıldığında görülmektedir. Ö45(8)’in yanıtına karşılık Ö45(8)’e yöneltilen “Kaldırılanların yerine ne eklensin?” sorusuna Ö45(8), “Test.” yanıtını vermiştir.

Tablo 61’de yedinci alt probleme ilişkin sekizinci sınıf öğrencilerinin görüşme formundaki beşinci soruya verdiği yanıtlar görülmektedir.

Tablo 61**8. Sınıf Öğrencilerinin Görüşme Formundaki Beşinci Soruya Verdikleri Yanıtlar**

5. Türkçe ders kitabında; beden dilini kullanmaya, hareket etmeye ve gerçek nesnelere dokunmaya yönelik etkinliklerin sayısının artmasını ister miydin?

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli Artmasını isterdim.	8	66,7	66,7	66,7
Artmasını istemezdim.	3	25,0	25,0	91,7
Öğretmen bu etkinlikleri yaptırmadığı için cevap yok.	1	8,3	8,3	100,0
Toplam	12	100,0	100,0	

Tablo 61 incelendiğinde görüşme formundaki beşinci soruya 8 öğrencinin “Artmasını isterdim.”, 3 öğrencinin “Artmasını istemezdim.” yanıtını verdiği anlaşılmaktadır. Diğer bir öğrencinin ise derslerde bu etkinlikler yapılmadığı için soruyu cevapsız bıraktığı görülmektedir. Bazı öğrencilerin yanıtlarının detayları aşağıda yer almaktadır:

Ö39(8): “Bence değil, hocam. Çok tekrara düşüyor. ...Ona göre diğer etkinlikler çok tekrara düşüyor. İsterim tabii ki de hocam. Daha fazla olabilir. Çünkü hocam daha bence akılda kalıcı ve daha şey olabilir, eğlenceli.”

Ö41(8): “Genelde yaptırmıyorlar zaten. Hem süreden hem de hocamız geçiyor genelde. İyi olabilirdi.”

Ö42(8): “Yetersiz. İsterim. Derslerimde daha başarılı olmak için.”

Ö44(8): “Artırılmasını ister miyim? Bence yeterli değil. Artırılması yani sınıf içi aktivitelerimiz daha da fazlaşır ve sosyal etkileşimimiz daha da artar diye düşünüyorum.”

Ö46(8): “Bence biraz daha artırılmalı. İnsanın belli bir süreden sonra canı sıkılıyor ve bunları yaparak daha eğlenceli hale gelebilir. Artsın isterim daha çok katılırım.”

Ö49(8): “Çok az, artırılmasını çok isterdim. Çok güzel bence insanların sosyal faaliyetleri daha çok artıyor, daha iyi etkileşim kuruyoruz. Bence artırılması lazım.”

Öğrencilerin %66,7'sinin Türkçe ders kitabında kinestetik öğrenme stili ile ilişkili olabilecek etkinliklerin sayısının artmasını istediği yanıtlardan hareketle anlaşılmaktadır.

Ö40(8): "Yeterli çünkü sonuçta LGS öğrencisiyiz ve bu etkinlikleri çok yapmamızın bir manası yok. Tam olması gerektiği gibi ne az ne fazla."

Ö47(8): "Yeterli, 8 sınıf öğrencisi olduğumuz için bizi LGS'ye daha iyi hazırlaması için çok sıkmamışlar, bence kitapta. Yani görsel okumalara dayalı olsun, drama olsun, bunlar da bence yeterli sayıda verilmiş."

Ö50(8): "Drama etkinliklerini yapmıyoruz geçiyoruz, öğretmenimiz geçiyor."

Ö40(8)'in ve Ö47(8)'nin Türkçe ders kitabında kinestetik öğrenme stili ile ilişkili olabilecek etkinliklerin sayısının artmasını istemediği yanıtlardan hareketle anlaşılmaktadır. Türkçe ders kitabında kinestetik öğrenme stili ile ilişkili olabilecek etkinliklerin sayısının artmasını istemeyen öğrencilerin sekizinci sınıf oldukları için bunu istemedikleri görülmektedir. Bu öğrencilerin LGS'ye hazırlandıkları için kitaptaki kinestetik öğrenme stili ile ilişkili etkinliklerin sayısını yeterli gördükleri anlaşılmaktadır. Ö50(8)'in sınıfta bu etkinlikler yapılmadığı için bu soruyu yanıtsız bıraktığı görülmektedir.

Aşağıda yedinci alt probleme ilişkin görüşme formundaki altıncı soru ve sekizinci sınıf öğrencilerinin bu soruya verdiği yanıtlar görülmektedir.

"6. Türkçe ders kitabındaki etkinlikler dışında, Türkçe derslerinde hareketi (canlandırma, beden dilini kullanma, gerçek nesnelere dokunma gibi) içeren hangi etkinlikleri yapıyorsunuz?"

Ö44(8): "Oyunlaştırılan pek yok diyebilirim sadece bir düşünme eğitimi yapıyoruz o da hareketli değil yani konuşma etkinliği."

Ö48(8): "Yani biz genellikle yapmıyoruz."

Ö49(8): "Ya derste söylediğim gibi pek yapılmıyor ama dersten sonra mesela dinleme etkinliği yapılıyor genelde, kitap yorumlama. Ya o tarz değil de bence. Hareket yok"

yani daha çok ııı nasıl olabilirdi? Imm aklıma gelmiyor da yani bence drama gibi tiyatro gibi şeyler daha çok...”

Ö42(8): “Ara sıra.”

Öğrencilerin altıncı soruya verdiği yanıtlara göre Türkçe derslerinde harekete yönelik bir etkinliğin yapılmadığı anlaşılmaktadır. Ö42(8)'nin altıncı soruya verdiği yanıtın hareketle ise Türkçe derslerinde harekete yönelik etkinliklerin ara sıra yapıldığı anlaşılmaktadır.

Aşağıda yedinci alt probleme ilişkin görüşme formundaki yedinci soru ve sekizinci sınıf öğrencilerinin bu soruya verdiği yanıtlar görülmektedir.

“7. Türkçe ders kitabındaki etkinlikler dışında, derslerde yaptığınız etkinlikler sence nasıl olmalı? Neden?”

Ö44(8): “Evet, genel olarak hocam ııı oyun odaklı olabilir veya da böyle sınıfça yapabileceğimiz daha ııı daha nasıl diyeyim? Aynen daha sosyal olabilir.”

Ö45(8): “İsterdim oyunlar. Hem daha fazla katılım gösterirdim hem de daha ders hızlı geçer, eğlenceli geçerd, o yüzden yani.”

Ö49(8): “Hareket yok yani daha çok ııı nasıl olabilirdi? Imm aklıma gelmiyor da yani bence drama gibi tiyatro gibi şeyler daha çok...”

Öğrencilerin ders kitabı dışında Türkçe derslerinde yapılan etkinliklerin nasıl olmasını istediğine, kinestetik etkinliklerin yapılmasını isteyip istemediğine yönelik görüşlerinin de alındığı bu soruya göre öğrencilerin bir kısmının bu etkinliklerin yapılmasını istediği görülmektedir.

Ö46(8): “Ben kafamda onu canlandırıyorum adım atma soruları. Yapılabilir hareketle bu.”

Ö40(8): “Etkinlik değil de dediğim gibi daha küçük olsak evet şey böyle daha böyle oyun tarzı, eğlenceli etkinlikler olabilir. Daha çocuklara uygun ama sonuçta LGS

öğrencisiyiz yani bundan sonra daha fazla etkinlik değil de ben daha fazla soru çözümlerinin yanındayım.”

Öğrencilerin diğer bir kısmının yedinci soruya verdiği yanıtlardan hareketle öğrencilerin bu etkinliklerin artmasını istemediği bunun yerine daha çok soru çözmek istediği anlaşılmaktadır. Ö40(8) etkinlik ve oyunun küçükler için olduğunu belirtmiştir. Ö40(8)'in beşinci sorudaki yanıtı ile bu soruya verdiği yanıtının birbirini desteklediği görülmektedir.

Ö50(8): “Hocanın LGS sürecini bırakıp bizim anlamamız gereken şekilde anlatmasını istiyorum.”

Ö47(8): “Ders kitabı dışında yani dersin yarısından fazlası konuyu öğrenmeye dayalı olsa ve diğer konularda da öğretmenimiz bize; sınavımız nasıl geçiyor, nasıl çalışıyorsunuz çalışma şekilleriniz nelerdir diye sorup bizim genellikle genel açıktan bizi tatmin etmeye çalışsalar daha iyi olur, diye düşünüyorum.”

Öğrencilerden bazılarının sınav odaklı derse yönelik eleştirileri olduğu verilen yanıtlardan görülmektedir.

Türkçe Ders Kitaplarındaki (5,6,7 ve 8. sınıf) Etkinliklerde Kinestetik Öğrenme Stili Dağılımının Tartışılması

Öğrenci ve öğretmenlerin en kolay ulaşabildiği materyal olan ders kitabı; öğrencileri güdülmeye, öğrencilerin kendi yetenekleri doğrultusunda eğitim almalarına katkıda bulunma ve öğretmenlerin yeni etkinlikler tasarlaması noktasında onlara ipuçları sunmasıyla öğretimin temel materyali konumunda bulunmaktadır (Besser ve diğerleri, 1998).

Eğitimin amaçlarını gerçekleştirmesinde doğrudan etkili olan ders kitapları, derslerle bütünleşerek eğitimin niteliğini belirlemede en önemli araç olma görevini elde etmiştir (Besser ve diğerleri, 1998). Bu önemli işlevleri nedeniyle bu çalışmanın bir parçası olan ders kitaplarının incelenmesi sonucunda tüm Türkçe ders kitaplarında (5,6,7 ve 8. sınıf) öğrenme stili dağılımında en küçük orana sahip olan stilin kinestetik öğrenme stili olduğu

görülmüştür. Beşinci sınıflarda 7, altıncı sınıflarda 4, yedinci sınıflarda 5 ve sekizinci sınıflarda 6 kinestetik öğrenme stili ile ilişkili etkinlik olduğu anlaşılmıştır. Bu bulgu ile araştırmanın diğer bir parçası olan öğrenci görüşmelerinden elde edilen “ortaokulun tüm sınıf düzeylerinde Türkçe derslerinde en çok görsellere ve işitsellere, en az kinestetiklere ilişkin etkinliklerin kullanıldığı” bulgusu birbirini desteklemektedir. (Türkçe derslerinde ders kitabı kullanımı öğretim sürecinin merkezinde yer aldığı için öğrenci görüşmelerindeki bulgular ile kitapların incelenmesinin karşılaştırılması yapılmıştır.) Beşinci sınıf öğrencilerinden elde edilen “eşit oranda görsel ve işitsel etkinliğin derslerde kullanılması” bulgusu kitapta en çok görsel öğrenme stiline yönelik etkinliklerin bulunması açısından birbirinden farklılık göstermektedir. Buna göre beşinci sınıf öğrencilerinin Türkçe derslerinde kullanılan sözel iletişimi ya da dinleme metinlerini ön plana almış olabileceği düşünülmektedir. Sekizinci sınıf öğrencilerinden elde edilen Türkçe derslerinde en çok işitsel öğrenme stiline yönelik etkinliklerin kullanılması bulgusu yukarıda değinilen benzer unsurları (sözel iletişimi ya da dinleme metinlerini) düşündürmektedir.

Beşinci sınıf Türkçe ders kitabına bakıldığında 504 görsel etkinlik yönergesinin bulunduğu görülmektedir. Diğer kitaplarda da görsel etkinlik yönergesinin oranları kinestetik etkinliğe göre çok yüksektir. Bu yüksek sayıların yanında az sayıda kinestetik etkinlik yönergesinin olması kitaplardaki öğrenme stili dağılımı oranlarının aralıklarının ne kadar geniş olduğunu göstermektedir. İncelenen tüm kitaplarda en fazla görsel, en az kinestetik öğrenme stiline yer verilmesi ve bunların oranlarının yüksek farklara sahip olması kitabın öğrencilerin yeteneklerini ortaya çıkarma işlevinin sorgulanmasına neden olmaktadır. Ancak bazı etkinliklerde, kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinliklerin hazırlayıcısı niteliğinde düşünülebilecek birtakım görsel ya da işitsel yönergeler de bulunabilmektedir. Örneğin bir tiyatro metnini canlandırmada, metindeki karakterlerin tonunu, konuyu, izleği bilmek birbiriyle bütünleşik bir yapıdadır. Fakat bunlar, görsel ve işitsel öğrenme stiline yönelik etkinlikler ile kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinlikler arasındaki farkın kapanmasını sağlayacak düzeyde olmamaktadır.

Dunn vd. (1995; akt. Dunn, 2000), öğrenme stillerinin öğrenci başarısına etkisinin deneysel yöntemlerle incelendiği kırk iki araştırmacının meta analizi sonucunda, öğrencilerin öğrenme stillerine uygun olarak yürütülen öğretimde yüksek oranda bir başarı sağlandığını tespit etmiştir. Buna göre Türkçe öğretiminde ana kaynak olarak kullanılan ders kitaplarının her öğrencinin öğrenme stiline uygun olarak düzenlenmesi gerekmektedir. Ancak bu çalışmadan elde edilen bulgulara göre Türkçe ders kitaplarının her öğrencinin öğrenme stiline uygun olarak düzenlenmediği görülmektedir.

Kitap; içerisindeki yazılar, resimler, karikatürler vb. ile başlı başına bir görsel materyaldir ve bu yönüyle görsel öğrenme stiline sahip öğrenciler için vazgeçilmez bir kaynaktır. Görsel öğrenenler kadar olmasa da kitap, işitsel öğrenenler için de önemlidir. Bu çalışma sonucunda kitapta yer alan işitseller için olan etkinliklerin kendine ara bir yer bulduğu görülmektedir. En fazla işitsel etkinlik 53 yönerge ile beşinci sınıf Türkçe ders kitabında tespit edilmiştir. Bu sayı da görsel etkinliklere göre oldukça düşük seviyelerde kalmıştır. Kitaplarda işitsel öğrenme stili ile ilişkili etkinliklerin az sayıda olmasının dinleme metinleri (kitaplarda yer alan) ve derslerde sıklıkla kullanılan sözel iletişim (öğrencilerin verdiği yanıtlardan hareketle) yoluyla telafi edildiği düşünülmektedir. Ayrıca kitaplarda çok sayıda hem görsel hem işitsel öğrenme stilini kapsayan etkinliklerin olduğu görülmüştür. İncelenen dört kitabın toplam kinestetik etkinlik sayısı tek bir kitaptaki işitsel etkinlik sayısına bile ulaşamamaktadır. Öğretmenlerin çoğu, Türkçe derslerinde, (ders kitabı etkinlikleri dışında) kinestetik öğrenciler için ayrı bir etkinliğin yeterince uygulanmadığını belirtmiştir. Bu durum ders kitabındaki etkinliklerin oranın birbirine daha yakın düzeylerde olmasının önemini bir kez daha ortaya koymaktadır. Çünkü Türkçe derslerinin büyük bir kısmı kitaplarda yer alan metinler ve etkinlikler doğrultusunda ilerlemektedir. Bu durumda, öğretim gereçlerinin işlevini yerine getirmesinde en önemli maddelerden biri olan öğrencilerin özelliklerinin dikkate alınması maddesinin yeterince göz önünde bulundurulmadığı söylenebilir.

Türkçe Öğretmenlerinin Kinestetik Öğrenme ve Türkçe Öğretimine İlişkin Görüşlerinin Tartışılması

Öğretmen görüşmelerinden elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin ders kitabı etkinliklerini; etkinliklerin birbirini tekrar etmesi, kazanımı karşılamaması, basit ya da gereksiz olması yönleriyle eleştirdikleri görülmektedir. Buna göre ders kitaplarının işlevlerini yerine getirme konusunda eksik kaldığı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte öğretmenlerin bir kısmının yukarıda belirtilen nedenlerle ders kitabındaki etkinliklerin tamamını yaptırmaması ve karar verme yetkilerini kullanarak öğretim sürecini ilerletmeleri, beklenen bir durum olmaktadır. Ders kitaplarının işlevlerini (araştırmada incelenen kinestetik öğrenme stili açısından) yerine getirme konusunda eksik kaldığı öğretmen görüşleri ile ortaya çıkarken çalışmada elde edilen diğer bulgular da bunu desteklemektedir. Öğrenci görüşmelerinde, öğrencilerin Türkçe ders kitabında kinestetik öğrenme stiline artmasını istemeye yönelik yüksek yüzdeli görüş bildirmeleri ve ders kitabı incelemeleri sonucunda kitaplarda en az yer alan öğrenme stiline kinestetik öğrenme stili olduğunun tespiti, çalışmanın birbirini destekleyen diğer bulgularıdır.

Öğretmenlerin bazılarının “LGS’den dolayı etkinliklerin hepsini yaptırmadığını” ifade etmesi özellikle sekizinci sınıflarda ders kitaplarının Türkçe derslerinde kullanım oranını düşündürmektedir. Sınavın derse uyum sağlaması beklenirken derslerin sınav sistemine uyum sağladığı öğretmenlerin yanıtlarından görülmektedir. Öğretmenlerin Türkçe dersinde kullanılan temel materyal olan ders kitabının etkisi üzerinde şüpheye düştükleri özellikle sekizinci sınıf öğrencileri için yaptıkları açıklamalardan anlaşılmaktadır. Yalnızca sınav odaklı ilerleyen bir süreçte, kinestetik öğrenme stili baskın öğrencilere gereken önemin verilmediği yanıtlarda da açıkça ortaya koyulmuştur. Oysa Gupta ve Gupta’ya (2017) göre sınav dönemlerinde oluşan sınav baskısının en alt seviyede tutulması, öğrencinin kendi öğrenmesine zaman ayırmasına dolayısıyla başarısının artmasına yol açacaktır.

Öğretmenler, öğrenci ihtiyaçları ve sınıf yapısını göz önünde bulundurarak çeşitli düzenlemeler (bazen değişiklikler) ile öğretim sürecini tasarlamaktadır. Bu çalışmada elde

edilen bulgulardan biri olan öğretmenlerin ders kitabı içerisinde “bazı yararlı etkinlikleri seçerek yaptirmaları” bununla ilişkili bir durumdur. Ancak “yararlı etkinlikler” ifadesi kitabın öğretim materyali olarak kabul edilmesi sürecinde gerçekleşen denetimi sorgulatmaktadır. Öğretmenlerin çoğunun ders kitapları etkinlikleriyle ilgili olarak “etkinliklerin tekrara düşmesi” yönündeki görüşleri önem taşımaktadır. Bu durum, kitaptaki bazı etkinliklerin öğretmen ve öğrenci ihtiyacı doğrultusunda oluşturulup oluşturulmadığını sorgulatmaktadır. Çalışmada ders kitabı incelemesinden elde edilen bulgular, öğretmenlerin bu görüşünü (etkinliklerin tekrara düşmesi) desteklemektedir. Ayrıca öğrenci görüşmelerinden elde edilen bulgularda da bazı öğrencilerin bu noktaya dikkat çektiği ve “kinestetik öğrenme stiline sıkça tekrar eden diğer etkinliklerin yerine eklenebileceği” şeklinde görüşler bildirdiği görülmüştür. Tüm bu bulguların bulunduğu ortak payda, öğrenci ve öğretmen görüşleri doğrultusunda, uygulama süreçleri göz önünde bulundurularak etkinliklerin tasarlanması gerektiği olmuştur.

Öğretmenlerin “bazı yararlı etkinlikler” adı altında özellikle dil bilgisi konularından bir seçim yapması diğer etkinliklerin öğretmenler tarafından yararsız olarak görüldüğünü açıkça ortaya koymaktadır. Bu durumda öğrencilerin Türkçe derslerine sadece sınav odaklı çalışması beklenen bir durum olacaktır. Oysa öğrencilerin Türkçe dersini yalnızca bir ders olarak değil, hayat boyu kullanacakları anlama ve anlatmanın güzelliklerini yaşamasını sağlayan bir değer olarak görmesi gerekmektedir. Öğretmenlerin üzerinde durmadığı etkinliklerin hangi öğrenme stiline yönelik etkinlikler olduğunun bilinmesi önemlidir. Çünkü bu etkinlikler arasında, ders kitaplarında da diğer stillere göre sınırlı sayıda yer alan kinestetik öğrenme stiline yönelik herhangi bir etkinliğin yer alması kinestetik öğrenme stili ile ilişkili bir etkinlikle az karşılaşan bu stile sahip öğrenciler için olumsuz bir durum oluşturmaktadır. Oysa Cuaresma’ya (2008; akt. Gilakjani, 2012) göre öğrencilerin başarısı için öğrenme stillerinin tümüyle ilişkili etkinliklerin, öğretmenler tarafından öğretim sürecine dâhil edilmeleri gerekmektedir.

Genellikle kinestetik öğrenme stiline uygun bir etkinliğin zaman alabildiği görüşü öğretmenlerin açıklamalarından hareketle tespit edilmiştir. Bu noktada öğretmenlerin ders saatlerinin azlığı ve öğrenci sayısının fazlalığından yakındığı görülmüştür. Bu tutum, kinestetik öğrenme stiline sahip öğrencilerin potansiyel başarılarının ortaya çıkmasında engelleyici bir rol oynayabilir. TÖ9'un "kinestetik öğrenme stiline yönelik düzenlenen bir etkinlikle üç öğrenme stiline bir arada yürütülebileceği" görüşü ise bu noktada önem taşımaktadır. Tek bir etkinlik iyi bir şekilde düzenlenirse kısa sürede öğrenciye uygulanabilir ve bu yolla öğrencinin başarısının artması sağlanabilir.

Türkçe öğretmenlerinin %64,3'ü, öğrencilerin öğrenme stili hakkında bir bilgiye sahip olduğunu belirtmiştir. Bu yüzdeye bakıldığında sınıfın kalabalık olmasının olumsuzluğuna rağmen (ikinci ve üçüncü soruya verilen yanıtlara göre) birçok öğretmenin öğrencilerinin öğrenme stiline bildiği ve öğrencisini tanıdığı çıkarımı yapılabilmektedir. Türkçe öğretmenlerinin %35,7'sinin ise öğrencilerin öğrenme stili hakkında bir bilgiye sahip olmaması öğrenciler açısından olumsuz bir durum oluşturmaktadır. Çünkü "Öğrenme stili bilgisi birçok nedenden dolayı önemlidir. Her şeyden önce herkes birbirinden farklı olduğu için herkesin öğrenme stili de farklılık gösterir. İkincisi, öğretmenler öğrenme stillerine göre farklı yöntemleri daha etkili kullanabilirler ve üçüncüsü, eğer öğretmenler sınıfın öğrenme stiline kesin olarak belirlerse eğitim ve iletişimde anlamında birçok şeyi yönetebilirler" (Singh ve diğerleri, 2015, s.3925). Bu nedenlerle öğrencinin öğrenme stiline bilinmesi öğrencinin tanınmasında rol oynayan en önemli öğelerden biridir. "Eğitmen bunu başardığında öğretim daha etkili olacak şekilde planlanacak ve yürütülecek bunun sonucunda da öğrenci başarısında bir artış gözlemlenebilecektir" (Felder & Brent, 2005, s.69). "Gerçek öğretimin gerçekleşmesi eğitmenlerin öğrenciyi her yönüyle tanıyıp anlayabilmesi ile başlamaktadır (Kierkegaard, akt. Felder & Brent, 2005, s.69)." Ancak öğrencisini tanıyan bir öğretmen öğrencisine uygun bir öğretim süreci düzenleyebilmektedir. Öğretmenlerin öğrencilerinin öğrenme stiline bilmemesi (Eğer öğretmenler dersleri üç öğrenme stiline göre eşit bir şekilde yapmıyorsa) derslerde de öğrencilerinin stiline uygun bir etkinlik yaptırmaması anlamını

taşımaktadır. Bu, öğrencilerin öğrenme stiline önemsenmediği gerçeğine yönelik yargıyı güçlendirmektedir.

Türkçe dersinin işitsel ve görsel ağırlıklı olarak işlendiği birçok öğrencinin açıklamasında görülmüştür. Bu nedenle özellikle işitsel ve görsel öğrenme stillerinden birisine ya da ikisine birden sahip olan öğrencilerin Türkçe derslerinde büyük problemler yaşamaları beklenmemektedir. Ancak baskın olarak kinestetik öğrenme stiline sahip bir öğrenci için aynı durum geçerli olmayacaktır. Kinestetik öğrenme için önemli bir ihtiyaç olan hareketin Türkçe derslerinde yer almaması öğrencinin de zihinsel olarak derse katılımını zorlaştıracaktır. Öğretmenler kinestetik öğrenme stiline uygun olmayan bir ders işlendiğinde; bu stile sahip öğrencilerin dikkatlerinin dağıldığını, dersten koptuklarını ve diğer arkadaşlarını da ders dışı konularda konuşarak dersten uzaklaştırdıklarını gözlemlediklerini açıklamışlardır. Öğrencinin kendi stiline uygun olmayan bir öğretim sürecinde diğer arkadaşlarını da konuşurması gibi durumlar, öğretim ortamının da dengesini bozacağı için sorunun bireysel durumdan genele yansımaya neden olacaktır. Bu durumun süreklilik kazanması ise öğrencilerin ders başarısını büyük ölçüde etkileyebilmektedir. Tüm bu olumsuz durumların yaşanması kinestetik öğrenme stiline sahip öğrenciyi, genellikle “dersi dinlemeyen” “yaramaz” vb. gibi tanımlamalara götüren sürecin temelini oluşturmaktadır. Kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinliklerin zaman kaybına neden olacağı görüşü ile yaptırılmaması sonraki süreçlerde bu stile sahip öğrenciler için çok daha büyük zaman kayıplarına neden olmaktadır. Çünkü öğrencinin aradaki kayıpları telafi etmek için yoğun bir uğraş içine girmesi gerekmektedir. Ancak bu uğraşların başarı ile sonuçlanması kesin olmamaktadır. Öğretimde olumsuz bir durumla karşılaşmamak için öğrenci ihtiyacı doğrultusunda bir sürecin işlemesi gerekmektedir. Sürecin başında zaman kaybı olarak görülmeden (bir öğretmenin de belirttiği şekilde “fırsatlar oluşturarak”) her öğrenme stiline göre bir öğretim gerçekleştirildiğinde olumsuzlukların yaşanması en az düzeye inmiş olacaktır. Çünkü “İlgili literatür taraması, öğrencinin öğrenme stiline akademik başarısında hayati bir rol oynadığını ortaya koymaktadır” (Singh ve diğerleri, 2015, s.3925).

Öğretmenlerin bazılarının (TÖ3, TÖ5, TÖ14) dördüncü sorudaki yanıtlarına bakıldığında, derslerin sınıftaki baskın olan stil doğrultusunda işlendiği görülmüştür. Ancak bulgularda da belirtildiği üzere TÖ3, sınıfında görsel ve kinestetik öğrenme stiline sahip öğrencilerin sayısının fazla olmasına rağmen dokunsal etkinliklerin her zaman yapılamadığını bir başka soruyu (ikinci soru) yanıtlarken vurgulamıştır. TÖ5'in de sınıfında baskın olan stilin kinestetik öğrenme stili olduğu bilinmektedir. Ancak TÖ5, tıpkı TÖ3 gibi bu etkinliklerin çeşitli sebeplerle yaptırılmadığını belirtmiştir. Buna göre ortalama stil doğrultusunda bir öğretim yapılamadığı görülmüştür. Aslında sınıfta baskın olan herhangi bir stile yönelik dersin işlenmesi (bazı öğretmenlerin ifadesiyle) "ortalamanın" içerisinde yer almayan diğer öğrenme stiline sahip öğrencilerin başarısı açısından olumlu bir yaklaşım olmamaktadır. Çünkü baskın stil doğrultusunda dersin işlenmesi, öğrencinin sahip olduğu öğrenme stiline göre dersle ilişkisinin değişkenlik gösterebilmesi anlamına gelmektedir. Örneğin sınıftaki öğrencilerin çoğu, görsel öğrenme stilini baskın olarak taşıyorsa dersler, görsel öğrenme stiline uygun olacak şekilde (öğretmenlerin dördüncü sorudaki yanıtlarına göre) işlenmektedir. Bu durumda, görsel öğrenme stiline sahip öğrencilerin arasında yer alan öğrencilerin başarısının olumlu anlamda etkilenmesi beklenirken işitsel ve kinestetik öğrenme stili baskın olan öğrenciler arasında yer alan diğer öğrencilerin ise ders başarılarının olumsuz anlamda etkilenmesi beklenmektedir. Çünkü öğrencinin kendi öğrenme stiline uygun bir öğretim gerçekleştirildiğinde başarısının artması birçok araştırmacının ortaya çıkardığı bir sonuç olmuştur. Aslında öğretmenin derslerde kullandığı kinestetik öğrenme stili ile ilişkili etkinlikler, "görsel ve işitsel öğrenme stilini de içerecek şekilde tasarlanmışsa" sınıftaki öğrencilerin tümü için başarılı bir öğretim sürecinden söz etmek olası görünmektedir.

Öğretmenlerin %35,7'sinin (3.1. sorudaki verdiği yanıtı göre) sınıflarındaki öğrencilerin kinestetik öğrenme stillerinin baskın olduğunu söylemek mümkündür. Bu yüzdeyi oluşturan öğretmenlerden TÖ5'in dördüncü sorudaki yanıtına göre derslerin kinestetik öğrenme stili ağırlıklı olarak işlenmesi beklenmektedir. Çünkü öğretmen dördüncü

sorudaki yanıtında dersleri sınıfın ortalama stili doğrultusunda işlediğini belirtmiştir. Ancak TÖ5, ikinci soruya verdiği yanıtta özellikle süre azlığı ve öğrenci sayısı fazlalığının kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinliklerin uygulanmasına engel olduğunu açıklamıştır. TÖ5 ile birlikte öğretmenlerin büyük bir kısmı ikinci soruya benzer bir yanıt vermiştir. Dolayısıyla öğretmen görüşmelerinden elde edilen bulgularda, Türkçe derslerinde kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinliklerin yeterince uygulanamadığı görülmüştür. Bu bulguyu, öğrenci görüşmelerinden elde edilen bulgular ile ders kitabı incelemesi doğrultusunda elde edilen bulgular desteklemektedir. Öğrencilerin çoğunun “Türkçe derslerinin ağırlıklı olarak görsel ve işitsel etkinliklerle ilerlediği” ve “Türkçe derslerinde kinestetik öğrenme stiline yönelik ders kitabındaki etkinlikler dışında bir etkinlik yaptırılmadığı” yönündeki görüşleri ile ders kitapları incelemesi doğrultusunda “kitaplarda en çok görsel etkinliklerin, görsel etkinliklerin arkasında ise işitsel etkinliklerin yer alması” bulgusu bunu göstermektedir.

Özellikle kinestetik öğrenme stillerinin baskın olduğu bir sınıfta kendi stillerine uygun olmayan bir öğretim gerçekleşmesi, öğrencilerin ders başarılarında olumsuzluklara neden olmaktadır. Oysa öğrenme stillerinin öğretmenlerde oluşturması gereken en büyük farkındalık öğrencilerin ancak kendi öğrenme stilleri ile yapılan öğretimde kolaylıkla öğrenebilecekleridir. Öğretmenler yalnızca sınıfta baskın olan stile göre değil, her öğrencinin öğrenme stili doğrultusunda etkinlikler uygulayıp dersleri bu çizgide ilerlettiğinde öğrencilerin başarılı olmaları söz konusu olacaktır (Gilakjani, 2012). Her bir öğrenciyi kazanmak eğitimcilerin temel görevlerinden biridir. Öğrencilerin her birinin özelliğinin dikkate alınması bu görevin gerçekleşmesi yolunda temel bir adımdır.

Öğrenci başarısı için birlikte hareket etmesi gereken eğitimin paydaşlarından idareci ve velilerin öğretmenlerin her öğrenme stiline yönelik yapacağı etkinlikleri desteklemesi beklenmektedir. Ancak 4.1. soruya bir öğretmenin verdiği yanıt bunun tersini göstermektedir. Öğrenci için zaman kaybı olarak görülen süreçlerin ileride telafisi olmayan ya da çok uzun uğraşlarla dönülebilir süreçlere götürdüğü unutulmamalıdır. Öğrenci kendi öğrenme stiline uygun bir süreçte kısa sürede başarıya ulaşabilir. Bunu zaman kaybı olarak

görmek büyük bir yanılgıdır. Bu, öğretmeni de tek bir öğrenme stiline uygun öğretime hapsedmektedir. Öğretmenin ve öğrencinin özgür olacağı ortamların düzenlenmesi gereklidir.

TÖ6'nın kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinliklerin fazla yapılması durumunda derslerin bir oyun olarak görülmesine yönelik düşüncesine bakıldığında, kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinlikleri oyunla ilişkilendirdiği anlaşılmaktadır. Öğretmen tarafından "oyun" olarak görülen kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinlikler, bu stile sahip öğrenci için bir zorunluktur. Çünkü öğrenme stili öğrencinin her zaman yanında taşıdığı bir kimliktir. Perrenoud'a (2003) göre öğrencinin yeni bir şey öğrenmekten kaçınmasının nedeni öğrenmenin sıkıcı yollarla gerçekleşiyor olmasıdır. Etkili öğrenme öğrencinin derslerde yapılan etkinliklerden zevk alması ve öğrenmenin oyuna dönüştürülmesiyle gerçekleşmektedir (Perrenoud, 2003).

Birçok öğretmen tarafından beşinci ve altıncı sınıf öğrencilerinin harekete yönelik etkinliklere ilgisinin fazla olduğu belirtilmiştir. Öğrenci ilgisinin olması öğretimde başarı için istenen en önemli özelliklerdendir. Harekete yönelik etkinliklerin öğrencilerin ilgisini çekmesi onların başarısı için önemli bir basamak oluşturmaktadır.

Diğer yandan öğretmenlerin (altıncı soruya verdikleri yanıtlara göre) Türkçe dersi ve kinestetik öğrenme stili ilişkisini yüksek görmesi oldukça önem taşımaktadır. Bu farkındalığa sahip olmaları derslerinde başka engeller olmadığı (daha önce belirtilen sınıfın kalabalık olması, süre vb.) sürece öğrencilerin başarısında anahtar rolünde olan öğrenme stillerinin kullanabileceğini göstermektedir.

Öğretmenlerin diğer bir kısmının aynı soruya (altıncı soru) verdikleri yanıtlardan hareketle öğretmenlerin kinestetik öğrenme stiline uyarlanmasının zor olduğunu düşündükleri konularda öğrencinin öğrenme stilini göz ardı ederek sadece düz anlatım yolunu tercih ettikleri görülmüştür. O halde kinestetik öğrenme stili baskın olan bir öğrencinin bu konular işlenirken önceki sorularda da üzerinde durulan durumları (dikkat dağınıklığı, diğer arkadaşları ile ders dışı konularda konuşması) yaşaması söz konusudur.

Bunları yaşaması ise öğrencinin önce Türkçe ders başarısını sonra diğer derslerdeki başarısını daha sonraki süreçlerde ise tüm yaşamını olumsuz anlamda etkileyecektir.

Ders kitabına ilişkin bulgularda da belirtildiği gibi Türkçe ders kitaplarında kinestetik öğrenme stiline diğer öğrenme stilleri arasındaki dağılımına bakıldığında oldukça düşük bir oranda olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin %92,9'unun ders kitabı etkinliklerini kinestetik öğrenme stili açısından nitelik ve nicelik olarak uygun bulmaması da araştırmanın bu sonucunu desteklemektedir.

Sekizinci soruda öğretmenlerin %71,5'inin ders kitabında en çok kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinlikleri artırmak istediği görülmüştür. TÖ1'in "Öğrencinin hareketli olduğu etkinlikler, görseller sonra dinleme etkinlikleri olurdu. Yapararak yaşayarak daha başarılı oluyorlar." yanıtı Türkçe derslerinde kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinlik kullanımının neden önemli olduğunu ortaya koyacak nitelikte olmuş ve bu araştırmanın gerekliliğini de açığa çıkarmıştır.

Öğretmenlerin özellikle beş ve altıncı sınıflarda kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinlikleri yaptırmaya daha istekli oldukları görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin, bireylerde öğrenme stillerinin sadece küçük yaşlarda var olduğu, büyüdüklerinde ise bu stillerin ortadan kalktığı düşüncesine sahip olduğunu göstermektedir. Oysa bir öğrenci beşinci sınıfta kinestetik öğrenme stiline sahipse sekizinci sınıfta da bu stile sahiptir ve sahip olduğu bu stille öğrenmesini gerçekleştirecektir. Öğretmenlerin bu düşünce yapısını değiştirmesi özellikle büyük yaş gruplarındaki kinestetik öğrenme stiline sahip öğrenciler için önem taşımaktadır. Beşinci ve altıncı sınıflarda onların yaşına uygun daha basit düzeyde kinestetik öğrenme stili ile ilişkili etkinlikler kullanılıp yedinci ve sekizinci sınıflarda daha karmaşık, daha kapsamlı ve o yaş grubunun daha çok ilgisini çekecek kinestetik öğrenme stili ile ilişkili etkinlikler kullanılarak yaş problemini ortadan kaldırmak mümkün olabilmektedir. Öğretmenlerin kinestetik öğrenme stili ile ilişkili olabilecek etkinlikleri özellikle beşinci ve altıncı sınıflarda yaptırmaya istekli olmalarının nedeninin, öğrencilerin gelişimsel özelliklerinden kaynaklı olabileceği düşünülmektedir. Piaget tarafından

sınıflandırılması yapılan evrelerden biri olan somut işlemler evresinde, beşinci ve altıncı sınıftaki öğrenciler de yer almaktadır. Bu evredeki bir öğrenci için öğrenme ortamlarında yaparak yaşayarak öğrenmenin ve materyal kullanımının önemi büyüktür. Çünkü bu yaş grubundaki öğrencilerin nesnelere olan ilgisi fazladır ve bir problemi çözmeye somut yolları kullanırlar. Aynı zamanda fiziksel etkinliklerin içerisinde yer almaktan keyif alırlar. Kendilerini geliştirebilmek için oyun bu dönemde önemli bir yer tutmaktadır. Yedinci ve sekizinci sınıftaki öğrenciler ise soyut işlemler döneminde bulunmaktadır. Somut işlemlerden soyut işlemlere geçişle birlikte bu yaş grubundaki öğrencilerin soyut düşünceleri gelişmeye başlamaktadır. Yedinci ve sekizinci sınıftaki öğrencilerin, beşinci ve altıncı sınıf öğrencilerinde olduğu kadar somut yollarla gerçekleşecek etkinliklere ilgilerinin olmadığı söylenebilmektedir. Bu, aynı zamanda ders kitabındaki kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinliklerin artmasının en az sekizinci sınıf öğrencileri tarafından istenmesinin nedeni olarak da görülebilmektedir.

Öğretmenlerin kinestetik öğrenme stiline uygun olabilecek etkinliklere verdiği örnekler (onuncu soru) Türkçe öğretiminde kinestetik öğrenme stili kullanımı açısından önemli bir kaynak oluşturmaktadır. Buna TÖ1, TÖ2, TÖ6 ve TÖ14 tarafından bazı sorulara (6, 8.1 ve 10.) verilen yanıtları örnek olarak göstermek mümkündür. TÖ1, altıncı soruya verdiği yanıtta “noktalama işaretlerinin kinestetik öğrenme stiline uyarlanmasının zor olduğunu” ifade etmiştir. TÖ14, TÖ1’in aksine (8.1. soruya verdiği yanıtta) “noktalama işaretlerinin kinestetik öğrenme stiline sahip öğrenciler için etkinlik üretilmesine uygun olduğunu” belirtmiştir. TÖ6’nın onuncu soruya verdiği yanıt, TÖ14’ün noktalama işaretleri ile ilgili görüşünü desteklemektedir. TÖ2 (altıncı soruda) tüm konularda kinestetik öğrenme stiline uygun etkinlik düzenlenebileceğini açıklamıştır. Bu bulgular, konuyla ilgili farklı görüşteki öğretmenlerin yararlanabileceği kinestetik öğrenme stili ile ilişkili olabilecek ortak etkinlik havuzunun oluşturulmasının önemini gösterir niteliktedir. Ayrıca kinestetik öğrenme stili ile ilişkili etkinliklerin öğrenciler tarafından yapılması önem taşımaktadır. Bu nedenle TÖ1’e, (onuncu sorudaki yanıtı doğrultusunda) “Öğretimde kullandığınız bu hareketleri,

öğrenciler de sizinle birlikte yapıyor mu?” sorusu yöneltilmiştir. TÖ1, “öğrencilerin de kendisiyle birlikte bu hareketleri yaptığını” belirtmiştir. Bu durum, TÖ1’in öğrencisi olan Ö29(7)’un, öğrenciler için yarı yapılandırılmış görüşme formundaki altıncı soruya verdiği yanıtı açıklar niteliktedir. Öğretmenler derslerde öğrencilerin öğrenme stillerini ne kadar çok önemser, bu stillere yönelik etkinlikleri ne kadar çok uygularsa, öğrencilerin başarısı da o kadar çok artacaktır (Coffield ve diğerleri, 2004). Dunn ve Dunn (1978; akt. Gilakjani, 2012), öğretmenlerin derslerde öğrenci yararına olacak değişimleri ve uygulamaları yapmaları gerektiğini belirtmektedir. Değişimlerin içerisinde her öğrenme stiline yönelik etkinlikler üretilmesi, ortamın uygulamalara göre düzenlenmesi bulunmaktadır (Dunn & Dunn, 1978; akt. Gilakjani, 2012).

Ortaokul Öğrencilerinin Kinestetik Öğrenme ve Türkçe Öğretimine İlişkin Görüşlerinin Tartışılması

Öğrenci görüşmelerinden elde edilen bulgulara göre Türkçe derslerinde, tüm sınıf düzeylerinde, daha çok görsel ve dinlemeye yönelik etkinliklerin uygulandığı görülmüştür. Bu, en iyi görerek ya da en iyi dinleyerek Türkçe derslerini öğrendiklerini belirten öğrenciler için olumlu bir durum olsa da yalnızca kinestetik öğrenme stili baskın olan öğrenciler için olumlu bir durum olmamaktadır.

En çok beşinci sınıf öğrencilerinin daha sonra ise sekizinci sınıf öğrencilerinin Türkçe dersinde bazı konularda zorlandıkları görülmüştür. Öğrencilerin bu konuları, “Türkçe derslerini en iyi nasıl öğrenirsin?” sorusuna verdikleri yanıtlara göre düzenlendiğinde öğrenebileceklerini belirttikleri görülmüştür. Buna göre her konuda her öğrencinin öğrenme stiline göre bir öğretimin olmadığı görülmektedir. Bunu, öğretmenlerin %42,9’unun dördüncü soruya verdiği yanıt da desteklemektedir. Öğrencilerin öğrenme stillerine uygun işlenen derslerde daha başarılı olduklarını gösteren deneysel çalışmaların varlığına rağmen buna uygun bir sürecin uygulanmaması öğrencilerin en önemli özelliklerinden öğrenme stillerinin üzerinde durulmadığını ortaya koymaktadır. Ayrıca öğrenci görüşmelerinde, tüm

sınıf düzeylerinde (yalnızca ortaokul) öğrencilerin zorlandıkları konuların en çok dil bilgisi konuları olduğu görülmüştür. Türkçe öğretmeni görüşmelerinde, öğretmenlerin %42,9'luk kısmının yanıtına göre kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinlik üretmeye en uygun konunun dil bilgisi olduğu tespit edilmiştir. Buna göre öğrencilerin en çok zorlandığı ve öğretmenlerin kinestetik öğrenme stilinde etkinlik üretmeye en uygun bulduğu dil bilgisi konularının kinestetik (görsel ve işitseli de kapsayacak biçimde düzenlenen) öğrenme stili ile ilişkilendirilmesi öğrenci yararına görünmektedir.

Coffield vd.'ne (2004) göre öğrenenin, öğrenme stiline farkında olarak kendi öğrenmesinin sorumluluğunu alması ve stiliyle ilişkili farklı uygulamaları denemesi; onun öğrenmenin öğrenmeyle başladığını benimseyerek öğrenmeye olan bakışını değiştirmesine yol açacaktır. Sınıf düzeyleri arasında Türkçe derslerini daha çok harekete dayalı en iyi öğrendiğini söyleyen öğrencilerin altıncı sınıflar olduğu, beşinci sınıfların da altıncı sınıfların hemen arkasında yer aldıkları görülmüştür. Yedinci ve sekizinci sınıflar ise görerek en iyi öğrendiklerini belirtmiştir. Öğrencilerin birbirinden farklı yollarla öğrendikleri bu bulgulardan hareketle görülmektedir. Öğrenciler farklı yollarla öğrenmesine rağmen ders kitabındaki kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinliklerin artması noktasında yüksek bir yüzdeyle görüş bildirmişlerdir. Görerek ya da işiterek en iyi öğrendiğini belirten öğrenciler de kinestetik öğrenme stiline uygun etkinlikleri, etkinliklerin; kavramayı ve öğrenmeyi kolaylaştırması, eğlenceli ve ilgi çekici olması gibi niteliklere sahip olması nedeniyle öğretim süreçlerinde görmeyi istemektedir. Kinestetik öğrenme stiline iyi bir şekilde düzenlendiğinde tüm stilleri kapsayabilme özelliğinin olmasının da bu duruma etkisi olduğu çıkarımını yapmak bu bulgulara göre mümkün görünmektedir. Türkçe ders kitaplarında harekete yönelik etkinliklerin artmasını isteyenlerin (sınıf düzeylerine göre yüzdesel sıralamaya bakıldığında) en yüksekten en düşüğe sırasıyla 6,7,5 ve 8. sınıf öğrencileri olduğu görülmüştür. Bazı öğretmenlerin öğrencilerin yaş gruplarına göre hareketli etkinlikleri yaptırmasını belirttikleri görüşleri bu bulguya göre yarı yarıya desteklenmektedir. Sekizinci sınıflar konusunda öğretmenler ile öğrencilerin birbirini destekledikleri görülmüştür. Beşinci sınıf öğrencileri ise

altı ve yedinci sınıf öğrencilerinin arkasında yer almıştır. Bu durum öğrenme stillerinin yaşa göre şekillenmediği hangi yaşta olursa olsun bir öğrencinin öğrenme stiline aynı kaldığını gösterir nitelikte olmuştur. Ayrıca sekizinci sınıf öğrencilerinin bazılarının özellikle sınavı belirtmeleri yine yaşa bakılmaması gerektiğini göstermektedir. Kitaptaki kinestetik öğrenme stili ile ilişkili etkinliklerin niteliğinin sınıf düzeylerinde değişiklik göstermemesi de bu soruya verilecek yanıtları etkilemektedir.

Öğrencilerin bir kısmı, ders kitaplarındaki bazı etkinliklerde zorlandıklarını ifade etmişlerdir. Zorlanma nedeninin kendilerinden kaynaklandığını söyleyen öğrencilerin bulunmasının yanı sıra kitaptaki etkinliklerin oluşturulma şekliyle dolaylı olarak zorlandıklarını belirten öğrenciler de bulunmaktadır. Burada yine öğrencilerin öğrenme stillerine göre etkinliklerin düzenlenmesinin önemi açığa çıkmaktadır.

Derslerde temel materyal olarak kullanılan Türkçe ders kitabına ilişkin öğrencilerin kitaptaki aynı etkinliklerin sıkça tekrar etmesi yönünde eleştirilerinin olması, araştırmanın diğer parçaları olan ders kitaplarının incelenmesi ve öğretmenlerle görüşme sonucunda elde edilen verilerle desteklenmektedir.

Öğrencilerin birçoğunun derslerde, ders kitapları dışında kinestetik öğrenme stiline uygun bir etkinliğin uygulanmadığını belirtmesi öğretmenlerin görüşleriyle benzerlik göstermektedir.

Bölüm 5

Sonuç ve Öneriler

Bu bölümde ders kitapları incelemesi ile öğretmen ve öğrenci görüşmelerinden elde edilen bulgular doğrultusunda ulaşılan sonuçlara ve bulgular sonucunda oluşturulan önerilere yer verilmiştir.

Ders Kitapları İncelemesi ile İlgili Ulaşılan Sonuçlar

İncelenen beşinci sınıf Türkçe ders kitabında; 504 görsel, 53 işitsel, 7 kinestetik, 96 hem görsel hem işitsel öğrenme stili ile ilişkili etkinlik yönergesi bulunduğu tespit edilmiştir. Kitapta en az yer alan etkinliğin yedi yönerge ile kinestetik öğrenme stili ile ilişkili etkinlikler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç ile araştırmanın diğer bir parçası olan öğrenci görüşmelerinden elde edilen “beşinci sınıf Türkçe derslerinde en az kinestetiklere ilişkin etkinliklerin kullanıldığı” sonucu birbirini desteklemektedir. Görüşmeler doğrultusunda ulaşılan “Türkçe derslerinde en çok kullanılan etkinliğin görsellere ve işitsellere yönelik etkinlikler olduğu ve bunların eşit oranda kullanıldığı” sonucu ise ders kitaplarının incelenmesi sonrasında ulaşılan “beşinci sınıf Türkçe ders kitabında en fazla görsel öğrenme stili ile ilişkili etkinlik bulunması” sonucundan farklılık göstermektedir. (Türkçe derslerinde ders kitabı kullanımı öğretim sürecinin merkezinde yer aldığı için öğrenci görüşmelerindeki bulgular ile kitapların incelenmesinin karşılaştırılması yapılmıştır.)

İncelenen altıncı sınıf Türkçe ders kitabında; 277 görsel, 35 işitsel, 4 kinestetik, 96 hem görsel hem işitsel öğrenme stili ile ilişkili etkinlik yönergesi yer aldığı tespit edilmiştir. Kitapta en az yer alan etkinliğin dört yönerge ile kinestetik öğrenme stili ile ilişkili etkinlikler olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuç ile araştırmanın diğer bir parçası olan öğrenci görüşmelerinden elde edilen “altıncı sınıflarda Türkçe derslerinde en çok görsellere, en az kinestetiklere ilişkin etkinlik kullanıldığı” sonucu birbiri ile örtüşmektedir.

İncelenen yedinci sınıf Türkçe ders kitabında; 383 görsel, 31 işitsel, 5 kinestetik, 109 hem görsel hem işitsel öğrenme stili ile ilişkili etkinlik yönergesi bulunduğu tespit edilmiştir.

Kitapta en az yer alan etkinliğin beş yönerge ile kinestetik öğrenme stili ile ilişkili etkinlikler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç ile araştırmanın diğer bir parçası olan öğrenci görüşmelerinden elde edilen “yedinci sınıf Türkçe derslerinde en çok görsellere ve dinlemeye, en az kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinlikler kullanıldığı” sonucu birbirini desteklemektedir.

İncelenen sekizinci sınıf Türkçe ders kitabında; 347 görsel, 31 işitsel, 6 kinestetik, 59 hem görsel hem işitsel öğrenme stili ile ilişkili etkinlik yönergesi yer aldığı tespit edilmiştir. Kitapta en az yer alan etkinliğin altı yönerge ile kinestetik öğrenme stili ile ilişkili etkinlikler olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuç ile araştırmanın diğer bir parçası olan öğrenci görüşmelerinden elde edilen “sekizinci sınıf Türkçe derslerinde en çok işitsel, en az kinestetik öğrenme stiline dayalı etkinlikler kullanıldığı” sonucu, “ders kitabında en az kinestetikler için etkinliklerin kullanılması” yönünden birbirini destekler niteliktedir. Görüşmede “Türkçe derslerinde en çok işitsel öğrenme stiline yönelik etkinliklerin kullanılmasıyla” ilgili ulaşılan sonuç ise “kitapta en çok görsel öğrenme stiline yönelik etkinliklerin yer alması” sonucundan farklılık göstermektedir. Ayrıca bu çalışmadaki sonuçla Kırbaşoğlu Kılıç vd.’nin (2014), 8. sınıf Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitabında çoklu zekâ alanlarının yer alma durumunu incelediği çalışmadaki kitapta bedensel kinestetik zekâ ile ilgili etkinliklerin az sayıda bulunması sonucu benzerlik göstermektedir. Epçaçan ve Kırbaş’ın (2018), 8. sınıf Türkçe dersi öğrenci çalışma kitabını çoklu zekâ kuramı ile ilgili etkinliklerin bulunması durumundan incelediği çalışmasında, kitapta bedensel kinestetik zekâyâ hiçbir etkinlikte yer verilmediğine yönelik ulaştığı sonucu ise bu çalışmadaki sonuçlardan farklılık göstermektedir.

İncelenen 5, 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki etkinlik yönergelerine göre toplam; 1511 görsel, 360 hem görsel hem işitsel, 150 işitsel ve 22 kinestetik öğrenme stiline yönelik yönerge olduğu tespit edilmiştir. Bu sayılara göre incelenen ders kitaplarındaki etkinliklerde en fazla yer verilen öğrenme stiline görsel, en az yer verilen öğrenme stiline ise kinestetik öğrenme stili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç ile öğrenci

görüşmelerinden (araştırmanın diğer bir parçası) elde edilen “Türkçe derslerinde en az kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinlik kullanıldığı” sonucu birbiri ile örtüşmektedir. Demir’in (2016), 2015-2016 eğitim-öğretim yılında kullanılan ortaokul Türkçe dersi çalışma kitaplarındaki etkinliklerde çoklu zekâ kuramı alanlarının bulunma düzeylerini belirlemeyi amaç ettiği araştırmasında, her ünitenin etkinliklerinde her zekâ alanıyla ilişkili etkinlik olmadığının tespiti ile bu çalışmadaki “kitaplarda her öğrenme stiline eşit sayıda yer almaması” tespiti benzerlik göstermektedir. Dağlı’nın (2006), 1990 ile 2000 yılları arasında kullanılan Türkçe ders kitaplarındaki halk şiiri metinlerinin çoklu zekâ kuramı açısından incelenmesinin amaçlandığı çalışmasındaki metinlerde en çok sözel-dilsel zekâyla ilgili uygulamalar bulunduğu yönelik tespiti ile bu çalışmada ele alınan kitaplardaki etkinliklerde en çok görsel öğrenme stiline bulunması tespiti birbirinden farklılık göstermektedir.

Türkçe Öğretmeni Görüşmeleri ile İlgili Ulaşılan Sonuçlar

Türkçe öğretmenleriyle yapılan görüşme sonucunda öğretmenlerin %28,6’sının kitapta yer alan tüm etkinlikleri derslerde kullandığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin %57,1’inin görüşüne göre etkinliklerde görülen tekrarlar, kazanımları karşılamadaki yetersizlik ve basitlik gibi nedenlerle derslerde bu etkinliklerin tamamının yapılmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin %71,4’ünün Türkçe derslerinde, harekete dayalı etkinliklerin sınıftaki öğrenci sayısının fazla olması ve ders süresinin az olması nedeniyle uygulanması konusunda sıkıntılar yaşadığı sonucuna varılmıştır. Bu sonuç ile araştırmanın diğer bir parçası olan öğrenci görüşmelerinden elde edilen “ortaokul Türkçe derslerinde (tüm sınıf düzeylerinde) üç öğrenme stili (görsel, işitsel ve kinestetik) arasından en az kullanılan öğrenme stiline kinestetik öğrenme stili olduğu” sonucu birbirini desteklemektedir. Ayrıca bu sonuç, Koşar’ın (2006), çalışmasında öğretmenlerin çoklu zekâ kuramı uygulamalarında materyaller bulma konusunda zorlandığı ve öğrenci sayısının çok olması nedeniyle

etkinlikleri yaptıramadığı yönündeki görüşlerinin tespiti ile benzerlik taşımaktadır. Demir'in (2017), çalışmasında öğretmenlerin ortamın da çoklu zekâya göre düzenlenmesi gerektiği, süre ve materyalin azlığının kuram uygulamasında zorluklara neden olduğuna yönelik ulaşılan sonuç ile bu çalışmadaki kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinliklerin öğretmenler tarafından süre azlığı nedeniyle uygulatılamamasına ilişkin ulaşılan sonuç birbiri ile benzerlik göstermektedir. Demir'in (2017), araştırmasında kuramın uygulanmasında öğretmenlerin öğrenci sayısını yetersiz bulmasına ilişkin ulaşılan sonuç ile bu çalışmadaki kinestetik öğrenme stili ile ilgili etkinliklerin uygulanmasında öğretmenlerin öğrenci sayısını fazla bulmasına ilişkin ulaşılan sonuç ise birbirini desteklememektedir.

Öğretmenlerin %64,3'ünün öğrencilerin öğrenme stili hakkında bir bilgiye sahip olduğu Türkçe öğretmenleri ile yapılan görüşmelerde ulaşılan bir başka sonuç olmuştur. Öğretmenlerin %35,7'sinin ise öğrencilerin öğrenme stili hakkında bir bilgiye sahip olmadığı tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin %35,7'sinin verdiği yanıtta göre bu yüzdedeki öğretmenlerin sınıflarındaki öğrencilerin kinestetik öğrenme stillerinin baskın olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuç ile araştırmanın diğer bir parçası olan öğrenci görüşmelerinden elde edilen beşinci sınıf öğrencilerinin %38,5'inin, altıncı sınıf öğrencilerinin %46,2'sinin harekete dayalı etkinliklerle en iyi öğrendiği sonucu birbirini destekler niteliktedir.

Öğretmenlerin %42,9'unun Türkçe derslerinin her öğrencinin öğrenme stiline uygun olacak şekilde işlenmesinin mümkün olmayacağı görüşünde olduğu, %42,9'unun bazen işlenebileceği görüşünde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç ile araştırmanın diğer bir parçası olan Türkçe öğretmeni görüşmelerinden elde edilen "bazı konuların kinestetik öğrenme stiline uyarlanmasının mümkün olduğu" sonucu birbiriyle örtüşmektedir.

Öğretmenlerin %64,3'ünün çeşitli nedenlerle öğrencilerin öğrenme stillerini dikkate alarak ders işlediğini düşünmediği, %14,3'ünün ise öğrenme stillerini dikkate alarak ders işlediğini düşündüğü tespit edilmiştir. Öğretmenlerin %64,3'ünün "çeşitli nedenlerle öğrencilerin öğrenme stillerini dikkate alarak ders işlediğini düşünmediği" tespiti ile

“öğretmenlerin bazılarının en çok kinestetik öğrenme stiline sahip öğrencisi olduğunu belirtmesi ancak süre ve öğrenci sayısının fazla olması gibi nedenlerle kinestetik öğrenme stili ile ilişkili etkinlikleri yapmakta zorlandıklarını belirtmeleri” birbiriyle benzerlik göstermektedir. Ayrıca bu sonuçla öğrenci görüşmelerinden elde edilen “derslerde en az kinestetik öğrenme stiline kullanıldığına” ilişkin sonuç birbirini desteklemektedir. Demir’in (2017), ortaokul Türkçe öğretmen kılavuz kitabı metinlerinin çoklu zekâ kuramına uygunluğunu öğretmen görüşmesi ile tespit etmeyi amaçladığı çalışmasında, öğretmenlerin derslerde tüm zekâ alanlarını eşit kullanmasına yönelik ulaştığı sonuç ile bu çalışmadaki öğretmenlerin Türkçe derslerinde her öğrenme stiline eşit yer vermediğine ilişkin ulaşılan sonuç birbirinden farklılık göstermektedir.

Kinestetik öğrenme stiline sahip öğrencilerin sadece görselliğin ya da sadece işitselliğin ön planda olduğu süreçlere ilişkin öğretmenlerin verdikleri yanıtların tamamının öğrencinin başarısının olumsuz etkilenmesi noktasında birleştiği sonucuna varılmıştır. Bu sonuç ile öğrenci görüşmelerinden elde edilen “ortaokul öğrencilerinin kinestetik öğrenme stili ile ilişkili etkinliklerin derse katılımlarını artırdığını ve bu etkinlikleri yapmaktan keyif aldıklarını belirttikleri” görüş birbiriyle örtüşmektedir.

Öğretmenlerin %78,6’sının Türkçe dersinde, kinestetik öğrenme stiline uyarlanmasının zor olduğunu düşündüğü konular olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin %14,3’ünün ise Türkçe dersinde, her konunun kinestetik öğrenme stiline uyarlanabileceği görüşüne sahip olduğu tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin %92,9’unun ders kitabı etkinliklerini kinestetik öğrenme stili açısından nitelik ve nicelik olarak uygun bulmadığı tespit edilmiştir. Bu çalışmanın diğer bir parçası olan ders kitabı incelemeleri ile ulaşılan sonuçlar ile öğretmen görüşmelerinden elde edilen bu sonuç, birbirini desteklemektedir. İncelenen Türkçe ders kitaplarının (5,6,7 ve 8.sınıf) tümünün etkinliklerinde, üç öğrenme stili (görsel, işitsel ve kinestetik) arasından en az ilişkinin kinestetik öğrenme stili ile olduğu sonucu, bu desteği gösterir niteliktedir. Bu çalışmanın bir başka parçası olan öğrenci görüşmelerinde “öğrencilerin Türkçe ders

kitaplarındaki kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinlikleri yetersiz bularak bu stille ilişkili etkinliklerin sayısının artmasını istemeleri” sonucu da üstteki sonuçlarla paralellik göstermektedir. Ayrıca Demir’in (2017), çalışmasının devamında ulaştığı çoklu zekâ kuramı etkinlikleriyle öğrencilerin etkinliklere katılımının artacağı buna rağmen çalışma kitabında bu zekâ alanlarına eşit yer verilmediğine yönelik sonucu ile bu çalışmadaki öğretmenlerin nitelik ve nicelik olarak kitaptaki kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinlikleri artırmak istemelerine ilişkin ulaşılan sonuç birbiriyle benzerlik taşımaktadır.

Öğretmenlerin %71,5’inin ders kitabındaki öğrenme stillerinin dağılımlarında, kinestetik öğrenme stilini birinci sıraya almak istedikleri sonucuna varılmıştır. Bu sonuç ile çalışmanın bir başka parçası olan öğrenci görüşmelerinden elde edilen “Türkçe derslerinde öğrencilerin en çok harekete yönelik etkinliklerin olmasını istemelerine” yönelik ulaşılan sonuç birbiriyle örtüşmektedir. Kana ve Demir (2017), Türkçe derslerinde çoklu zekâ kuramı uygulamalarının öğretmen görüşleri ile belirlenmesinin amaçlandığı araştırmasında kullandığı anketin verilerine göre ulaştığı öğretmenlerin bu kurama yönelik etkinliklerin artmasını istedikleri sonucu, bu çalışmadaki öğretmenlerin kinestetik öğrenme stilinin artmasını istemeleri sonucu ile paralellik göstermektedir. Gedik vd.’nin (2016), yaptığı bir araştırmada öğretmenlerin ders kitaplarında en fazla uygulama içeren etkinliklerin bulunmasını istemesine yönelik ulaşılan sonuç ile bu çalışmadaki öğretmenlerin kinestetik öğrenme stilinin artmasını istemelerine yönelik ulaşılan sonuç birbirini destekler niteliktedir.

Öğretmenlerin %42,9’unun yanıtına göre kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinlik üretmeye en uygun konunun dil bilgisi, %35,7’sinin yanıtına göre bazı konularla birlikte dil bilgisi olduğu tespit edilmiştir. Buna göre kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinlik üretmeye en uygun konunun “dil bilgisi konuları” olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Türkçe ders kitaplarında kinestetik öğrenme stiline uygun olabilecek etkinliklerin sayısı artırılrsa bu etkinliklerin tamamını derslerde uygulatacağını söyleyen öğretmenlerin oranının %42,9 olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuç ile çalışmanın diğer bir parçası olan öğrenci görüşmelerinde, “öğrencilerin hareket içeren etkinlikleri istediği ve hareket içeren

etkinlikler olursa bunlara katılabilecekleri” yönündeki görüşleri (yarı yapılandırılmış görüşme formu olduğu için) birbirine benzerlik göstermektedir.

Öğrenci Görüşmeleri ile İlgili Ulaşılan Sonuçlar

Beşinci sınıflardaki öğrencilerin %38,5'inin görsel, %38,5'inin dinlemeye dayalı etkinliklerin Türkçe derslerinde daha çok kullanıldığı yönünde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Buna göre beşinci sınıfta işlenen Türkçe derslerinde görsellere ve işitsellere yönelik etkinliklerin daha fazla, kinestetiklere ilişkin etkinliklerin daha az kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Altıncı sınıf öğrencilerinin %84,6'sının verdiği yanıtta hareketle, Türkçe derslerinde daha çok kullanılan etkinliğin altıncı sınıflarda görsellere dayalı etkinlikler olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin %7,7'sinin dinlemeye, %7,7'sinin hem görsellere hem dinlemeye dayalı etkinliklerin Türkçe derslerinde daha çok kullanıldığı yönünde görüş bildirmesi çalışmadaki bir başka tespit olmuştur. Buna göre altıncı sınıf Türkçe derslerinde, en az kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinliklerin kullanıldığı sonucuna varılmıştır.

Yedinci sınıf öğrencilerinin %25'inin görsellere, %25'inin dinlemeye, %16,7'sinin hem görsellere hem dinlemeye, (dolayısıyla öğrencilerin %66,7'sinin görsel ve dinlemeye) %25'inin harekete dayalı etkinliklerin Türkçe derslerinde daha çok kullanıldığı yönünde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Buna göre yedinci sınıfta işlenen Türkçe derslerinde en çok görsellere ve dinlemeye dayalı etkinliklerin, en az harekete dayalı etkinliklerin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Sekizinci sınıf öğrencilerinin %50'sinin verdiği yanıtta hareketle sekizinci sınıflarda Türkçe derslerinde daha çok kullanılan etkinliğin dinlemeye dayalı etkinlikler, %33,3'ünün yanıtına göre görsellere dayalı etkinlikler olduğu tespit edilmiştir. Buna göre sekizinci sınıf Türkçe derslerinde, en az kinestetikler için etkinlik kullanıldığı sonucuna varılmıştır.

Ortaokul öğrencileri ile görüşmeler sonrasında, tüm sınıf düzeylerindeki Türkçe derslerinde, (üç öğrenme stili arasından) en az kinestetik öğrenme stiline ilişkin etkinliklerin

kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç ile araştırmanın diğer bir parçası olan Türkçe ders kitaplarının incelenmesi sonrasında ulaşılan “ortaokul Türkçe ders kitaplarının tamamında (5,6,7 ve 8.sınıf) (öğrenme stilleri ile ilişkili etkinliklerin dağılımına göre) en az kinestetik öğrenme stili ile ilişkili etkinliğin yer aldığı sonucu” birbiri ile örtüşmektedir. Ayrıca bu sonuçlar ile araştırmanın diğer bir parçası olan Türkçe öğretmenleri ile görüşme sonrasında “Türkçe derslerinde süre azlığı ve öğrenci sayısı fazlalığı nedeniyle kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinliklerin yapılmasında zorlanıldığına” yönelik ulaşılan sonuç birbirini destekler niteliktedir.

Beşinci sınıf öğrencilerinin %76,9'unun, altıncı sınıf öğrencilerinin %61,5'inin, yedinci sınıf öğrencilerinin %41,7'sinin, sekizinci sınıf öğrencilerinin ise %75'nin Türkçe derslerinde bazı konularda zorlandığı tespit edilmiştir.

Türkçe derslerinde beşinci sınıf öğrencilerinin %38,5'i harekete, %23,1'i dinlemeye, %7,7'si görmeye dayalı etkinliklerle en iyi öğrendiğini belirtmiştir. Altıncı sınıf öğrencilerinin %46,2'si harekete, %23,1'i görmeye dayalı etkinliklerle en iyi öğrendiğini belirtmiştir. Buna göre Türkçe derslerinde, beşinci ve altıncı sınıftaki öğrencilerin daha çok kinestetik öğrenme stili ile ilişkili etkinliklerle en iyi öğrendiği sonucuna ulaşılmıştır. Türkçe derslerinde yedinci sınıf öğrencilerinin %33,3'ü görerek, %16,7'si dinleyerek, sekizinci sınıf öğrencilerinin ise %50'si görerek en iyi öğrendiğini belirtmiştir. Buna göre yedinci ve sekizinci sınıftaki öğrencilerin Türkçe derslerinde daha çok görsel öğrenme stili ile ilişkili etkinliklerle en iyi öğrendiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar ile çalışmanın diğer bir parçası olan öğretmen görüşmelerinde, öğretmenlerin bazılarının “en çok beşinci ve altıncı sınıfların kinestetik öğrenme stili ile ilişkili olduğu” yönündeki görüşü birbiriyle örtüşmektedir. Ayrıca bu sonuç ile yine öğretmen görüşmelerinden elde edilen “kinestetik öğrenmeye sahip öğrencilerin görsel ve işitselliğin ön planda olduğu süreçlerde dikkatlerinin dağıldığına” ilişkin sonuç da birbiriyle benzerlik taşımaktadır.

Beşinci sınıf öğrencilerinin %46,2'sinin, altıncı sınıf öğrencilerinin %38,5'inin yedinci sınıf öğrencilerinin %50'sinin, sekizinci sınıf öğrencilerinin ise %16,7'sinin Türkçe ders kitabında bazı etkinliklerde zorlandığı tespit edilmiştir.

Beşinci sınıf öğrencilerinin %84,6'sının, altıncı sınıf öğrencilerinin %92,3'ünün, yedinci sınıf öğrencilerinin %91,7'sinin, sekizinci sınıf öğrencilerinin ise %66,7'sinin Türkçe ders kitabında; beden dilini kullanmaya, hareket etmeye yönelik etkinliklerin sayısının artmasını istediği tespit edilmiştir. Buna göre ortaokulun tüm sınıf düzeylerinde, “harekete yönelik etkinliklerle en iyi öğrendiğini belirtmeyen öğrencilerin de kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinliklerin artmasını isteği” sonucuna varılmıştır. Bu sonuç ile çalışmanın diğer bir parçası olan Türkçe öğretmeni görüşmeleri doğrultusunda ulaşılan “Türkçe ders kitaplarında, kinestetik öğrenme stili ile ilişkili etkinliklerin nitelik ve nicelik anlamında yetersiz olduğu” sonucu birbiriyle paralellik göstermektedir. Yukarıdaki sonuçlar ile Türkçe öğretmeni görüşmeleri doğrultusunda ulaşılan “Türkçe ders kitaplarında en çok kinestetik öğrenme stillinin artmasının istenmesi” sonucu da birbirini destekler niteliktedir.

Öneriler

Öğretmenlerin öğrencilerinin öğrenme stili hakkında bilgi sahibi olması öğrencilerin başarılı olmaları için atılacak ilk adımlardan biridir. Ancak öğrencisini tanıyan bir öğretmen öğrencisine uygun bir öğretim süreci düzenleyebilir. Öğrenme stiline yönelik farkındalık oluşturulması ve buna yönelik bir sürecin işlenmesi, bireyin başarısının sağlanması noktasında önem taşımaktadır. Bu nedenle öğretmenlerin öğrenme stilleri ile ilgili farkındalıklarını belirlemeye ya da farkındalıklarını artırmaya ilişkin çeşitli çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Öğrenme stilleri değişime kapalı olduğu için öğretmenlerin öğrencilerin stillerinin değişmesini beklemesi olası değildir. Nasıl ki eğitimde bireysel farklılıklar bir zenginlik olarak görülüyorsa, bu farklılıkların alt ve en önemli başlıklarından birisi olan öğrenme stilleri de eğitimciler tarafından bir zenginlik olarak görülmelidir. Öğretmenler öğrencilerin stilleri

doğrultusunda bir öğretim gerçekleştirdiğinde öğrencinin bu süreçten yarar sağlaması kolaylaşacaktır. Bu doğrultuda, öğrenme ortamları ve kinestetik öğrenme stiline ilişkin farklı araştırmaların yapılması beklenmektedir.

Öğretmenlerin kinestetik öğrenme stiline uygun olmadıklarını düşündükleri konularda bu stile uygun olabilecek etkinliklerin tasarlanması gerekmektedir. Bu etkinliklerin tasarlanması ile Türkçe derslerinde kinestetik öğrenme stiline yönelik etkinliklerin uygulanmasında artış yaşanması sağlanacaktır. Bununla ilgili olarak “eğitim fakültelerindeki ders programlarında, kinestetik öğrenme stiline ne düzeyde yer tuttuğuna” ve “Türkçe öğretmeni adaylarının kinestetik öğrenme stili ve Türkçe dersi ilişkisi ile ilgili bilgi düzeylerine” yönelik araştırmalar yapılmalıdır.

Türkçe ders kitaplarında, özellikle birbirini tekrar eden etkinliklerin yerine, öğretmenlerin ve öğrencilerin isteği doğrultusunda etkinliklerin oluşturulabilmesi önem taşımaktadır. Bu doğrultuda etkinliklerin oluşturulabilmesi için öğrenci ve öğretmen görüşleri alınarak etkinlik tasarlanması durumunda, öğretime yansıyabilecek katkıların neler olabileceğini gösterecek çalışmaların, araştırmacılar tarafından yapılması önerilmektedir.

Öğretmenlerin ders kitabı etkinliklerine yönelik eleştirilerinin dikkate alınması gerekmektedir. Öğretmenlerin derslerde uygulamadığı Türkçe ders kitabındaki etkinliklerin neler olduğunun ayrıntılı bir şekilde ortaya çıkarılması araştırmacılara önerilmektedir.

Kaynaklar

- Abbott, J., & Ryan, T. (1999). Constructing knowledge, reconstructing schooling. *Educational Leadership*, 57(3), 66-69.
- Akalın Ş. H. (2011). *Türkçe sözlük*. Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Akgül, A., Demirer, N., Gürcan, E., Karadaş, D., Karahan, İ., & Uysal, A. (2019). *Ortaokul ve imam hatip ortaokulu Türkçe 7. sınıf ders kitabı*. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Arslan, N., & Durukan, E. (2015). Ortaokul öğrencilerinin öğrenme stilleri ve yazma eğilimleri arasındaki ilişki. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi* 4(3), 1251-1267.
- Barbe, W., & Swassing, R. (1995). *Swassing-Barbe modality index*. Zaner- Bloser.
- Barsch, J. (1980). *Barsch learning style inventory*. Academic Therapy Publications.
- Bayırlı, A., Orkun, M. A., & Bayırlı, S. (2019). Öğrenme stilleri modellerinin incelenmesi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(1), 71-83.
- Besser, D., Stone G., & Nan, L. (1998). Textbooks and teaching: a lesson from students. *Journalism & Mass Communication Educator*, 53(4). 4-17. <https://doi.org/10.1177/107769589805300401>
- Bhattacharjee, J. (2015). Constructivist approach to learning– an effective approach of teaching learning. *International Research Journal of Interdisciplinary & Multidisciplinary Studies (IRJIMS)*, 1(6), 65-74.
- Boydak, H. A. (2001). *Öğrenme stilleri*. Beyaz Yayınları.
- Brooks, M. G., & Brooks, J. G. (1999). The courage to be constructivist. *Educational Leadership*, 57(3). 18-24.
- Brown, H. D. (2000). *Principles of language teaching and learning*. Longman.

- Coffield, F., Moseley, D., Hall, E., & Ecclestone, K. (2004). *Learning styles and pedagogy in post-16 learning a systematic and critical review*. Learning and Skills Research Centre.
- Çapraz Baran, Ş., & Diren, E. (2019). *Ortaokul ve imam hatip ortaokulu Türkçe 5. sınıf ders kitabı*. Anıttepe Yayıncılık.
- Çelebi, K. (2008). *Beyin temelli öğrenme yaklaşımının öğrenci başarısı ve tutumuna etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Dağlı, A. (2006). *1990-2000 Yılları arası ilköğretim II. kademe Türkçe ders kitaplarındaki halk şiiri metinlerinin "çoklu zekâ teorisi" açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Davis, B. (1993). *Tools for teaching*. Jossey-Bass.
- Demir, B. (2016). *Türkçe dersi çalışma kitaplarındaki etkinliklerin çoklu zekâ kuramı bakımından incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir.
- Demir, R. (2017). *Ortaokul Türkçe eğitiminde çoklu zekâ kuramı* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Demirel, Ö. (2020). *Eğitimde program geliştirme: kuramdan uygulamaya*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Dunn, R., Beaudry, J. S., & Klavas, A. (1989). Survey of research on learning styles. *Educational Leadership*, 46(6), 50-58.
- Dunn, R. (2000). Capitalizing on college students' learning styles: theory, practice, and research. R. Dunn & S. A. Griggs (Eds.), In *Practical approaches to using learning styles in higher education* (pp. 3-18). Bergin & Garvey Publishers.
- Duran, D., & Topping, K. (2017). *Learning by Teaching Evidence-based Strategies to Enhance Learning in the Classroom*. New York by Routledge.

- Durukan, E. (2013). Türkçe öğretmen adaylarının öğrenme stilleri ve öğrenme stratejileri arasındaki ilişki. *Turkish Studies*, 8(1), 1307- 1319.
- Ekici, G. (2002). Gregorc öğrenme stili ölçeği. *Eğitim ve Bilim*, 27(123), 42-47.
- Ellis, N. C. (1996). A very special education page. Akt. Güllü, A. <http://w3.gazi.edu.tr/~aligullu/ost.htm>
- Epçaçan, C., & Kırbaş, A. (2018). Türkçe ders kitabı etkinliklerinin çoklu zekâ yaklaşımı temelli öğretim açısından değerlendirilmesi. *EKEV Akademi Dergisi*, 22(76), 57-78.
- Ersoy, E., & Karal, Ö. (2012). Yapay sinir ağları ve insan beyni. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 188-205.
- Ertmer, P. A., & Newby, T. J. (2013). Behaviorism, cognitivism, constructivism: Comparing critical features from an instructional design perspective. *Performance Improvement Quarterly*, 26(2), 43-71. <https://doi.org/10.1002/piq>
- Ertürk, N., Keleş, S., & Külünk, D. (2021). *Ortaokul ve imam hatip ortaokulu Türkçe 6. sınıf ders kitabı*. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Eselioğlu, H., Set, S., & Yücel, A. (2019). *Ortaokul ve imam hatip ortaokulu Türkçe 8. sınıf ders kitabı*. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Felder, R. M., & Brent, R. (2005). Understanding student differences. *Journal of Engineering Education*, 94(1), 57-72.
- Fleming, N, D. (2012). The case against learning styles: "There is no evidence..." <https://vark-learn.com/wp-content/uploads/2014/08/The-Case-Against-Learning-Styles.pdf>
- Gedik, M., Pesen, A., & Tekin, B. (2016). Türkçe ders kitaplarına yönelik Türkçe öğretmenlerinin görüşlerini belirleme çalışması: Siirt ili örneği. *Akademik Bakış Dergisi*, 58, 667-687.

- Gilakjani, A. P. (2012). Visual, auditory, kinaesthetic learning styles and their impacts on English language teaching. *Journal of Studies in Education*, 2(1), 104-113.
<https://doi.org/10.5296/jse.v2i1.1007>
- Given, B. K. (1996). Learning styles: a synthesized model. *Journal of Accelerated Learning and Teaching*, 21, 11-44.
- Gupta, R., & Gupta, V. (2017). Constructivist approach in teaching. *International Journal of Humanities and Social Sciences (IJHSS)*, 6(5), 77-88.
- Gün, N. (2001). *NLP zihninizi kullanma kılavuzu*. Kuraldışı Yayınları.
- Güney, N., Aytan, T., & Gün, M. (2010). İlköğretim II. kademe Türkçe programı ile çoklu zekâ kuramının örtüşme düzeyi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(12), 213-229.
- Güven, B. (2014). Öğretim ilke ve yöntemleriyle ilgili temel kavramlar. Ş. Tan (Ed.), *Öğretim ilke ve yöntemleri'nde* (ss.1-34). Pegem Akademi.
- Güven, M. (2004). *Öğrenme stilleri ile öğrenme stratejileri arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış doktora tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Güven, M. (2019). Öğrenme-öğretme. N. Karadağ, & İ. Usta (Ed.), *Öğretimde planlama ve değerlendirme'de* (ss. 26-62). T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 3210.
- Hein, G. E. (1991, October). *Constructivist learning theory the museum and the needs of people*. Paper session presented at the of Conference CECA (International Committee of Museum Educators) – Jerusalem, Israel.
- Incik, E.Y. (2020). Investigation of pre-service teachers' individual innovativeness characteristics and learning styles according to various variables. *International Journal of Progressive Education*, 16(1), 152-167.
<https://doi.org/10.29329/ijpe.2020.228.12>

- Kana, F., & Demir, R. (2017). Ortaokul Türkçe eğitiminde çoklu zekâ kuramı. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(11), 399-416.
- Kansızoğlu, H. B. (2014). *Öğrenme stillerine uygun sözcük ve kalıp söz öğretimi üzerine bir eylem araştırması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Karacabey, M. F. (2019). Nitel veri toplama teknikleri. S. Şen & İ. Yıldırım (Ed.), *Eğitimde araştırma yöntemleri'nde* (ss. 385-403). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kuzgun, Y., & Deryakulu, D. (2004). Bireysel farklılıklar ve eğitime yansımaları. Y. Kuzgun ve D. Deryakulu. (Ed.), *Eğitimde bireysel farklılıklar'da* (ss.1-11). Nobel Yayın Dağıtım.
- Karakuş Tayşi, E. (2014). *Öğrenme stiline dayalı eğitiminin ortaokul öğrencilerinin dinlediğini anlama becerilerine ve dinlemeye yönelik tutumlarına etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar ilkeler teknikler*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Keefe, J. W. (1985). Assessment of learning style variables: The NASSP task force model. *Learning and the Brain*, 24(2), 138-144.
- Kırbaşoğlu Kılıç, L., Baki, Y., & Bayram, B. (2014). Ortaokul 8. sınıf Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitabındaki etkinliklerin çoklu zekâ kuramı ile örtüşme düzeyi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2(2), 72-89.
- Koçak, T. (2007). *İlköğretim 6.7.8. sınıf öğrencilerinin öğrenme stilleri ve akademik başarıları arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep.
- Kolb, D, A. (2015). *Experiential learning: experience as the source of learning and development*. Pearson Education.

- Koşar, E. (2006). Türkçe derslerinde çoklu zekâ kuramının uygulanmasına ilişkin öğretmen görüşleri. *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 345-358.
- Madi, B. (2014). *Öğrenme beyinde nasıl oluşur?* Efil Yayınevi.
- Mete, F., & Bal, M. (2019). *Türkçe öğretiminde kapsayıcı eğitim yaklaşımı*. Sonçağ Akademi Yayınları.
- Newton, P. M., & Miah, M. (2017). Evidence-based higher education – is the learning styles 'myth' important. *Educational Psychology, of The Journal*, 8(444), 1-9.
<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.0044>
- Okur, M., Bahar, H. H., & Sülün, A. (2019). Öğrenme stiline göre öğretmen adaylarının ders çalışma yaklaşımlarının incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(3), 1235-1244.
<https://doi.org/10.24106/kefdergi.2972>
- Oral, B. (2003). Ortaöğretim öğrencilerinin öğrenme stillerinin incelenmesi. *Educational Administration in Theory & Practice*, 35, 418-435.
- Oxford, R. L. (2003). Language learning styles and strategies: An overview. *GALA*, 1-25.
- Palit, K. (2018). Social constructivism in classroom. *International Journal of Recent Research Review*, 1(25), 9-11.
- Pashler, H., McDaniel, M., Rohrer, D., & Bjork, R. (2008). Learning styles: concepts and evidence. *Sage Publications*, 9(3). 105-119.
- Perrenoud, P. (2003). Qu'est-ce qu'apprendre? *Enfances & Psy*, 24(4), 9-17.
<https://doi.org/10.3917/ep.024.0009>
- Pritchard, A. (2014). *Ways of learning: learning theories and learning styles in the classroom*. Routledge.
- Riding, R., & Rayner, S. (1998). *Cognitive styles and learning strategies-understanding style differences in learning and behavior*. Routledge.

- Senemoğlu, N. (2012). *Gelişim, öğrenme ve öğretim kuramdan uygulamaya*. Pegem Akademi.
- Silver, H. F., Strong, R. & Perini, M. J. (1997). Integrating learning styles and multiple intelligences. *Educational Leadership*, 55(1), 22-27.
- Singh, L., Govil, P., & Rani R. (2015). Learning style preferences among secondary school students. *International Journal of Recent Scientific Research*, 6(5), 3924-3928.
- Taber, K. S. (2011). Constructivism as educational theory: Contingency in learning, and optimally guided instruction. J. Hassaskhah. (Ed.), *In Educational Theory* (pp. 39-61). Nova Science Publishers.
- Tanrıdağ, O. (2018). *Dil-konuşma ve davranışlar açısından çocuk beyninin gelişimi ve nörogelişimsel problemler*. Üsküdar Üniversitesi Yayınları.
- Tazegül, D. (2008). Türkçe eğitimi bölümü öğrencilerinin öğrenme stilleri ve bunların çeşitli değişkenlerle ilişkisi: Gazi Üniversitesi örneği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(4), 129-148.
- Uçan, S. (2019). Durum çalışması araştırması. S. Şen & İ. Yıldırım (Ed.), *Eğitimde araştırma yöntemleri'nde* (ss. 227-248). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Willingham, D. T., Hughes, E. M., & Dobolyi, D. G. (2015). The Scientific Status of Learning Styles Theories. *Teaching of Psychology*, 42(3) 266-271.
<https://doi.org/10.1177/0098628315589505>
- Wortock, J. M. M. (2002). *Brain based learning principles applied to the teaching of basic cardiac code to associate degree nursing students using the human patient simulator* (Doctoral Dissertation). University of South Florida, Florida.
- Yetişir, Ş. (2007). *8.sınıf matematik öğretiminde öğrencilerin işitsel, görsel ve kinestetik düzeylerinin belirlenmesi ve matematik öğretimindeki önemi üzerine bir araştırma* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınevi.

Yıldırım, M. (2019). Örneklem ve örnekleme yöntemleri. S. Şen & İ. Yıldırım (Ed.), *Eğitimde araştırma yöntemleri'nde* (ss.61-93). Nobel Akademik Yayıncılık.

EK-A: Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu (Türkçe Öğretmenleri İçin)

1. Türkçe ders kitabındaki etkinliklerin hepsi derslerde yapılıyor mu? Neden? (Bu soruya cevabınız hayırsa lütfen 1.1. soruyu da cevaplandırınız.)

1.1. Türkçe ders kitabında yer alan ama derslerde üzerinde durulmayan etkinliklere örnek verir misiniz?

2. Türkçe derslerinde, harekete dayalı etkinliklerin(canlandırma, gerçek nesnelere dokunma, el becerileri sergileme gibi) kullanılmasında sınıftaki öğrenci sayısının ve ders süresinin nasıl bir etkisi vardır?

3. Öğrencilerinizin hangi öğrenme stiline sahip olduğu hakkında bilginiz var mı? (Bu soruya cevabınız evetse lütfen 3.1. soruyu da cevaplandırınız.)

3.1. Sınıfınızda hangi öğrenme stiline sahip öğrenciler daha yoğundur?

4. Türkçe derslerinin her öğrencinin öğrenme stiline uygun olacak şekilde işlenmesi mümkün müdür?

4.1. Peki, siz öğrencilerin öğrenme stillerini dikkate alarak ders işlediğinizi düşünüyor musunuz?

5. "Kinestetik öğrenme stiline sahip öğrenciler, dışarıdan gelen ses ve görüntüleri harekete dönüştürerek algırlar. Gördüğünden ya da duyduğundan çok yaptığını hatırlayan bu öğrenciler, bedenlerini öğrenme sürecine dâhil ederek, yaparak-yaşayarak öğrenir. Bu stile sahip öğrenciler hareket etmeyi sever ve dokunulabilir nesnelere çalışmaktan zevk alır." Kinestetik öğrenme stiline sahip öğrencileriniz, sadece görselliğin ya da sadece işitselliğin ön planda olduğu süreçlerde neler yapıyor? (dikkat dağınıklığı, ilgisizlik...)

6. Türkçe dersinde, kinestetik öğrenme stiline uyarlanmasının zor olduğunu düşündüğünüz konular var mıdır? Neden? (Bu soruya cevabınız evetse lütfen 7.1. soruyu da cevaplandırınız.)

6.1. Bu konuların, kinestetik öğrenme stiline sahip öğrenciler tarafından anlaşılması için önerileriniz neler olur?

7. Türkçe ders kitaplarında yer alan etkinlikler, kinestetik öğrenme stiline sahip öğrenciler için nitelik ve nicelik olarak uygun mudur? Neden?

8. Türkçe ders kitabındaki etkinlikleri siz hazırlayacak olsanız, öğrenme stili dağılımını nasıl yapardınız? Neden?

8.1. Sizce hangi konular, kinestetik öğrenme stiline sahip öğrenciler için etkinlik üretilmesine daha çok uygundur?

9. Türkçe ders kitaplarında kinestetik öğrenme stiline uygun olabilecek etkinliklerin sayısı artırılrsa bu etkinliklerin tamamını derslerde uygulatır mısınız? Neden?

10. Ders kitaplarındaki etkinliklerin dışında, kendinizin ürettiği ya da kullandığı kinestetik öğrenme stiline uygun olabilecek etkinliklere örnekler verir misiniz?

KATILIMINIZ İÇİN TEŞEKKÜRLER.

EK-B: Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu (Öğrenciler İçin)

1. Türkçe derslerinin, senin öğrenebileceğin şekilde işlendiğini düşünüyor musunuz?

Neden?

2. Türkçe derslerinde daha çok görsellere dayalı etkinlikler mi, dinlemeye dayalı etkinlikler mi yoksa harekete dayalı etkinlikler (canlandırma, gerçek nesnelere dokunma, el becerileri sergileme gibi) mi kullanılıyor?

3. Türkçe derslerinde anlamakta zorlandığın konular var mı? Neden?

3.1. Türkçe derslerinde en iyi nasıl öğrenirsin? (Görerek mi, dinleyerek mi, harekete dayalı (canlandırma, gerçek nesnelere dokunma gibi) yaparak yaşayarak mı?)

4. Türkçe ders kitabında yapmakta zorlandığın etkinlikler var mı? Neden?

4.1. Türkçe ders kitabında yapmakta zorlandığın etkinlikler, nasıl olsa bu etkinlikleri daha kolay yaparsın?

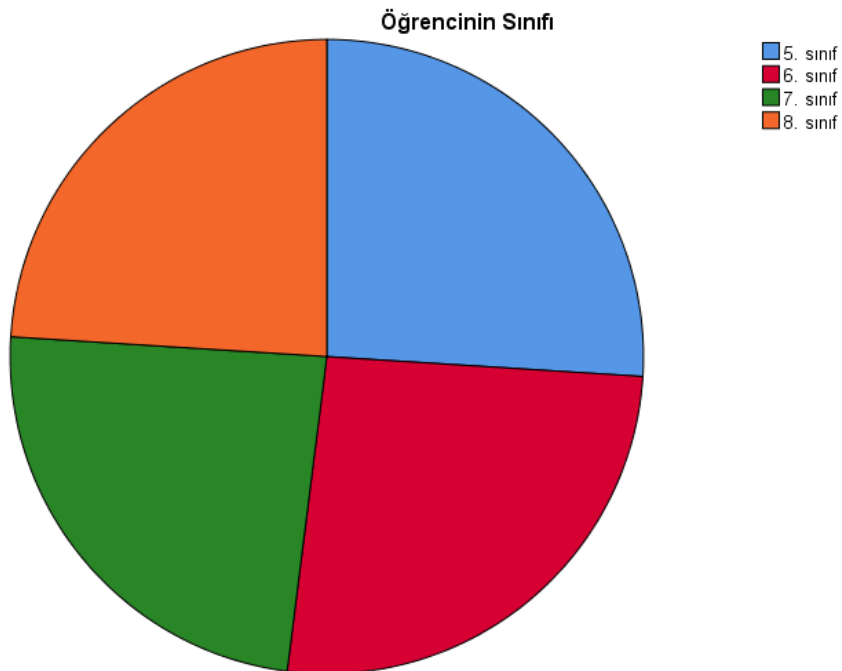
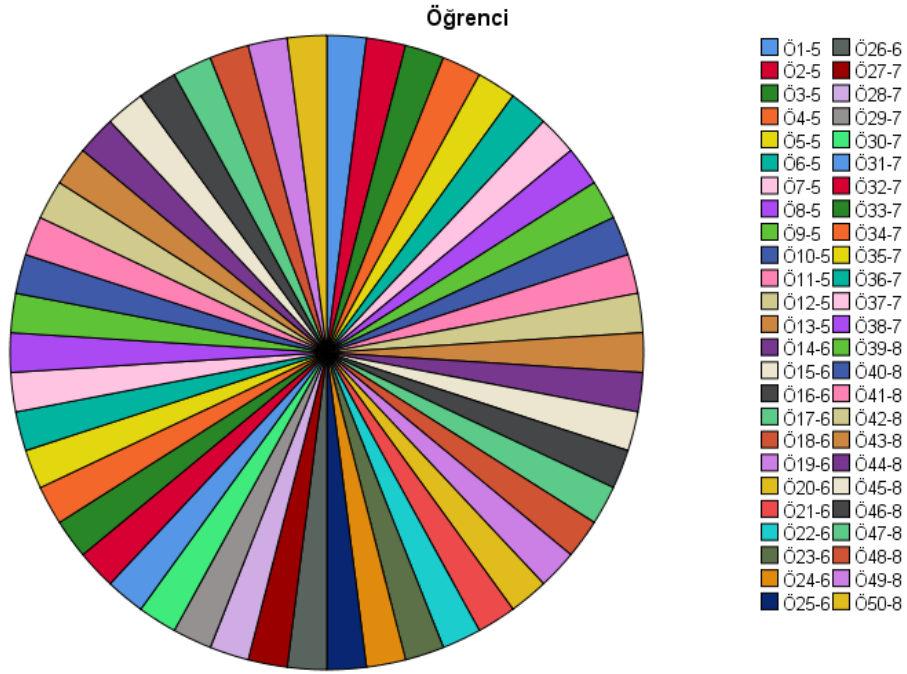
5. Türkçe ders kitabında; beden dilini kullanmaya, hareket etmeye ve gerçek nesnelere dokunmaya yönelik etkinliklerin sayısının artmasını ister miydin? Neden?

6. Türkçe ders kitabındaki etkinlikler dışında, Türkçe derslerinde hareketi (canlandırma, beden dilini kullanma, gerçek nesnelere dokunma gibi) içeren hangi etkinlikleri yapıyorsunuz?

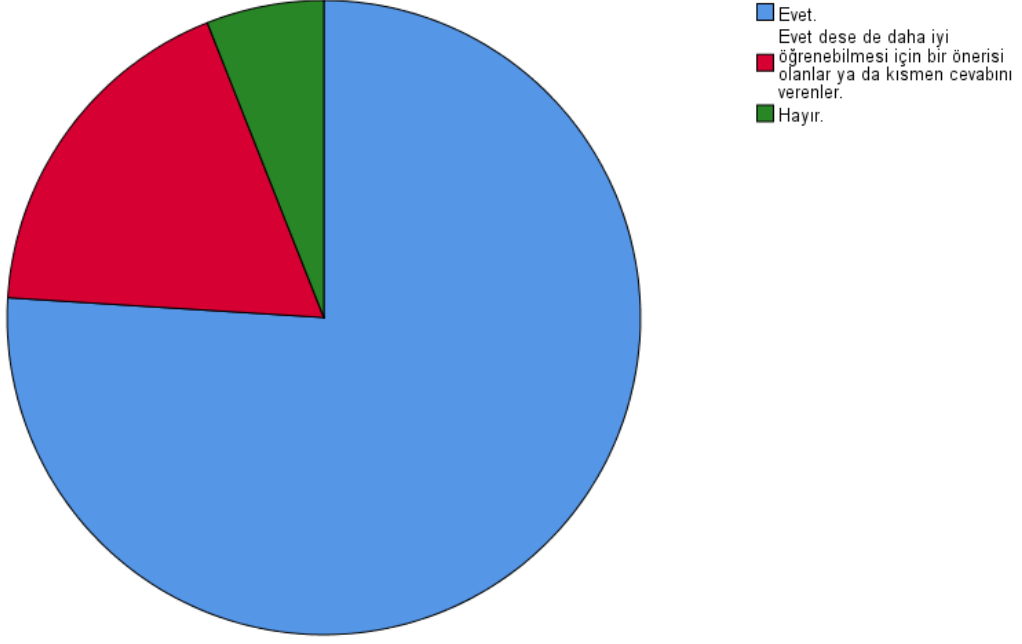
7. Türkçe ders kitabındaki etkinlikler dışında, derslerde yaptığınız etkinlikler sence nasıl olmalı? Neden?

KATILIMINIZ İÇİN TEŞEKKÜRLER.

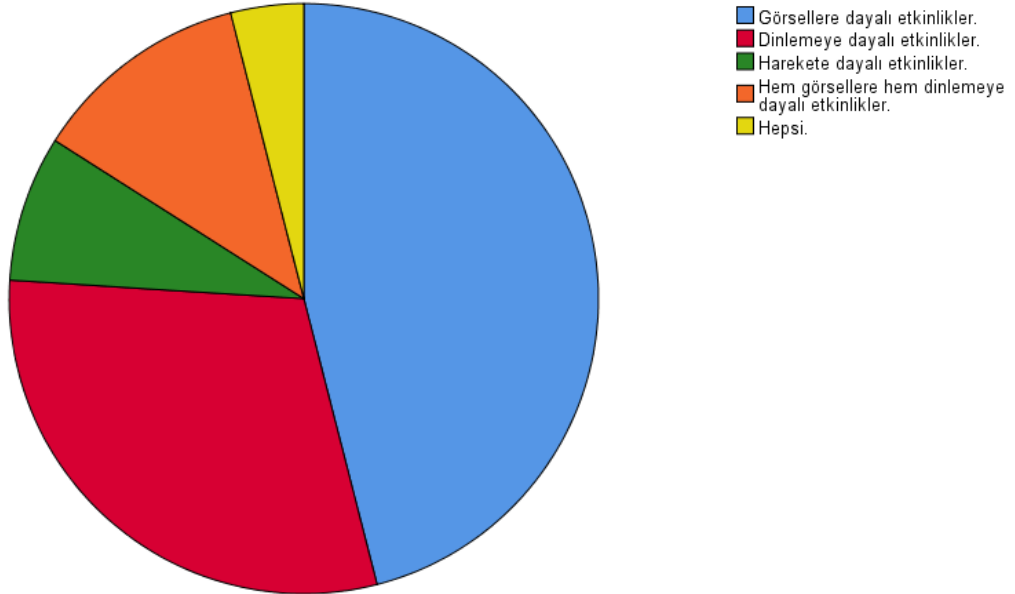
EK-C: Tüm Öğrenci (5,6,7,8.sınıf) Görüşleri Daire Grafiği

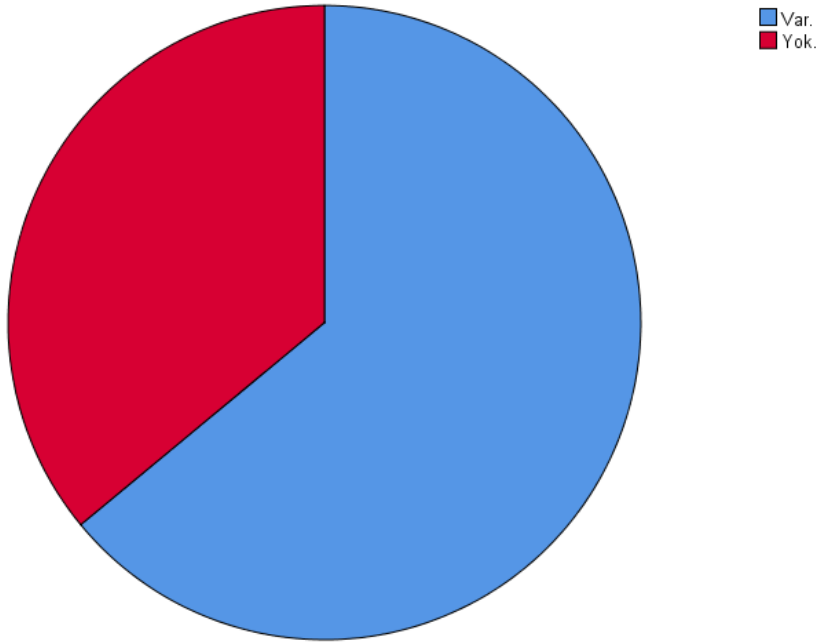
1. Türkçe derslerinin, senin öğrenebileceğin şekilde işlendiğini düşünüyor musunuz?

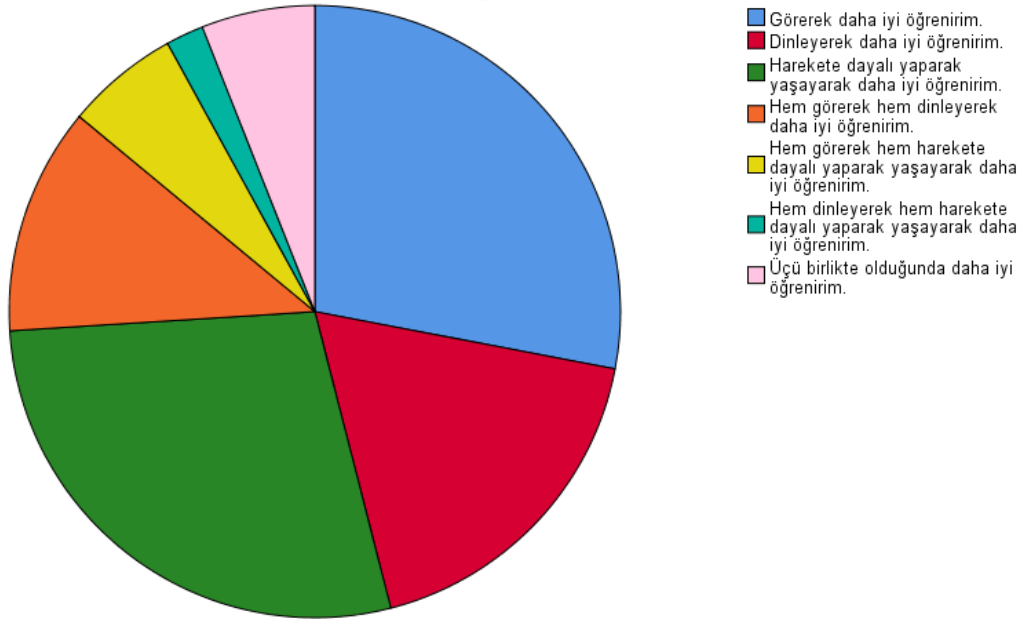
2. Türkçe derslerinde daha çok görsellere dayalı etkinlikler mi, dinlemeye dayalı etkinlikler mi yoksa harekete dayalı etkinlikler (canlandırma, gerçek nesnelere dokunma, el becerileri sergileme gibi) mi kullanılıyor?

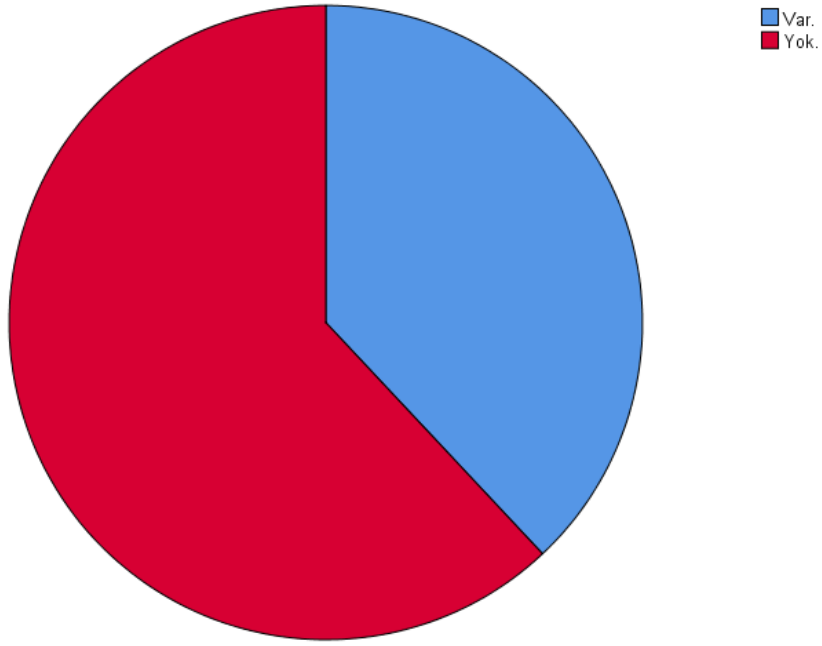
3. Türkçe derslerinde anlamakta zorlandığın konular var mı?

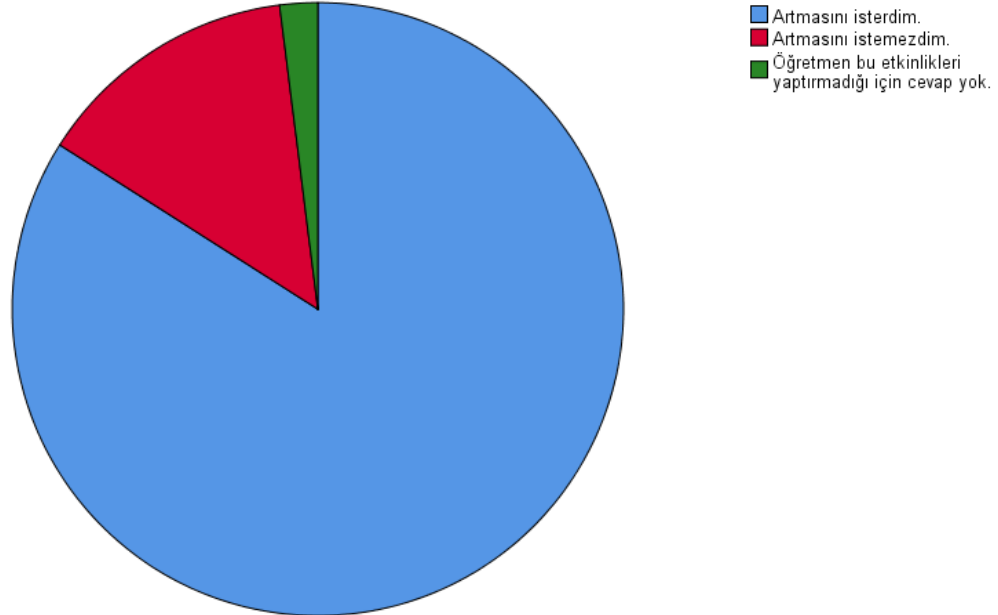
3.1. Türkçe derslerinde en iyi nasıl öğrenirsin? (Görerek mi, dinleyerek mi, harekete dayalı (canlandırma, gerçek nesnelere dokunma gibi) yaparak yaşayarak mı?)

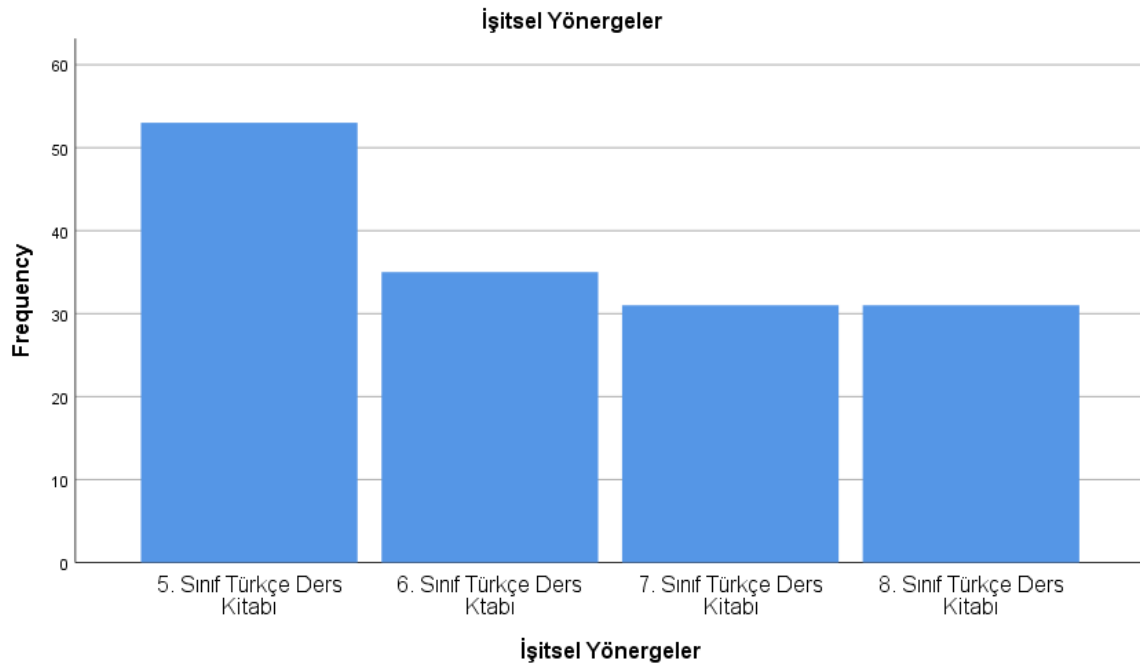
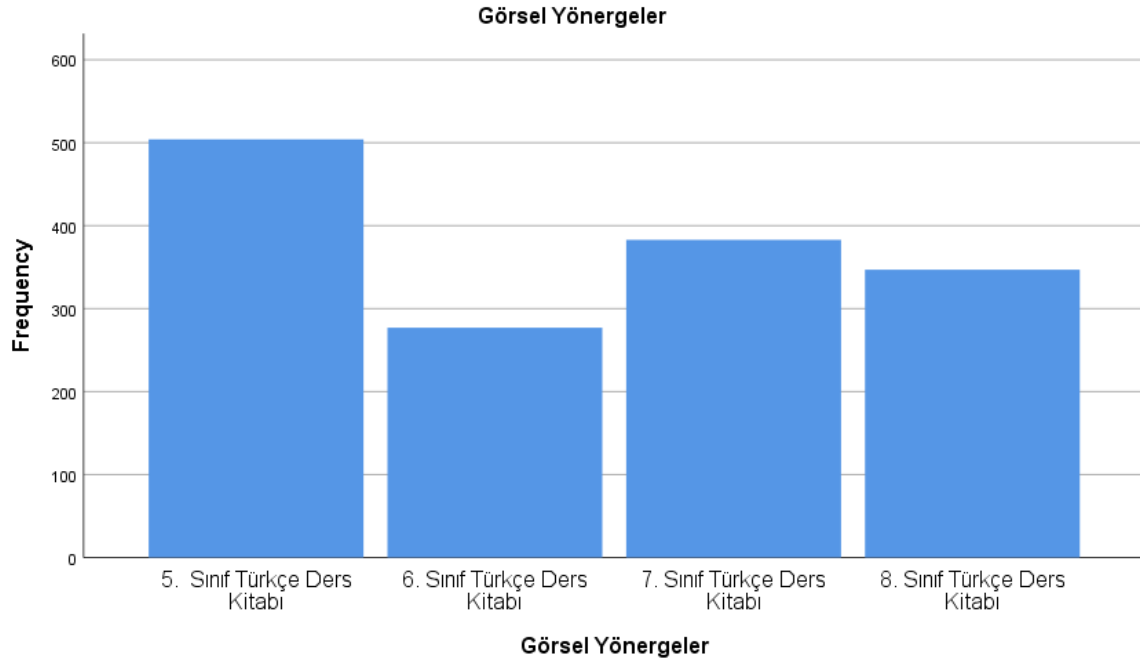

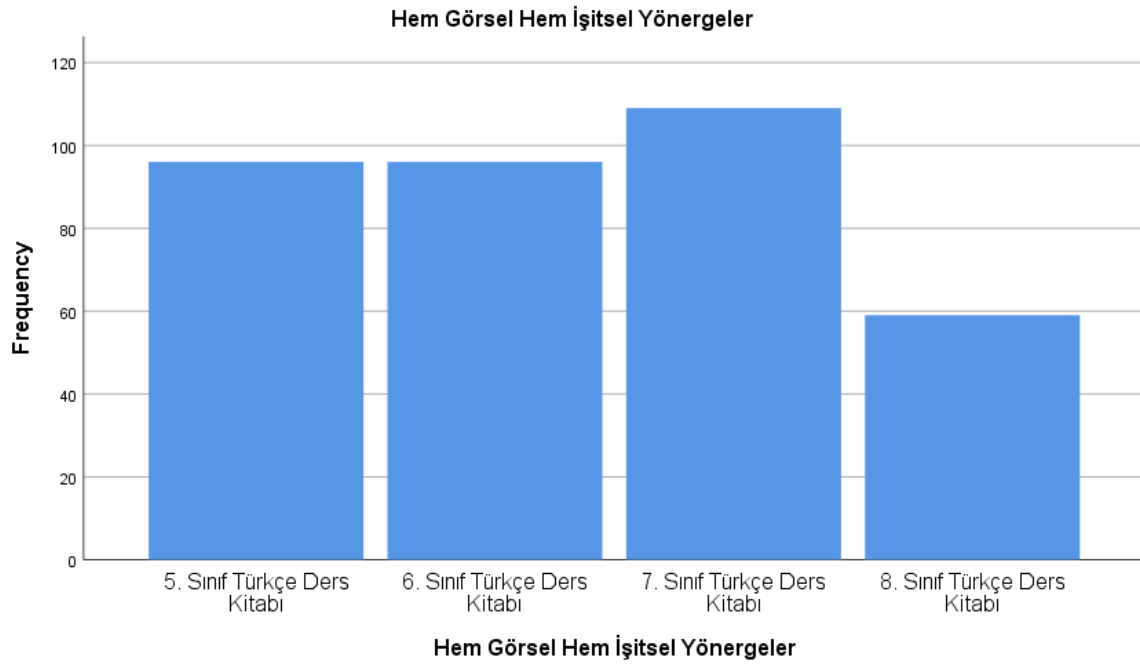
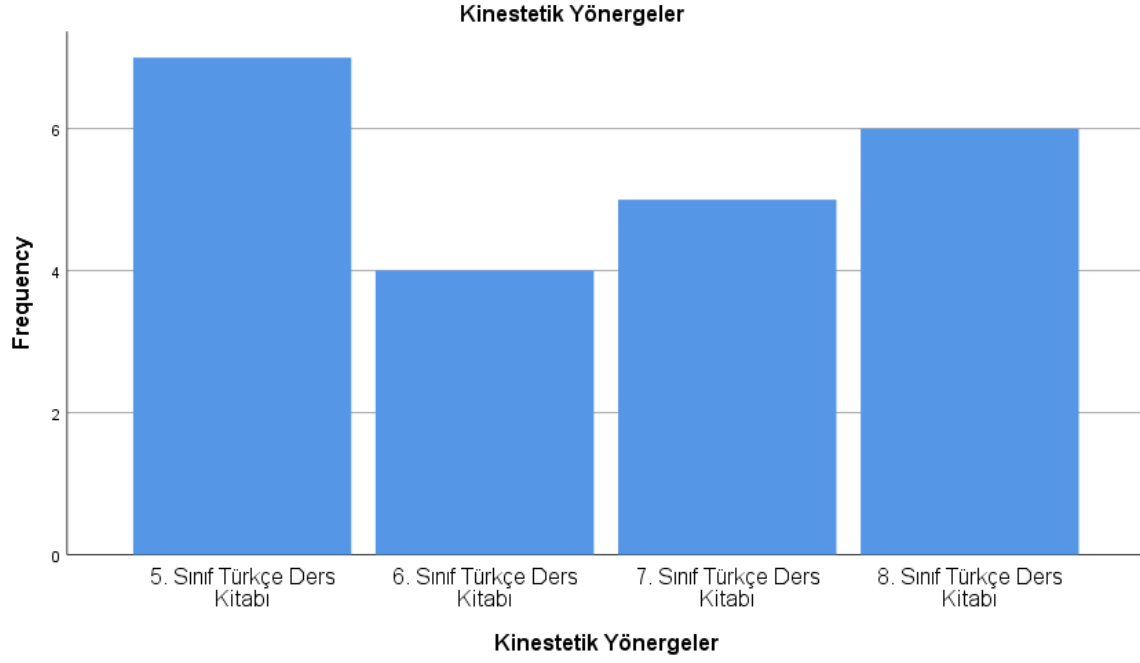
4. Türkçe ders kitabında yapmakta zorlandığın etkinlikler var mı?

5. Türkçe ders kitabında; beden dilini kullanmaya, hareket etmeye ve gerçek nesnelere dokunmaya yönelik etkinliklerin sayısının artmasını ister miydin?

EK-Ç: Tüm Ders Kitapları (5,6,7,8.sınıf) Öğrenme Stilleri Dağılımı Çubuk Grafiği

EK-D: Gönüllü Katılım Formu - Öğretmen

Sayın Öğretmenler,

Bu form, yaptığım araştırmayı ve sizin katılımcı olarak haklarınızı tanımlamayı amaçlamaktadır. Ayıracağınız zaman için şimdiden çok teşekkür ederim.

Bu çalışma, Türkçe derslerinde kinestetik öğrenme stiline uygun olabilecek etkinliklerin yerinin ve kullanım durumunun ortaokul Türkçe ders kitapları ile öğrenci, öğretmen görüşleri bağlamında incelenmesini amaçlayan bir yüksek lisans tez çalışmasıdır. Doç. Dr. Filiz METE danışmanlığında hazırlanan bu araştırma için Milli Eğitim Bakanlığında ve Hacettepe Üniversitesi Etik Komisyonundan gerekli izinler alınmıştır.

Bu çalışmaya katılım gönüllük esasına dayanmaktadır. Çalışmaya katılımınız, Türkçe öğretimi ve kinestetik öğrenme stili hakkında mevcut durumun ortaya çıkarılmasına, bu konu ile ilgili bir farkındalık oluşturarak bunun Türkçe öğretimine olumlu anlamda yansımaya katkı sağlayacaktır.

Görüşmemiz ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınacaktır. Elde edilen veriler, sadece bilimsel amaçlar doğrultusunda kullanılacak ve bunun dışında hiçbir amaçla kullanılmayacak, kimseye paylaşılmayacaktır. Araştırmacının tüm süreçlerinde kişisel bilgileriniz büyük bir özen ve dikkatle korunacaktır. Araştırmada katılımcılar gizli tutulacak ve katılımcıların isimleri yerine kodlamalar kullanılacaktır. Veri toplama sürecinde katılımcıya rahatsızlık verebilecek herhangi bir durum olmayacaktır. Katılımcı olarak istediğiniz an çalışmadan ayrılabilirsiniz. Bu durum size hiçbir sorumluluk getirmeyecektir.

Bu bilgileri okuduktan sonra araştırmaya gönüllü olarak katılmanızı ve araştırma dâhilinde benim size verdiğim güvenceye dayanarak bu formu imzalamanızı rica ediyorum. Bu formu imzalamadan önce ya da imzaladıktan sonra araştırmaya dair aklınıza gelebilecek tüm soruları sorabilirsiniz. Çalışma hakkında daha fazla bilgi almak ve çalışma sonuçlarını takip etmek için benimle iletişime geçebilirsiniz. Formu okuyarak imzaladığınız için teşekkür ederim.

Araştırmacı;

Adı, soyadı: Mervener YARLI

Adres:

Tel:

E-posta:

İmza:

Danışman:

Doç. Dr. Filiz METE

Adres: Hacettepe Üniversitesi

Türkçe ve Sosyal Bilimler

Eğitimi Bölümü

Beytepe/ Ankara

E-posta:

Çalışmaya katılımı kabul etmek için aşağıdaki kısmı doldurup imzalayınız. (Lütfen bu formu doldurup imzaladıktan sonra veri toplayan kişiye geri veriniz.)

Tarih(.../.../...):

Yukarıdaki bilgileri okudum. Bu çalışmaya tamamen gönüllü olarak katılıyorum ve verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlı yayımlarda kullanılmasını kabul ediyorum.

Katılımcı Öğretmenin;

Adı, soyadı:

Adres:

Tel:

İmza:

EK-E: Veli Onay Formu

Sayın Veliler,

Bu form, yaptığım araştırmayı ve sizin velisi olduğunuz öğrencinin katılımcı olarak haklarını tanımlamayı amaçlamaktadır. Ayıracağınız zaman için şimdiden çok teşekkür ederim.

Bu çalışma, Türkçe derslerinde kinestetik öğrenme stiline uygun olabilecek etkinliklerin yerinin ve kullanım durumunun ortaokul Türkçe ders kitapları ile öğrenci, öğretmen görüşleri bağlamında incelenmesini amaçlayan bir yüksek lisans tez çalışmasıdır. Doç. Dr. Filiz METE danışmanlığında hazırlanan bu Araştırma için Milli Eğitim Bakanlığından ve Hacettepe Üniversitesi Etik Komisyonundan gerekli izinler alınmıştır.

Bu çalışmaya katılım gönüllük esasına dayanmaktadır. Katılım formunu onayladığınız takdirde, velisi olduğunuz öğrenci bu araştırmanın bir katılımcısı olacaktır. Çalışmanın amacı doğrultusunda, velisi olduğunuz öğrenciden yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla okul idaresinin uygun gördüğü saatlerde ve sınıf ortamında veriler toplanacaktır. Katılımcılardan kimlik belirleyici bir bilgi istenmemektedir. Araştırmada, katılımcılar gizli tutulacak ve elde edilen veriler sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecektir. Görüşmemiz ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınacaktır. Araştırma kapsamında toplanan veriler, sadece bilimsel amaçlar doğrultusunda kullanılacak ve bunun dışında hiçbir amaçla kullanılmayacak, kimseyle paylaşılmayacaktır.

Katılımcılardan, onlara verilen yarı yapılandırılmış görüşme formunu kendileri için en uygun şekilde cevaplandırmaları beklenmektedir. Veri toplama sürecinde, öğrenciye rahatsızlık verebilecek herhangi bir durum olmayacağından emin olabilirsiniz. Öğrenci istediği zaman çalışmadan ayrılabilir. Bu durum öğrenciye hiçbir sorumluluk getirmeyecektir.

Bu bilgileri okuduktan sonra, velisi olduğunuz öğrencinin bu araştırmaya gönüllü olarak katılmasını ve araştırma dâhilinde benim size verdiğim güvenceye dayanarak bu formu imzalamanızı rica ediyorum. Çalışma hakkında daha fazla bilgi almak ve çalışma sonuçlarını takip etmek için benimle iletişime geçebilirsiniz. Formu okuyarak imzaladığınız için teşekkür ederim.

Araştırmacı;

Adı, soyadı: Mervener YARLI

Adres:

Tel:

E-posta:

İmza:

Danışman:

Doç. Dr. Filiz METE

Adres: Hacettepe Üniversitesi

Türkçe ve Sosyal Bilimler

Eğitimi Bölümü

Beytepe/ Ankara

E-posta:

Çalışmaya katılımı kabul etmek için aşağıdaki kısmı doldurup imzalayınız. (Lütfen bu formu doldurup imzaladıktan sonra veri toplayan kişiye geri veriniz.)

Tarih(.../.../....):

Bu çalışmaya, velisi olduğum'nın gönüllü olarak katılmasına izin veriyorum ve onun istediği takdirde çalışmadan ayrılabilceğini bilerek verdiği bilgilerin bilimsel amaçla kullanılmasını kabul ediyorum.

Katılımcı öğrencinin adı, soyadı;

Velinin;

Adı, soyadı:

Adres:

Tel:

İmza:

EK-F: Gönüllü Katılım Formu - Öğrenci

Sevgili Öğrenciler,

Bu form, yaptığım araştırmayı ve sizin katılımcı olarak haklarınızı tanımlamayı amaçlamaktadır. Ayıracağınız zaman için şimdiden çok teşekkür ederim.

Bu çalışma, Türkçe derslerinde kinestetik öğrenme stiline uygun olabilecek etkinliklerin yerinin ve kullanım durumunun ortaokul Türkçe ders kitapları ile öğrenci, öğretmen görüşleri bağlamında incelenmesini amaçlayan bir yüksek lisans tez çalışmasıdır. Doç. Dr. Filiz METE danışmanlığında hazırlanan bu Araştırma için Milli Eğitim Bakanlığından ve Hacettepe Üniversitesi Etik Komisyonundan gerekli izinler alınmıştır.

Bu çalışmaya katılımınız, öğrenmenizi gerçekleştirirken kullandığınız yollar olan öğrenme stilleri hakkında Türkçe öğretimi açısından bir farkındalık kazanmanıza ve eğitim öğretim hayatınıza bu farkındalığın olumlu anlamda yansımalarına katkı sağlayacaktır. Ayrıca sizlerden gelecek görüşler bundan sonraki Türkçe öğretimi ile ilgili araştırmalar için önemli bir kaynak olacaktır.

Bu çalışmaya katılım gönüllük esasına dayanmaktadır. Görüşmemiz ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınacaktır. Elde edilen veriler, sadece bilimsel amaçlar doğrultusunda kullanılacak ve bunun dışında bir amaçla kullanılmayacak, kimseyle paylaşılmayacaktır. Araştırmanın tüm süreçlerinde kişisel bilgileriniz büyük bir özen ve dikkatle korunacaktır. Araştırmada katılımcılar gizli tutulacak ve katılımcıların isimleri yerine kodlamalar kullanılacaktır. Veri toplama sürecinde katılımcıya rahatsızlık verebilecek herhangi bir durum olmayacaktır. Katılımcı olarak istediğiniz an çalışmadan ayrılabilirsiniz. Bu durum size hiçbir sorumluluk getirmeyecektir.

Bu bilgileri okuduktan sonra araştırmaya gönüllü olarak katılmanızı ve araştırma dâhilinde size verdiğim güvenceye dayanarak bu formu imzalamanızı rica ediyorum. Bu formu imzalamadan önce ya da imzaladıktan sonra araştırmaya dair aklınıza gelebilecek tüm soruları sorabilirsiniz. Sormak istediğiniz sorular ve çalışma sonuçlarını öğrenmek için benimle iletişime geçebilirsiniz. Formu okuyarak imzaladığınız için teşekkür ederim.

Araştırmacı;

Adı, soyadı: Mervener YARLI

Adres:

Tel:

E-posta:

İmza:

Danışman:

Doç. Dr. Filiz METE

Adres: Hacettepe Üniversitesi

Türkçe ve Sosyal Bilimler

Eğitimi Bölümü

Beytepe/ Ankara

E-posta:

Çalışmaya katılımı kabul etmek için aşağıdaki kısmı doldurup imzalayınız. (Lütfen bu formu doldurup imzaladıktan sonra veri toplayan kişiye geri veriniz.)

Tarih(.../.../....):

EK-G: Etik Komisyonu Onay Bildirimi

T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Rektörlük

Tarih: 05/02/2022
Sayı: E-35853172-300-00002018059
00002018059

Sayı : E-35853172-300-00002018059
Konu : Mervenur YARLI (Etik Komisyon İzni)

5.02.2022

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi: 07.01.2022 tarihli ve E-51944218-300-00001962373 sayılı yazınız.

Enstitünüz Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Türkçe Eğitimi yüksek lisans programı öğrencilerinden **Mervenur YARLI**'nın, **Doç. Dr. Filiz METE** danışmanlığında yürüttüğü "**Kinestetik Öğrenme ve Türkçe Öğretimi**" başlıklı tez çalışması Üniversitemiz Senatosu Etik Komisyonunun **25 Ocak 2022** tarihinde yapmış olduğu toplantıda incelenmiş olup, etik açıdan uygun bulunmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Vural GÖKMEN
Rektör Yardımcısı

Evrakın elektronik imzalı suretine <https://www.turkiye.gov.tr/hu-ebys> adresinden f2abc6be-2aac-4339-9e5d-5852317fa69d koda ile erişebilirsiniz.
Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.

[Bu belge güvenli elektronik imza ile onaylanmıştır.](https://www.turkiye.gov.tr/hu-ebys)

Belge Doğrulama Kodu: F2ABC6BE-2AAC-4339-9E5D-5852317FA69D

Belge Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/hu-ebys>

Adres: Hacettepe Üniversitesi Rektörlük 06100 Sıhhiye-Ankara

Bilgi için: Çağla Handan GÜL

E-posta yazımı: hacettepe.edu.tr İnternet Adresi: www.hacettepe.edu.tr Elektronik

Memo

Ağ: www.hacettepe.edu.tr

Telefon: 0 (312) 305 3001-3002 Faks: 0 (312) 311 4992

Telefon: 03123051008

Kep: hacettepeuniversitesi@hs01.kep.tr

EK-H: MEB Uygulama İzni

T.C.
SİVAS VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-92255297-605.01-45962639
Konu : Araştırma İzni (Mervenur YARLI)

18.03.2022

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi :a)Hacettepe Üniversitesi Rektörlüğü Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğünün 08/03/2022 tarihli ve E-51944218-302.08.01-2076636 sayılı yazısı.
b)Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 21/01/2020 tarihli ve 81576613-10.06.02-E.1563890 sayılı 2020/2 no'lu genelgesi.
c)Valilik Makamının 13/09/2021 tarihli ve E-92255297-605.01-31702324 sayılı onayı.

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Mervenur YARLI, "Kinestetik Öğrenme ve Türkçe Öğretimi" konulu çalışması kapsamında, ilimiz genelinde bulunan ortaokullarda araştırma çalışması yapmak istemektedir.

İlgi (a) yazı ekindeki çalışma; Valilik Makamının ilgi (c) onayı ile oluşturulan araştırma değerlendirme komisyonu tarafından incelenmiş olup çalışmanın, eğitim öğretimin aksatılmaması, katılımcıların izni olmadan resim, video ve ses kayıtlarının alınmaması ve araştırma çalışmasının bitiminde, araştırma yapan kişi tarafından sonuç raporunun bir örneğinin CD ortamında müdürlüğümüze gönderilmesi kaydıyla, ilimiz genelinde bulunan ortaokullarda uygulanmasında bir sakınca görülmemektedir.

Onaylarınıza arz ederim.

Fatih AYDIN
Müdür a.
Şube Müdürü

Ek: Araştırma Değerlendirme
Formu (1 sayfa)

OLUR
18.03.2022

Ergüven ASLAN
Vali a.
Millî Eğitim Müdürü

Adres : Muhsin Yazıcıoğlu Bulvarı No:17 SİVAS

Telefon No : 0 (346) 280 58 00
E-Posta : arge58@meh.gov.tr, istatistik58@meh.gov.tr
Kep Adresi : mebi@hsd1.kep.tr

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meh-ebys>

Bilgi için : L. DENİZ
Unvan : Şef
İnternet Adresi : <http://sivas.meh.gov.tr> Faks : 3462805948

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meh.gov.tr> adresinden 2a26-684a-388f-a8a0-03ca kodu ile teyit edilebilir.

EK-I: Etik Beyanı

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada,

- * tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- * görsel, işitsel ve yazılı bütün bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- * başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- * atıfta bulunduğum eserlerin bütününe kaynak olarak gösterdiğimi,
- * kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- * bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı

beyan ederim.

14/07/2023

Mervenur YARLI

EK-İ: Yüksek Lisans Tez Çalışması Orijinallik Raporu

14/07/2023

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı Başkanlığına,

Tez Başlığı: Kinestetik Öğrenme ve Türkçe Öğretimi

Yukarıda başlığı verilen tez çalışmamın tamamı (kapak sayfası, özetler, ana bölümler, kaynakça) aşağıdaki filtreler kullanılarak Turnitin adlı intihal programı aracılığı ile kontrol edilmiştir. Kontrol sonucunda aşağıdaki veriler elde edilmiştir:

Rapor Tarihi	Sayfa Sayısı	Karakter Sayısı	Savunma Tarihi	Benzerlik Oranı	Gönderim Numarası
14/07/2023	171	282461	19/06 /2023	%11	2130957452

Uygulanan filtreler:

- Kaynaklar hariç
- Alıntılar dâhil
- 5 kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esaslarını inceledim ve çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan eder, gereğini saygılarımla arz ederim.

Ad Soyadı: Mervener YARLI

Öğrenci No.: N19138971

Ana Bilim Dalı: Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı

İmza

Programı: Türkçe Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı

Statüsü: Y.Lisans Doktora Bütünleşik Dr.

DANIŞMAN ONAYI

UYGUNDUR.

(Doç. Dr. Filiz METE)

EK-J: Thesis Originality Report

14/07/2023

HACETTEPE UNIVERSITY
Graduate School of Educational Sciences
To The Department of Turkish and Social Sciences Education

Thesis Title: Kinesthetic Learning And Turkish Teaching

The whole thesis that includes the *title page, introduction, main chapters, conclusions and bibliography section* is checked by using **Turnitin** plagiarism detection software take into the consideration requested filtering options. According to the originality report obtained data are as below.

Time Submitted	Page Count	Character Count	Date of Thesis Defense	Similarity Index	Submission ID
14/07/2023	171	282461	19/06 /2023	%11	2130957452

Filtering options applied:

1. Bibliography excluded
2. Quotes included
3. Match size up to 5 words excluded

I declare that I have carefully read Hacettepe University Graduate School of Educational Sciences Guidelines for Obtaining and Using Thesis Originality Reports; that according to the maximum similarity index values specified in the Guidelines, my thesis does not include any form of plagiarism; that in any future detection of possible infringement of the regulations I accept all legal responsibility; and that all the information I have provided is correct to the best of my knowledge.

I respectfully submit this for approval.

Name Lastname: Mervener YARLI
Student No.: N19138971
Department: Department of Turkish and Social Sciences Education
Program: Masters program in Turkish
Status: Masters Ph.D. Integrated Ph.D.

Signature

ADVISOR APPROVAL

APPROVED
(Doç. Dr. Filiz METE)

EK-K: Yayınlama ve Fikrî Mülkiyet Hakları Beyanı

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin/raporumun tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kâğıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Hacettepe Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinlerin yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan "**Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge**" kapsamında tezim aşağıda belirtilen koşullar haricince YÖK Ulusal Tez Merkezi / H.Ü. Kütüphaneleri Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

- Enstitü/Fakülte yönetim kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihinden itibaren 2 yıl ertelenmiştir. ⁽¹⁾
- Enstitü/Fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihinden itibaren ... ay ertelenmiştir. ⁽²⁾
- Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir. ⁽³⁾

14/07/2023

(imza)

Mervenur YARLI

"Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge"

- (1) Madde 6. 1. Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu iki yıl süre ile tezinerişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.
- (2) Madde 6.2. Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internette paylaşılması durumunda 3 şahıslara veya kurumlara haksız kazanç; imkânı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.
- (3) Madde 7. 1. Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir*. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.
Madde 7.2. Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir
*Tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu tarafından karar verilir.

